NIEUWE ROTTERDAMSCHE COURANT

Abonnement p. kw.: Rotterdam f 4.— binnen bezorgkring; elders in Nederland f 4.50. Bij wie men zich abonneert bij het Postkantoor, waar men woont: België frcs. 11.21; Denemarken Kr. 10.10; Duitschland M. 9.73; Hongarije Kr. 12.95; Italië L. 16.11; Luxemburg frcs. 12.95; Noorwegen Kr. 8.67; Oostenrijk Kr. 14.35; Portugal Reis 3.030; Rusland R. 4.75, in de provinciën R. 5.—; Zweden Kr. 9.40; Zwitserland frcs. 13.45. Direct bij ons: België f 8.50, (Brussel en Antwerpen door onze Agenten: frcs. 15.—), overig buitenland f 10.75.
Telefoon: 7500, 's nachts van 8½ uur af 9000. 's-Gravenhage 5454. Amsterdam 614.

69ste JAARGANG. — No. 98.
Dinsdag 9 April 1912.
Directeur: H. NIJGH J.Czn.

Avondblad, D.

Nederland.

H. M. de Koningin-Moeder heeft hedenochtend te elf uur, vergezeld van een hofdame, een bezoek gebracht aan het gebouw van de wijkverpleging „Twentstraat", aan de Gedempte Sloot in den Haag. H. M. werd ontvangen door de presidente, mej. J. M. Oort, de andere dames van het bestuur en dr. Tückermann.

Met groote belangstelling bezichtigde H. M. de verschillende vertrekken en liet zich, ook door de zusters, omtrent den aard van het werk inlichten. Twee wijkpatiëntjes boden bloemen aan.

H. M. de Koningin-Moeder is voornemens a.s. Donderdag een bezoek te brengen aan den gemeentelijken reinigingsdienst in Den Haag, op het terrein aan den N. W. Buitensingel.

De trein, waarmee de Koninklijke familie Dinsdag 16 dezer naar Het Loo terugkeert, vertrekt des morgens te 9 u. 10 min. van het station Staatsspoor in Den Haag.

De Koningin naar Parijs.

(Van onzen correspondent.)

Parijs, 7 April.

Zoo zal dan, naar aangekondigd is, in het begin van Juni, op het tijdstip, dat Parijs in de rijke schittering van den voorzomer is, op het oogenblik, dat de avenues en parken, het bosch van Boulogne en het glorieus Versailles in volle frissche schoonheid zijn, Koningin Wilhelmina, vergezeld van Prins Hendrik, haar eerste officieele bezoek aan Frankrijk brengen.

Het zal een feest van bloemen en gratie en welgemeende sympathie zijn. De Republiek en haar hoofdstad weten vorsten te ontvangen. Ze stellen er als een kokettarie in het met een bekorende gratie te doen. En voor een jonge vorstin zullen ze haar reputatie van beminnelijke en elegante gastvrijheid zeker alle eer aan willen doen.

Natuurlijk zal het programma van het bezoek in hoofdzaak hetzelfde zijn als bij andere vorstelijke bezoeken. Maar men weet hier steeds aan elk dier vorstelijke bezoeken toch een persoonlijke noot toe te voegen, naar de persoonlijkheid of den smaak der bezoekers. Waarschijnlijk zal, zoo zeide men mij, aan het bezoek aan Parijs een bezoek aan Versailles met een rit door de betooverend schoone tuinen van Trianon verbonden worden. Maar, verder denkt men ook nog, indien het althans ingevoegd kan worden, aan een bijzonder, aan bloemenschoonheid gewijd bezoek, hetzij op het vroegere lustslot Bagatelle, gecombineerd met een bezichtiging van de aldaar door de Société Nationale des Beaux Arts te houden tentoonstelling, hetzij aan een van de heerlijke rozenkweekerijen in de nabijheid van Parijs. Maar ook al mocht er geen gelegenheid zijn een dergelijke bijzonderheid in de officieele reeks van feestelijkheden in te lasschen, het bezoek zal er geen minder hartelijk karakter om dragen.

De beteekenis toch van het bezoek, van antwoord op de reis van President Fallières in Juli 1911, de politieke beteekenis, als men zoo zeggen mag, is zuiverlijk een bevestiging van de goede vriendschappelijke verhouding tusschen Frankrijk en Nederland.

Niets natuurlijkers dan deze goede verstandhouding en dit bezoek. Hetgeen zoo natuurlijk en zoo zonder bijgedachten is, vormt een goeden bodem voor de ontwikkeling van uitstekende betrekkingen. Bij uitstekende betrekkingen zijn steeds wederzijdsche belangen gediend. En zoo is dit bezoek, zonder een groote internationale beteekenis te hebben en zonder de pretentie van zulk een beteekenis, een sympathiek, heugelijk en nuttig feit.

Zoo wordt het van beide zijden zeker ook gezien, zoowel in officieele kringen als onder het groot publiek.

Bij het bezoek van den President van de Republiek aan Nederland, hebben de Franschen met veel ingenomenheid en ons sterk onafhankelijkheidsgevoel en onze vele sympathie voor Frankrijk geconstateerd, men zou voor sommigen bijna kunnen zeggen: ontdekt.

Ontdekkingen zullen in dezen voor ons in zooverre bij het aanstaande bezoek niet zijn weggelegd, dat men hier steeds sympathie voor ons land heeft kunnen constateeren. En sedert Nederland hier meer bekend wordt, zoowel door de pogingen eindelijk, zij het ook nog zwakjes, tot die meerdere bekendmaking aangewend, als door de breedere blik, die de huidige Franschman ook over zijn grenzen slaat, nemen sympathie en achting voor Nederland hier gestadig toe.

Het is niet meer alleen een artistieke sympathie voor het land met een groot kunstverleden, met pittoreske molens en kleederdrachten en bekoorlijke boerinnetjes en visschersmeisjes. Deze kant blijft gewis alle bekoring en attractie behouden en men kon dit voor drie dagen geleden nog zien aan het genoegen, dat het publiek van het Théâtre Réjane schepte in het uiterlijk gedeelte van het naar traditioneel buitenlandsch cliché op zijn Hollandsch aangekleede stuk „Les Moulins qui chantent", dat uit Brussel hierheen overgekomen is. Maar men kan ook steeds weer hier Nederland hooren waardeeren als een land, dat zijn oude energie niet verloren heeft; als een natie, die zij het ook klein, vol leven en kracht is.

„Votre pays est un pays bien vivant", zoo zeide mij eergisteren nog met overtuiging een officieel Fransch persoon, met wien ik over het aanstaand bezoek van onze koningin sprak.

Deze uitdrukking trof mij en daarom breng ik ze U hier over. Het is er eene, die niet in de gewone complimentenreeks valt, maar zooals men ze juist gaarne hoort over zijn land.

Conferentie voor volks- en schoolbaden.

Het voorloopig programma van het dezen zomer te Scheveningen te houden internationale congres voor volks- en schoolbaden is verschenen.

Het congres zal 4 dagen duren. De opening zal plaats hebben op Dinsdag 27 Augustus te 11 voormiddags en gevolgd worden door de opening van een tentoonstelling.

Te 2 uur des namiddags zullen de eigenlijke werkzaamheden aanvangen met het uitbrengen van rapporten van de afgevaardigden uit de verschillende landen omtrent den stand van zaken in hun land, Frankrijk (Cazalet), Duitschland (prof. dr. Dietrich), Engeland (dr. Fortescue Fox), Vereenigde Staten van Amerika (dr. William Paul Gerhard), Noorwegen (dr. Römcke), België (prof. Putzeijs), Nederland (mevr. Furnée-Ruijsch), Bosnië (dr. Kobler). Van andere landen wordt nog antwoord ingewacht.

Op Woensdag 28 Augustus komen de volgende punten aan de orde:

De physiologische invloed van het bad, rapporteurs dr. Fortescue Fox, Londen, en prof. dr. C. Eijkman, Utrecht.

Voorbehoeding en bestrijding der uitbreiding van besmettelijke ziekten, rapporteur prof. dr. A. Calmette, Rijssel.

Invloed van het baden op de omgeving in woningen, fabrieken, scholen en andere openbare gebouwen, rapporteur prof. Simon Baruch, New-York.

De invloed van het baden op de algemeene volksbeschaving en volksopvoeding en de rol van de vrouw daarbij, rapporteur, mej. Douwes Dekker, Den Haag.

De invloed van het baden op het onderwijs, rapporteur dr. F. Zollinger.

Het schoolbad als opvoedend element, rapporteur mr. J. N. van Hall, Amsterdam.

Baden onder schooltijden, rapporteur James Demaseet, New-York.

Op Donderdag 29 Augustus komen de ingenieurs aan het woord:

Aanleg, bouw en inrichting van volksbaden, rapporteur Stadtoberbaurat, dr. Wolff, Hannover.

Verplaatsbare badinrichtingen, rapporteur Thof. M. Beadenkoff, Baltimore.

Op Vrijdag 30 Augustus zal het bad uit een oogpunt van woningshygiëne en fabriekshygiëne worden besproken, namelijk het baden in arbeiderswoningen door Henry Alderidge, Leicester, en de fabrieksbaden door prof. dr. Putzeijs, Luik.

Verder zal dr. Merry Delabost, van Rouaan, spreken over: Verhouding van den Staat, de provincie en de gemeente tot dit sociale vraagstuk, en dr. Ruysch, Den Haag, en Ch. Cazalet, Bordeaux, over: Het particulier initiatief.

Het comité-generaal heeft besloten, den inleiders ten hoogste 20 minuten toe te staan, opdat de noodige tijd voor discussie overblijve.

's-GRAVENHAGE.

Paschen.

Als Paschen wat laat in 't jaar valt en het weer werkt mee, dan daalt er op die dagen al zomer over Den Haag. De straten loopen vol, en een tentoonstelling van nieuwe kleeren begint. Strooihoeden worden weer gedragen, nieuwe blouses kleuren in de zon, de confectiemagazijnen schijnen leeggeloopen. In de trams is geen plaats meer, en de omstreken zijn overstroomd met stadsmenschen, die buitenlucht komen happen. Er heerscht dan in de straten een geroezemoes, een blijheid in het vieren van de eerste warmte, die de kalmte van den gewonen dag verjaagt. Wel blijft de uiting van vreugde binnen de grenzen door bezadigdheid getrokken, ze treft, door het ongewone, door de opgewektheid, die scherp afsteekt bij de bezonken rust van Den Haag.

Zoo had het ook nu kunnen zijn; de wind wilde anders en joeg de gedachten aan den zomer naar huis. Druk is het niet geweest. Wel waren er Zondag veel fietsers naar de bollenvelden getrokken, om in den loop van den dag met narcissen, hyacinten en tulpen terug te keeren, wel gingen er wandelaars naar het Bosch, waar de nieuwe aanplant nog spichtig omhoog steekt en de omgevallen boomen en stronken aan den storm van 30 September herinneren; mochten auto- en rijtuigverhuurders niet klagen, speelden kinderen aan het strand, dat zonder tentjes en badstoelen breeder scheen dan ooit; hadden de café's en kooplieden aan het Gevers Deynootplein het druk, een echte Paaschzondag evenwel was het niet. Boa's en winterjassen, indianensjaals en moffen hielden nog te veel aan den winter vast.

En Paaschmaandag was guur, koud, winderig. Geen feest van lente en geuren! Voor uitgaansmenschen was 't gelukkig, dat de stille week voorbij is, en Den Haag acht bioscooptheaters heeft....

De Oostenrijksch-Hongaarsche gezant, baron Giskra, wordt hedenavond van buitenlandsch verlof teruggewacht en zal voorloopig weer intrek nemen in het hôtel des Oude Doelen.

Gisteren, den geboortedag van den Koning der Belgen, was de vlag van België aan de woning van Zr. Ms. gezant hier ter stede, baron Fallon, uitgestoken.

Wetenschappelijke Berichten.

De heeren J. van der Bilt, observator aan de Utrechtsche sterrenwacht en dr. N. G. van Huffel hebben, bij W. de Haan te Utrecht, doen verschijnen een volledig hulpmiddel voor het waarnemen van de centrale zon-eclips. Genoemde firma brengt voor luttele stuivers een drietal voorwerpen (in couvert verpakt) in den handel die alles geven wat de amateur-waarnemers voor een, de moeite loonende waarneming van het zeldzame hemelverschijnsel behoeven. Te weten: a. een waarnemingskaart, voorzien van een oogscherm waarmee men de verduistering, zonder vrees voor schade aan het oog zal kunnen observeeren. Op de kaart zijn tevens aangegeven de belangrijkste gegevens, die men voor de kennis van den juisten tijd, waarop het verschijnsel zich het best laat waarnemen, moet kennen, evenals van den omvang dien de verduistering verkrijgen zal. Verder een tijdwijzer, waarop voor verschillende plaatsen de eclips begint; en eindelijk een orienteeringskaartje voor hen, die voor de waarneming der centrale eclips naar Zuid-Limburg denken te gaan. Aan de gegevens is nog toegevoegd een overdruk van het artikel in onze courant van 3 April over het merkwaardige karakter van de aanstaande verduistering.

Wij willen er hier nog eens aan herinneren dat wie de eclips willen gadeslaan, zullen dienen te zorgen voor gekleurde, of zwart berookte glazen, of voor een oogscherm in den geest van dat hetwelk de firma de Haan verkrijgbaar stelt.

Het turen naar de zon met ongewapend oog is — men weet het — niet ongevaarlijk.

Hoe moeten wij ons voeden? noemt zich een onder toezicht van dr. H. Pinkhof bewerkstelligde en bij F. van Rossen te Amsterdam verschenen vertaling van een boek van den Karlsbader geneesheer dr. A. Lorand, dat practische wenken over het eten geeft en de voor- en nadeelen van verschillende voedingsmiddelen in het licht stelt. Het is een deel van meer dan 400 bladzijden, dat den indruk maakt de vrucht van ernstig onderzoek te zijn.

Het gaat niet aan hier een overzicht van den rijken inhoud van dit veel omvattende werk te geven, maar als een bijzondere verdienste ervan beschouwen wij het, dat het, tegenover een propaganda die meer op geestdriftig geloof dan op redelijke bewijsgronden steunt, de gevaren van een eenzijdige voeding aanwijst. Zoo veroordeelt de schrijver de streng vegetarische voeding met goede redenen. „Menige strenge vegetariër zou misschien van zijn dwaling — bij velen is het eenvoudig fanatisme — gemakkelijk worden genezen, indien men hem zijn faeces liet zien, en hem zou wijzen op de hoeveelheid onverteerde voedende stoffen, die erin voorkomen". Maar aan den anderen kant erkent Lorand dat de lacto-vegetarische voedingswijze de rationeelste is, omdat er geen enkele andere voedingswijze is, waarmee men zoo weinig voor onze organen schadelijke stoffen in het lichaam brengt. Vandaar een lezenswaardig hoofdstuk over „het groote nut der lacto-vegetarische voedingswijze".

Het zevende hoofdstuk verschaft wenken „voor hen, die in hotels eten", het achtste handelt over de „verhooging der geestelijke werkzaamheid door de voeding", het negende over de „verhooging van de spierkracht door een geschikte voedingswijze".

Het is niet verwonderlijk dat de schrijver van het boek Das Altern (vertaald onder den titel: Oud worden en jong blijven) ook ten slotte den invloed der voeding op den levensduur aanroert. Ziehier wat hij er o.m. van zegt:

„Onvoldoende voeding verhindert de jongen oud te worden; te overvloedige voeding sleept de ouderen vóór hun tijd naar het graf. Hieruit volgt vanzelf, noodakelijkerwijze: een meer krachtige voedingswijze voor het jonge, groeiende organisme en matigheid in den ouderdom.

In de kindsheid en in den ouderdom gelijken de eischen der voeding veel op elkander. Een oud mensch kan met weinig calorieën uitkomen. Zoo hij er echter te veel in zich opneemt, en vooral in den vorm van stoffen, die, zooals vleesch dat doet, zijn reeds verouderde bloedklieren meer arbeid opleggen, dan is hiervan het gevolg dat deze vergiftigde organen door hun verminderde werkzaamheid de schadelijke stoffen vasthouden, hetgeen zelf-vergiftiging (auto-intoxatie) veroorzaakt. Het lacto-vegetarische voedsel is dus niet alleen voor ouderen van dagen het geschikst, doch ook voor menschen van middelbaren leeftijd, omdat daardoor de bloedklieren het meest worden gespaard, en tot op hoogen leeftijd in gooden toestand kunnen blijven, waardoor het vermogen van ouderen een langen tijd wordt uitgesteld. Wij beschouwen inderdaad dezen kost als den meest geschikte om den hoogsten menschelijken leeftijd te bereiken, en om de frischheid der jeugd het langst te behouden. Ik heb in mijn meermalen genoemd boek gewag gemaakt van verschillende gevallen, dat mannen bij deze voedingswijze tot ver boven de 100 jaar zijn geworden. Deze lang-levende personen waren, op slechts enkele uitzonderingen na, allen zeer matig in hun eten en drinken.

Ook Sir George Humphrey constateerde bij een door de British Medical Association ingestelde enquête betreffende honderdjarigen, dat die zeer matig waren in hun eten. De meesten aten slechts weinig vleesch; onder 38 personen was er slechts één, die veel vleesch at. Ook alcoholgebruik kwam bij hen weinig voor. Ieder, die van gezonde ouders afstamt, bezit de macht, 100 jaar oud te worden, als hij maar matig is in zijn eten, en vooral in zijn drinken. De grootste kans om dien leeftijd te bereiken bezit hij, wanneer hij met zorg toeziet, dat alles wat hij eet zoo versch en frisch mogelijk is, dat al zijn voedsel zooveel mogelijk onveranderde, gezonde stoffen bevat, zooals ze door de zorgzame Moeder Natuur voor ons welzijn daarin zijn gelegd, en vooral, dat het hem goed smaakt."

Nijverheid en Technische Kunsten.

Op het internationale scheepvaartcongres, dat in Mei te Philadelphia zal bijeenkomen, zullen modellen te zien zijn, van een der sluizen met gedeeltelijk sluismuur. Een dergelijk model, dat een voorstelling zal geven van die sluis met deuren enz. volkomen gereed voor het gebruik, is reeds van Panama — waar het vervaardigd werd — onderweg naar Philadelphia. Volgens een ons verstrekte mededeeling, is het een model op heel groote schaal n.l. 1 : 24. De verschillende beweegbare onderdeelen worden gemanipuleerd met electromotoren. De sluismuren van het model zijn opgetrokken in gewapend beton. Het geheel weegt 2000 K.G. De bescherming der sluisdeuren tegen eventueele stooten van schepen wordt bereikt door het spannen van zware kettingen, die in verbinding staan met een hydraulische inrichting, welke den ketting, terwijl deze onder den stoot uitviert, onder een constanten trek houdt.

Van 23 Sept. tot 3 October a.s. wordt te New-York in het „New Grand Central Palace" een derde internationale rubbertentoonstelling georganiseerd. Verschillende Amerikaansche fabrikanten willen daar exposeeren, terwijl alle Staten met koloniën, die rubber produceeren, zullen deelnemen.

Al het ijzer, dat voor technische doeleinden gebruikt wordt, bevat koolstof en andere stoffen, terwijl chemisch zuiver ijzer tot nog toe niet in groote hoeveelheden gevonden werd. Den Berlijnschen chemicus Fischen is het nu gelukt, chemisch zuiver ijzer te verkrijgen, dat merkwaardige eigenschappen bezit. In tegenstelling met het gewone ijzer is dit electroliet-ijzer zacht. Het smeltpunt ligt op 1600 gr. C. Het wordt ook gemakkelijk magnetisch. Dit electroliet-ijzer is voor 99,90 pct. zuiver.

Congres van de S. D. A. P.

Derde dag.

Leiden, 9 April.

Hedenmorgen even na 9 uur zijn de debatten over Het Volk en het Weekblad hervat. De heer Schaper presideert.

De heer Stenhuis (Delft) brengt allereerst eenige kleine wenschen van zijn afdeeling over. Dan verzocht hij den voorzitter, den heer Heykoop toe te staan het woord te voeren naar aanleiding van de opmerkingen van mr. Mendels over de houding van Het Volk tegenover Recht en Plicht. De eisch van mr. Mendels komt, zegt spreker, hierop neer, dat de inhoud van pamfletten, door tegenstanders opgesteld, en waarvan Mendels zelf niet weet, of ze waarheid bevatten, in Het Volk worde opgenomen. De redactie had tevoren de toedracht van de zaken meegedeeld en kon daarmee volstaan. Dan de denunciatie door de redactie. Zij moest feiten noemen, omdat ze beschuldigd werd, als „klein burgermannetje" de burgerpers na te bauwen. Spreker hoopt, dat Polak geen namen zal noemen; dan komt er nog meer protest in 't congres. De groote fout van de solidariteitsstaking was, dat zij voor de eigenlijke staking was een blok aan 't been, zoo sterk, dat toen de oorspronkelijke eischen voor een groot deel konden worden ingewilligd, men om die solidariteitsstakingen onverzoenlijk moest blijven. Spr. komt op tegen de vergelijking van terrorisme bij 't syndicalisme met eventueele wandaden bij de modernen; het verschil is, dat bij de eersten de meerderheid moet dansen naar de pijpen van de minderheden, juist door het terrorisme. Ook hier keurt hij de houding van Het Volk goed.

De heer Kappeteyn (Amsterdam II) gelooft niet, dat er veel critiek onder de arbeiders bestaat op het besluit van het partijbestuur om de ongeorganiseerden niet te steunen, maar wel op de houding van de redactie van Het Volk, reeds van den 6den Juni af, den nacht van Kattenburg, toen Recht en Plicht juist daarom aan Het Volk inlichtingen weigerde. Als mr. Mendels betoogt spreker, dat de staking van Recht en Plicht niet was een sympathiestaking. Natuurlijk is er nauw verband tusschen zoo eng verbonden vakken als dat van zeeman en bootwerker, die in dezelfde huizen wonen en, met elkaar op en neer gaande, elkaar hun grieven meedeelen. In de uitgaven van Polak komt voor, dat een 1000 losse bootwerkers, die niets hadden te verliezen, de 2000 vaste bootwerkers en al die 5000 arbeiders, die maar even hadden te kikken om door politie en militairen beschermd te worden, tot staking hebben gedwongen. Dat acht spreker onmogelijk, indien niet onder de groote meerderheid van die stakers leefden dezelfde grieven.

Spreker licht daarna de drie voorstellen van Amsterdam II toe:

1°. Het congres spreke de wenschelijkheid uit, dat de rubriek Buitenland in Het Volk met meer zorg zal worden geredigeerd en meer feitenkennis zal geven dan den laatsten tijd het geval was.

2°. Het congres spreke den wensch uit, dat in de verslagen of correspondenties van de afdeelingen geen wijzigingen worden aangebracht dan van strikt taalkundigen aard of om technisch zeer gebiedende redenen, anders dan in overleg met den correspondent.

3°. Stukken, welke de redactie niet wenscht te plaatsen, blijven gedurende een week nadat den inzender zulks, met opgaaf van redenen bericht is, tot diens beschikking. Zij worden hem gedurende dien tijd op verlangen teruggezonden of ter hand gesteld aan de commissie voor geschil.

Juist doordat zoovele ingezonden stukken worden geweigerd, wordt op het congres zooveel tijd gevergd voor de bespreking van Het Volk.

Een andere afgevaardigde van Amsterdam II zegt, dat de beschouwingen van den vorigen spreker zijn diens individueele inzichten; de afdeeling heeft er zich niet over uitgesproken.

De heer Schaper dringt onder interrupties op beperking aan.

De heer Kuiper (Laren-Blaricum) licht het voorstel van zijn afdeeling toe. (Mr. Troelstra hoofdredacteur van Het Volk.)

De redactie van Het Volk is, zegt spreker, niet in staat te bezielen en niet tegen haar wassende taak opgewassen. De redactie mist de noodige fundamenteele wetenschappelijke kennis, zooals blijkt bijv. uit de rubriek Buitenland. Hoe geheel anders zijn de economische kronieken van Wibaut. De redactie bestaat uit menschen, „die zoo maar op de fiets zijn gesprongen", zoo ook de redacteur voor 't buitenland, vroeger een onderwijzer zonder meer, voor een taak geplaatst, die zijn krachten te boven gaat. De artikelen moeten, zonder te lang te worden, zich bewegen in de intellectueele sfeer, die aan intellectueelen en de massa van 't volk gemeen is. Ook de hoofdartikelen zijn het werk van menschen, die met den neus op de feiten liggen, zonder verder te kunnen zien. Ook wijzen ze te veel op de dadelijke lotsverbetering, te weinig op de doelen van het socialisme, die verheffen kunnen en bezielen, wat, 't zij hier door een historisch materialist gezegd, de historisch materialisten zoozeer van noode hebben. Er ontbreekt breede kijk bij Het Volk, getuige o. m. de artikelen over de zeeliedenstakingen; geen woord voor de slachtoffers van de staking.

De heer Vliegen: Dat is onwaar.

Ten slotte protesteert de afgevaardigde van Laren-Blaricum tegen de geïllustreerde moordgeschiedenissen in Het Volk; dat is geen verheffing, maar exploitatie van de schandaalinstincten van de massa. (Protesten.) Zonder dat krijgt men geen abonné's! De afdeeling wenscht Troelstra aan de redactie te verbinden, omdat hij inhoudsvol en geestdriftvol weet te schrijven. Dan staat hij in 't hart van de partij. De redactie vertegenwoordigt de uiterste rechterzijde, niet de massa van de partij. Zoo gaat wat mr. Troelstra gisteren over het program gezegd heeft, regelrecht in tegen de artikelen van Het Volk. Het voorstel-Laren—Blaricum is niet te handhaven, omdat mr. Troelstra zich vooralsnog niet beschikbaar stelt. De redactie moet gewijzigd worden en wel in haar hoofd door aanstelling van een eerste kracht.

De heer Vliegen: Waar zoo iemand te vinden?

De heer Kuiper: Alberda bijvoorbeeld. Als men zijn krachten maar niet zoekt onder de uiterste rechterzijde. Spreker verdedigt verder het teekenen van de artikelen, omdat men dan de lijnen kan blijven volgen. Dan kan men daardoor ook de linkerzijde in de redactie brengen. (Applaus.)

Daarna wordt het woord gegeven aan den heer Heykoop. Hij zal eenige feiten uit de zeeliedenstaking meedeelen om aan te toonen, dat Het Volk tegenover mr. Mendels gelijk had. Spreker deelt mee, dat Recht en Plicht eerst onder den indruk van de conferenties te Kopenhagen, Londen en Antwerpen de staking heeft voorbereid. Ze vroeg op 1 Juni loonsverbetering en antwoord vóór 15 Juni, terwijl op de geheime Antwerpsche vergadering de datum voor staking was bepaald op 14 Juni. 't Kleinste syndicalisme. Toen dan ook Van Deinse aan Op te Noort schreef, dat de eischen van de zeelieden grootendeels konden worden ingewilligd, schreven de zeelieden terug, dat ze niet konden ophouden, voordat ook de eischen van de bootwerkers waren toegestaan. Schuitenvoerders en voerlieden zijn uit vrees tot staking overgegaan; dok- en veemarbeiders zijn evenzoo gaan staken. Toen minister Talma zijn bemiddeling had aangeboden, is spreker zelf opgeroepen naar de vergadering in d'Geelvinck. Hij heeft toen geweigerd deel te nemen aan een anarchistisch avontuur. Spreker geeft vele feiten, waaruit blijkt, dat hij met veel moeite en aanwending van alle kracht een dergelijke anarchistische actie met al haar gevolgen te Rotterdam heeft voorkomen, dank zij de moderne vakbeweging. Hij protesteert er tegen, dat de moderne vakbeweging. Hij protesteert er tegen, dat bewust het congres diensthaar maakt voor het wegslaan van de steunpunten van de moderne actie. Het congres heeft zich homogeen verklaard met de moderne actie. (Levendige beweging gedurende de gansche rede; luid applaus aan 't slot; ook van mr. Troelstra.)

De heer Vliegen krijgt namens de redactie van het Volk aan 't woord. Hij begint met Kuiper. In zijn algemeenheden wordt hij toegejuicht, maar raakt hij aan een concreet ding, dan komen van alle zijden de protesten en zeker zou de voorzitter het volgende jaar bij opvolging van zijn raad geen toeneming van abonné's hebben te constateeren. De economische rubriek kan niet met de rest van de krant vergeleken worden, die dagelijks te strijden en van zich af te slaan heeft. De partij is geen debatingclub. 't Is niet waar, dat de heele redactie bestaat uit menschen, die „zoo maar op de fiets zijn gesprongen". Spr. protesteert tegen dit neerhalen en komt er tegen op, dat Het Volk niet geredigeerd zou worden in overeenstemming met de meerderheid van de partij. Natuurlijk, er ontbreekt wat; de redactie zelf deed een voorstel tot verbetering. Zij heeft succes gehad, niet bloot door de verzekering. Reeds een maand tevoren was het aantal lezers met 1000 toegenomen. Het is een eigenaardig feit, dat met het jaar dat de tegenwoordige redactie kwam, de groei, na jaren stilstand, weer is begonnen. Spr. gaat bitter in tegen het neerhalen van de redactie. De Courant en het Nieuwsblad van Nederland zullen morgen wel zorgen, dat al dat kwaad van Het Volk onder de menigte komt. Als Kuiper zoo spreekt, wordt zijn oordeel hoe langer hoe minder waard.

Nu de feiten, door Kuiper genoemd. Moet een moord dan niet in de krant komen? Alleen maar soms geboorten? De krant moet het leven geven zooals het is. Spreker krijgt den indruk, dat men de krant niet leest, als men beweert, dat Het Volk geen beginselen, geen geestdrift kweekt. Kuiper weet veel van de theorie af, maar hebben Ankersmit en De Roode niets gelezen? En Polak, zeker hij is „zoo maar op de fiets gesprongen", maar heeft zich opgewerkt, zoodat menig bourgeoisblad wel duizend gulden zou geven om hem te hebben. Er is wel eens verschil tusschen redactie en Troelstra; dat is jammer, maar meeningsverschil zal er altijd blijven bestaan. Een eigenaardig geval: de uitlating van Troelstra over de stappen van de regeeringen bij het internationaal bureau en het hoofdartikel in Het Volk. Welnu, daar stond boven: Werk zoolang het dag is. Men wilde juist opwekken om door de pers te steunen, de publieke opinie in de goede richting te kunnen leiden. Het artikel over de duurte is een der beste van Het Volk geweest; 't is juist een der verdiensten van de redactie, dat ze kort weet te zijn.

Spr. bestrijdt verder Krop, die echter beweert juist het omgekeerde gezegd te hebben van wat Vliegen hem in den mond legt. De artikelen van Het Volk over den Duitschen herstemmingsstrijd worden door spreker toegelicht en verdedigd. Hij gaat daarna over tot een uitvoerige detailverdediging.

Over het teekenen van de artikelen is niets nieuws te zeggen; de redactie wenscht solidair te blijven en geen besprekingen op het congres te hebben over redacteur Jan, Piet of Klaas.

Ten slotte de zeeliedenstaking. Mr. Mendels heeft blijkbaar de grief overgenomen van de heele bourgeoispers, dat er een zekere tegenspraak is tusschen de houding van Het Volk tijdens en na de staking. Dat is volkomen juist; men zou eens wat gehoord hebben, als Het Volk critiek had geleverd tijdens de staking. Toen kon men, vooral daar een groot deel van de grieven gerechtvaardigd was, de stakers niet in den rug aanvallen, maar later stond men vrij om te wijzen op de fouten en die te gebruiken als propagandamateriaal tegen het anarchisme en als lessen voor de toekomst.

Mr. Troelstra: 't Komt op het oogenblik aan.

De heer Vliegen: Dat was gekomen dadelijk na de staking. Het Volk heeft wel de verheffende momenten naar voren gebracht, maar niet tijdens den strijd de slechte elementen. Het Volk noemde de bootwerkersstaking een solidariteitsstaking; dat was ze, en die brief van 13 April alleen kan die zaak niet goedmaken. Spreker betoogt, dat de besmettingstheorie bij die staking een hoofdrol heeft gespeeld.

Zoo beslissen een twintig menschen, of tien-duizend zullen staken. De redactie wist in bijzonderheden, hoe het in Amsterdam stond. De bootwerkersorganisatie beteekende niets, al was er onder een deel van hen een zekere spontane beweging. Geheel anders was het bij de zeelieden; die hadden organisatie, goede grieven, kans op slagen. Het stond bij de redactie vast, dat de zeelieden door de staking van de bootwerkers naar den kelder zouden gaan. Verder wist zij — 't was nog niet publiek — dat beide partijen zich verbonden hadden niet van elkaar te scheiden. Toen 't niet ging, werden de schuitenvoerders ook gedwongen te staken, en steeds meerderen werden meegesleept; 't was een sympathiestaking van de gewoonste soort. Bij de maatschappij Oceaan konden de zeelieden hun eischen ingewilligd zien; zij weigerden, omdat ook de bootwerkers hun eisch moesten toegestaan zien, ofschoon de maatschappij zelf geen bootwerkers had, maar ze kreeg door bemiddeling van cargadoors. Waren de zeelieden van de Oceaan aan het werk gegaan, dan waren binnen 7 dagen de zeeliedenstaking, wat de looneischen betreft, gewonnen.

Nu het terrorisme. Spreker keurt blijkens zijn houding in den gemeenteraad de daden van de autoriteiten af; ook al plegen de arbeiders misdaden, dan rechtvaardigt dit de houding van de autoriteiten niet. Er was toen anarchie van onderen en van boven. Gelukkig kwamen toen de relletjes op den Zeedijk, die aantoonden, dat er boven al even weinig leiding was als beneden. Mendels kweekt citaten, als hij spreekt van „onbewuste denunciatie". Van zoo'n uitlating maakt de tegenpartij misbruik. Het terrorisme bestond niet slechts in misdaden. Een vaste contractwerker deelde Vliegen mede, dat hij meestaakte, omdat hij S. D. A. P.'er was! Hij vond de staking idioot, maar vreesde, dat de S. D. A. P.'ers anders voor verraders zouden worden uitgemaakt. Hij werd gepost, omdat hij S. D. A. P.'er was! Men vreesde, dat hij als verrader zou optreden, ofschoon hij z'n gezin opofferde. Dat is die anarchistische mikmak! 't Gaat niet aan, als verontschuldiging te gebruiken, dat die arbeiders zoo laag staan.

Wat betreft hetgeen Kappetein heeft gezegd, juist in Amsterdam II is het aantal lezers van Het Volk na de staking sterk vooruitgegaan. Kappetein vertegenwoordigt dus niet de meening van zijn afdeeling. Verder is juist in dien tijd, reeds vóór de staking, Vliegen tot lid van den raad in dat district gekozen. Juist in Amsterdam II moet het anarchisme 't sterkst worden bestreden.

De anarchistische stakingen zijn gevoelsuitingen, zonder overleg en berekening van de krachten. Spreker citeert Victor Adler, die, sprekend over plotselinge uitbarstingen zegt: de bourgeoisie kweekt die bij 't volk door haar politiek, niet bij hem, omdat hij weet, dat op die uitbarstingen volgt een dag van reactie. De leiders moeten de arbeiders waarschuwen tegen onbezonnen bewegingen, ook op 't gevaar af zelf onder den voet te worden geloopen. 't Is niet waar, dat de critici „de arbeiders" achter zich hebben. Spreker heeft voor zich recensies uit de vakpers over de brochures van Henri Polak over de staking; ze zijn zonder uitzondering zeer gunstig en dankbaar voor 't vierkant stelling nemen tegen deze staking. Mendels mag wel eens nadenken over deze tegenstelling tusschen zijn gevoelsoverwegingen en de uitingen van deze vakpers, die geleerd heeft rekening te houden met de feiten. Meer dan een ander voelt de redactie in Amsterdam den moeilijken strijd van de moderne vakmannen. Zij wist zeer goed, dat er een storm zou opsteken over haar artikelen; 't is tevoren in de redactie besproken en men heeft de gevolgen onder de oogen gezien, maar gemeend niet anders te kunnen doen. Denkt aan de moeite, die in Frankrijk de partij heeft met het syndicalisme. Kolthek heeft nog wel eens een lonkje voor de moderne vakbeweging, maar het syndicalisme gaat vooral tegen de partijpolitiek. Vooral de Marxisten hebben in Frankrijk, niet op een congres, maar in de Kamer, tegenover de bourgeoisie, de verantwoording voor de wandaden van zich afgeworpen.

Aan het slot van deze rede uitbundig applaus.

De heer Schaper deelt mee, dat Laren-Blaricum, gedeeltelijk in overleg met Wibaut en Troelstra, thans voorstelt de volgende motie: Het congres spreke de wenschelijkheid uit, dat de redactie van Het Volk worde uitgebreid niet met een feuilletonnistisch, maar een wetenschappelijk redacteur; dat verder ook de minderheid van de partij in de redactie worde vertegenwoordigd, en ten slotte, dat de artikelen zullen worden geteekend.

De heer Vliegen deelt mee, dat de redactie met wenschen omtrent de rubriek buitenland rekening zal houden.

Mr. Mendels krijgt het woord over den aanval van Heykoop, over „een persoonlijk feit". Hij behoudt zich het recht voor, bedoeling en tekst van zijn woorden in Het Volk nader uiteen te zetten. Slechts 't persoonlijke in de woorden van Heykoop en Vliegen wil hij weerleggen. Hij heeft gisteren geconstateerd, dat het de plicht is van de redactie de syndicalisten tegen te gaan; zijn grief is slechts, dat de redactie de tegenweer niet heeft opgenomen, — desnoods stukgeslagen. Juist zoo geeft men den tegenstanders wapenen in de handen en komt men zwak te staan, waarover Heykoop zich telkens zoo beklaagt. Hij praat ze niet in de praktijk naar den mond; dat acht hij een zeer persoonlijken aanval, in strijd met zijn optreden gedurende zijn heele leven. Zoo heeft hij in Amsterdam II den syndicalisten „op den kop gegeven", zakelijk en scherp, en ze zeiden geen woord, maar waren stomgeslagen. Als Heykoop hem hebben wil om de moderne vakbeweging te verdedigen, dan is hij daar altijd en overal toe bereid. (Levendig applaus.)

De heer Wibaut zegt namens de redactie van het Weekblad op den aanval van Den Haag over 't artikel van Woldain, dat hij de kwestie niet beschouwde als een interne zaak, omdat het ging over de gevolgde taktiek bij een herstemming voor den gemeenteraad.

Den Haag beweert te zijn misverstaan door Wibaut.

De heer Wibaut heeft betreffende beperking van de productiemiddelen niet geantwoord op het artikel van prof. Van Embden in de Vragen des Tijds, omdat hij 't niet beschouwde als een gebeurtenis, waartegen onmiddellijk moest worden opgetreden; hij zal dat wel eens doen op een zomerschen dag. Ook hij protesteert tegen de bewering, dat de Marxisten het syndicalisme naar den mond praten.

Aan de orde komt de nieuwe motie-Laren-Blaricum.

Mr. Troelstra betreurt den omvang van de debatten over Het Volk, die voor de redactie dikwijls onaangenaam waren; maar voor een partij als de S. D. A. P., die streeft naar hervorming langs wetenschappelijke lijnen, is een streven naar bezieling, naar wetenschappelijke verdieping door het partijorgaan toe te juichen, ook door de redactie, die daarin een spoorslag zal vinden. Verschillende leden van het partijbestuur hebben zich homogeen verklaard met den ondergrond, den tendenz van de critiek van Kuiper, Krop en anderen; er is in het partijbestuur ernstig overwogen, of reeds thans daartoe gelegenheid bestond, maar het acht den tijd tot volkomen voldoening aan de motie-Laren-Blaricum nog niet gekomen.

Intusschen is de critiek te ver gegaan in het opstapelen van verwijten aan de redactie; ook een wetenschappelijk redacteur heeft niet den tijd, artikelen in de gevraagde lijn te geven; daartoe is de redactie te bezet. Het wetenschappelijk werk zal door personen buiten de redactie moeten worden gedaan. De fout zit in de geschiedenis van de partij; de redactie mist de medewerking van de geschoolde krachten, die op 't congres haar fel komen bestoken. Spreker is trotsch op mannen als Vliegen, die „op de fiets zijn gesprongen" en zich zoo hebben opgewerkt. (Applaus). 't Moest echter niet meer noodig zijn, dat men Troelstra wenscht aan 't hoofd; er moest zoo iemand zijn onder de jongeren, die opgegroeid zijn homogeen met de partij en den tijd hadden tot studie. Maar de jonge mannen zijn in de laatste jaren geweest mobiel tegen de leiding van de partij, maar zijn niet opgegroeid met die leiding. Thans is de strijd voorbij; we hebben elkaar gevonden; welnu, laat u organiseeren, wees niet een talentvol individu op u zelf, maar ga naar de redactie en zegt deze of die rubriek wil ik op me nemen. Er is gebrek aan organisatie, aan voeling met de jonge krachten; 't is de fout van de redactie, dat zij niet tot die jongeren gaat, als dezen niet komen tot haar. Laat Vliegen de bittere woorden vergeten en trachten tegemoet te komen aan de bezwaren door samenwerking van de mannen „van de fiets" en die van de studeerkamer. De partij is kolossaal gegroeid in omvang, beteekenis en wetenschappelijke kracht; jongeren staat op en wijdt u aan de wetenschappelijke leiding van de krant. (Levendig applaus.)

De heer Duys raadt de motie af en vindt het beter, dat na alle besprekingen het partijbestuur en de redactie de zaak nog eens overwegen. Troelstra stelde de zaak te eenvoudig voor; de jongeren kunnen maar niet zoo naar de redactie loopen met moet rekening houden met de wijze, waarop de redactie werkt; 't is wat anders, of men na een Kamerzitting nog gauw een artikeltje schrijft voor Het Volk als Vliegen, dan wel werkt in een landhuisje van La-

ren. Er moet versterking komen van de redactie, Vliegen heeft het te druk, (Kuiper: Dat doet ik ook). Men moet de kritiek niet zoo hatelijk inkleeden. En dan die wetenschappelijke arbeid!

De heer Wibaut zegt, dat de uitdrukking „wetenschappelijke" krachten slechts is bedoeld als tegenstelling tot de „feuilletonistische". Hij begrijpt niet, hoe Duys wetenschappelijke bevalligheid wil behandelen tot de ... bijv. Sannes in het Weekblad doet. (Applaus.) Hij is 't met de strekking van het eerste doel van de motie eens en ook met Troelstra; echter, dit zal niet zoo spoedig kunnen gebeuren, maar moet langzamerhand groeien.

De heer Kuiper zegt, dat na de redevoeringen van Troelstra en Wibaut de motie kan worden ingetrokken, indien Vliegen verklaart de krachten buiten de krant te willen organiseeren.

De heer Vliegen verheugt zich daarover, omdat bij aanneming van de motie de redactie vrijwel onmogelijk zou zijn geworden. Voortdurend heeft de redactie ook op 't congres verklaard, gaarne wetenschappelijke berichten te hebben. Nog eens zal de redactie een poging doen, en thans collectief. Men zal een vergadering beleggen met de wetenschappelijken. Intusschen moet er dan meer ruimte in Het Volk beschikbaar komen. Van den tegenwoordigen inhoud kan niets af. Hij wijst er op, dat de kritiek op de krant grootendeels het gevolg is van haar karakter als volksblad; die wetenschappelijke artikelen mogen niet worden geleerde artikelen.

De moties van Amsterdam II worden ingetrokken of verworpen.

Aan de orde is de benoeming van de redactie. De oude redactie wordt met handen opsteken onder dankzegging en applaus bestendigd.

De heer mr. Troelstra neemt het woord over het partijprogram namens de programcommissie en brengt rapport uit over de amendementen. De commissie neemt de verandering van „zwaren" in „situatiën" over (V. D. Waarde) over. Het amendement-Mendels wordt ontraden; het program spreekt zich immers niet uit over de vraag, in hoeverre de strekkingen van het kapitalisme werkelijk hinderlijk worden; iedere vermindering in uitwerking van die tendenzen moet volgens de commissie worden toegeschreven aan bedoeling door het verzet van de arbeiders. Om dezelfde reden moet echter in par. 2 het woord „veroorzaken" in „die veroorzaken crisissen" veranderd worden in „leiden tot". De commissie heeft gisteren overgenomen het amendement, om het slot van par. 2 te lezen aldus: „De wanverhouding tusschen de toenemende productiviteit van den arbeid en de geringe koopkracht der massa en het gemis aan maatschappelijke regeling der voortbrenging leiden telkens weer tot crisissen in het bedrijfsleven, die de aan het wezen van de kapitalistische warenproductie verbonden strekkingen nog verscherpt."

Daarop volgt dan: „Dit wekt verzet bij het proletariaat", als begin van de nieuwe alinea.

Het amendement-Amsterdam V (v. d. Waarde) wordt afgeraden als gaande teveel in details. In par. 4 stelt de commissie geen veranderingen voor en ontraadt in par. 5 de opneming van woningnood op het plakkaat als nadrukkende tendens van het kapitalisme.

Het voorstel-Dordrecht c.s., om „zedelijk veroordeeld" te doen vervallen, ontraadt de commissie, omdat daarmee vervalt een van de machtigste wapenen der propaganda.

Het amendement-Laren-Blaricum wordt ontraden, maar een andere wijziging voorgesteld. De nieuwe middenstand behoort in wetenschappelijk-economischen zin tot het proletariaat, maar voor een doel maatschappelijk niet tot de arbeiders.

Na „met de bedrijfsconcentratie gaat gepaard een toenemend overwicht in getalsterkte bij het proletariaat", komt: „Als nieuw element ontwikkelt zich daarin de nieuwe middenstand, die wat onzekerheid enz." De daarop volgt: „daarbij moeten worden gevoegd die groepen enz." Omdat nadat de nieuwe middenstand er is uitgelicht, er geen reden meer bestaat om te spreken van „uitbreiden".

Het amendement-Sannes om de slotwoorden: „en de economische ontwikkeling wordt bespoedigd" te schrappen, wordt overgenomen onder echter daarvoor iets in de plaats te stellen; het is toch juist, dat de sociaal-democratie niet tot eerste doel heeft de economische ontwikkeling te bespoedigen, getuige haar houding bij de Bakkerswet.

Spreker wekt onder applaus op thans het program als een geheel te aanvaarden. Het program wordt daarop zooals de commissie het nu voorstelt aangenomen.

De heer Van Hinte wijst er op, dat allen ongemogelijke achten (het geheel program) in die commissie is geweest, en dat tevens ontstaan is een mooie eenheid in de partij. Waar de commissie ons heeft geschonken een program, dat is een flink propagandamiddel, past zeker een woord van dank. (Applaus.)

De heer Vliegen brengt namens commissie en partij den secretaris der commissie, den heer Ankersmit, hulde. (Applaus.)

In de namiddagzitting van heden stelt het partijbestuur voor, het volgende congres te houden in Den Haag, voornamelijk uit politieke overwegingen, omdat het zal zijn in kieskeuzetijd. Na het in Den Haag het congres te houden zijn het partijbestuur gemachtigd worden, het congres te Utrecht te doen houden.

De heer Schaper wil in 't vervolg in een der steden in 't centrum vergaderen.

Utrecht wordt daarna aangewezen.

De financieele verslagen worden goedgekeurd.

Besloten wordt de verhooging van het salaris van den secretaris, den heer Van Kuykhof, over te laten aan het partijbestuur; het partij-secretariaat zal dan worden uitgebreid met een eersterangskracht op gebied van organisatie en agitatie. De heer Van Kuykhof is te veel door zijn bureau-arbeid in beslag genomen.

Aan de orde komt vervolgens de bespreking van de Tariefwet. De door het partijbestuur voorgestelde motie, reeds in de pers gepubliceerd, wordt door den heer Wibaut ingeleid. De S.D.A.P. doet niets nieuws, als ze stelling neemt tegen het ontwerp-Tariefwet. Reeds in 1901 verzette Troelstra zich op een congres tegen het ontwerp-Harte.

(Wordt vervolgd.)

(Gedeeltelijk gecorrigeerd.)

Letteren en Kunst.

Bond van Nederlandsche architecten.

Uit Amsterdam meldt men ons:

De vierde jaarvergadering van den Bond van Nederlandsche Architecten is heden hier ter stede gehouden, aanvankelijk onder leiding van den heer J. J. van Niekerke, daarna onder leiding van den voorzitter, den heer K. P. C. de Bazel.

Onder de ingekomen stukken was het concept-adres van de Maatschappij tot bevordering der Bouwkunst te Amsterdam, het Genootschap Architectura et Amicitia te Amsterdam, de Vereeniging Bouwkunst en Vriendschap te Rotterdam en den Bond van Nederlandsche architecten te Amsterdam aan de ministers van binnenlandsche zaken, van landbouw, nijverheid en handel, van waterstaat, van koloniën, van justitie en van oorlog.

In het concept-adres geven adressanten te kennen: dat zij in verband met de belangrijke bouwwerken, welke door de verschillende departementen worden voorbereid, het volgende onder de aandacht der ministers brengen:

Algemeen, zoo heet het, wordt de wenschelijkheid gevoeld, dat bij het tot stand komen van de groote, monumentale gebouwen er naar gestreefd moet worden, dat deze aan de hoogste architectonische eischen zullen voldoen.

Deze bouwwerken toch zijn de ware monumenten van onzen tijd, bestemd om weer te geven den stand en de ontwikkeling der hedendaagsche bouwkunst, als beeld van onze cultuur; en meestal gelegen op voorname punten in stad of land, zijn zij van beheerschende beteekenis voor de schoonheid hunner omgeving.

Is het dus een eisch voor particulieren, dat zij bij hunne plannen voor zoodanige bouw de uiterste zorg besteden aan de keuze van een bekwaam architect, des te zwaarder rust op de overheid de verplichting te zorgen, dat een dergelijk stelsel gevolgd wordt bij het tot stand komen harer grootsche bouwwerken, ten einde waarborgen te verkrijgen dat de leiding van den bouw berust bij den meest begaafden architect. De architectonische monumenten zijn van groot, algemeen belang, zoodat het alleszins gerechtigd is, hun bouw niet steeds ambtelijk op te dragen aan de bouwkundige krachten der departementen, maar, naar in het buitenland op groote schaal gevolgd gewoonte, ook particuliere architecten bij zoodanige bouw te betrekken, zoodat objectief de meest aangewezenen gekozen kunnen worden door een openbare of besloten prijsvraag.

Deze medewerking zou bovendien gunstigen invloed hebben op de ontwikkeling der Nederlandsche bouw- ocelte geheel zijn aangewezen voor klein particulier werk, en niet voor de monumentale en omvangrijke bouwwerken welke van overheidswege tot stand komen.

Aanleiding tot bovenstaande vinden adressanten in de plannen voor den bouw van eenige hoogst belangrijke bouwwerken, uitgaande van de regeering, waartoe in de eerste plaats genoemd moeten worden: het nieuwe postkantoor te Rotterdam, het nieuwe gebouw van de Tweede Kamer te 's-Gravenhage, de ministeries van waterstaat, en landbouw, nijverheid en handel, de eventueele paleisbouw te Amsterdam en te 's-Gravenhage; kazernebouw te Rotterdam, terwijl ook het nieuwe postkantoor van Utrecht van niet te onderschatten beteekenis is. Meer speciaal staan adressanten dan stil bij de voorbereiding van den bouw van het nieuwe postkantoor te Rotterdam. Zooals bekend is zal de gemeente Rotterdam een besloten prijsvraag uitschrijven ter verkrijging van plannen voor den bouw van haar nieuw raadhuis.

Waar nu deze gemeente op zeer lofwaardige wijze toont doordrongen te zijn van de verplichting te trachten den bekwaamsten architect voor dezen bouw aangewezen te krijgen en bovendien het nieuwe postkantoor vlak naast het raadhuis zal verrijzen, spreken adressanten het vertrouwen uit, dat ook door de regeering dergelijke verplichting gevoeld wordt de wijze van voorbereiding van de raadhuis-prijsvraag te Rotterdam, namelijk door een avant-project van prof. Henri Evers te Delft. Welk project van groot nut is voor de voorbereiding van de prijsvraag moge tot voorbeeld dienen. Het zal in zooverre niet moeilijk zijn dit voorbeeld te volgen, aangezien de rijksambtenaren uit den aard der zaak, bekend met de organisatie van den dienst, de aangewezen personen zijn, om een dergelijk avant-project van het Rotterdamsche postkantoor te maken. Vele met succes bekroonde prijsvragen mogen u verder de overtuiging geven, dat prijsvragen, mits deugdelijk voorbereid en nauwgezet beoordeeld, een uitstekend middel zijn om het gewenschte resultaat te bereiken. Van de vele voorbeelden noemen adressanten slechts: het Rijksmuseum te Amsterdam; het plan van de Dambebouwing te Amsterdam, de schouwburg te Rotterdam, het Rijksdaggebouw te Berlijn, het parlementsgebouw te Londen, het raadhuis van Weenen, het parlementsgebouw te Budapest, de kapitoolen der verschillende Amerikaansche Staten, het ministerie van marine te Berlijn, de Grand Opera te Parijs, de Nieuwe Opera te Berlijn, Schouwburgen te Frankfurt, Stuttgart, Dordmund enz., Kon. Academie van Beeldende Kunsten en Muziek te Berlijn, stations te Leipzig en Karlsruhe, welke lijst met tal van regeeringsgebouwen, stadhuizen, stations, musea, kerken enz. vermeerderd kan worden;

reden waarom adressanten ten volle overtuigd van de belangstelling der verschillende ministers te dezer zake en van hun wensch krachtig te willen bevorderen dat de belangrijkste gebouwen ook door de meest bevoegde handen tot stand komen, met den meesten aandrang in overweging geven te bevorderen dat voor dergelijke bouwwerken openbare nationale prijsvragen worden uitgeschreven, waarmede de mogelijkheid wordt geopend dat de meest begaafde Nederlandsche architecten in dienst worden gesteld ter eere van ons land.

Uit de vergadering betuigde de heer Weisman zijne groote ingenomenheid met den inhoud van dit concept-adres (applaus).

Daarna bracht de 1ste secretaris, de heer C. N. van Goor, het jaarverslag over 1911 uit. Hieraan is het volgende ontleend. Het afgeloopen jaar kan, met betrekking tot het streven van den Bond niet onvruchtbaar worden genoemd. Gewezen kan worden op belangrijke feiten, die wel is waar buiten den Bond, doch zeker niet buiten zijn invloed voorgevallen zijn en die van beteekenis zullen zijn voor het vakvereenigingsleven in Nederland.

Herinnerd werd o. m. aan de reorganisatie van de Maatschappij tot Bevordering der Bouwkunst, die dat lichaam, zij het niet in een zeer zuiveren vorm, tot een architectenvakvereeniging maakt. Daarna is op verzoek der maatschappij eene commissie benoemd, die te onderzoeken zou hebben of en op welke wijze een nader samengaan der beide vereenigingen mogelijk zal zijn. Ook de herziening der A. V. wordt gememoreerd als feit van gewicht. Aangestipt wordt de verzending van verschillende adressen inzake de Paleis-Raadhuisquaestie te Amsterdam.

Mede trad de bond op 't zij zelfstandig 't zij in samenwerking met zustervereenigingen of door het zenden van adressen aan regeeringscolleges en andere lichamen. Het aantal leden bedroeg op 1 Januari 1911 43, op 1 Januari 1912 telde de bond 46 leden. Men ging dus met 3 leden vooruit.

Het financieel verslag sluit met een bedrag van f 878 en wijst een voordeelig saldo aan van f 80. Laatstgenoemd bedrag wordt op de rekening van het ondersteuningsfonds overgebracht.

In plaats van de heeren Paul J. de Jongh en P. J. Houtzagers, die moesten aftreden, werden als bestuursleden gekozen de heeren H. van der Kloot Meyburg te Rotterdam en Jos. Ingenohl te Amsterdam.

De heer K. P. C. de Bazel werd bij acclamatie als voorzitter herkozen.

Aan de orde kwam daarna behandeling der vragenlijst omtrent het leerlingwezen van de Vereeniging tot bevordering van de Vakopleiding van handwerksliedeni in Nederland. De voorzitter deelde mede, dat het bestuur wettelijke regeling van het leerlingwezen aanbeveelt.

De heer Weisman sloot zich hierbij aan. Men heeft in 1798 met de afschaffing der gilden helaas ook het leerlingwezen overboord gegooid.

De heer Van Niekerke verklaarde zich tegen wettelijke en vóór particuliere regeling van het leerlingwezen, gelijk vroeger door de gilden geschiedde.

De heer Weisman antwoordde, dat de gilden niets anders waren dan opgaven van stedelijke overheid.

De voorzitter gaf als zijn meening te kennen, dat de overheid de grondslagen van de regeling van het leerlingwezen behoort aan te geven; regeling der onderdeelen kan dan aan de vakvereenigingen worden overgelaten.

De heer v. Niekerke waarschuwde er tegen dat staatszorg in deze weder de aanstelling van ambtenaren tengevolge zal hebben.

De heer Walenkamp verklaarde zich voor wettelijke regeling van het leerlingwezen, maar beaamde daarnaast de bezwaren van den heer v. Niekerke nopens aanstelling van ambtenaren.

De eigenlijke vaklieden hebben thans, op het gebied van kunstnijverheid, ambachtsonderwijs enz. niets te zeggen, de ambtenaren alles.

De heer Joling schaarde zich aan de zijde van den heer v. Niekerke.

De groote meerderheid der vergadering verklaarde zich voor wettelijke regeling van het leerlingwezen.

(Gedeeltelijk gecorrigeerd.)

Uit het Gooi.

Men schrijft ons uit Hilversum:

In de beide tentoonstellingszalen van de Openbare Leeszaal en Bibliotheek is Zondag een tentoonstelling geopend van allerlei zaken, betrekking hebbende op Japan. Tot Zaterdag 20 April blijft deze expositie te bezichtigen.

Verschillende vermogende ingezetenen van Hilversum hebben van hunne verzamelingen tijdelijk aan deze tentoonstelling afgestaan, zooals kakemono's, wierookbranders, theebusjes, medicijnbusjes, enkele vaasjes en schoteltjes van bijzonder fijne kleur en schoone vormen, verder eenige beeldjes, en een bizonder fraai huis-tempeltje uit ivoor gesneden, munten, Japansche dagbladen, ook troffen ons eenige merkwaardige Japansche prentbriefkaarten, waarop verschillende haardrachten van vrouwen en jonge meisjes afgebeeld stonden. De kern der tentoonstelling wordt echter gevormd door de kleurendrukken, die in het midden van de zaal op lange tafels achter glas gezet zijn; de heer R. W. P. de Vries Jr., alhier, zond deze kleurendrukken in en de firma Kleykamp, uit Den Haag, zond eenige uit kersen of beukenhout gesneden blokken in, van welke de drukken gemaakt worden. Onder de kleurendrukken troffen ons eenige fraaie, door Utogawa Kunisada geteekend, w. o.: vrouw, hofdame in een berglandschap een tafeltje met eetwaren dragend, en van Yoshi Ihigi: vrouw die een brief leest onder een bloeienden boom. Langs de wanden hangen nog reproducties van zeldzame kleurendrukken uit de collectie Barboutean afkomstig, w.o. een allerzeldzaamste van Outa-Gava, Hollandsch landschap met burgt. Dr. de Visser, de conservator van het Leidsche museum, stond verder in bruikleen af: een groot aantal boekwerken, alle op Japan betrekking hebbende.

Operette overvloed.

Ziehier een lijstje van nieuwe operettes, die voor het nieuwe seizoen gereed liggen en gedeeltelijk reeds in studie genomen zijn: Endlich allein en Um einen Kuss van Lehar, op teksten van Willner en Bodanzky; Der lila Domino, van Charles Cuvillier; Der Philosoph, van Edmund Eysler; Prinzessin Koko, van Ziehrer; Dichterliebe, van Oscar Strauss; Frühlingstraum, van Heinrich Reinhardt. Voorts werken Leo Fall en Oscar Nedbal aan operettes waarvan de ti-

Mededeelingen en Aanbevelingen

(buiten verantwoordelijkheid van de Redactie).

Correspondentie.

Mej. A. v. R. te Meerkerk. Wordt heden teruggezonden.

Laatste Berichten.

Nederland.

Hedenochtend ongeveer 9 uur is H. M. de Koningin per spoor met klein gevolg te Haarlem aangekomen, waar Zij werd ontvangen door den commissaris der Koningin in Noord-Holland, mr. dr. W. F. van Leeuwen.

De padvinders van Haarlem en uit de omstreken brachten eerbewijzen en werden door Hare Majesteit vriendelijk gegroet.

De Koningin ging van Haarlem uit per auto een rit maken door de bloembollenstreek en over Overveen, Bennebroek en Hoofddorp naar Aalsmeer, waar de bloemkweekerij van de firma W. Keessen en de Rijkstuinbouwschool werden bezichtigd.

Van Aalsmeer werd gereden over Hoofddorp naar Haarlem, waar de Koningin eenigen tijd vertoefde in de kweekerij van de firma Krelage en Zoon en daarbij door den heer E. H. Krelage werd rondgeleid. Bij Haar komst werd H. M. een prachtige ruiker aangeboden.

Het tweede bezoek te Haarlem gold de kweekerij Zwanenburg, van den heer C. G. v. Tubergen. Daar was in allerijl, evenals bij de firma Krelage, een kleine tentoonstelling ingericht van afgesneden bloemen.

Het Nederlandsch Genootschap tot Zedelijke Verbetering der gevangenen heeft van mevrouw de wed. mr. J. H. P. Gallée-Modderman een legaat van f 600 ontvangen, te weten f 300 voor het Genootschap en f 300 voor het Doorgangshuis van het Genootschap, genaamd het Groote Woudhuis, te Apeldoorn.

Amsterdam.

Gedurende de week van 30 Maart—5 April zijn door de sluizen bij Zeeburg geschut in de richting der Lek 31 Rijnschepen met een inhoud van 15,560 tonnen en 10,958 tonnen lading en 568 binnenschepen met 84,066 tonnen inhoud. In de richting Amsterdam zijn geschut 32 Rijnschepen met een inhoud van 22,748 tonnen en 18,152 ton lading en 575 binnenschepen met 74,915 tonnen inhoud.

Met Rijnschepen zijn in deze opgave bedoeld Rijnaken en schepen, voorzien van een Rijnpatent en met lading naar en komende van of bestemd voor den Rijn.

Kerknieuws.

Ned. Hervormde Kerk.

Aangenomen het beroep te Waterlandkerkje (toez.) dr. J. van Beek te Zegwaart.

Post en Telegraphie.

Tusschen de woning van den schipper van de reddingboot aan de Wielingensluis te Cadzand en het hulpkantoor aldaar, is een telefoongeleiding aangelegd. Ten einde met dit reddingstation steeds in gemeenschap te kunnen treden, ook bij sluiting van het kantoor te Cadzand, wordt het in rechtstreeksche verbinding gebracht met de loodsenwacht te Vlissingen.

Postzegelboekjes, postbladen en briefomslagen zullen voortaan als regel niet meer op de hulppostkantoren verkrijgbaar zijn.

Sport.

Voetbal.

Kleef—Parijs.

De wedstrijd Kleef—Parijs, gisteren te Kleef gespeeld onder leiding van onzen landgenoot, den heer W. P. A. van Voorst van Beest is met 4—1 in 't voordeel van Kleef geëindigd.

Schaken.

Gisteren is te Leeuwarden een schaakwedstrijd gehouden, welke was georganiseerd door de besturen van den Nederlandschen Schaakbond en den Frieschen Schaakbond. Er waren 38 deelnemers.

Als leider trad op de heer J. H. de Ruwe te Hilversum, 1ste secretaris van den Nederlandschen Schaakbond.

De uitslag luidde als volgt:

1ste klasse, 1ste groep: 1ste prijs S. Dantuma te Oosterend met 2½ p., 2de pr. J. Stockmann te Bolsward met 2 p.;

2de groep: 1ste prijs S. Zwanenburg met 2½ p., 2de pr. L. Olivier Boelstra met 2 p., beiden te Amsterdam;

3de groep: 1ste prijs H. J. Holtsma te St. Jacobiparochie met 2½ p., eerste 2de pr. T. Boersma te Blija, tweede 2de pr. S. Kamstra te Huizum, na loting, ieder met 2 p.;

2de klasse, 1ste groep: 1ste prijs J. Kho te St. Jacobiparochie na loting met A. Smeding te Deinum, die 2de pr. verwierf, ieder met 2½ p.;

2de groep: 1ste prijs Jac. de Boer te Drachten met 2½ p., 2de pr. B. Palsma te Amsterdam met 2 p.;

3de groep: 1ste prijs S. Wadman te Suawoude, na loting met K. Sinnema te Leeuwarden, 2de pr., ieder met 2½ p.; 3de pr. G. Koopal te Huizum, na loting met I. Buitenveld te Sexbierum en J. B. W. Ruben te Leeuwarden, ieder met 1 p.;

3de klasse, 1ste groep: 1ste prijs K. Ouperus te Amsterdam met maximum van 3 p., 2de pr. A. Koolstra te Leeuwarden met 2 p.;

2de groep: 1ste prijs D. S. Bergsma te Suawoude, eerste 2de pr. H. J. Beunk te Leeuwarden, tweede 2de pr. J. Geerlings te Drachten, na loting, ieder met 2 punten.

Oeconomische en Financieele Mededeelingen.

Executoriale verkoop.

Bij den heden ter beurze van Amsterdam gehouden executorialen verkoop werden de volgende prijzen besteed: f 2000 4 pct. Oranje Nassau Hyp. Bank 94; f 9000 Common Steel shares 73⁷/₁₆; f 5000 N. U. Copper shares 21/8; f 1000 Aand. Koninklijke Petroleum 525½; f 3000 Java Cultuur Mij. 327 328½; f 3000 Oklahoma Petroleum B, 10½; 1250 Rbl. 4 pct. Warschau-Weenen 9e serie 86; 125 Rbl. 4 pct. Wladikawkas 1885 86½; 125 Rbl. 4 pct. Orel Vitebsk 84½; f 100 3 pct. lot Rotterdam 103½; 700 fr. 2½ pct. Loten Antwerpen 84½.

Gemengde Berichten.

In den nacht van Zondag op Maandag is er tijdens afwezigheid van de bewoners inbraak gepleegd ten huize van den heer Dirksen, Prinsengracht 82 te Amsterdam. De laden van de linnenkast werden geopend, en de inhoud werd over den grond verspreid. De ongewenschte bezoekers namen een kistje met f 70 mee. Een lade, waarin zich het goud van de huisvrouw bevond, vertoonde sporen van braak. De heer Dirksen meent te weten, wie de daders zijn. Hij vertoefde namelijk 's avonds na elf uur in een café aan de overzijde van de gracht en werd toen beziggehouden door een individu, dat in verstandhouding bleek te staan met een ander, die tusschentijds het café verliet, blijkbaar om zijn slag te slaan.

Zondagavond is te Utrecht bij den heer v. N. aan de Oude Gracht, nabij de Viebrug, een bedrag van f 400 ontvreemd. De daders zijn nog onbekend.

Het Utr. Dgbl. spreekt het bericht tegen, als zouden de daders van den inbraak te Maarsbergen zijn aangehouden. Wel is Zaterdag iemand naar Utrecht gebracht, niet als dader, maar om als getuige te worden gehoord.

Bij de gerechtelijke schouwing van het lijk van den veldwachter Veldkamp te Maurik is gebleken, dat de dood aan verdrinking is toe te schrijven. Eenig kenteeken van geweldpleging was niet te ontdekken.

De justitie heeft een 15-tal personen verhoord, zonder eenig ander gevolg dan dat vastgesteld is, dat V. op zijn ronde het laatst is gezien om 8 u. 40 min., gaande van Eck en Wiel naar Maurik.

Heden zijn nog 9 personen ondervraagd.

Aanbestedingen.

's GRAVENHAGE. Bij de heden ten bureele van de genie alhier gehouden aanbesteding hadden het laagst ingeschreven voor het éénjarig onderhoud van de militaire gebouwen en werken:

1°. te Delft en te Hoek van Holland de heer G. J. Meijers Mz., te Delft, voor f 8450;

2°. te Leiden en te Katwijk de heer J. Zitman, te Leiden, voor f 8799; en

3°. te 's Gravenhage de heer L. Luyendijk, te 's Gravenhage, voor f 18,575.

Handelsberichten.

ROTTERDAM, 9 APRIL.

Suiker. Biet- kalm, prijshoudend, per April f 16⁷/₈ genoteerd.

Huiden. Bij inschrijving werden heden verkocht 190 Zuid-Amerik. runder-.

Dinsdag 16 April komen bij inschrijving aan de markt 604 Padang runder-.

Tin (bericht van de makelaars De Monchy & Havelaar) vast doch stil; sluit met koopers van Banka Juni f 118½ en weinig aanbod f ½ hooger.

Katoen (bericht van de makelaars De Monchy & Havelaar) willig, Liverpool noteerde te 11 u. 9 April 6.17, Mei/Juni 6.15, Juli/Augs. 6.13, Oct./Nov. 6.04, Nov./Dec. 6.03.

AMSTERDAM, 9 APRIL.

Suiker. Biet- ouden oogst flauw; nieuwen oogst kalm; per April f 16¹³/₁₆ genoteerd; per Augs. à f 17⁵/₁₆ gedaan; per Oct./Dec. à f 12⁷/₈ te koop.

Rubber. (Bericht van Joosten & Janssen.) Londen kalm; loco 4/11½, op levering 5/-.

Tin (bericht van F. Joosten) vast maar stil. De markt sluit met koopers met April tot f 120½, en per Juni tot f 118. Verkoopers f ½ hooger.

(R.A.) ANTWERPEN, 9 APRIL.
(Noteeringen te 2½ uur.)

Koffie. Santos basis „good" Mei fr. 83¼ Sept. 84¼ Dec. 83½ Stemming prijsh.
Omzet 18,000 bn.
Suiker April 35— 3 md. v. Oct. 27— kalm.
Huiden. Afgedaan: stuks 1233 Gezouten en La Plata fr. 83 à 104.
Wol per April fr. 5.60— Juli 5.57— Oct. 5.55 Omzet kilo 40,000 Stemming kalm.
Petroleum. Amer. loco fr. 22¼ Mrt. 22¼ Apr. 22½ Mei/Juni 22¾ Stemming vast.
Terpentijnolie in loco fr. 92— Juni 93½ 31. md. 93½ Spaansche 89—
bij groote partijen, detail fr. 1 hooger. Stemming flauw.
Spek. Short clear back fr. 127 à 134 Short-Backs 115 à 126 Stemming vast.
Reuzel. Wilcox per April fr. 121½ Juli 123— Stemming kalm.

Granen. Tarwe vast; Amerikaansche fr. 23¼. Donau onderweg fr. 22¾ à —. Rogge kalm. Donau fr. 18½, sup. Helena fr. 19—. Gerst vast. Haver vast; Russische ord. fr. 22½, prima qual. sup. fr. 23¼. —. Maïs vast. Odessa fr. 18½, gele Donau fr. 17¾.

HAMBURG, 9 APRIL.
(Telegram van S. Bondy, medegedeeld door van der Linden & Co., Rotterdam.)

		Heden	Vorige noteering
Koper 11.10 u. per Mei	mk.	147¼	—
" Aug.	"	150¾	148—
" Oct.	"	—	148¾
" Dec.	"	151½	149¾

Stemming vast.

Visscherij.

SCHEVENINGEN, 9 April. Aan de markt SCH 260, C. Westerduin, met f 162; SCH 407, Ch. v. d. Zwan, met f 182; SCH 322, P. Dijkhuizen, met f 142; SCH 470, C. v. d. Toorn, met f 211; SCH 336, A. Roeleveld, met f 160; SCH 24, S. d. Dulk, met f 156; SCH 392, J. de Ruiter, met f 170; SCH 362, J. de Heijer, met f 239; SCH 387, C. Kuiper, met f 169; SCH 332, Jac. Klein, met f 168; SCH 378, T. Lagas, met f 117; SCH 486, M. Mos, met f 148; SCH 428, S. Pronk, met f 71 besomming aan versche visch.

Stoom- en Zeilvaart.

NIEUWE WATERWEG aang. 9 April. Wangard, st. Palermo n. Hamburg om te bunkeren; Norden, st. Christiania; Pheeda, st. Koningsbergen; Athos, st. Hamburg.

Vertr. 9 April Hidalgo, st. Hull.

Voorgaats: Hesperus, st. Newyork.

Het stoomschip Rijndam arriv. 9 April 8 u. voormiddags v. Rotterdam te Newyork.

NANTUCKET gep. 8 April La Herbage, st. Antwerpen.

RIO JANEIRO aang. 8 April Crefeld, st. Bremen.

SANTOS aang. 6 April Erlangen, st. Bremen.

SUEZ aang. 9 April Bithinia, st. Akyab n. Nederland.

TARRAGANA vertr. 7 April Danae, st. Benicarlo.

TILBURY aang. 8 April (7 u. 5 m. v.m.) Batavier II, st. Rotterdam.

VALENCIA vertr. 7 April Amor, st. Amsterdam.

Buitenlandsch Nieuws.

Onder de mijnwerkers in de goudmijnen in Olomensk en Vetemsk, in Siberië, is een staking uitgebroken. Zij willen hooger loon hebben.

— Men weet, dat er in Zweden een vereeniging is opgericht om voor de vloot het nieuwe linieschip te laten bouwen, dat de regeering voorloopig heeft afbesteld. Tot Zaterdag was er nagenoeg 11,200,000 kronen voor ingekomen.

— Het Russische marinebestuur heeft voor het bouwen van de nieuwe Russische Dreadnoughts een drijvend dok besteld van 80,000 ton hefvermogen. Het zal worden vervaardigd op de Nicolajefwerf van de Russische scheepsbouwmaatschappij.

Telegrammen.

De Italiaansch-Turksche oorlog.

In de Roode Zee.

BERLIJN, 9 April. (Part.) Uit Konstantinopel wordt geseind: De Tanin verneemt uit Jemen, dat de Italianen 400 soldaten uit Eritrea aan de kust van Jemen aan land gezet hebben en dat dezen te zamen met Said Idris de vesting Medi belegerd hebben. De Italiaansche vloot belegerde tegelijkertijd de vesting van uit de zee. De Italianen hebben de vesting ingenomen en namen daar 70 man gevangen.

Edem pasja.

LONDEN, 9 April. De correspondent van de Times te Cairo heeft een interview gehad met Edem pasja, die tot nog toe commandant der Turken bij Tobroek is geweest en thans door den slechten toestand van zijn gezondheid gedwongen eenigen tijd in Egypte door te brengen, door Nazim bei is vervangen.

Edem pasja houdt de positie van de Turken in Tripoli voor uiterst gunstig. Hij schat het aantal Turken in Tripoli op 10,000 en dat van de Arabieren op 200,000. De Arabieren staan onder bevel van hun eigen Sjeichs, bijgestaan door Turksche officieren. Zij hebben allen geweren en volop schietvoorraad, voor het grootste deel buitgemaakt op de Italianen. De Arabieren willen de Italianen verdelgen; daarom geven zij zelden kwartier. Edem pasja schat dat er in 't geheel niet meer dan 100 Italiaansche krijgsgevangenen zijn.

Turken en Arabieren beschikken over een mondvoorraad, voldoende voor een jaar, afgezien van den overvloedigen oogst. Edem pasja roemt de Italiaansche officieren, maar heeft voor de soldaten niet dan geringschatting. Hij maakt het roekelooze schieten van de Italiaansche oorlogschepen, dat toch geen uitwerking heeft, belachelijk en eindigde met de opmerking, dat de moeilijkheden voor de Italianen bij Tobroek zijn toegenomen, doordat zij, uit vrees dat de Arteszische putten, die ze geboord hebben, zijn vergiftigd, al hun drinkwater moeten invoeren.

Verder zeide Edem pasja nog, dat Enver bei slechts licht is gewond geweest en thans geheel genezen is. Enver bei heeft een bezoek aan Kitchener gebracht.

De mijnwerkersstaking in Engeland.

LONDEN, 9 April. (Part.) Sommige bladen schatten het aantal mijnwerkers, dat gisteren het werk hervat heeft, op honderdvijftigduizend. Dit getal zou waarschijnlijk grooter zijn geweest, zoo niet op vele plaatsen arbeiders-boven-den-grond geweigerd hadden hulp te verleenen aan de mijnwerkers vóór dat hun eigen eischen omtrent minimum-loon ingewilligd waren.

Het ongeluk op de reede van Tandsjer.

PARIJS, 9 April. Ook een zoontje van het echtpaar Beaumarchais, een heel jong kind nog, is tengevolge van het ongeluk gestorven. Mevrouw Beaumarchais is ernstig ziek.

De Turksche kamer.

KONSTANTINOPEL, 8 April. Een iradé roept de Kamer tegen den 18den April bijeen.

Een ongeluk op den Nijl.

KAIRO, 9 April. Een plezierboot is gisterenavond om elf uur op den Nijl gezonken. Er zijn, naar men zegt, tweehonderd menschen bij verdronken.

KAIRO, 9 April. De stoomboot, waarmede het ongeluk is gebeurd, had driehonderd menschen aan boord. Zij kwam beneden Kairo bij den dam met een andere stoomboot in botsing en is toen gezonken. Vele menschen zijn gered door de andere stoomboot en vaartuigen. Tot nog toe zijn er zeventien lijken geborgen.

BERLIJN, 9 April. Naar de Duitsche Kabelmaatschappij uit Kairo verneemt, zijn er bij het ongeluk op den Nijl vijftig menschen van verschillende nationaliteiten verdronken.

De storm.

BERLIJN, 9 April. (Part.) Uit Oostenrijk en uit verschillende deelen van Duitschland komen berichten van de groote schade, die de Paaschstorm aangericht heeft. In het Reuzengebergte en elders zijn groote uitgestrektheden bosch geveld. Het was in die streken gevaarlijk zich buitenshuis te begeven. In Zuid-Noorwegen heerschte gisteren sneeuwstorm. Kristiania moet er weer geheel wintersch uitzien.

Oeconomische en Financieele Mededeelingen.

S.S.

De heden te Amsterdam gehouden buitengewone algemeene vergadering van aandeelhouders in de Mij. tot exploitatie van Staatsspoorwegen heeft den heer jhr. J. H. van Kretschmar van Veen voor 5 jaren herbenoemd als directeur. Op voorstel van commissarissen is besloten het tractement van den benoemde te bepalen op f 16,000 's jaars en hem na verkregen eervol ontslag en nadat hij ten minste gedurende 5 jaren zijn betrekking bekleed zal hebben, aanspraak te geven op een jaarlijksch pensioen, hetwelk zal worden bepaald naar reden van f 500 per jaar dienst — te rekenen voor wat betreft den heer jhr. J. A. van Kretschmar van Veen van den 15den Mei 1907 af — tot een maximum van f 5000. Goedgekeurd is de wijziging der overeenkomst betreffende de exploitatie van den localspoorweg Heerlen—Valkenburg met den Staat der Nederlanden betreffende dien spoorweg.

Lettergieterij „Amsterdam".

Op 15 dezer wordt ten kantore van den heer Th. Gillissen te Amsterdam de inschrijving opengesteld, uitsluitend voor aandeelhouders, op f 200,000 aandeelen in de N. V. Lettergieterij „Amsterdam", voorheen N. Tetterode, rechthebbend op het volle dividend over 1912, tot den koers van 154 pct.

Na aftrek van 4 pct. ten behoeve der dividendrekening over 1912 wordt het agio op deze inschrijving aangewend tot volstorting van het reservefonds, terwijl het overblijvende tot afschrijving op de nieuwe fabriek zal worden gebezigd. Het bezit van 3 oude aandeelen geeft recht tot inschrijving op één nieuw.

Blijkens het prospectus is deze uitgifte noodzakelijk geworden door de steeds grooter wordende omzetten, tengevolge waarvan wederom uitbreiding van de fabriek zal moeten plaats hebben.

Besloten is thans tot afbraak der huizen aan de Da Costakade, teneinde op het vrijkomende terrein een nieuwe fabriek bij te bouwen, welke een arbeidsruimte van 5000 M². zal bevatten en waardoor het productie-vermogen van verschillende afdeelingen van het bedrijf verdubbeld zal kunnen worden.

De afschrijving op inventaris en vaste goederen, benevens de toevoegingen aan het amortisatiefonds der fabrieksgebouwen, hebben gedurende de jaren 1901-1911 totaal bedragen f 569,924; oprichtings- en emissiekosten zijn hieronder begrepen.

Bovendien heeft de reserverekening ad f 63,768 het door de statuten voorgeschreven bedrag (10 pct. van het gestorte aandeelenkapitaal) reeds overschreden. De reserve is afzonderlijk belegd.

Naar wij vernemen heeft de Hedan Tabak Mij. haar jaarrekening met een verliessaldo afgesloten, zoodat, gelijk in het kortelings verschenen prospectus reeds in het vooruitzicht is gesteld geen dividend zal worden uitgekeerd.

Chicago Lumber & Coal Co.

Blijkens het verslag over 1911 van de Chicago Lumber & Coal Co. bedroeg het surplus aan het einde van het boekjaar $ 916,847 (v. j. $ 1,087,404). Dit surplus is in twee afzonderlijke posten verdeeld, t. w. de surplus-rekening en de onverdeelde winst-rekening. Uit de surplus-rekening ad $ 1,087,434 ten vorige jare is nl. $ 870,483, zijnde het bedrag der onverdeelde handelswinsten afgezonderd en naar de onverdeelde winstrekening overgebracht. De surplus-rekening komt thans met $ 589,329 voor. De onverdeelde winstrekening luidt als volgt: Saldo a°. p°. (onttrokken aan de surplusrekening) $ 820,483. Hieraan wordt toegevoegd de netto-bedrijfswinst van het afgeloopen jaar (inbegrepen $ 62,958 voor winst op hout door onderhoorige mpijen. gekocht, aan de surplusrekening onttrokken) $ 272,899 (v. j. $ 645,807); algemeene reserve ($ 85,407) en andere rekeningen aan de onverdeelde winstrekening toegevoegd, $ 54,135, totaal $ 647,518. Ten laste hiervan komen de volgende bedragen: 6 pct. dividend op 1ste preferente aandeelen $ 60,000 (v. j. $ 60,000); 7 pct. dividend op 2de preferente aandeelen $ 35,000 ($ 35,000); 4½ pct. (v. j. 6 pct.) dividend op gewone aandeelen $ 225,000 ($ 300,000) totaal $ 320,000. Het saldo der onverdeelde winstrekening bedroeg derhalve op 31 Dec. jl. $ 327,518, hetgeen gevoegd bij dat der surplus rekening ad $ 589,329, het in den aanhef genoemd bedrag van $ 916,847 als surplus op 31 Dec. 1910 geeft.

President Tullerton wijst er in zijn verslag op, dat de mpij. een buitengewoon jaar heeft doorgemaakt, tengevolge van omstandigheden welke een afneming van de vraag naar het product der mpij. met zich brachten. De mpij. zag zich voor moeilijkheden met haar arbeiders geplaatst, waardoor het bedrijf van enkele inrichtingen verscheidene maanden geheel werd stopgezet, terwijl andere voor geruimen tijd slechts vier dagen per week in bedrijf waren. De molens der Lee Lumber Co. te Tioga in Louisiana werden geheel vernield. De herbouw bezorgde Mpij. een belangrijk verlies, doch heeft de capaciteit belangrijk vergroot en zal tot vermindering der exploitatiekosten in de toekomst bijdragen. De algemeene malaise had een vermindering in den verkoop tengevolge. Na voorziening voor alle verliezen te hebben getroffen, vertegenwoordigt het resteerend bedrag der winst 4½ pct. op het kapitaal. De financieele positie der Mpij. is, naar de president opmerkt, veel sterker dan een jaar geleden, haar totale verplichtingen zijn met $ 1,029,222 afgenomen.

De balans per 31 Dec. 1911, luidt als volgt:

Actief: Eigendommen $ 3,238,129 ($ 3,531,367); beleggingen $ 2,847,696 ($ 3,327,712); voorraden $ 1,802,334 ($ 1,802,334); te ontvangen rekeningen etc., onder aftrek van $ 344,113, reserven $ 2,944,980 ($ 3,658,213); kas $ 449,644 ($ 474,018); andere activa $ 78,735 ($ 93,225) ($ 93,225). Totaal $ 11,361,518 ($ 13,397,525).

Passief: kapitaal $ 6,500,000 (onveranderd); kapitaal van onderhoorige mijen., niet in het bezit der mij. en aandeel in het surplus $ 914,165 ($ 1,165,628); obligatiën $ 85,000 ($ 91,500); verschuldigd aan onderhoorige mpijen. $ 101,238 ($ 130,292); te betalen wissels en rekeningen $ 2,460,637 ($ 2,332,710); diverse reserven *) $ 209,840 ($ 794,606); andere passiva $ 173,791 ($ 295,386); surplus $ 916,847 ($ 1,087,403) — totaal $ 11,361,518 ($ 13,397,525).

*) De vermindering wordt als volgt verklaard: $ 85,407 is aan het surplus toegevoegd, en $ 344,113 in aftrek van te ontvangen rekening gebracht, terwijl voor verliezen etc. $ 205,246 werd uitgetrokken.

Naar wij vernemen zal aan de binnenkort te houden buitengewone algemeene vergadering der Hollandsche IJzeren Spoorweg-Mij. worden voorgesteld om met ingang van 1 Juli 1912 het aantal leden van den raad van administratie, volgens de statuten ten hoogste 8 en ten minste 5 bedragend (momenteel bestaat de raad uit 6 leden), terug te brengen op 3 leden.

De winst- en verliesrekening over 1911 van de [illegible] Koffie-Cultuur-Mij. te Amsterdam, [illegible] aan baten: saldo v. j. f 1060, winst [illegible] f 92 en afschrijving van het [illegible] f 12,424. Daartegenover staan als lasten: [illegible] f 4087 (v. j. f 2542), verlies exploitatie [illegible] f 9205 (v. j. verlies op 3 ondernemingen f 10,070), interest f 4126, [illegible] Indië f 437, [illegible] f 4379 [illegible] saldo van f 122,451).

Naar wij vernemen zal aan de jaarvergadering der Senembah Mij worden voorgesteld over het afgeloopen boekjaar een dividend uit te keeren van 60 pct. (v. j. nihil) waarvan ad interim reeds 25 pct. betaald, zoodat het slotdividend 35 pct. zal bedragen.

De heden te Amsterdam gehouden algemeene vergadering van aandeelhouders in de Hollandsche Export Mij., aldaar, heeft de balans met de winst- en verliesrekening goedgekeurd en het dividend bepaald op 6 pct. (v. j. 6 pct.) Tot commissarissen zijn benoemd de heeren jhr. E. Peters en E. Wolff Hzn.

De noteering van het particulier disconto te Berlijn is heden van 3⅞ tot 3¾ pct. opgeloopen.

K. v. K. te Johannesburg.

In haar vierde jaarverslag heeft de Nederlandsche Kamer van Koophandel te Johannesburg het wenschelijk geacht eenige algemeene [illegible] te geven. [illegible]

[illegible]

Een vrij uitvoerige briefwisseling tusschen de commissie en de Kamer leverde reeds het bewijs, dat er talrijke punten van aanraking zijn. Verschillende van de ernstig bedoelde pogingen hadden slechts een gedeeltelijk en dan nog maar voorloopig succes. En het bleek der Kamer, dat verscheidene firma's in Nederland, met welke correspondentie werd aangeknoopt, [illegible]

[illegible]

Het verslag beantwoordt vervolgens de vraag: waarom moet het toegeschreven worden, dat de vereenig-

de pogingen van de commissie en van de Kamer om voortdurend meer firma's in Nederland voor den uitvoer naar Z. Afrika te winnen nog zoo dikwijls afstuiten op bezwaren, welke bij voldoende medewerking van de belanghebbenden zelven uit den weg zouden kunnen worden geruimd. Herhaaldelijk bleek, dat een vrij algemeen en ernstig bezwaar is de oppervlakkigheid, waarvan ook firma's in Nederland blijk geven. Men onthoudt aan de Kamer of den agent, met wien men in relatie is getreden, zelfs de noodzakelijkste inlichtingen. In plaats van duidelijk en volledig op papier te stellen, wat men kan leveren, tot welke prijzen, waar geleverd, in welke hoeveelheden, op welke voorwaarden enz., geeft men halve inlichtingen, zoodat er opnieuw gecorrespondeerd moet, alvorens de agent zich aan het werk kan begeven. Dit maakt geen indruk van zakelijkheid, wekt geen vertrouwen en doet onnoodig tijd verloren gaan. Het streven der Kamer wordt er door tegengewerkt. Het is meermalen voorgekomen, dat zij niet zonder moeite een firma in Z. Afrika ten gunste van het aanvaarden van een agentuur gesteund hadden, maar zij door een dergelijke behandeling van de zaken ten slotte afgeschrikt werden de correspondentie met Nederland voort te zetten.

De Kamer geeft toe, dat men er somtijds gegrond bezwaar tegen kan hebben aan een firma, met welke men kortelings verbinding heeft aangeknoopt, volledige inlichtingen en een volledige monstercollectie te zenden. In zulke gevallen kan men zich echter tot de Kamer wenden, haar de monsters doen toekomen en haar opdragen daarmede te laten werken onder haar toezicht.

Uitvoerig wordt in het verslag betoogd het noodzakelijke van het maken van reclame, want het is en blijft een fout te meenen, dat men ginds een artikel in de markt kan brengen zonder zich geldelijke offers te getroosten.

Het is een feit, aldus het einde van het verslag, dat de invoeren van overzee, voor zoover verbruiksartikelen betreft, in 1911 weder vooruitgegaan zijn; maar dit beteekent nog niet, dat de toestand niet beter gewenscht had kunnen worden. Er is beslist nadeel aan den plaatselijken handel gedaan door zekere handelsreizigers van overzee, die geen voldoende orders van groothandelaars konden verkrijgen en er daarom toe overgingen ook aan den kleineren invoerder te verkoopen. Alles bijeengekomen is er geen grond om anders dan verbetering te verwachten voor 1912.

In het algemeen zijn er alle teekenen, dat de bloei van Z.-Afrika zich zal bestendigen. O. m. is hiervoor een aanwijzing de ontwikkeling, waarin zich het bouwvak mag verheugen. Blijkens het verslag worden thans voor verschillende groote firma's en voor stad en rijk bouwplannen uitgevoerd.

Blijkens het verslag over 1911 van de Studebaker Corporation hebben de ontvangsten uit het bedrijf $ 2,691,848 bedragen en die uit beleggingen $ 85,528, terwijl aan interest $ 27,561 ontvangen werd, totaal $ 2,804,937. Voor salarissen was $ 111,500 noodig, de vaste lasten vorderden zooiat er na afschrijving van $ 159,395 op de fabrieken, een saldo van $ 2,030,061 beschikbaar blijft. Na aftrek van $ 708,750 (8 kwartaaldividenden op de preferente aandeelen) voor dividend en na afschrijving van $ 396,479 buitengewone onkosten blijft er een surplus van $ 944,832.

In het verslag zegt de eerste vice-president der mpij. dat het bedrijf in het afgeloopen jaar ten volle aan de verwachtingen beantwoord heeft. Tegen het einde van 1910 werd besloten, de vervaardiging van electrische automobielen en andere kostbare voertuigen te staken. De liquidatie van dit onderdeel van het bedrijf veroorzaakte wel een verlies, doch het bestuur is van oordeel, dat de gevolgde gedragslijn de beste was voor de mpij.

De Chicago Telephone & Telegraph Cy. zal binnenkort overgaan tot de uitgifte van $ 15,000,000 5 pct. obligatiën.

In de afgeloopen maand bedroeg de productie van anthraciet in de Ver. Staten 6,570,000 ton.

Spoorweg-ontvangsten.

Cuba Railroad.

Februari 1912. Bruto $ 357,876, tegen $ 315,921 in 1911, vermeerdering $ 41,455; netto $ 183,458, tegen $ 149,278, vermeerdering $ 34,195; vaste lasten $ 65,125, tegen $ 59,625, vermeerdering $ 5,500; surplus $ 118,343, tegen $ 89,648 in 1911, vermeerdering $ 28,695.

Sedert 1 Juli 1911 bruto $ 2,312,512, tegen $ 1,893,640, vermeerdering $ 434,872; netto $ 1,050,036 tegen $ 818,869, vermeerdering $ 241,667; vaste lasten $ 491,000, tegen $ 339,250, vermeerdering $ 151,750; surplus $ 569,036, tegen $ 479,119 in 1910, vermeerdering $ 89,917.

Great Eastern.

Week geëindigd 6 April £ 7000 meer.

Beursoverzicht.

BEURS VAN AMSTERDAM, 9 APRIL.

Ter beurze van Amsterdam heeft de Amerikaansche markt heden, in aansluiting bij de willigte van New-York in de laatste dagen, een zeer vast verloop te zien gegeven, waarbij het koerspeil zich aanmerkelijk boven dat van j.l. Donderdag kon verheffen. De meeste belangstelling is wel ten deel gevallen aan Steels en aan Rock Islands, welker noteeringen zich resp. op ongeveer 73⅛ en 30 pct. stelden. Ook voor Amalgamateds bestond zeer voldoende belangstelling.

De houding van ons publiek was tegenover de buitengewone rijzing eenigermate verdeeld. Terwijl b.v. in Steels, Southern Rails en enkele kleinere spoorwegwaarden de kooplust de overhand bleek te hebben, was in Amalgamateds, Rock Islands en preferente Marine's het aanbod overwegend.

Intusschen was de stemming vast te noemen, daar Londen voldoenden steun verleende. In Cans ging weinig om, niettegenstaande de krachtige rijzing in den koers.

Naast de Amerikaansche markt heeft de petroleumafdeeling in hooge mate de belangstelling getrokken van de locale speculatie. Aandeelen Koninklijke hebben andermaal een krachtig avans ondergaan van circa 15 pct., waardoor zij op circa 526 zijn aangeland.

Voor Geconsolideerde was het voordeelig verschil circa 6 pct., terwijl van de andere soorten de koersen een ½ à 2 pct. hooger werden gesteld.

In mijnwaarden is weinig omgegaan. Vermelding verdienen alleen Great Cobars, die zich op het voorbeeld van Londen een avans van 3 à 4 pctj konden verschaffen.

De tabaksmarkt heeft een flauwe stemming aan den dag gelegd, gevolg van voortgezette realisaties. De groote soorten, Deli-Batavia, Deli-Mij en Senembah, werden 5 à 10 pct. lager verhandeld, de kleine ondernemingen verloren 1 à 2 pct.

Culturen aan den vasten kant; inzonderheid voor aandeelen en actions-Vorstenlanden, die op resp. 175 pct. en 1151 sloten.

Rubbers waren totaal verwaarloosd en gaven een verdeelde stemming te zien.

Ondanks den hoogeren prolongatie-koers waren Hollandsche Staatsfondsen een fractie beter. Buitenlandsche soorten verlaten, doch prijshoudend.

Prolongatie 4½ na 4½: particulier disconto 3⅞ pct.

Slotkoersen.

(Vervolg van Blad 4.)

Cultuur-Mij. der Vorstenlanden. Winstaandeelen.	f 151.50
Geons. Holl. Petroleum Cie. Cert. van Aand.	308
Kon. Ned. Petr. Bronnen in Ned. Indië. Aand. v. f 1000	525¼
Intern. Merc. Marine, Afgest. pref. Aand.	24 7/16
Erie Spoorw. Vot. Tr. Bew. van gew. Aand.	36 13/16

Voorloopig genoteerde fondsen.

	V.K.	L.K.	H.K.	S.K.
Aand. Rum. Petr. Mij. Dacau	59¼	60	—	—
Nat. Grondbezit 1911	100¼	100¼	—	—
Bergb. Arbeiten	123	123½	123¾	—
Holl. Washington	108¼	108½	—	—
Rio de Janeiro 1912	92 13/16	92 13/16	—	—
Aand Uitvoer- en Commissiehandel	101 13/16	101¾	—	—
Nieuwe Deli-Batavia	498¼	495	—	—
4½ pct. Overijselsche Hyp.	100	100	—	—
5 pct. Chili	99¼	98⅜	—	—
Banque Hyp. Transatl.	—	96	—	—
Aand. Medan Tabak	—	341	—	—

Geldkoers.

Prolongatie 4¼ 4½ pct.

Niet-officieel.

Onderverl. Geons. Holl. Petroleum A	312¾	—	—
Afgestem. pref. Southern Iron and Steel	4 9/16	—	—
Afgest. gew. Southern Iron and Steel	1 11/16	—	—
Cert. Swansea Gold & Copper Mining	55⅞	56	—
Balata Suriname	188	—	—
Nieuwe aand. Medan's Tabak	240	243	—
N. Cert. dito	247	—	—
Cert. Buick Oil $ 20	78	—	—
Aand. Astra Romana	135½	—	—
Nieuwe aand. Astra Romana	124½	—	—

3 pct. loten Crédit Foncier de France	94¾	—	—
10 pct. Honduras 1867/70	11⅛	—	—
Gew. Mexico & Orient	4½	4¾	—
Aand. à f 120 Alg. Exploratie Mij.	14	—	—
Geregistreerde Hectaren New Granada	f 0.19	—	—

Beurs van 's-Gravenhage.

Ontleend aan de officieele noteering van de Vereeniging voor den Haagschen Geld- en Effectenhandel.

	V.K.	L.K.	H.K.
Staatsleeningen.			
4½ pct. Rusland Hope 135	—	88⅛	—
Prov. en Gem. Leeningen.			
4 pct. Leiden 1911	100¼	100¼	—
4 pct. Haarlem 1911	100¼	100¼	—
4 pct. Vlaardingen	100	100	—
4½ pct. N. Holland	100⅜	100⅜	—
Bank- en Credietinstell.			
4½ pct. Int. Bnk. v. Zakel. Waarb.	100	100	—
Hyp. Banken.			
5 pct. Holl. Canada	101¼	101¼	—
4½ pct. Overijsel Hypoth.	100	100	—
4½ pct. N. Rotterd. Hypb.	100½	100½	—
5 pct. Ned. Transatl. Hypbank	101	101	—
5 pct. Holl. Argentinië	101	101	—
5 pct. Rotterdam Canada	101	101	—
5 pct. Veen. Kol. Hyp.	100	100	—
4½ pct. Amst. Scheepverb.	100⅜	100	—
Petrol. ondern.			
Aand. Koninkl. Petr.	506¼	518	516
Aand. Geo. Holl. Petroleum	300¼	306	307½
Nieuwe Aand. Geo. Holl. Petr.	287½	290	—
Aand. Intern. Rum. Petrol. Mij.	178¼	177	180
Astra Romana	133¾	134	134¼
6 pct. Russian Fuel	—	42½	42¾
Industrieele Ondern.			
Amalgamated	81⅞	81⅛	—
Comm. Steels	70½	73¼	73⅜
Scheepv. Mijen.			
Com. Marine	6	6⅛	—
Diversen.			
Aand. Linnaeus park	37½	30	—
Spoorwegen.			
Comm. Rock Island	27 13/16	30⅜	30½
5 pct. Louisiana	—	94	—
Com. Atch. Topeka	—	110	—
Tijdelijk genoteerd:			
Div. Koninkl. Petr.	26½	26½	—

GELDKOERS VAN DE NEDERLANDSCHE BANK.

Koers van het Geld bij de Nederlandsche Bank: Wisseldisconto 4 pct., Promessen dito 4½ pct., korte Beleeningen 5½ pct., Voorschotten in Rekening-Courant 5½ pct., Beleeningen van Binnenl. Effecten 4½ pct., van Buitenl. dito 5 pct., van goederen 4 pct.

WISSELKOERSEN TE ROTTERDAM.

9 April.	Disc. pct.	Chèque		Disc. pct.	Chèque
Londen	3½	f 12.08¾	Rome, Genua, Milaan	5½	f 47.42—
Berlijn	5—	„ 58.96½	New-York	-	„ 2.47¾
Parijs	3½	„ 47.90—	St. Petersburg	-	„ 1.27½
Brussel, Antwerpen	4½	„ 47.62½	Weenen	5	„ 50.07—
Bazel, Zurich, Genève	4—	„ 47.81—	Kopenh., Stockholm, Christ.	-	„ 66.30—

BEURS VAN NEW-YORK, 9 APRIL. (C.T.B.)

	Openingsk. 9	Slotk. 6		Openingsk. 9	Slotk. 6
Atchison	108⅞	109¾	South. Pac.	114¾	114¾
Rockisland	30½	30½	South. Rail	30⅜	30¼
Denv. R.G.g.	—	23¾	Un. Pacific	171¼	174—
Erie	37⅞	37—	Steel	72—	72—
Miss. Kans.	—	31—	K.C. South.	28¾	28⅞
Ontario	40¼	40—	Amalg. C.	81⅞	82⅛
Norfolk	—	113⅛			

Stemming prijshoudend.

(R.A.) BEURS VAN LONDEN, 9 APRIL.

	9 te 3u.	9 vóór 3u.	4 te 3u.		9 te 3u.	9 vóór 3u.	4 te 3u.
Consols 2½ p.	NIET ONTVANGEN	78 7/16	78¼	Erie Spoorw.	NIET ONTVANGEN	38⅛	38½
Arg. Rep. 4 p.		—	86¼	Missouri		32—	31½
Brazilië 4 pct.		86¾	86½	A. Ontario		41—	39¾
Japan 4 pct.		86¼	86¼	South. Pacif.		118—	117—
Japan 4½ p.		—	97¼	South. Rail		31—	30½
Mexico		—	31—	A. Un. Pacif.		179⅛	176⅝
Peru gew. A.		11⅜	11¼	Pr. Wabash		—	22½
Peru pref.		40⅝	40⅝	Aand. Steel		78¾	71⅛
Portugal		65½	65½	N.W. S. 2½ p.		—	—
Rusland '89		93—	93—	Amalg. Cop.		—	—
Spanje 4 pct.		93—	93—	Columbia		—	—
Turkije		88½	88½	Venez. Dipl.		50—	—
Uruguay 3½ p.		—	[illegible]	Rock Islands		30½	—
dito 5 pct.		—	[illegible]	[illegible]		[illegible]	—
Atch. Topeka		112½	112½	Canadian		—	—
dito pref. A.		—	105	Pl. disconto		—	3½ pct.
Denver Rio.		24½	24—	Zilver		—	27⅛ d.

(R.A.) BEURS VAN BERLIJN, 9 APRIL. (Slotk.)

	9	4		9	4
Amsterd. kort	169.45	169.40	4 p. Russ. 1880	90.70	91.—
dito 2 maanden	—.—	—.—	d. gec. Sp. 1891 s.	92.90	92.90
Wiss. Lond. 8 d.	20.454	20.46	Rusl. B. L. 4 p.	91.60	90.80
dito 3 maanden	20.29	20.30	Servië 4 p. 1895	85.—	84.70
Parijs kort	—.—	81.22	Turkije geunific.	91.60	91.30
Petersb. 3 maand.	—.—	—.—	Warsch.-W. aand		
Weenen 2 maand.	—.—	—.—	A. Discont. Mij.	184.90	184.50
R. Bankn. R. 100	215.70	215.80	Duitsche Rijksb.	137.20	137.90
Duitsche Rijksl.	81.70	81.80	Gelsenkirchen	201.40	199.60
Pruiss. Cons.	81.60	81.70	Laurahütte	179.30	177.70
4 p. kr. Jan./Juli	89.70	89.70	Plaats. di conto.	3¾ p.	4⅛ p.
4 p. d°. Apr./Oct.	93.20	93.20			

(R.A.) BEURS VAN FRANKFORT, 9 APRIL. (Slotk.)

	9	4		9	4
4 p. Krr. Feb/Aug.	—.—	—.—	Rusland 1880 Gd.	91.40	90.90
4 p. d°. Jan/Juli	92.80	92.80	Russ. Binnl. leen.	—.—	—.—
Bank-actiën	140.60	140.60	Wissel k/s Parijs	81.16	81.20
Credit-actiën	203.50	203.60	„ Londen	20.45	20.44
Fr. Oostenr. sp.	154.40	154.40	„ Weenen	83.75	83.77
Turksche Loten	171.80	171.80	„ Amsterdam	169.52	169.45
Hong. Goudr. 4 p.	91.60	91.50	Plaatsel. discont.	4¾ p.	4¾ p.
Spanje 4 pct.	—.—	—.—			

(R.A.) BEURS VAN BRUSSEL, 9 APRIL. (2.13 m.)

	9	4
Spanje buitenland	—	—
Turken geunificeerd	—	—
„ loten	208.—	209.—
Wisselkoers op Amsterd. en Rotterd. kort	209.93	210.—
„ „ Parijs	100.56¼	100.55
„ „ Berlijn	123.82½	123.82½
„ „ Londen kort	25.37¾	25.37¼
Bankdisconto	4½ p.	4½ p.

BEURS VAN LONDEN, 9 APRIL (11 u. 10 m.)

(Medegedeeld door Van der Hoop & Co., Rotterdam.)

	Op.k. 9	Slotk. 4		Op.k. 9	Slotk. 4
Rio Tinto	78¾	78¼	Shell	103/9	103/9
Anaconda	—	9 1/16	Great Cobar	4 1/16	4 5/16
Mount Lyell	34/6	34/6	Amalgamated	84⅛	84¾
Chartered	1 1/32	1 1/32	Mung. Copper	1/-	1/-
Goldfields	4 19/32	4 19/32	Rodep. United	1 1/16	1 1/16
East Rands	3¼	3¼	Com. Mex. L.&P.	84⅛	84⅛
E. R. Min. Est	6/16	6/16	Jagersf. Defer	6 1/16	6 1/16
Rand Mines	6¾	6¾	Landlaagte	1 7/16	1 7/16
Kleinfontein	1 9/16	1 9/16	Robinson Gold	5⅛	5⅛
Knight's	2 5/16	2 5/16	„ Deep	2¾	2¾
Modderfontein	11 9/16	11 9/16	Jumbo	1/3	1/3
Van Ryn	2 27/32	2 27/32	Central Mine	10⅛	10⅛
Villa M. R.	2 9/16	2 9/16	Transv. Mine	2¼	2¼
El Oro	17/-	17/-	West Rand	10/6	10/6
Esperanza	1⅛	1¼	Canadian Pac	253⅛	250—
Santa Fé L. Cy.	52/-½	52/-½	Anglo A.	25⅛	25⅛
Shansi	33/9	33/9	Rhodes. Copper	7/3	7/-
Grand Trunk Cy.	—	24¼			

BEURS VAN PARIJS, 9 APRIL (Vroegkoers) 12.30 n.

(Medegedeeld door Ad. Chabot, 's-Gravenhage.)

	Opk. 9	Slotk. 4		Op.k. 9	Slotk. 4
Fr. Rente 3 p.	92.70	92.62	Modderfontein	71.—	70.25
Spanje btl. 4 p.	96.23	96.10	Mossamedes	18.50	18.—
4 p. Rusland '89	95.80	95.80	Mozambique	31.—	31.—
Turkije geun.	89.80	89.85	Oceana	—.—	—.—
4 p. Brazilië '89	—.—	88.75	Randfontein	45.—	44.50
Centr. Mining	272.—	273.—	Randmines	173.—	172.—
Chartered	40.75	41.—	Simmer Jack	33.—	32.75
De Beers	508.—	506.—	Tanganyka	72.50	69.—
East Rand	83.—	82.75	Tharsis	166.—	165.—
Geduld	31.—	30.75	Transvaalland	49.—	48.50
General Mining	27.—	26.75	Rio Tinto	1998	1977
Goldfields	118.—	117.—	Shansi	43.—	42.50
Kleinfontein	39.—	39.—	Gold Minis	30.—	29.50
Jagersfontein	155.—	154.50	Camphre	—.—	19.50
Corocoro	28.50	24.—	3½ pct. Italië	—.—	96.—

Armenzorg.

Centrale Bond van Christelijke Philanthropische Inrichtingen.

Onder leiding van dr. J. Th. de Visser heeft de Centrale Bond van Christelijk-Philanthropische Inrichtingen gisteren te Amsterdam zijn jaarlijksche algemeene vergadering gehouden.

Aan het jaarverslag van den secretaris, den heer A. J. da Costa, wordt het volgende ontleend: Een belangrijke circulaire ging uit van het departement van justitie, betreffende verpleging van regeerings- en voogdij-kinderen, met tal van opmerkingen en wenken, die de zaak der kinderbescherming moeten ten goede komen, benevens eenige opmerkingen over gezinsverpleging, bestemd voor de pleegouders, die er eenigermate een leidraad in vinden, hoe te handelen met de pleegkinderen.

Met instemming maakt het verslag gewag van de invoering van de Zedelijkheidswetten.

In 1911—1912 sloten zich twaalf vereenigingen en gestichten bij de Bond aan.

De commissie voor opleiding van gestichtpersoneel heeft met succes gewerkt.

De Vereeniging tot stichting van Christelijke inrichtingen voor verpleging van zwakzinnigen heeft reeds een som van ongeveer f 40,000 bijeen voor een gesticht en heeft daarvoor reeds een groot terrein gekocht onder de gemeente Eibergen.

Het verslag wijdt een woord van diepgevoelde hulde aan de nagedachtenis van wijlen mevr. G. M. J. Heldring-Van Eeghen.

Aan het slot van het verslag wordt geconstateerd, dat de Christelijke philanthropie zich steeds uitbreidt.

De bestuursleden de heeren dr. L. Heldring, W. Hovy en ds. A. Voorhoeve werden herkozen.

Als nieuw bestuurslid werd gekozen de heer H. J. Zegers, en in diens plaats als lid van de commissie van advies mej. Dudok Van Heel, directrice van het Magdalenahuis te Zetten.

Mr. A. de Graaf deed daarna eenige mededeelingen omtrent zijn werkzaamheden als inspecteur. De mededeelingen betroffen zijn bezoeken aan inrichtingen, die om aansluiting bij den bond vroegen.

Eenige inrichtingen besloten om geneeskundig onderzoek als voorwaarde voor opneming van gevallen vrouwen te stellen.

Ten slotte hield mr. De Graaf een voordracht over het onderwerp: straf als tuchtmiddel.

Mededeelingen en Aanbevelingen

(buiten verantwoordelijkheid van de Redactie).

Visscherij.

Heden zijn aan de Vischmarkt alhier aangekomen de logger Merwede gemerkt SCH 414 en werden van hier en elders aangevoerd 61 manden visch, 157 mandjes bokking, 30 kisten en 1 ton. De prijzen waren: gr. tong f 0.90 à 1.10, midd. dito 45 à 60 ct., kl. dito 10 à 20 ct., midd. tarbot f 8, gr. griet f 1.75, per stuk; midd. schol f 9 à 12, kl. schol f 2 à 5, handschol f 7.50 à 8.30, gullen f 4 à 4.25, bokking f 0.96 à 1.06 per mand.

Gedroogde visch: harderwijkers f 0.96 à 1.65 per mand.

De logger besomde netto f 154.

Op de bokkingmarkt werden aangevoerd: 1300 mandjes bokking, prijs per tal f 1.80 en per 100 f 0.90 (tal is 200 stuks.)

AMMERSTOL, 8 April. Van Zondag op Maandag zijn op de zalmsegenvisscherij De Kockoek te Tienhoven 33 winterzalmen gevangen.

Als een groote bijzonderheid dient vermeld, dat op de zalmsegenvisscherij De Snackert heden 25 stuks winterzalmen in ééne worp werden gevangen.

BRUINISSE, 8 April. Gedurende de vorige week werden van hier verzonden naar België en Frankrijk: 510 tonnen mosselen ad f 1.80 tot f 2.20 per ton naar kwaliteit.

Naar Engeland, Holland en Duitschland werden verzonden 125 balen mosselen ad f 1.80 tot f 2.10 per baal als voren.

KRALINGSCHE VEER, 9 April. Heden waren ter markt aangevoerd: 243 winterzalmen, prijs f 1.15 à 1.45 per ½ kg.; 1 elft prijs f 2.50 per stuk.

Marktberichten.

ROTTERDAM, 9 April. De prijzen hedenmorgen besteed aan de Coöp. Tuinbouwveiling Rotterdam en Omstreken, Veilinggebouw Stroovoer, waren als volgt: sla (Kardoes) 1e soort f 4.50 tot f 4.80, dito 2de soort f 1.80 tot f 2.20; dito (Meikoning) 1e soort f 3.50 tot f 5.30, dito 2de soort f 1.80 tot f 2.90; dito (Weeuwen) f 2.70; slavellen per gr. ben 35 tot 60 ct.; spinazie per 100 kilo f 16.25 tot f 19.50.

AMSTERDAM, 9 April. Buitenlandsche Granen, op de conditiën van de Amsterdamsche korenbeurs.

Mais: Amerik. disponibel f 168, stoomende f 172, Maart f 173, April f 174, Juli/Oct. f 175; La Plata Maart/April f 160, April/Mei f 150, Mei/Juni tot Sept./Oct. f 144; Odessa disponibel f 158.

Gerst. Azof/Zwarte Zee disponibel f 212, Maart f 210, April f 208.

Haver. Danziger 53/54 kg. disponibel f 9.75; Koningsberger 50/51 kg. f 9.35.

Rogge. Koningsberger 74/75 kg. f 198; Petersburger f 210.

Grutten. Petersburger Jadritza disponibel f 268.

Lijnkoeken. Disponibel, stoomende en op aflading f 115 f 106.

AMSTERDAM, 9 April. Officieele noteeringen van De Vereenigde Tuinbouwers. Groenten. Kropsla f 3.50—4.25 per 100 krop.

Bloemen. De hoogste sprijzen, welke Zaterdag voor 1e qual. snijbloemen werden besteed, waren als volgt: anjelieren 18—19 ct. per dozijn; Anemonen 9—10 ct. per bosje; calla's f 10—11 per 100 stuks; margrieten 7½—8 ct. per dozijn; narcissen 4—6 ct. per bosje; rhododendron f 3—5 per 100 kop; rozen f 8.50—9 per 100 stuks; seringen f 8—9 per 100 tak; sneeuwballen f 3.80—4.50 per 100 tak; tulpen f 2.80—3 per 100 stuks; violetten f 0.16—0.17 per bosje.

Eieren f 4.30 per 100 stuks. (Hbld.)

AMSTERDAM, 9 April. Oliën. (Bericht van de makelaars Matthes & Porton).

Raapolie per 6/w. f 33¾, vliegend f 32¾ per hect.

Lijnolie per 6/w. f 40¼, vliegend f 39¼ per hect.

DELFT, 8 April. Groentenveiling. De prijzen waren: salade 1e soort f 3.50 à f 4.80, prei f 3.50, raapstelen f 1.40, rabarber f 4 per 100; selderij 12 à 14 ct. per dozijn; spinazie 40 à 45 ct., zuring 17 à 24 ct. per ben.

LEIDEN, 9 April. Vette varkensmarkt. Aanvoer 98 vette en 11 lichter soort. Prijzen der vette 61 à 62 c. en lichte soort 51 à 56 c. per kg. De handel was matig.

NIJMEGEN, 9 April. Op de alhier gehouden varkensmarkt waren 1750 varkens en biggen aangevoerd. Vette varkens (70) golden 52 tot 57 ct., de voor Frankrijk en Engeland bestemde 53 en (halfwas) 42 ct. per kg.; biggen (1680) f 6 tot f 12 per stuk. De handel was vlug.

OUDEWATER, 9 April. Op de heden gehouden kaasmarkt waren aangevoerd: 29 partijen, 1195 stuks, weg. pl.m. 6065 kilogr. Prijzen waren voor 1e soort van f 31.50 tot 33.—, voor 2e soort van f 28.50 tot f 30.—, zwaardere f —.—, gestempelde partijen f —.— tot f —. Handel vlug.

PURMEREND, 9 April. Heden waren aangevoerd 71 stapels kaas; hoogste prijs voor fabrieks- f 32.—, boeren- f 32.—, middelbare f 28.—, commissie f —, kleine rijksmerk f —.—, volvette dito f —.—. Handel stug.

SNEEK, 9 April. Marktboter, 1ste keur f 54.— à —.—, Aanvoer 3/4 en —/8 vn. Bij de Vereeniging: 1e keur f 54.— à —.—.

Fabrieksboter. Aanvoer —/— en 29/8 vn. Prijs f 53.50 à —.

Noteering van de commissie der Vereeniging van boter- en kaashandelaren in Friesland Boter eerste soort f 57.—.

Kaas. Nieuwe nagel- f —— à ——, oude f —.— per kilo. Aanvoer — kilo.

Kievitseieren 5000 stuks. Prijs 13 à 15 c.

Stoom- en Zeilvaart.

BINNENLANDSCHE HAVENS.

NIEUWE WATERWEG aang. 9 April Alecti Morch, st. Wladiwostock n. Stettin, om te bunkeren; Halso, st. Rivadeo; Mar Blanco, st. Decido; Juno, st. Lubeck; Songa, st. Narvik; Lakoltio, st. Sagunto; Alicia, st. Bilbao; Yola, st. Hamburg.

Vertr. 9 April Frans, st. Stettin.

Hoogwater 7 uur v.m. 122 dM.

Wind N.N.W., harde wind, buiig.

IJMUIDEN aang. 9 April. Martarah, st. Calcutta (is geneeskundig onderzocht); Vulcanus, st. Valencia; Norena, st. Koningsbergen; Jabiru, st. Liverpool; Niobe, st. Bordeaux.

Wind Noordwest. Stormweer, hooge zee; het water is buitengewoon hoog geweest, er wordt weer geschut.

HARLINGEN aang. 8 April Starling, st. Londen

DELFZIJL aang. 8 April Betha, Breedveld, Herne n. Groningen; Hoop op beter, Veninga; Struisvogel, Meinders, beide Greetsiel n. Appingedam; Hoffnung, Teerling, Leer n. Borkum; Meemke, Teerling, Emden n. Borkum; Avontuur, de Groot, Herne n. Holtenau.

Vertr. 8 April Zeemeeuw, Wijnhold, Hamburg; Karin, st., Aalborg; Aire, st., Goole; Hoffnung, Teerling; Meemke, Teerling, beide Borkum; Anna Thekla, Schöning; Thekla Maria, Schepers, beide Wilhelmshaven; Nederland II, Tabak, Brunshausen; Vier Gebroeders, Hartman, Munster; No. 23, Buss; Lukkiena, Brandenburg, beide Leer.

VLISSINGEN aang. 9 April Oranje Nassau, st. Folkestone.

Vertr. 9 April Kon. Wilhelmina, st. Queenboro.

Gep. n. Antwerpen 9 April Borkum, st. Bremen; Beachy, st. Bombay; Charing Cross, st. Varna; Uplands, st. dito; Friedrich der Grosse, st. Sydney; Christos Markettos, st. Galat; Foyle, st. Bremen; Empress, st. Varna; Seefahrer, Stratman, Pisagua; Marazau, st. Liverpool.

Gep. v. Antwerpen 9 April Dania, st. West-Indië; Senegambia, st. Madras; Goeben, st. China; Grylowalo, st. Brazilië.

TRANSATLANTISCHE HAVENS.

Het st. Celebes, v. Amsterdam n. Batavia, pass. 8 April Dungeness.

Het st. Noordam vertrok 9 April v. New-York n. Rotterdam.

De Sembilan, motor, v. Amsterdam n. Batavia, pass. 6 April Malta.

Het st. Frisia, v. Amsterdam n. Buenos-Ayres, vertr. 7 April v. Vigo.

Het st. Rijnland, v. Amsterdam n. Buenos-Ayres, arriv. 4 April te Montevideo.

Het st. Hollandia arriv. 6 April v. Amsterdam te Buenos-Ayres.

BUITENLANDSCHE HAVENS.

ALGIERS vertr. 8 April Mercurius, st. Piraeus.
BALTIMORE aang. 6 April Brandenburg, st. Bremen.
BEACHY HEAD gep. 9 April Chiswick, st. Nicolajeff n. Rotterdam.
BORDEAUX aang. 5 April Mundaka, st. Rotterdam.
BRISBANE vertr. 7 April Thuringen, st. Bremen.
CARTHAGENA vertr. 8 April Vesta, st. Amsterdam.
CHERBOURG vertr. 7 April George Washington, st. Bremen n. New-York; 8 April Kaiser Wilhelm der Grosse, st. New-York n. Bremen.
COLOMBO aang. 9 April Grosser Kurfurst, st. Australië n. Bremen.
CUXHAVEN aang. 6 April Pomona, st. Amsterdam.
DOVER gep. 9 April Begona, st. Sagunto n. R'dam.
DUNGENESS gep. 9 April Rosina, st. Sulina n. Rotterdam; Fano, st. Rufisque n. Rotterdam.
GALVESTON vertr. 6 April Frankfurt, st. Bremen.
GIBRALTAR vertr. 6 April Venus, st. Genua; 8 April Diana, st. Hamburg.
Gep. 8 April Reresby, st. Sulina n. Rotterdam.
HARWICH (Parkeston) aang. 9 April (8 u. 20 v.m.) Munich, st. Hoek van Holland.
HIAGO aang. 7 April Lutzow, st. Hamburg.
KONSTANTINOPEL gep. 6 April Calypso, st. Odessa.
MALTA vertr. 6 April Adonis, st. Alexandrië.
NEUFAHRWASSER aang. 8 April Apollo, st. A'dam.
OUESSANT gep. 8 April Pollux, st. Middel. Zee n. Amsterdam.
PALERMO vertr. 6 April Pluto, st. Algiers.
PATRAS aang. 7 April Clio, st. Rotterdam.
PANILLAG aang. 7 April Bordeaux, st. Haïti.
Vertr. 7 April Awasone, st. Plata Rivier.
PERIM gep. 9 April Crewe Hall, st. Bassein n. Nederland; Goldmouth, st. Singapore n. Europa.
PERNAMBUCO vertr. 7 April Bonn, st. Bremen.
PHILADELPHIA aang. 8 April Charlois, st. Antwerpen.
PIRAEUS aang. 6 April Juno, st. Syra.
PORTLAND BILL gep. 8 April Peterston, st. Sulina n. Rotterdam.
PORT SAID vertr. 7 April St. Leonards, st. Java n. Amsterdam.
PRAWLEPOINT gep. 9 April La Compine, st. New-York n. Antwerpen.

GEMENGD.

ASCANIA. Rotterdam, 9 April. Het st. Ascania (Cunard line, Canada dienst) arriv. 7 April 's morgens 9 u. v. Southampton te Portland M.

BORGESTAD. Norfolk (va), 25 Maart. Het v. Savannah n. Bremen en Rotterdam bestemde N. st. Borgestad is met het Noorsche st. Eir in aanvaring geweest. Beide schepen werden niet zwaar beschadigd. (De Borgestad zette 28 Maart de reis voort).

CALEDONIA. Rotterdam, 9 April. Het st. Caledonia vertrok heden v. Middlesbro n. Rotterdam.

CARONIA. Rotterdam, 9 April. Het st. Caronia (Cunard line) arriv. 7 April, 's morgens 11 u. v. Liverpool te Newyork.

CORMORAN. Fredrikshaven, 6 April. De van Londen n. Ronnely bestemde Nederl. tjalk Cormoran is met defect stuurgerei alhier binnengeloopen.

ELLEWOUTSDIJK. Rotterdam, 9 April. Het st. Ellewoutsdijk, v. Rotterdam n. de Zwarte Zee, pas. gisteren Peniche.

GRAMSBERGEN. Rotterdam, 9 April. Het st. Gramsbergen, v. Bombay n. Antwerpen, pas. gisteren Perim.

GRANGEMOUTH. Rotterdam, 9 April. Het st. Grangemouth arriv. gisteravond 7 u. v. Rotterdam te Grangemouth.

GRIETJE. Terschelling, 9 April. Het tjalkschip Grietje, schipper Driessen, ligt met noodseinen op aan den binnenkant van Ameland.

De schipper, vrouw en kindje, benevens de knecht werden door de Amelander reddingboot gered. Het schip is nog dicht.

NARRAGANSETT. Newyork, 6 April. Het st. Narragansett (zie Ochtendblad A. 9 April) is alhier aangekomen.

NEREUS. IJmuiden, 9 April. Het Nederl. st. Nereus is hedenochtend v. Koningsbergen binnenkomende in de pieren uit het roer geloopen en heeft daardoor de schroef op de steenblokken stuk geslagen. Door 2 sleepbooten is de Nereus binnengebracht.

ONTARIO. Newport (Rhode Island), 8 April. Het st. Ontario, v. Baltimore n. Boston is in brand geraakt en nabij Montauk Point op strand gezet. Een bergingsstoomschip is ter assistentie vertrokken.

De zich aan boord bevindende 15 passagiers, zijn volgens latere berichten, veilig geland.

Het vuur is tot het benedenruim beperkt.

PARKHAVEN. Rotterdam, 9 April. Het Ned. st. Parkhaven arriv. heden v. Nicolajeff te Marseille.

RHENANIA. Londen, 8 April. Uit Alderney wordt van twee kanten gemeld, dat er koeien, die aan boord waren van het st. Rhenania (zie Ochtendbladen A. en C. 9 April) zijn verdronken. Het eene bericht zegt, dat er 35 en het andere, dat er 29 van die dieren zijn omgekomen.

De bergingswerkzaamheden worden voortgezet.

SUOMI. Hamburg, 6 April. Het v. Rotterdam alhier aangekomen st. Suomi heeft zeer zware huidschade.

VADERLAND. Rotterdam, 9 April. Het st. Vaderland arriv. gisteren v. Antwerpen te Newyork.

ZEEMEEUW. Rotterdam, 9 April. De motor Zeemeeuw arriv. gisterenochtend v. Dordrecht te Yarmouth.

BOEI. Nieuwediep, 8 April. Door de vischschuit H. D. 12, schipper R. Bakker, is hier aangebracht een reddingsboei, wit geschilderd, waarop met zwarte letters „Roland-Hamburg". Aan de boei is een lijn bevestigd, waaraan den bovenkant van een lamp van het type Helmesreddinglicht.

De boei werd opgevischt 3 mijl ten Noorden van het vuurschip Haaks.

STOOMSCHEPEN GESTRAND. Amsterdam, 9 April. Volgens de zeepost is bij den secretaris van de Vereen. van Assuradeuren ontvangen bericht, zijn de stoomschepen Prins Hendrik en Adler bij Rixhoft (N.W. v. d. Dantziger Bocht gestrand. Volk gered.

STORM. Riga, 8 April. Hier waait een hevige storm.

Waterstanden, enz. op 9 April.

(dag van L. K.)

Rivieren.	Waarnemingspunten	Waterh. betr. N.A.P. (in meters)	Oude sch.	Sedert 8 April hoog. (in cent.)	Sedert 8 April lag. (in cent.)
a. Waterstand 's morgens 8 u.					
Boven-Rijn	Keulen vm. 11 u.		2.57	—	—
	Lobith	11.53	2.10	—	[illegible]
Waal	Nijmegen	9.19	3.05	—	[illegible]
	St. Andries	4.67	—	—	[illegible]
Neder-Rijn en Lek	Arnhem	9.05	2.36	—	[illegible]
	Vreeswijk	—	—	—	—
	Westervoort	9.61	—	—	5
IJsel	Deventer	3.65	3.25	—	2
	Katerveer	1.86	2.13	51	—
	Kampen	1.23	2.44	79	—
Maas	Maastricht (brug)	42.40	0.39	—	9
	Maastr. (hoofdsl.)	42.35	—	—	8
	Venlo	11.03	—	—	21
	Grave	7.80	2.50	—	8
	St. Andries	3.76	—	—	7
	Hedel	—	—	—	—

b. Hoogwater.		uur v. waarn.	N.A.P.		
Waal	St. Andries	— n	—	—	—
Boven-Merwede	Gorinchem	—	—	—	—
Oude Maas	Dordrecht	7.35	1.56	27	—
Lek	Vreeswijk	0.40 v	2.27	16	—
	Schoonhoven	9.45 n	1.61	29	—
	Krimpen	9.25	1.38	29	—
N. Waterweg	Hoek v. Holland	6.55	1.00	18	—
Maas	St. Andries	—	—	—	—
	Hedel	1.0 v	2.42	9	—
	Heusden	0.50	1.93	23	—
	Mond der Donge	10.20 n	1.59	28	—
Holl. Diep	Moerdijk	9.5	1.59	24	—
Haringvliet	Hellevoetsluis	7.40	1.23	29	—
Zijpe	Bruinisse	7.50	1.30	—	4
c. Laagwater.					
Waal	St. Andries	— v	—	—	—
Boven-Merwede	Gorinchem	—	—	—	—
Oude Maas	Dordrecht	3.30	0.61	123	—
Lek	Vreeswijk	7.40	2.05	28	—
	Schoonhoven	4.40	1.00	88	—
	Krimpen	2.45	0.68	127	—
N. Waterweg	Hoek v. Holland	0.50	0.03	115	—
Maas	St. Andries	—	—	—	—
	Hedel	7.30	2.28	7	—
	Heusden	6.15	1.61	39	—
	Mond der Donge	4.30	0.76	108	—
Holl. Diep	Moerdijk	3.15	0.53	148	—
Haringvliet	Hellevoetsluis	1.30	0.16	126	—
Zijpe	Bruinisse	11.40 n	— 0.32	164	—

n achter het uur van waarneming beteekent namiddag van 8 April. v [illegible] voormiddag [illegible]

DINSDAG, 9 APRIL.

BEURS VAN ROTTERDAM.

Officieele prijsnoteering v. d. Vereenig. v. Effectenhandelaren

Staatsleeningen.

	pct.	Eerste Beurs. L.K.	Eerste Beurs. H.K.	Tweede Beurs. L.K.	Tweede Beurs. H.K.
DUITSCHLAND.					
Rijksleening R.M. 200—10000 Jan./Juli	3	79⅞	80	—	—
ITALIE.					
Inschrijving . . . 1862—81	3¾	93½	—	—	—
RUSLAND.					
Certificaten Inschrijving 5e Serie ZR. 500 1854	5	103	—	—	—
Obl. Iwangorod Dombrowa GR. 625. 1881	4½	95¾	—	—	—
Obligatiën bij Hope & Co. GR. 625 1889—90	4	87¼	—	—	—
CHINA.					
Goudleening . . . 1898	4½	96¼	—	—	—
JAPAN.					
Obligatiën 1e Serie Engelsche . £ 100	4½	97½	—	—	—
COLUMBIA.					
Gec. Buitenlandsche Schuld R. £ 100—500	3	47¾	—	—	—

Industr. & Financ. Ondernemingen.

		pct.	L.K.	H.K.	L.K.	H.K.
Ned. Bankinst. v. waarden belast enz.	Pandbr.	4½	101	—	—	—
Aand. Rotterdamsche Bankvereeniging.			178½	—	—	—

Hypotheek-Banken.

		pct.	L.K.	H.K.	L.K.	H.K.
Amsterdamsche Hypotheekbank	Pandbrieven	4½	101	—	—	—
Centrale Hypotheekbank	Pandbrieven	4½	100	—	—	—
Dordrechtsche Hypotheekbank	Pandbrieven	4½	100½	—	—	—
Eerste Nederl. Scheepsverband Mij	Pandbrieven	4½	100½	—	—	—
Holland Argentinie Hypotheekbank	Pandbrieven	5	101	—	—	—
Holland-Canada Hypotheekbank	Pandbrieven	5	101¼	—	—	—
Internationale Hypotheekbank	Pandbrieven	5	101¼	—	—	—
Nederland-Canada Hypotheekbank	Pandbrieven	5	101¼	—	—	—
Nederl. Transatlantische Hyp.bank		5	101	—	—	—
Rotterdam-Canada Hypotheekbank		5	101	—	—	—
Rotterdamsche Hypotheekbank	Pandbrieven	4	97⅞	—	—	—
Rotterdamsche Hypotheekbank	Pandbrieven	3½	93½	—	—	—
Stichtsche Hypotheekbank	Pandbrieven	4½	100½	—	—	—
Utrechtsche Hypotheekbank	Pandbrieven	4½	100½	—	—	—
Westlandsche Hypotheekbank	Pandbrieven	4	97	—	—	—

Scheepvaart-Maatschappijen.

		pct.	L.K.	H.K.	L.K.	H.K.
Nievelt Goudriaan Stoomvaart Mij	Obligatiën	5	101⅛	—	—	—

Spoorwegleeningen.

		pct.	L.K.	H.K.	L.K.	H.K.
NEDERLAND.						
Ned. Centr. Spoorweg-Mij Obligatiën 1901—12		4	99¾	—	—	—
VER. STATEN VAN N.-AMERIKA.						
Rock Island Cy.	Cert. gew. Aand.		30¼	—	—	—
Denver & Rio Grande Spoorweg	Obligatiën	4	90	—	—	—

Premieleeningen.

	pct.	L.K.	H.K.	L.K.	H.K.
BELGIE.					
Loten Stad Antwerpen . . . 1887	2½	83½	—	—	—

(1e beurs). Dank zij de rijzing in Amerika gedurende de vacantiedagen, was het niveau voor Amerikaansche waarden hier algemeen hooger met flinke vraag voor Cans en Steels. Amalgamateds waren daarentegen aang.boden. Petroleumwaarden waren gezocht en industrieele waarden zoo goed als verlaten.

Namens de Commissie voor de noteering,
JAN J. VIERHOUT.

Niet-Officieel.

		pct.	L.K.	H.K.	L.K.	H.K.
Overzeesche Hypotheekbank	Pandbrieven	5	100½	—	—	—

Incourante Fondsen.

No. GEVRAAGD:

- 282. a. Bataafsche Hyp.bk. . . Offerte.
- 76. 1 a. Fop Smit. . . . ƒ 128
- 87. gew. aand. Hotel Weimar Offerte.
- 88. pref. " " "
- 90. 4½ p. obl. Roll. Materieel 100 %.
- 93. 1 a. N. Rott. Courant. . 365 %.
- 96. ƒ 3000 gew. a. Stoomtram Oldambt-Pekela. . . . Offerte.
- 97. ƒ 500 a. Stoomvaart Tromp 100 %.
- 107. ƒ 1000 a. 1e Rott. Mij. v. Vers. o/h. Leven . . . . Offerte.
- 109. 1 a. Ned. Transatl. Hyp. Bk. "
- 110. a. Nat. Grondbezit. . . . 260 %.
- 112. a. Mayong Cultuur . . . Offerte.
- 113. a. St.tr.wegmij. Antwerpen-Bergen op Zoom—Tholen. Offerte.
- 117. a. Verschure & Co. Alg. Scheepvaart 50 %.
- 119. 3 p. obl. O.L.V.K. Rotterd. 70 "
- 120. 4 p. dito 80 "
- 122. a. Ned. Stoombootreederij. Offerte.
- 123. 3 opr. Rott.-Can. Hyp. Bk. ƒ 210
- 124. ƒ 3000 afgest. a. Nijmeegsche Tram 100 %.
- 125. ƒ 100 a. Serdang Tabak A. Offerte.
- 126. a. Superph. „Holland" . . Offerte
- 207. ƒ 4000 aand. Z.-H. Mij. v. Onroerend Goed. . . . . Bod.
- 223. ƒ 1000 gew. aand. Ravensway Bierbrouwerij. . . . 92½%.
- 230. Aand. Kerkerbachbahn . Bod.
- 232. ƒ 500 a. Z. H. Electr. Confectiefabriek. . . . . . Bod.
- 241. ƒ 500 a. L. & R. Maasoever Bod.
- 245. ƒ 32/25 a. Ned.-Ind. Rubber & Heveа Expl. . . . . Bod.
- 246. 10 opr. Ned. Cr. & Dep. b. ƒ 5,50
- 247. ƒ 2/30a. Onr. G. de Voorzorg Bod.
- 253. 6 scrips Mij. t. Expl. v. Tramw. "
- 266. ƒ 1000 a. Ned. Cred. Dep. Bank, 10 p. gestort . . . "
- 267. 10/100 Ca. Ctr. Hp. bk. 10 p. g. "
- 273. ƒ 1500 a. Onroer. Goederen Oranje Nassau . . . . Bod.
- 274. a. Intern. Sleepdienst. . "
- 279. ƒ 50 a. Holl. Scheepvaart "
- 280. 1 winstbew. do. "
- 285. ƒ 1000 a. Ned. St. vis. IJmuid. "
- 286. ƒ 3000 4 p. Bwmij. Vooruit 2 97½ %.
- 287. 2/100 à 3½ Rotterdam . . 93½ "
- 288. ƒ 5000 a. Bad- en Strandhotel „Domburg" Bod.
- 289. ƒ 1000 a. B Graanelevator 325 %.
- 290. ƒ 1000 a. Girobank . . . Bod.

No. AANGEBODEN:

- 203. ƒ 1000 4½ p. Coöp. Broodb. & Verbr.verg. Vooruitgang Bod.

Leden der Vereeniging van Effectenhandelaren te Rotterdam, die opneming van een fonds in deze lijst wenschen, doen hiervan, met vermelding van den prijs waartoe zij het vragen of aanbieden, opgave aan den door het Bestuur daarvoor aangewezen heer P. B. Pommée, adres Witte Huis, die met de administratie dezer rubriek is belast.

BEURS VAN AMSTERDAM

n/d. Officieele Prijsnoteering van de Vereen. v. d. Effectenhande

Staatsleeningen.

	pct.	V.K.	L.K.	H.K.
NEDERL.				
Ned. W.S. Obl.	3½	92¼	92¾	—
dito Obligatiën	3	81	81⅛	—
dito Cert.	3	80⅝	80⅝	80¾
dito dito	2½	68⅛	68	68⅛
BULGARIJE.				
Hypoth. 1892.	6	98¼	—	—
Tabaksl. 1902.	5	97 11/16	—	—
Zegell. 1904.	5	96⅞	—	—
Belvr. Goud-O. '07	4½	91	—	—
Oblig. 1909 (kl.)	4½	85 11/16	—	—
DUITSCHLAND.				
Rijksl. Jan./Juli.	3	79 13/16	—	—
Rijksl. April Oct.	3	79 13/16	—	—
Hamburg 1900	4	99⅞	—	—
Pruis. Consols (kl.)	3½	89 13/16	—	—
Pruis. Consols (gr.)	3½	90	—	—
dito 1890/1901	3	81⅜	—	—
FINLAND.				
Staatsspw.l. 1889	3½	80	—	—
FRANKRIJK.				
Bew. v. Inschrijv.	3	—	—	—
HONGARIJE.				
Goudl. 1881/93	4	91½	91½	—
Oblig. 1892-1910	4	89⅛	—	—
dito kr. 2000	4	89 9/16	—	—
dito 1910 (kl.)	4	90¾	—	—
dito 1910 (gr.)	4	90 11/16	—	—
Bel. vrije G.-O. '95	3	—	—	—
ITALIE.				
Bew. Inschr. '62/81	3½	92½	—	—
OOSTENRIJK.				
Obligat. in Papier	5	93	—	—
dito in Zilver.	5	92¾	—	—
Bel. vr. Kronenr.l.	4	89 15/16	90	—
dito Mrt./Sept.	4	90¾	—	—
dito Mei/Nov.	4	89½	—	—
Obligat. in Goud	4	96¼	—	—
Lemb. C.J.Sp. O.	4	89⅜	—	—
Lem.Sp.Prior.Obl.	3	74⅛	74½	—
PORTUGAL.				
O. Tabaksmonop.	4½	96	96 7/16	—
[illegible]	3	64¾	64⅞	—

	pct.	V.K.	L.K.	H.K.
Obl. 3e fr. 500	3	64½	64¾	—
do. fr. 2500.	3	64⅝	64¾	—
Renteloose Cert.	ƒ	5.80	5.80	—
RUMENIE.				
Goudl. Amorts. '03	5	—	—	—
d°. fr. 2500-5000	5	97¾	—	—
dito 1894	4	89½	—	—
d°. fr. 2500-5000	4	89½	—	—
dito 1896	4	—	—	—
do. fr. 2500-5000	4	—	—	—
dito 1898	4	87¼	—	—
d°. fr. 2500-5000	4	—	—	—
dito 1910	4	87¾	—	—
do. do. fr. 2500	4	87 11/16	—	—
RUSLAND.				
Cert. Hamb. 1820.	5	107½	—	—
Obl. Londen 1822	5	112	—	—
C. Ins. 5e Serie '54	5	103	—	—
Oblig. 1906 fr. 500	5	100⅞	100 15/16	—
d°. fr. 2500-5000	5	100 15/16	100 15/16	—
O. Iwang. Dombr.	4½	96 7/16	96	—
dito G.R. 625 O	4½	96⅛	96 13/16	—
Obligatiën 1905	4½	98¼	—	—
Obl. ser. 31-36 '09	4½	97 3/16	—	—
dito fr. 2500.	4½	97	97 3/16	—
Obl. ser. 37-280 '09	4½	95¼	—	—
O. Gr. Russ. Sp. '61	4	87	87½	—
dito 1888	4	87 11/16	87⅝	—
dito 1890	4	87¾	—	—
dito 1898	4	89¼	89¾	—
dito (Nic.) '67/69	4	92 13/16	92¾	—
dito £ 100.	4	93¼	93 7/16	—
dito 1880 Gec.	4	87 9/16	88¼	—
dito G.R. 625 d°.	4	87¼	87⅜	—
do. Tamb. Sarat.	4	84⅞	—	—
Zuidw. G. R. 125	4	85 5/16	—	—
dito G. R. 625	4	86 7/16	86 3/16	—
O. Mosk. Kursk	4	82½	82¼	—
Or. Gr. Rm. 500	4	87⅝	—	—
d°. Rm. 500/2000	4	82 9/16	—	—
O. Kursk. C. Az.	4	89 11/16	89⅛	—
dito £ 500	4	91	—	—
dito Rm. 600	4	88¼	—	—
do. Rm. 500/2000	4	88¾	—	—
[illegible]				

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Avondblad, C.

De Italiaansch-Turksche Oorlog.

De Italiaansche censuur.

De Italiaansche bladen bevatten geen eigen telegrammen meer van het oorlogsterrein. De regeering laat ze niet meer door. De Romeinsche correspondent van de Kölnische Volkszeitung seint hierover d.d. 6 April: Sedert eenige dagen staat het telegrafeeren met Tripoli geheel stop, d. w. z. de kranten en particulieren ontvangen vandaar geen telegrammen meer. Wat de bladen nog openbaar maken, zijn ambtelijke telegrammen of brieven. De kabel wordt uitsluitend door de regeering gebruikt. Men zegt, dat dit tegenhouden van berichten moet voorkomen, dat de groote troepenbewegingen ter voorbereiding van een belangrijk wapenfeit bekend worden. In vaderlandslievende kringen in Italië zelf is men echter zeer verbaasd over deze geheimdoenerij, omdat ze bij het volk den indruk vestigt, of er iets heel ergs gebeurd is. De censuur is ook voor het overige heel streng geworden. Van Rome uit kan men zich met Zuid-Italië niet meer in verbinding stellen. Op alle groote telefoonbureaux zijn verscheiden militaire censors aangesteld. De telefonische dienst van de bladen geschiedt niet meer onmiddellijk tusschen correspondenten en redactie, maar door tusschenkomst van een militairen censor, die de berichten zeeft. Alleen de ultranationalistische pers kan zich met deze maatregelen vereenigen. Zij zegt, dat verscheidene militaire operaties daarom niet tot uitvoering hebben kunnen komen, omdat de bladen van te voren alle bijzonderheden hadden openbaar gemaakt. Over Parijs en Tunis waren de Turken er dan achter gekomen. Deze vrees, zegt de correspondent, is natuurlijk overdreven, want zoo snel werkt de Turksche spionagedienst niet.

De Italiaansche luchtvloot.

In heel Italië wordt het denkbeeld van de Italiaansche luchtscheepvaartclub, om met behulp van vrijwillige bijdragen een luchtvloot te maken, met geestdrift begroet. Voor 600,000 lire is reeds ingeteekend. De Corriere della Sera heeft voor 50,000 lire geteekend.

Volgens een telegram uit Malta aan de Morning Post, heeft Italië een groote expeditie uitgezonden om Zoeara te bezetten en wel om het vervoer van contrabande over Zoeara vanuit Tunis te beletten. Zaterdag is de expeditie scheep gegaan. Het doel is, de inboorlingen, die de smokkelarij in de hand werken, voorbeeldig te straffen.

Duitschland.

Hagenbeck en de stad Berlijn.

(Van onzen correspondent.)

Berlijn, 7 April.

In den Berlijnschen gemeenteraad heerscht op het oogenblik een verschil van meening, dat van meer dan plaatselijk belang is. Hagenbeck wil, zooals men weet, op de Jungfernheide, bij de stad, een dierenpark aanleggen, zooals hij er reeds een te Stellingen bij Hamburg heeft. De Keizer, die zeer veel met Hagenbeck op heeft, is een geestdriftig voorstander van het plan. Op zijn gewone, levendige manier heeft hij er zich direct over uitgelaten op een wijze die zijne bedillaars wel wat voorbarig noemden. De tegenwoordige diergaarde, zoo zeide Z. M., was voor „zijn Berlijners”, d. w. z. voor de Berlijnsche volksklasse te duur, en zoo niet te duur dan toch te deftig. Zij voelden er zich niet op hun gemak. Het was een prachtig denkbeeld, dat Hagenbeck nu een volksdierentuin wilde aanleggen, en hij zou uit al zijn macht dit plan ondersteunen.

In Berlijn was men echter minder geestdriftig voor Hagenbeck's plannen gestemd. De diergaarde is hier zeer populair. 's Zondags en iederen avond na 6 uur is de toegangsprijs niet hoog, en één Zondag in iedere maand worden de poorten zelfs voor volwassenen voor 25 pfennig per persoon geopend. De Berlijner is ook trotsch op zijn dierentuin. Het is een maatschappij op aandeelen, die voorbeeldig beheerd wordt. De aanzienlijke winsten mogen niet uitgekeerd worden, maar zijn bestemd voor verbeteringen en uitbreidingen. Men heeft het reeds zoover gebracht, dat de tuin er zich thans op beroemt de rijkste verzameling dieren ter wereld te bezitten. Niemand was dus ontevreden met de bestaande inrichting. Als zij nu concurrentie krijgt van Hagenbeck, is het echter niet zeker dat zij zich op dezen voet staande zal kunnen houden. Er werd dus bij voorbaat reeds veel gesputterd tegen het plan. Daarbij kwam nog een zekere wrevel, die iedere apodictische uitspraak van den Keizer, die, hoe goed hij het ook bedoelt, niet gemakkelijk goed kan doen, hier uitlokt.

Belangwekkender zijn echter de bezwaren, die tegen Hagenbeck's diergaarde als zoodanig van verschillende zijden ingebracht worden. Hagenbeck zelf noemt zijn inrichting een groote verbetering op het gewone soort van dierentuinen, waar de beesten in hokken opgesloten zijn, terwijl hij ze in groote perken „in vrijheid” vertoont. Verscheidene vakmenschen ontkennen nu dat dit een vooruitgang is. Een diergaarde, zeggen zij, heeft ten doel de zoölogische kennis van de bezoekers te verrijken. Aan dit doel beantwoordt het gebruikelijke stelsel volkomen. De bezoeker kan de dieren van zeer nabij nauwkeurig opnemen; zij zijn zorgvuldig naar soorten ingedeeld, die hij door den aard der inrichting allemaal onderscheiden kan. Bij den bouw van stallen houdt men tegenwoordig rekening met den stijl van het land, waaruit de dieren, waarvoor zij dienen moeten, afkomstig zijn. Men kan de verzamelingen tot een hooge mate van volledigheid brengen, en men is volstrekt niet genoodzaakt zich tot zekere, acclimatiseerbare diersoorten te beperken. Deze groote paedagogische voordeelen, die de diergaarden vooral hun recht van bestaan geven, vallen bij het stelsel van Hagenbeck vrijwel weg. Men ziet de dieren uit de verte, allerlei verwante soorten door elkaar. Met de „natuurlijke omgeving” is het niet veel gedaan. Wie heeft in vele duizenden van jaren leeuwen in rotsholen zien nestelen? Bij Hagenbeck is men genoodzaakt een dergelijk onderkomen voor de dieren, als theatercoulissen, op te bouwen. De andere groote dieren van het kattengeslacht moet men op de oude manier achter tralies opbergen. Men kan ze toch niet in jungle of steppen vertoonen? Op de weide der diergaarde loopen herten, lama's, zebra's, antilopen enz., dieren uit alle hemelstreken, gemoedelijk door elkaar. Dat is zoo onwetenschappelijk als mogelijk is. Zoo luidt de critiek der voorstanders van het oude stelsel, en zij wijzen als een hoofdbezwaar ook nog op het beperkt getal diersoorten, dat in de minder kostbare inrichtingen van Hagenbeck gehouden kan worden.

Deze bezwaren maken indruk, en zooveel te meer, omdat men beseft, dat met deze proefneming van niet geheel vaststaande waarde, het bestaan van de oude diergaarde, waarvan de beteekenis boven allen twijfel verheven is, in de waagschaal wordt gesteld. Het ontbreekt echter ook niet aan verdedigers van Hagenbeck en zijn stelsel; daartoe behoort o.a. ook de bekende professor Schillings, de man van de beroemde fotografische opnemingen van wilde dieren in vrijheid, en van het bekende werk „Mit Blitzlicht und Büchse”. Maar ook deze voorstanders geven toe, dat dit stelsel niet een inrichting als de Berlijnsche diergaarde mag verdringen of afbreuk doen; maar zij zijn tevens van oordeel dat beide stelsels elkaar kunnen aanvullen.

Daar Hagenbeck zijn park wil aanleggen buiten het gebied van Berlijn, op grond van den staat, had de gemeenteraad van de hoofdstad er oorspronkelijk niets mee te maken. Maar Hagenbeck heeft de stad om een hypotheek van een millioen mark gevraagd. Daardoor is het een kwestie in de stedelijke politiek geworden. Het gemeentebestuur was wel geneigd om aan het verzoek te voldoen, maar het wist dat het op een sterke oppositie in den raad te rekenen had. Daar beschuldigde men het magistraatscollege reeds — natuurlijk — dat het enkel een voorstander van het plan is, omdat de Keizer het wil. Het magistraatscollege van zijn kant wil daarom, om het plan voor den raad smakelijker te maken, aan de hypotheek de voorwaarde verbinden, dat de Jungfernheide bij Berlijn gevoegd wordt. Op deze inlijving is de stad reeds lang gesteld, en nu zij, door de onwelwillende houding van de regeering, het Tempelhofer veld heeft zien ontsnappen, komt het voor haar erop aan, om iedere gelegenheid tot de zoo dringend noodige uitbreiding van haar grenzen aan te grijpen. De voorwaarde van het gemeentebestuur heeft dan ook een groot gedeelte van den raad voor het plan gewonnen, zoodat dit waarschijnlijk wel tot uitvoering komt. Voorloopig echter is de oppositie nog ijverig aan het werk.

Bethmann Hollweg is Zaterdagmiddag aan boord van den Duitschen kruiser Kolberg voor Korfoe aangekomen. Hij begaf zich aan boord van het jacht Hohenzollern waar de Keizer hem opwachtte. De Keizer behandelde den rijkskanselier met groote onderscheiding, bracht hem naar het Achilleion waar vertrekken voor hem in gereedheid waren gebracht, en ging 's avonds aan tafel tusschen Bethmann en prins August Willem in zitten.

Zondagochtend woonde Bethmann Holweg met het Keizerlijke gezin en het gevolg den dienst in de kapel van het Achilleion bij.

Gisteren is de Keizer met zijne gasten naar de dansen van het landvolk gaan kijken.

Het scheidsgerecht te Jena tot regeling van het geschil in de Duitsche kloormakersnijverheid is Zaterdag met zijn werk gereed gekomen. De nieuwe loontarieven worden met de hervatting van het werk van kracht.

Het werk zou vandaag allerwegen weer beginnen.

Bij het verdere getuigenverhoor in het methyl-alcohol-proces, heeft de tapper Isaac uit de Danziger Strasse bij het asyl, in wiens kroeg de Berlijnsche zwervers trouwe bezoekers waren, verklaard, dat de beklaagde Zastrow, de reiziger van Scharmach, hem op 21 December zoogenaamd zuiveren spiritus van 90 percent had geleverd, welke, zooals achteraf gebleken is, methyl-alcohol uit de zaak van Scharmach was. Isaac had dezen alcohol versneden en voor Silezischen koornbrandewijn, Nordhauser koornbrandewijn en half om half verkocht. Zijne vrouw beschreef de ziekteverschijnselen, welke zij in de tapperij onder de bezoekers had waargenomen. In de tapperij kwamen elken dag tusschen de 600 en 800 bezoekers, die in dien tijd zoo goed als allen den dusgenaamden Silezischen koornbrandewijn hadden gedronken.

De voorzitter vroeg, naar aanleiding van brieven die hij ontvangen had, aan den deskundige dr. Baurat, uit welke houtsoorten methyl-alcohol werd bereid; of daarbij misschien hout van den lijsterbesseboom of van andere schadelijke boomen gebruikt werd. De deskundige verklaarde dit voor onmogelijk. Ook was het niet mogelijk, dat de scheikundige fabriek aan Scharmach, in plaats van methyl-alcohol, formalaldehyde had geleverd.

Morgen zal het geding voortgezet worden.

Frankrijk.

De (Brusselsche) Petit Bleu heeft met de Paaschdagen haar lezers vergast op twee artikelen over de evenredige vertegenwoordiging in Frankrijk: het ééne pro, het andere contra. Vóór schrijft het lid der Fransche Kamer Buisson, de voorzitter van de commissie uit de Kamer voor hervorming der bestaande kieswet. Hij verdedigt de invoering der evenredige vertegenwoordiging op de bekende gronden. Het contra heeft in Senator Camille Pelletan, den vroegeren minister van marine, een woordvoerder gevonden. Hij zegt aan het slot van zijn beschouwing:

De kieswet, zooals de Kamer die gemaakt heeft, is tot stand gebracht met den steun van de regeering, tegen den wensch in van tweehonderdvijftig republikeinen, het hart en de hoofdmacht der regeeringsmeerderheid. Niemand gelooft, dat deze onsamenhangende wet ooit een definitieve sanctie ontvangen kan. Ze moet vrijwel van 't begin tot het eind overgedaan worden. En, naar men zegt, bewaart de regeering dat aangename werkje voor den Senaat. Zoodat men op die manier getuige zou zijn van de verstoring van de natuurlijke orde der dingen: de vergadering van het Luxembourg belast met het organiseeren van de verkiezingen voor de vergadering van het algemeen kiesrecht, die zelf daartoe niet in staat zou geweest zijn!

In dit moeras, zoo verzucht Pelletan dan, heeft de evenredige vertegenwoordiging ons geholpen. Onze vrienden in België — waar, zooals men weet, de evenredige vertegenwoordiging bestaat — hadden, zegt hij ondeugend, beter gedaan, haar voor zichzelf te houden. En zal ik u, vraagt Pelletan, nu eens in vertrouwen zeggen, wat ik eigenlijk denk? Ik geloof, dat de Belgen zelf ook beter gedaan hadden als ze nooit met evenredige vertegenwoordiging begonnen waren.

De auto-bandieten.

In ons Ochtendblad hebben we gemeld, dat met Raymond, bijgenaamd la Science, de man en de vrouw aangehouden zijn, die hem in hun woning in de Tour d'Auvergne-straat huisvesting verleend hadden. De vrouw, Louise Clément geheeten, heeft aan de politie gezegd, dat ze nooit geweten heeft, dat Raymond iets met de misdaden van de Ordenerstraat, van Montgéron en Chantilly te maken had. Zij kende hem sedert drie jaar, maar zijn houding had nimmer aanleiding gegeven hem van misdaden te verdenken.

Ondanks haar verklaringen is Louise Clément onder beschuldiging van het verborgen houden van een misdadiger in voorloopige hechtenis gesteld.

Carouy, de in de vorige week aangehouden bandiet, we deelden het onlangs mede, doet aan filosofie; hij noemt zich determinist en vroeg of de gevangenis-bibliotheek ook wijsgeerige werken bevatte. De Zondagochtend gepakte boef, Raymond la Science schijnt ondanks zijn jonge jaren — hij is nauwelijks twee-en-twintig — de psychologie der menigte bestudeerd te hebben. Men vertelt, dat hij, toen hij kort na zijn aanhouding op het binnenplein van de gevangenis, waarheen hij overgebracht werd, nog al wat menschen zag, die nieuwsgierig rond hem drongen, aan de politie-agenten vroeg: „jullie gaan me toch niet overleveren aan de menigte?” Op de geruststellende ontkenning van een der agenten zou Raymond geantwoord hebben: „'t Is maar, dat ik weet wat de bloeddorstige instincten van de menigte waard zijn!”

Geruststelling.

Onze correspondent te Parijs schreef gisteren:

Er zijn van die gebeurtenissen, van die ongelukken, die men eigenlijk zonder er zich rekenschap van te geven voor dingen houdt, die men „in de krant leest” — tot op den dag, dat ze ons zelf overkomen. Em er enkele te noemen: door het ijs zakken, van zijn portefeuille beroofd worden.

Sedert ik nu ruim tien jaar geleden, op een prachtigen wintermiddag tegen een stralende zon inrijdend, met wind mee en met ouderwetsch Friesche vaart, tusschen Leiden en Den Haag in een bijt gereden ben, waarover een één-nachts-ijsvliesje in de zon bedriegelijk de stevige baan nabootste, roepen de „gemengde berichten” over ijsongelukken een kille werkelijkheid voor mij op.

Sedert ik hier een bescheiden som voor reisgeld geleend heb aan een mij te voren onbekend landgenoot, die mij met overtuigende oprechtheid kwam vertellen, dat men hem zijn portefeuille met zijn geld en zijn kaartje gestolen had en de kleine som.... onmiddellijk per postwissel terug ontvangen heb!, ben ik overtuigd ook met een van zijn portefeuille beroofd man te doen gehad te hebben.

Zijn er dus dingen die „in de krant staan”, maar waarmee men eenige persoonlijke aanraking gehad moet hebben om ze als zeer reëel te gevoelen, er zijn anderzijds ook dingen, waaromtrent de krantenberichten een veel te reëel beeld oproepen, waaromtrent ze een indruk wekken, waarbij de realiteit, gelukkig, zeer achter staat.

„Kan men eigenlijk veilig naar Parijs gaan?” zoo schrijft mij een ernstig Nederlandsch persoon, die met zijn familie hier enkele weken door wilde brengen, en hij voegt er aan toe: „Hoe is het met die aanvallen en die „apachen”-geschiedenissen, waar de Fransche kranten vol van staan? Zouden wij daar last van kunnen hebben?”

Het is de derde maal sedert drie weken, dat mij een dergelijke vraag gesteld wordt. Om belangstellenden lezers en mij zelf verdere particuliere correspondentie over dit onderwerp te besparen, antwoord ik maar liefst hier ter plaatse.

Zoo gij niet toevallig zeer op den bandiet Bonnot of Garnier lijkt — ik vraag verontschuldiging voor de gedachte, dat een lezer zulk een gelijkenis zou kunnen vertoonen — en zoo gij niet toevallig met een grijze auto naar Parijs wilt reizen, is het zeer onwaarschijnlijk, dat ge den minsten last ondervinden zult. Er is verder volstrekt niets gevaarlijks in naar Parijs te komen en men behoeft geen aanvallen van „apachen” te vreezen. Als men goed oppast, dat men zich geen valsch geld in handen laat stoppen, en niet door een autobus gegrepen wordt bij het oversteken van een straat, kan men te Parijs evenals altijd het schoonste voorjaarsverblijf houden.

Hiermee neem ik echter geen enkele verantwoordelijkheid voor den goeden afloop van plezierreisjes op mij. Er kan iemand te Parijs even goed als elders in de wereld wat overkomen. Ik ken iemand, die eens op een avond in Winschoten aangevallen en verwond is. En dat is toch, voor zoover ik weet, een vreedzaam oord....

Engeland.

Motorbustoertjes voor Londenaars.

(Van onzen correspondent.)

Londen, 8 April.

Op één uitzondering na, de Great Eastern, hebben alle spoorwegmaatschappijen, ten gevolge van de staking aan de kolenmijnen, dit Paaschfeest met een beperkten treindienst gewerkt, en goedkoope reiskaarten zijn er, in de meeste richtingen, niet geweest, behalve hier en daar naar het buitenland. Onder deze omstandigheden heeft de toerist Parijs b.v. goedkooper kunnen bereiken dan Brixton, en Dieppe schier even goedkoop als Bournemouth. Die beperking in den spoordienst is Londen ten goede gekomen. De Londenaars, beroofd van de omtrent dit jaargetijde gebruikelijke reisgelegenheden naar verderaf gelegen punten, waren gedwongen de naderbij liggende oorden te bezoeken, daartoe nog geprikkeld door de buitengewoon droge en zachte weersgesteldheid van dit Paaschfeest. De Londensche ondergrondsche sporen, trams en motorbussen hebben dezer dagen ontzaglijke menschendrommen vervoerd.

De Londenaars hebben daarbij de ondervinding opgedaan, dat voor menigeen onder hen nog vele mooie plekjes in de buurt gevonden worden, van welker bestaan zij niet afwisten. En zij moeten de nieuwe verkeersmiddelen, waarmee Londen begiftigd is, ervoor danken, dat hun daartoe de gelegenheid geopend wordt.

De nieuwe motorbussen vooral verrichten wonderen. Steeds verder en verder reiken hun ritten en schier geen week verloopt, of een nieuwe motorbuslijn wordt ergens heen geopend. Elke maand verschijnt een motorbusgids, voorzien van een duidelijke kaart, welke de verschillende reiswegen aangeeft, met de meestal lage vrachten en alle bizonderheden. Uit den motorbusgids voor deze maand blijkt mij, dat het geheele net der thans door de ondergrondsche sporen genaaste London General Omnibus Company nu 52 lijnen omvat, welke, Londen in alle richtingen doorkruisend, afstanden tot 20 en 25 kilometer per rit afleggen.

Dezer dagen heb ik op enkele der laatst geopende motorbuslijnen toertjes gemaakt, en daarbij andermaal bevonden, dat er geen genoeglijker, vlugger en goedkooper reismiddel bestaat. Bovenop geniet men thans volop de versche lentelucht, en men ziet veel van wat men anders niet te zien krijgt: tooneelen op straat, interessante huizen en landschappen, het volksleven in en rondom deze wonderbaarlijke wereldstad.

Een der motorbustoertjes, hetwelk een allerprettigsten indruk achtergelaten heeft, is dat langs de nieuw geopende lijn van Somerset House, aan het Strand, naar Hampton Court. De tocht gaat over Walham Green, Putney, East Sheen — de snel zich ontwikkelende voorstad van Richmond—Petersham en Kingston, waar men de kronkelende Theems, reeds eenmaal vóór Putney overschreden, opnieuw overgaat.

Deze nieuwe reisweg naar Hampton Court, welke zich pas daar vereenigt met den ouden en welhaast klassieken weg, die door Hammersmith, langs Kew, Richmond en Twickenham, en door het park van Bushey voert, is vol verrassingen. Men krijgt b.v. een geheel ander en streelender begrip van Putney dan tot dusverre. Putney is een der meest verbazende voorsteden van Londen geworden. Een geheele reeks landhuizen, ten deele met prachtige tuinen, strekt zich, buiten Putney, uit tot East Sheen, waarmee het meer en meer samengestrengeld raakt.

Bizonder aardig wordt de rit, wanneer men East Sheen achter den rug heeft. De motorbus begint dan te loopen langs den straatweg, welke de Theems scheidt van het hooger gelegen en beroemde terras, dat naar het groote park van Richmond voert. In deze kleine vallei groenen en bloeien de boomen en lentebloemen, heinde en ver; overal krioelen de zich vermeiende menschen, en op de kronkelende Royal River heeft de watersport een aanvang genomen.

Van den boordevollen motorbus geniet men aldoor de treffende vergezichten, op weg naar het antieke en schilderachtig-landelijk gebleven Petersham, welks eerwaardig kerkje, waarin de ontdekkingsreiziger Vancouver zijn grafsteen heeft, bijna geheel verzwolgen is geraakt in een waren oceaan van landhuizen en bloeiende gaarden.

Op het boomrijke park van Richmond houdt men, boven links, steeds het oog gevestigd, en het dichtst komt men erbij, wanneer men de meent van Ham doorsnijdt met haar schilderachtig kerkje en het even schilderachtige met kunstschatten gevulde Ham House, een pikant overblijfsel van den rasch verdwijnenden Tudor-tijd, omgeven door statige olmen en Schotsche dennen, welke het in roode baksteen opgetrokken kasteel en de vele standbeelden in het park, o. a. het reusachtige van Vader Theems, omhuld houden.

Zoo genaakt men Kingston, het aloude. Zoodra men de Theemsbrug over is, ziet men reeds in de verte het park van Bushey en Hampton Court, het statige kasteel van Wolsey en Willem den Derde. Alvorens den terugtocht te aanvaarden, langs den ouden reisweg over Kew en Chiswick, heb ik een blik willen werpen op de veranderingen, welke er aan de westzijde van het kasteel, het oudste en door Wolsey gebouwde gedeelte, in den laatsten tijd bewerkstelligd zijn.

De voornaamste verandering — ik heb reeds vroeger erover geschreven — is geweest het uitgraven van de gracht, welke eenmaal Wolsey's kasteel moet hebben omgeven. Over die gracht voerde eenmaal een sierlijke brug naar het westelijke erf van het slot. Ook die brug heeft men hersteld, bijna geheel met behulp der steenen, welke in de gedempte gracht bedolven lagen; het eenige wat niet meer ter plaatse was, waren de tien beelden van honden en draken, welke thans de brug sieren. Die beelden, alle authentiek Tudorsch beeldhouwwerk, zijn gehaald uit een museum van oudheden te of nabij Londen.

De herstelde brug en de uitgegraven, met graszoden bedekte gracht vormen thans een treffend geheel, maar er zijn nog andere verbeteringen aan denzelfden kant van Hampton Court bewerkstelligd; o. a. is er een opening gemaakt in het hekwerk, dat het erf van de Theems scheidt, zoodat men thans de rivier zonder grooten omweg bereiken kan.

De eenige ontsiering levert tegenwoordig de kazerne, die tegen het kasteel aangebouwd is. Waarom die leelijke kazerne gehandhaafd wordt, is mij ten eenenmale een raadsel.

Na het besluit van de vergadering van afgevaardigden van het mijnwerkersverbond, met 440 tegen 125 stemmen genomen, om de stakers aan te bevelen, weer aan het werk te gaan kon de Times een hoofdartikel schrijven over het „einde van de kolenstaking”. Het blad meent te kunnen narekenen, dat de tegenstemmen uitgebracht zijn door de vertegenwoordigers uit Yorkshire, Lancashire en Cheshire.

Drie dingen zegt de Times aan het slot hebben deze staking vooral gekenmerkt: de kalmte, die het land onder de staking heeft bewaard; de ordelijkheid van de stakers, eenige weinig belangrijke uitzonderingen daargelaten; in elk ander land, meent het blad, zou een staking van dien omvang en die beteekenis van het begin af aan met bloedstorting gepaard zijn gegaan; en ten derde de uitstekende verhouding, die er tusschen mijneigenaars en mijnwerkers is gebleven.

Naar wij in een Engelsch blad lezen heeft Vernon Hartshorn, de voorman van de mijnwerkers in Zuid-Wales, in een rede gezegd, dat de transport-

FEUILLETON.

Eer

DOOR

MARIE MADELEINE.

I.

Bal bij den hertog von Langenbruch.

Alle kronen brandden in de blauwe zaal, die alleen voor groote gelegenheden geopend werd.

Men vermaakte zich, ja, maar niet overmatig. Al de menschen, die elkander hier ontmoetten, kenden elkaar te goed, om elkaar nog over en weer belangwekkend te vinden.

De hertog, die uit een niet erfgerechtigde zijlijn van het regeerende huis Hachingen-Büttendorf was gesproten, was veel minder toeschietelijk dan zijn regeerende neef. Hij vond den regeerende gewoonweg liberaal. Het was toch voorgekomen, dat deze kunstenaars had uitgenoodigd, — ja, zelfs afgevaardigden van de gematigd vooruitstrevende partijen waren bij hem te gast geweest.

Bij den hertog von Langenbruch echter, hier in het Frederiks-paleis, daar was men onder elkaar. Daar fonkelden de kruisen der Malteser en Johanniter-orden, daar flikkerde in tallooze exemplaren de grootkruisen van de orde van den witten havik, de orde van Hachingen-Büttendorf.

De hovelingen waren er; de heeren van het ministerie, die oud-adellijke namen droegen; de heeren van het regiment infanterie, het Hachingsch-Büttendorfsche lijfregiment, die bijna allen tot den gezeten adel behoorden; de officieren van het gedetacheerde eskadron van de Kroonprins-lansiers, — — zij allen moesten hun best doen, om den danslust van de aanwezige dames te bevredigen, welke laatsten sterk in de meerderheid waren.

In heele koppels waren zij komen opzetten, de huwbare jonge dames, vooral de landjonkvrouwen van het vorstendom, die liever hadden dat hunne ouders haar hier brachten dan op de bals van den regeerenden vorst.

Daar stonden en zaten nu de jonge dames; uit het wit en blauw en rose van hare japonnen staken mooie en leelijke schouders, hoofden met lichte en donkere haren.

Uit haar aller oogen echter sprak een verhoogde levens-opgewektheid: het zij de eerste huiverende verrukking bij de „intrede in de wereld”, — hetzij de triomfeerende vreugde van wie aan zegepralen gewend is, — hetzij de wanhoopsstrijd van de „afgedanste”, het was toch leven, het was een zich verheven gevoelen boven het alledaagsche.

De kronen met hare tallooze waskaarsen straalden, de danswijzen klonken verlokkend, ... zoo verlokkend... en de heeren waren beminnelijk, en enkelen hunner, velen hunner waren het waard dat men hartelijk op hen verliefd raakte.

Ja, velen hunner, — maar natuurlijk waren er bevoorrechte, uitverkoren lievelingen van de vrouwenwereld, zooals b.v. die weergalooze luitenant von Herrland van de Kroonprins-lansiers, die met prinsessen placht te dansen.

Prinses Amelia, die letterkundige neigingen had, had in een sprookje van Tieck zijn kenschets gevonden en die in vertrouwden kring onbekommerd rondverteld: „Hij was beeldschoon, zag er uit alsof hij geschilderd was en danste als een schat ...”

Een man was er, die hem naar de kroon stak: Erich von Hartungen, de adjudant van het regiment infanterie. Op het eerste gezicht kon men niet goed begrijpen, in hoever deze luitenant van het gewone slag het tegen den werkelijk in het oog loopend knappen Herrland zou kunnen opnemen, maar ingewijden wisten, dat hij dien mooien man gerust nog een paar punten kon voorgeven. Hij had namelijk een talisman.

Toen dien avond Grete von Garten, een nieuwelinge in de balzaal, in vertrouwen tot hare vriendin, de dochter van den hofmaarschalk, zeide: „Is dat nu de beroemde Hartungen? .... Nu, hij is wel aardig, maar overweldigend kan ik hem heusch niet vinden”, — kreeg zij ten antwoord: „Leer hem eerst kennen. Je weet niet, hoe hij zijn kan, — — zoo geestig en gracelijk. Hij heeft zoo iets .... ik weet niet goed, hoe ik het moet uitdrukken .... zoo .... zoo een bijzondere aantrekkelijkheid.”

En op een ongeloovig „ach” van de nieuwelinge vervolgde zij: „Het is anders geen wonder bij hem: zijne overgrootmoeder was de belle boulangère!”

„De .... wat?”

„De belle boulangère, van wie wij in de geschiedenisles geleerd hebben.”

„Wat?” Grete von Garten sperde van verbazing het mondje open.

„Ja, de belle boulangère, de geliefde van een koning van Frankrijk, de verrukkelijke bakkersdochter, die hij tot gravin de Conin gemaakt heeft. Hartungen's moeder stamt in rechte lijn van haar af, zij is een gravin de Conin van zichzelve van den Hugenootschen tak van de familie, die sedert den tijd der refugiés hier gevestigd is. — — Daar die oude dame in lila zijde aan de whist-tafel heelemaal links ..... zij moet in haar jeugd ook zeer aanvallig geweest zijn, nu dat kun je begrijpen, als je van de belle boulangère afstamt! Haar dochter, Mieze Hartungen, heeft ook zoo iets... zij is niet bepaald mooi, maar dat niet te beschrijven iets heeft zij ook!... Daar rechts in den hoek, in die witte bergère.... ja, die juist met den ritmeester van de lansiers spreekt...”

Met gespannen nieuwsgierigheid keek Grete von Garten dien kant uit. Freule von Hartungen was een groot struisch meisje, wier stevige beenderen en aschblonde haren niets van het Romaansche bloed verrieden, dat zij in de aderen had. Haar gezicht kon men niet mooi noemen, — met dat al getuigde haar houding van een waarlijk koninklijk zelfbewustzijn.

„Nu...” zeide Grete, weer met een opgetrokken neusje.

„Leer haar maar eerst kennen”, zuchtte de dochter van den hofmaarschalk, „zij viert nauwelijks minder triomfen dan één van de mooiste meisjes en haar broer ook. Ja, als men zulk een stammoeder heeft....”

En inderdaad veranderde de kleine Grete zeer snel van meening, toen luitenant von Hartungen een wals met haar gedanst en naderhand een kwartiertje met haar in den wintertuin had gepraat.

Hoe verrukkelijk was dat.... Hij zeide nu juist niet veel geestigs, — neen, dat kon men niet beweren, — maar hij was zoo zeker. Hij was zoo zeker als vorsten zijn, die elk van hunne woorden als een edele daad beschouwen: hij had iets bijzonder minzaams, iets wat wel in staat was, om een kleine schuchtere meisjesziel gelukkig te maken en te vereeren.

Het was een onvergetelijk oogenblik, toen hij, nadat hij kreeftensalade en kapuineborst voor haar van het koude buffet had gehaald, met een diepe buiging zeide: „Hoeveel liever, freule, had ik u het eten in plaats van op dit alledaagsche Meissner porselein op een van de gouden borden aangereikt, die mijn overgrootmoeder, la belle boulangère, toebehoorden. Het servies is nog in het museum van het Louvre te zien, het heeft honderdduizend livres gekost.”

Maar niet alleen het onschuldige gansje van het land bekoorde Hartungen op dezen avond.

Een stellig nog grootere triomf was de kus op den schouder, dien de bekoorlijke jonge vrouw van den opperjagermeester hem in een diepe nis van de blauwe zaal toestond. In het eerst had zij hem bits afgeweerd, maar zij was zwak geworden — — hulpeloos zwak, toen hij op half gedempten toon tot haar zeide: „Gelooft u dat de belle boulangère tegenstribbelde op den dag, toen mijn voorvader, de koning van Frankrijk, haar voor haren bakkerswinkel aantrof en in plaats van op het aangeboden wittebrood op den witten schouder aanviel — —”

Zelfs de oude dames waren welwillend voor Erich Hartungen. Toen hij aan zijne tante Hallern, de eenige getrouwde zuster van zijn vader, vertelde, dat hij haar morgen op Hallernholt zou komen opzoeken, daar hij met haar moest spreken — zijn schuldeischers waren weer zoo onbeschaamd — toen bracht de anders zoo strenge en zuinige dame het niet verder dan tot een zwak verwijtend: „Maar, Erich, al weer? Nu wij zullen zien — — —”. En toen hij stralend van vreugde afscheid nam, glimlachte zij, terwijl zij hem nakeek: „Ja, ja, dat luchtige Fransche bloed!”

Toen Grete von Garten tegen den ochtend met hare ouders op haar buiten aankwam, liep zij, in plaats van naar bed te gaan, eerst op de boekenkast af en haalde het deel van de encyclopaedie met B. eruit, en zekerheidshalve nam zij ook deel IV van de wereldgeschiedenis mede. Met deze twee dikke boeken ging zij naar bed toe en nadat zij met gloeiende wangen alles er in had gelezen, wat er over de belle boulangère in te vinden was, zuchtte zij bij het inslapen: „Hemel nog toe, wat een eer, om zulk een overgrootmoeder te hebben — —”

— — — — — — — — — — — — — — — —

Het vorstendom Hachingen-Büttendorf verkeerde in rep en roer. Hoog gingen de golven der opgewondenheid; tot ver buiten de zwart-groen-en-roode grenspalen sprak men van het merkwaardige feit, dat de gedenkschriften van den ouden Wick verschenen waren. De oude Wick was voorzitter van den ministerraad van Hachingen-Büttendorf geweest, zijne toewijding was hooger gewaardeerd geweest dan zijne begaafdheid, welke laatste men algemeen als zeer matig beschouwd had.

Men had meer dan eens beproefd, om hem uit zijn ambt te knikkeren, — meer dan eens had men er bij den groothertog op aan gedrongen, dat deze een knappen man aan het bewind zou plaatsen, maar de vorst had zich daar steeds met hand en tand tegen verzet en tegen zijne vertrouwelingen gezegd: „Een groot licht is hij niet, die Wick, maar een door en door fatsoenlijke kerel!”

Nu geviel het echter, dat de groote menschenkenner zich dezen keer — dezen eenen keer — vergist had: Wick was een licht geweest, een schitterend begaafd man, maar een door en door fatsoenlijke kerel was hij niet, neen, een door en door gemeene, zooals men nu vol verontwaardiging verklaarde. Het eerste deel van zijne gedenkschriften was verschenen. Deze regelen sprankelden van geest, van bijtenden spot, boosaardige babbelpraatjes.

Men vertrouwde zijne oogen niet. Er waren menschen, die dachten dat men met een vervalsching te doen had.

Had hij dat kunnen schrijven — hij, die altoos onderdanige, bescheiden en het vorstelijk huis zoo toegedane man?!

Hij, die geen enkel theetje van wijlen de groothertogin-moeder Marie Luise verzuimd had, hij die haast geen woorden kon vinden om zijne bewondering te uiten voor het daar geboden muzikale genot, — — zou hij die heerlijke avonden op zulk een vernietigend boosaardige wijze gehekeld hebben?! Was werkelijk hij het, die steunpilaar van altaar en troon, die het kwaadaardige oordeel over de „veel-te-vele kerken” geveld had? — — Was hij het, — werkelijk hij?!

En die onthulling van de bescherming van de vriendjes door den hofmaarschalk, — — en de hekeling van de oden, die de vorst vervaardigde, — — was hij het, was Wick het?

De kleine grijsaard, die nu sedert drie jaren in de groeve der graven von Wick sluimerde, kon geen antwoord geven.

Hij was ongehuwd gestorven, — een neef van hem, die indertijd bij het Hachingsch-Büttendorfsche lijfregiment officier was geweest en daarna „volkomen mislukt” en in de rijkshoofdstad een gewaardeerd journalist was geworden, gaf de aanteekeningen uit.

Aan de echtheid ervan kon men bij eenig nadenken waarlijk niet twijfelen. Er stonden te vele bijzonderheden in, die alleen de oude Wick had kunnen weten! Men kon het er niet eens over worden, of de minister-president het dagboek voor zichzelf had geschreven, of hij het als niets anders had beschouwd dan als oefeningen van zijn geestesscherpte, — zooals men wel met een blinkend mes speelt om zich in den glans van het lemmer te vermeien — of dat het een wraakneming was, een wraakneming voor alles wat hij glimlachend had geslikt: *de vele heilige uitvallen van den vorst*, — de schimpscheuten van de partijen, — de verveling van het maatschappelijk leven.

Wie zou vermoed hebben, dat die kleine oude heer, die „geen licht” was geweest, maar zulk een „door en door fatsoenlijke kerel” zulke vergiftige pijlen in zijn koker had gehad?

Ten hove heerschte een ontsteltenis, die nauwelijks verholen kon worden. De oude Wick, die trouwste dienaar van het regeeringshuis!

In het officierscasino streden verontwaardiging over den gemeenen kerel en verrukking over de uitstekende aardigheden een harden strijd met elkaar; de heeren van den landadel kwamen naar de stad, om het boek te koopen en bekwamen van den schrik, dien een vluchtig inzien hun op had gejaagd, door tallooze morgenbiertjes in den Gouden Adelaar.

Op het ministerie beraadslaagde men uit-en-daarna, of men het boek als gevaarlijk voor het welzijn van den staat zou kunnen verbieden, — maar dat ging niet goed aan. De door-en-door fatsoenlijke kerel was zoo voorzichtig geweest, had elk van zijne gifdruppels zoo handig omhuld, dat men er geen houvast aan had.

Wat zou het ook voor zin gehad hebben, om het boek hier te verbieden. Het was immers te Berlijn uitgekomen. De menschen zouden het zich dan immers uit Berlijn hebben laten toezenden. Hachingen-Büttendorf zou zich dat boek toch niet laten ontgaan.

Men bleef dus in tallooze exemplaren het gele lijvige boek verkoopen: Gedenkschriften van Arlbert graaf von Wick, voorzitter van den ministerraad van Hachingen-Büttendorf.”

Het ergste was, dat er nog verscheidene deelen zouden volgen, — dat de kranten uitstrooiden, dat het deel, dat binnenkort zou verschijnen, niet „zoo verbloemd de waarheid zou zeggen als het eerste.”

Men wachtte vol spanning.

Toen nu op den bepaalden tijd het boek niet uitkwam, vertelde men, dat de neef van den overledene er tegen een zeer aanmerkelijke schadeloosstelling van af had gezien, de andere deelen uit te geven. Wie het geld gegeven had, vermeldde men niet.

„Stellig de opbrengst van een inzameling, waaraan ieder van goeden huize in Hachingen-Büttendorf pro domo gaarne het zijne heeft bijgedragen,” zeide de brutaalste luitenant van het regiment, „vooral natuurlijk de dames, want in de kranten stond immers, dat het tweede deel aan de dames gewijd zou zijn.”

„Nu, dan is het jammer, dat het ons onthouden wordt,” zeide Erich Hartungen, op wien als nakomeling van de belle boulangère de heilige verplichting rustte, om in alle galante avonturen belang te stellen.

De vreugde van de menschen „van goeden huize” was voorbarig geweest — het tweede deel kwam toch! op een goeden dag lag het in alle boekwinkels, het tweede deel van de gedenkschriften van Arlbert graaf von Wick.

Dit deel was bloedrood ingebonden, — het was een schreeuwerig, onbeschaamd, brutaal rood!

„De kleur is al schandalig!” zeide de Groothertogin. De inhoud was nog schandaliger.

(Slot volgt.)

arbeiders in het begin van den zomer zullen staken.

Sedert Zaterdag worden er te Hendon vliegvertooningen gegeven. Zondag heeft Graham-White met een officier als passagier een proef genomen, wat het **vliegtuig in oorlogstijd** tegen luchtschepen en luchtballons kan doen. Er werden een aantal kleine luchtballonnen opgelaten, waarop het vliegtuig jacht maakte. De officier schoot er op. De proef viel „vrij bevredigend uit". Ondanks den storm, steeg Graham-White gisteren met twee passagiers op. De wind wierp het vliegtuig echter spoedig om; gelukkig was het dicht bij den grond en kwamen de drie mannen er goed af.

Er is **brand** geweest **in twee kasteelen**. Lake House, een mooie oude huizinge uit de 17de eeuw, gelegen aan de Avon bij Salisbury, is geheel uitgebrand. Het huis werd bewoond door Illingworth, den liberalen whip, en diens gezin. Een hond, die voor de deur van de slaapkamer van het echtpaar aliep, wekte door zijn geblaf Illingworth en zijn vrouw. De brand was toen al zoo ver gevorderd, dat de bewoners ijlings moesten vluchten. Later miste men den hond. Zijn meester en de bottelier hebben hem toen met een ladder nog net kunnen redden. Gibbstown Castle, bij Dublin, is gedeeltelijk verbrand; de schade wordt op een half millioen gulden geschat. Het kasteel is in 1870 gebouwd en kostte 2½ millioen gulden. De kostbare boekerij en vele kunstvoorwerpen zijn gespaard gebleven.

Op **84-jarigen leeftijd** is op haar buiten bij Burton-on-Trent overleden mevrouw Colvile. Er zou voor ons geen aanleiding zijn van dit sterfgeval melding te maken, ware het niet, dat wij van deze oude best lezen, dat zij nog in dit jaargetijde ettelijke malen te paard aan de lange jacht heeft deelgenomen.

België.

Met A.N.V. op den verkeerden weg.

(Bijzondere correspondentie.)

Brussel, 8 April.

In het April-nommer van Neerlandia, het maandblad van het A. N. V., werd door de Vlaamsche redactie den in België gevestigden Nederlanders verweten, dat zij hun stam en hun volk verloochenen en hun taal niet liefhebben. Daar dit artikel, blijkens de N. R. C. van Zaterdagochtend, ook zijn weg naar de groote pers heeft gevonden, zal ik althans voor de Nederlandsche kolonie te Brussel den haar toegeworpen handschoen opnemen.

Bedoeld artikel klaagt over drie punten: 1°. zou er van de te Antwerpen en Brussel gevestigde Nederlanders niet genoeg kracht uitgaan; 2°. over het noodlijdend bestaan van de nationale Nederlandsche scholen in evengenoemde plaatsen; 3°. over het gebruik van de Fransche taal door de Nederlandsche diplomatie. Aangezien van de weigering der Nederlandsche regeering, om in dit laatste gebruik verandering te brengen, bezwaarlijk aan de in België verblijvende Nederlanders een verwijt kan worden gemaakt, kunnen wij dit punt zonder meer in het midden laten.

Wat het eerste punt betreft, beweert Neerlandia, dat men in Brussel van de aanwezigheid van 8000 Nederlanders weinig bemerkt en dat zij er geen stempel gedrukt hebben op het openbare leven. Nu valt het a priori niet te verwachten, dat 8000 personen op een stad van een goede 800,000 zielen hun stempel zouden drukken, en voorts is het voor ieder, die niet even oppervlakkig oordeelt als de Vlaamsche redactie van Neerlandia, te zien dat het openbare leven in België's hoofdstad van niemand anders dan van de Belgen (en niet van Duitschers, Franschen of Nederlanders) den stempel draagt. Verder tracht het artikel aan te toonen, dat de „enkele" Nederlandsche vereenigingen, die te Brussel bestaan, weinig bijdragen „tot de instandhouding van het zelfbewustzijn der Nederlanders". De schrijver is al zeer slecht ingelicht! Zoo ergens, dan dragen de Nederlandsche vereenigingen te Brussel, die sommigen dagelijks, anderen wekelijks, hunne leden de gelegenheid openen elkaar te ontmoeten, bij tot de instandhouding van ons nationaliteitsgevoel; terwijl de nationale feesten in breeden kring met groote opgewektheid gevierd plegen te worden, hetgeen toch zeker een bewijs van Nederlandsch zelfbewustzijn genoemd moet worden. „Te Brussel heeft men ook een Nederlandsche Kamer van Koophandel" geeft het stuk toe, maar wat is de Vlaamsche redactie ook hier weer slecht op de hoogte, wanneer wij haar hooren beweren dat ook deze niet veel bijdraagt tot instandhouding van het zelfbewustzijn der Nederlanders. Deze Kamer heeft juist in haar, nu tienjarige, loopbaan ontegenzeggelijk zeer veel bijgedragen tot verhooging van onzen naam in België en tot het aanknoopen van een groot aantal, zich steeds uitbreidende handelsbetrekkingen, terwijl juist allerwegen onder ons Nederlanders haar streven om zuiver nationaal te blijven zoo gewaardeerd wordt. Wij zouden nog terloops in herinnering kunnen brengen het groote, **Nederlandsche feest**, waarvan deze Kamer het middelpunt was toen H. M. de Koningin Brussel met een bezoek vereerde, maar het schijnt nu eenmaal bij het A. N. V. een systeem te zijn om onze Kamer te negeeren, immers wij lezen in *het laatste jaarverslag van den* Brusselschen (Vlaamschen) tak, bl. 11, het volgende: „Wij ontvingen, uit Nederland, verscheidene vragen om inlichtingen, ook op handelsgebied. Op deze laatste konden wij niet altijd voldoende antwoord geven; maar nu er te Brussel een Tak van het Vlaamsch Handelsverbond gesticht is, zullen wij voortaan van de welwillendheid van dien Tak ruimschoots gebruik maken, om onze buitenlandsche leden, in handelszaken, van dienst te wezen." En dat terwijl de voorzitter van dezen tak, een Belg, rechtskundig adviseur is van **onze** Kamer en als zoodanig aan de bestuurstafel plaats neemt, zoodat noch hij, noch waarschijnlijk zijn medebestuursleden, van bestaan, doel en werkzaamheden onzer Kamer onkundig kunnen zijn!

De bezwaren in het eerste punt vervat kunnen wij dus hooghartig terugwijzen, daar zij van te weinig zaakkennis getuigden om ernstig te worden opgenomen. In zake de scholen meenen wij alleen op te moeten merken, dat de vergelijking met „de prachtige Duitsche en Fransche scholen te Brussel of te Antwerpen met haar honderden leerlingen" te eenenmale mank gaat; het gaat nu eenmaal niet aan ons land op één lijn te stellen met landen als Frankrijk (met zijn 40 mill. inwoners en 247 milliard kapitaal) of Duitschland (met 65 mill. inwoners en 201 milliard kapitaal), terwijl anderzijds het optreden naar buiten van de regeeringen dier landen gericht is op het hooghouden der nationale eer door alles heen, maar ten onzent de regeerders door overwegingen van anderen aard hun gedragslijn laten bepalen. Buitendien vergete men niet dat de naburige ligging van Nederland maakt dat vele in België gevestigde landgenooten hunne kinderen in het vaderland laten opvoeden. Wat ten slotte de bewering aangaat dat de Nederlanders hier ter stede altijd Fransch zouden spreken, zoo vermoeden wij dat de Vlaamsche redactie van Neerlandia wellicht doelt op een onzer landgenooten, welke met een Fransch-sprekende vrouw getrouwd was, hetgeen hier geen uitzondering is. Wij kunnen haar de verzekering geven, dat in den zeer uitgebreiden kring Nederlanders, waarin wij hier dagelijks verkeeren, onze eigen taal zeer hoog gehouden wordt.

Van al even weinig zaakkennis als voorgaande schrijverij getuigt het in hetzelfde Neerlandia-nommer „in rechtmatige verontwaardiging" geschreven stukje over het door de Nederlandsche Vereeniging van Weldadigheid hier ter stede onlangs gegeven concert van het Residentie-orkest. Het „gezaghebbend lid van het A. N. V." was klaarblijkelijk zeer verontwaardigd, maar op de rechtmatigheid dier verontwaardiging, welke gaande is gemaakt door het feit dat „uitsluitend werken van buitenlandsche meesters werden gespeeld" en een buitenlandsche zangeres werd „meegenomen", valt nog al wat af te dingen voor hem, die de zaken met wat meer waarheidszin dan verontwaardiging beschouwt. Immers de Nederlandsche weldadigheidsvereeniging hier ter stede heeft recht op de groote dankbaarheid van alle weldenkende Nederlanders, omdat zij Averkamp's a Capella-koor en Mengelberg's orkest hier aan het Belgische publiek bekend maakte. Een vereeniging, welke dat op haro credit-zijde kan boeken, heeft dunkt ons aan niemand de vergunning te vragen of zij baron van Zuijlen, die zoo welwillend zijn orkest voor een goed vaderlandsch doel ter beschikking stelde, niet vrij mag laten in de keuze der op te voeren werken, welke werken, naar „het gezaghebbend lid van het A. N. V." niet schijnt te weten, voornamelijk Wagner-werken zijn; terwijl er onder de zangkunstenaren, waarin wij „stikken" (het woord is van het gezaghebbende lid), geen Wagnerzangeres bestaat.

Naar het ons voorkomen wil, heeft het A. N. V. een grootscher taak, of liever plicht, dan dergelijk kleinzielig, door al zeer weinig zakelijks geschraagd gevit. En vindt de Vlaamsche redactie van Neerlandia dat „dergelijke feiten" (als waarover zij zich meende te beklagen te hebben) niet van aard zijn om „de sympathie van de Vlamingen voor hun zoogezegde Noorderbroeders te bevorderen", dan zijn wij onzerzijds overtuigd dat haar eigen geschrijf, als bovenbedoeld, er zeker evenmin toe zal medewerken om de sympathie der Noord-Nederlanders voor hun zoogezegde Vlaamsche broeders te bevorderen, en vreezen wij zeer dat het A. N. V. met deze richting op den verkeerden weg is.

Spanje.

Op den eersten Paaschdag is er te Madrid aan den republikeinschen afgevaardigde, Melquiades Alvarez, die als een der voornaamste leiders der republikeinsche partij beschouwd wordt, een feestmaaltijd aangeboden. Deze feestelijkheid was bedoeld als een uiting van de hernieuwde republikeinsche partij, zooals de hervormingsgezind-republikeinen die willen stichten. Alvarez heeft bij deze gelegenheid een redevoering gehouden, waarmede hij van **den toestand, waarin Spanje verkeert**, een zeer zwart beeld heeft gegeven. Alvarez viel koning Alfons heftig aan, dien hij verweet de slaaf van een bepaalde kliek te zijn, slechts steunend op leger en geestelijkheid. Den eenigen man, die de noodige hervormingen in had kunnen voeren (Moret), heeft de koning, volgens den spreker, laten vallen. Alvarez hield dan een snerpende boet-predikatie tegen de zegevierende onzedelijkheid, het slagen der intrige, het gemis aan moed. Hij sprak over den treurigen financieelen toestand des lands, dien hij op den rand van een bankroet noemde; over den oorlog in het Rif, „den duizendmaal vervloekten oorlog, niet alleen omdat hij het graf van de Spaansche jeugd is, maar omdat hij tengevolge van de onhandigheden der regeering het leger, dat wij allen lief hebben, het leger, dat het land zelf is, van het vertrouwen berooft, dat wij er in stellen."

De Spaansche bladen bespreken natuurlijk deze Paasch-rede druk.

De Imparcial zegt, dat Alvarez in zijn schildering waar is, alleen iets te zeer met sombere kleuren werkt. Het blad acht de noodzakelijke hervormingen volstrekt niet onvereenigbaar met den monarchistischen regeeringsvorm.

De conservatieve A. B. C. verdedigt het optreden van Spanje in Marokko, dat heel wat minder duur geweest is, dan dat van Frankrijk.

De Diario universal, een regeeringsorgaan, ziet in de redevoering van Alvarez een succes voor den redenaar; niet meer.

Oostenrijk-Hongarije.

Het Paaschfeest.

(Van onzen correspondent.)

Boedapest, 6 April.

Morgen begint het Paaschfeest, en evenals in geheel Hongarije, worden daarbij ook in Boedapest nog de eigenaardige gebruiken gevolgd, die volgens de overlevering afkomstig zijn uit den tijd voor Christus, toen ter eere van de godin van het voorjaar en het morgenrood, Ostara, in de lentemaand feest werd gevierd; waarbij op den feestmaaltijd de haas en het lam, als symbolen van overvloed nimmer ontbraken.

Maar dat neemt natuurlijk niet weg, dat in de grootendeels katholieke hoofdstad ook het kerkelijke feest ter herinnering aan de teraardebestelling en de opstanding van Christus, met alle praal en pracht wordt gevierd, waarvoor der katholieke kerk, vooral in Zuidelijke landen, geen offer te groot is. En inderdaad is dit feest ook eene bezienswaardigheid voor andersgezinden, die, — voor zoover zij den moed hebben zich in het levensgevaarlijk gedrang in de kerken te begeven, — dan ook niet verzuimen het pronkvolle graf op Goeden Vrijdag op een of meer plaatsen te gaan zien, en vandaag ooggetuige te zijn van de processies ter bevestiging van de opstanding, waarbij zoowel militaire muziekkorpsen als alle kerkelijke zangvereenigingen medewerken, om het indrukwekkende van het schouwspel te verhoogen.

Toch begint, zooals gezegd, het eigenlijke Paaschfeest, zooals de voorvaderen in den tijd vóór Christus het vierden, eerst morgen, op Zondag. Voor de ouderen bepaalt het zich, wel is waar, tot den feestmaaltijd, waarbij nu alleen het gebraden jonge lamsvleesch als symbool van overvloed dienst kan doen, daar de hazen door de jachtwet voor dit lot zijn bewaard. Hun rol is tegenwoordig meer poëtisch, daar zij voor de kinderen de verrassingen brengen. In den nacht komen zij in alle huizen, waar kinderen zijn, en maken in de meest verscholen hoekjes in de kamers en in den tuin hun nesten, meestal uit stroo, doch ook dikwijls in mooie gevlochten mandjes, met zijden linten en strikken versierd, waarin zij dan verschillende geschenken, maar in de eerste plaats gekleurde eieren en suikergoed, *achterlaten*. En wanneer 's morgens dan de deur van de kinderkamer open gaat, dan loopen de kinderen in wilde haast en vroolijke verwachting door het huis en naar den tuin, om te zoeken welke heerlijke verrassing de kl… viervoeter hun 's nachts heeft gebracht. En dik…ijls zit boven op de eieren en het suikergoed een opgezet of zelfs levend haasje, alsof het die eieren zoo even had gelegd; wat de vreugde dan niet weinig verhoogt. Het jonge volkje weet wel dat het haasje die eieren niet heeft gelegd, maar het onderzoekt dat raadsel ook niet; op het Paaschfeest brengt het alle geschenken, evenals het Christuskind op het Kerstfeest, en naar het waarom wordt niet verder gevraagd.

De godin Ostara zorgde evenwel niet alleen voor overvloed, maar ook voor schoonheid en gezondheid, en volgens de overlevering behielden alle vrouwen en meisjes die groote gaven der natuur voor het geheele jaar, wanneer zij op den feestdag ter eere der godin maar niet verzuimden het gezicht en lichaam met water te besprenkelen, dat afkomstig was uit een natuurlijke bron, die naar het Oosten afvloeide. Deze strenge voorschriften worden nu niet meer ijgeleefd, want hoeveel waarde de vrouw ook aan uiterlijke schoonheid hecht, zij is toch verstandiger dan de kinderen, die van een haas verlangen dat hij eieren brengt. Thans bezoeken de jongelui alle bevriende dames en meisjes om ze met een fijn welriekend water te besprenkelen, waarvoor hun dan als dank een geschenk, van jonge meisjes tevens een bloem, wordt aangeboden. En hoe trotsch is dan een Hongaarsch meisje, wanneer zij op Paaschdag handen vol bloemen heeft moeten weggeven, ten bewijze hoe talrijk het bezoek was, en met hoeveel voldoening bewonderen de jonge mannen de steeds aangroeiende ruikers, omdat zij aan allen die zij op straat tegen komen, doen zien hoe zeer zij in de gunst staan van het jonge vrouwelijke geslacht.

Op de puszta en in de dorpen geschiedt dat besprenkelen op heel wat ruwere wijze; daar worden de *meisjes* werkelijk *naar de bron* gebracht en door de jongelui dikwijls met emmers begoten, waarna zij er uitzien alsof zij volgens het voorschrift der godin een bad hadden genomen. Maar daarom zijn de boerenmeisjes voor zoo een bad niet minder dankbaar, en met vreugde trekken zij telkens weer droge kleeren aan en beloonen met passende geschenken de jongelui die voor hun schoonheid en gezondheid op deze wijze willen zorgen.

En tot slot wordt dan natuurlijk gedanst. In de hoofdstad daarentegen gaan de menschen naar buiten om van de herlevende natuur te genieten.

Volgens de Temps loopt in Weenen het gerucht, dat generaal **Auffenberg**, de minister van oorlog, voor het bijeenkomen van de delegaties, den 20sten April, zijn **ontslag** zal vragen, om de beraadslaging in de delegaties beter van stapel te laten loopen. Hij zou met een hoogen militairen post worden bekleed.

Eergisteren heeft op de reede van Teneriffa een Oostenrijksch stoomschip **schipbreuk** geleden. De 300 opvarenden zijn gered.

Noorwegen.

Dr. **Eriksen**, de leider der **sociaal-democratische partij**, is ook voorzitter van de vereeniging voor de Rijkstaal. Deze vereeniging heeft in haar program vastgesteld, dat zij bij de verkiezingen in het najaar Landstaal-candidaten zal bestrijden. De vergadering van de sociaal-democratische partij, Zaterdag te Stavanger gehouden, heeft nu besloten, „dat geen lid van de Noorsche arbeiderspartij lid mag zijn van een andere vereeniging, die bij politieke verkiezingen candidaten van de arbeiderspartij bestrijdt"; want er zijn onder die candidaten voorstanders van de Landstaal. Eriksen, die niet aanwezig was, had op een telegrafische vraag of hij voorzitter van de Rijkstaalvereeniging bleef, bevestigend geantwoord en gezegd, dat, als men hem wilde dwingen, uit die vereeniging te gaan, men hem uit de partij zou dringen. Na het besluit van de vergadering, treedt dr. Eriksen dus uit de sociaal-democratische arbeiderspartij.

China.

Tot **minister** voor het verkeerswezen is benoemd Alfred Sao, een Chinees, die zijn studiën heeft voltooid in het buitenland.

Japan.

Japan heeft in Duitschland een **bestuurbaren ballon** laten bouwen. Er zijn nu proeftochten mee gedaan op het vliegterrein bij Bitterfeld. De ballon is van het Parseval-type, maar lichter en veel sneller dan het laatste Parseval-luchtschip, dat door het Pruisische leger was aangeschaft.

Egypte.

Uit Kairo.

(Van onzen Weenschen correspondent.)

Kairo, 2 April.

De Oostenrijksche Lloyd heeft twee nieuwe schepen in dienst gesteld op de lijn Triëst-Alexandrië, en omdat ze dit in wijder kring wil bekend maken, kon ik op zeer gunstige voorwaarden meevaren en Kairo gaan zien. Om nu niet het vermoeden op te wekken, dat ik in ruil voor genoten beleefdheid reclame ga maken, wil ik alleen maar zeggen, dat het prachtige schepen zijn met alles wat een verwend reiziger verlangen kan en de overvaart in 72 uren gedaan wordt. De Wien en de Helouan, aldus de namen der twee schepen, varen snel en goed en vormen de kortste verbinding tusschen Europeesche havens en Egypte.

En daarmee neem ik afscheid van de Lloyd om uwe aandacht te vragen voor eenige indrukken uit Kairo. En die indruk is, dat wij er in een stad zijn waar veel pret wordt gemaakt. Langs het terras van het aan alle globetrotters bekende Hotel Shepheard stroomt het leven voorbij van een stad, die in haar schoot stroomen gouds opvangt, dat de vreemdelingen haar toewerpen…

Het is avond geworden na een dag van zomersche hitte en de schemering wijkt spoedig voor de duisternis. Ik zag den strijd tusschen dag en nacht van de hoog gelegen citadel, ik zag het gebergte Mokattam gloeien in de ondergaande zon, ik zag den Nijl als een zilveren lint aan mijn voeten en daarachter de pyramiden op de grens der woestijn. Langzaam doezelde de stad weg met haar minaretten en moskeeën; een voor een begonnen de booglampen te flikkeren en uit de vallende duisternis steeg het geruisch eener groote stad gedempt omhoog. De zonsondergang van de vesting gezien is zoo verrukkelijk, zoo vol stemming en roept zoo vele herinneringen uit den grauwen voortijd wakker, dat het sterretje in Baedeker wel verdiend is.

Wij rijden nu naar beneden, en hoe meer wij het Arabische kwartier verlaten en dichter komen bij het Operaplein en het standbeeld van Ibrahim pasja, hoe grootsteedscher het leven wordt, hoe meer wij de menschen van allerlei naties en kleur ontmoeten. Naast Moorsche omnibussen passeeren wij rijtuigen met dames, die, moe van het winkelen in bazaars, en met den gloed van begeerte in de oogen naar mooie Oostersche dingen, makkelijk in de kussens der voortreffelijke hotelkoetsen liggen en naar Continental, Savoy of Shepheard rijden, om wat uit te rusten en dan weer toilet te maken voor het diner. Dat doen de Europeesche dames, maar de Egyptische zijn het aankijken ook wel waard en het schijnt of de dunne witte sluier, die over den mond hangt, een verhoogde schittering verleent aan haro donkere fluweel-oogen en de bekoorlijkheid van het gelaat verhoogt. De helder verlichte straten zijn vol mooie winkels en vol menschen van allerlei kleeding en kleur. Kairo amuseert zich en de verbinding van Engelsche beschaving met Oostersche bontheid verleent aan de stad een eigenaardigen stempel. Daarom wordt het 's avonds op straat niet stil, zooals in de andere Oostersche steden.

Het is vanavond zoo warm als bij ons in Juni. Maan en sterren schitteren in de heldere lucht. Een windje waait den geur der Zuidelijke planten in het park van Esbekije naar het terras van ons hotel. Automobielen, mooie equipages rijden langs de Sjaria Kamel, en in de hal en op het terras van Shepheard's hotel zitten de blonde dochters van Albion in avondtoilet te praten en te flirten met de knappe Engelsche officieren, die in roode smokings met goudborduursels er half als officieren, half als burgers uitzien. Voortreffelijk gedresseerde Arabische jongens in schilderachtige kleeding gaan geruischloos over dikke tapijten en zetten thee en whisky-soda op de Turksche tafeltjes. Een kosmopolitisch fluidum zweeft door de hal en de bevallige ongedwongenheid van de heeren en dames bewijzen, dat zij gewoon zijn in een wereldsche omgeving te leven, dat het weelde-menschen zijn, die zich te huis voelen op gladde parketvloeren.

In Shepheard's hotel is er 's avonds muziek met een danspartijtje. Engelsche schoonheden zweven in de armen harer heeren door de zaal, waarbij de sleepen golven als slangen. Een symfonie van zijden japonnen, van schitterende juweelen en van fijne geuren hangt in de zaal. Daartusschen uniformen, schitterende ridderorden, Oostersche kleurenmengeling en een warreling van allerlei talen. De violen spelen slepende wijzen, die op het terras en de straat gehoord worden. Daar is het druk. Vermaak en ellende, rijkdom en armoe en zonden die zich in duistere krotten verbergen ontmoet men er. En dat leven gaat den heelen nacht door tot den grauwenden morgen.

Niet ver van daar stroomt de Nijl langs het prachtige hotel Semiramis en het Ghesireh Palace Hotel, dat vroeger een paleis van den chedive was en nu een weelderige herberg is geworden in een mooi park. Een brug met steenen leeuwen ligt over de rivier en vormt de verbinding tusschen het rijke leven van heden en de doode beschaving der oude Egyptenaren in de woestijn. Daar staan de pyramiden, en naar buiten te rijden naar de groote sfinx, half begraven in het gele zand, verzuimt geen vreemdeling. Met haar reuzenoogen kijkt zij naar de stad, alsof zij zeggen wou: alles komt, alles vergaat, maar ik blijf staan, ik ben eeuwig. „Van de toppen der pyramiden zien 40 eeuwen op u neer", zei Napoleon tegen zijn soldaten en sinds dien is er weer een eeuw bijgekomen, en daarin de snel- en amateur-fotograaf, die de spitsburgers op kameelen vereeuwigen. De ezeljongens vertellen dat 's nachts achter de pyramiden de jakhalzen huilen, en allerlei akelige vogels door de lucht zwieren. Het zou om te griezelen zijn als niet de electrische tram zoo dicht bij was, gereed om je weer naar de stad te brengen.

In duister Kairo golft het leven met krachtige polsslagen. Jong-Egypte drinkt in de bar whisky ter eere van koning George, wiens portret kalm naast dat van den chedive hangt alsof ze vriendjes waren. Daar ligt ook de Vischmarkt, de Zandstraat van Kairo, maar in veel hoogere of, als men liever wil, in veel lageren graad dan in de Maasstad. In de stegen van die wijk hurken donkere Arabische wijven voor de deuren, waarbij de Arabier mij allerlei ongehoorde dingen influistert, die ik maar op rekening zet van zijn Oostersche fantazie.

Maar in die kloaak zag ik toch nog een mooie Arabische vrouw met een kindje op den schoot. Ongetwijfeld een bloem met haro wortels in een moeras. Om de bronskleurige borst was een doek geslagen, die niet alles bedekte; aan haro bloote armen en beenen droeg zij zilveren bracaletten. Onder haar hoofddoek schitterden een paar oogen van onpeilbare diepte en van onpeilbare duisternis, oogen die veel beloofden, maar zeker niets zouden houden als het er op aan kwam. Dus een sfinx die de mannen opvrat als zij het raadsel niet konden oplossen. Wat mocht haar raadsel wel zijn? Waarschijnlijk een hoop piasters, en met die overtuiging ging ik verder.

Vereenigde Staten.

De drukkerij der Unie.

De regeeringsdrukkerij van de Vereenigde Staten heeft thans het drukken onderhanden van een werk, dat het grootste is, tot dusver nog door de persen der Unie-drukkerij (de uitgebreidste drukkerij ter wereld!) afgeleverd. De drukkerij is n.l. bezig aan het rapport van de Bondscommissie voor de bestudeering van het landverhuizingsvraagstuk. Dat wordt een bibliotheek op zich zelf, bestaande uit 56 groot-formaat deelen van 600 à 1200 bladzijden elk. Tozamen zullen zij meer dan 40,000 bladzijden tellen.

Of er veel menschen zijn, die een dergelijke overdaad van gedrukte materie zullen lezen?

Andere reusachtige uitgaven, waarmee de Unie-drukkerij zich thans bezighoudt zijn: het rapport van de regeeringscommissie voor de enquête nopens het muntwezen (19 deelen van 600 à 1200 blz. elk), het rapport van de commissie van arbitrage over het visscherijgeschil, inzake de Noord-Atlantische kustwateren (12 dln.) en het rapport van de commissie van enquête naar de Staaltrust (14 dln.). En van zulke uitgaven loopen er nog enkele.

De Unie-drukkerij is tevens bezig met het voor de verspreiding gereedmaken, van de best-verkochte regeeringsuitgaaf. Dat is het jaarboek van het departement van landbouw — een boek van ca. 800 bladzijden — waarvan gemiddeld 650,000 exemplaren geplaatst worden.

In het Amerikaansche Huis van Afgevaardigden is **groote opwinding** ontstaan over beweringen van een der leden uit Texas, Randall. Deze voert al sinds geruimen tijd een felle campagne tegen de trusts en groote maatschappijen. Ook had hij om die maatschappijen te fnuiken een wetsontwerp ingediend.

In het vuur van zijn verontwaardiging had hij zich o. m. laten ontvallen, „dat het Huis in hoofdzaak was samengesteld uit een bende advocaten, die zich bezighouden met werkjes, waaraan zijn (Randall's) wetsontwerp wel een eind zou maken". Dat was teveel voor de heeren rechtsgeleerden in het Huis; en met ongemeene felheid, vielen dezen met redevoeringen en argumenten op Randall aan.

Deze laatste poogde zijn uitlating nog zoo'n beetje goed te praten door te beweren, dat hij met „werkjes" niet bedoeld had, betaalde postjes e.d. Maar dat was den vertoornden rechtsgeleerden leden van het Huis niet voldoende, en zij bleven op felle wijze Randall en diens wetsontwerp aanvallen. Echter is in de debatten over deze quaestie een opmerkelijke uitlating gevallen. Clayton, de voorzitter van de juridische commissie uit het Huis van Afgevaardigden, erkende grifweg, dat vele leden van het Huis dikwijls den zedelijken moed missen, volgens hun overtuiging te stemmen. Met het oog op de speciale belangen of wenschen van hun kiezers, stemmen zij wel eens tegen hun overtuiging in. Maar van de aantijging van oneerlijkheid of omkoopbaarheid wilde Clayton niet hooren. Daarvan was niets waar zeide hij. Toch is deze halve erkenning van een man van Clayton's positie in het Huis wel heel teekenend.

Het **stoomschip Ontario**, een boot van de Merchants' and Miners' Cy., is bij Montauk Point (Long Island) **op de rotsen geloopen**. De Ontario is een schip voor de kustvaart; zij onderhoudt een geregelden dienst tusschen Baltimore en Boston. De plaats, waar zij op de kust zit, is gevaarlijk en rotsachtig. Er stond, toen de stranding gebeurde, een zware zee. De stranding was een opzettelijke; er was n.l. brand aan boord uitgebroken en daar aan blusschen niet te denken viel, werd het vaartuig op de kust gezet. De opvarenden van de Ontario, o. w. 90 passagiers, zijn allen veilig aan land gekomen, al kostte dat groote moeilijkheden en waren ook allen doornat. Het schip is verloren.

Inklaringen op Rotterdam

gedurende de 14e week van 31 Maart tot 6 April 1912.

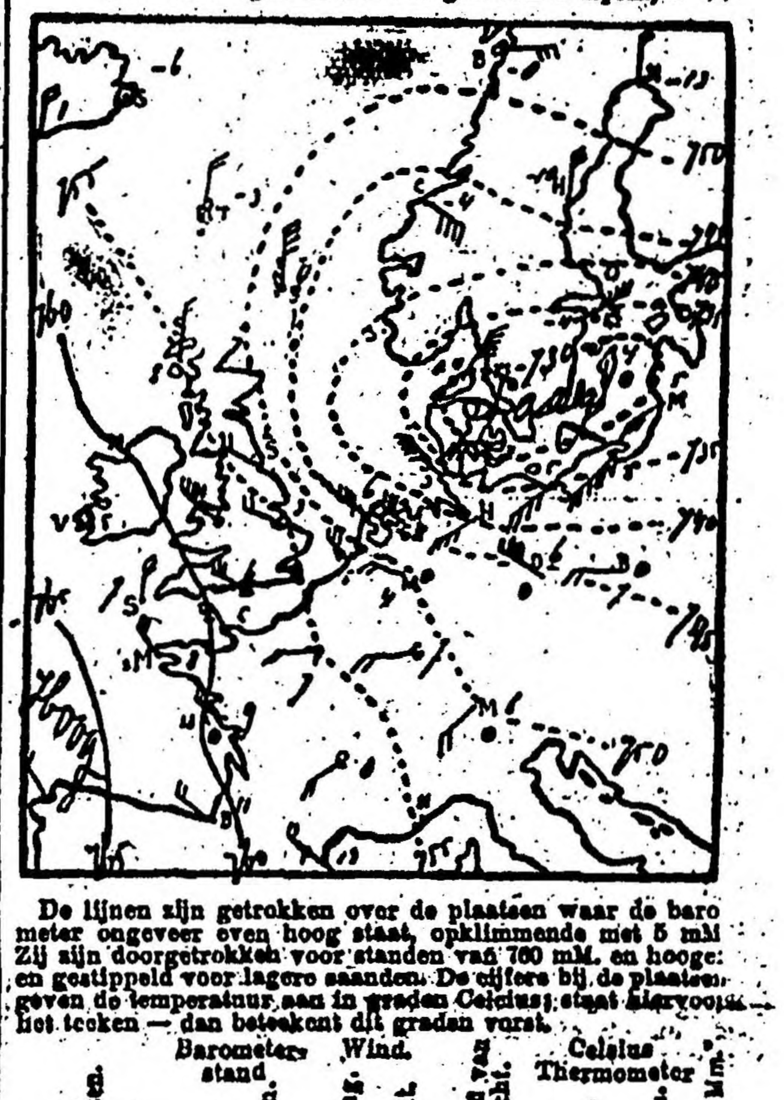
LANDEN.	Aantal Schepen.	Netto inhoud in kub. Meters
Engeland	58	143,345
Frankrijk	11	26,876
Hanzesteden	13	34,261
Oostzee	31	52,928
Zwarte Zee	7	47,172
Zweden en Noorwegen	22	72,911
Bilbao	12	42,422
Afrika	5	20,122
Noord-Amerika	10	09,025
Indië (Britsch)	2	14,270
„ (Nederlandsch)	2	15,674
Nederland	—	—
België	3	6,191
Denemarken	3	3,700
Portugal	1	2,302
Spanje	25	90,593
Italië	—	—
Griekenland	1	8,429
Oostenrijk	2	8,917
Turkije	1	3,417
China	1	8,219
Japan	—	—
Zuid-Amerika	—	—
Australië	—	—
Van België, binnendoor	—	—
Van binnenlandsche plaatsen	8	15,372
Nieuw gebouwd	1	2,736
Totaal	219	713,732

De 14e week 1911 van 2 tot 8 April 189 schepen 557,686 M3.

Weerbericht

van de Filiaal-Inrichting van het Kon. Ned. Meteorologisch Instituut te Rotterdam.

(Waarnemingen in den morgen van 9 April.)

De lijnen zijn getrokken over de plaatsen waar de barometer ongeveer even hoog staat, opklimmende met 5 mM. Zij zijn doorgetrokken voor standen van 760 mM. en hooger en gestippeld voor lagere standen. De cijfers bij de plaatsen geven de temperatuur aan in graden Celsius; staat hiervoor het teeken — dan beteekent dit graden vorst.

Plaatsen.	Barometerstand Heden.	Barometerstand Gisteren.	Wind Richting.	Wind Kracht.	Toestand van de lucht.	Celsius Thermometer Heden.	Celsius Thermometer Gisteren.	Regen in Mm.*
Vest Manöer	754.1	777.2	N.	8	licht bew.	1.0	— 3.0	
Seydisfjord	754.5	756.2	stil.	0	bewolkt.	— 6.0	— 5.0	
Thorshavn	752.7	745.8	N.	3	zw. bew.	— 3.0	— 2.0	
Bodö	752.5	751.0	O.	5	onbew.	— 8.0	— 5.0	
Christiaans.	743.1	749.2	OZO.	8	zw. bew.	— 4.0	— 1.0	
Skudesnaes		742.2					2.0	
Lerwick	747.0	737.9	N.	7	zw. bew.	0.0	3.0	14
Stornoway	755.6	737.6	N.	4	bewolkt.	2.0	5.0	6
Valentia	764.3	750.7	stil.	0	licht bew.	5.0	10.0	2
St. Mathieu	761.6	763.3	NNW.	6	bewolkt.	8.0	9.0	0
Biarritz	762.1	766.6	WNW.	4	betrokken	11.0	12.0	2
Corunna	766.0	766.8	NNW.	1	betrokken	11.0	10.0	0
Horta	769.9	770.0	ZW.	3	betrokken	14.0	12.0	0
Shields	753.9	749.5	WNW.	4	zw. bew.	2.0	9.0	0
Sylt	736.8	751.0	NW.	9	betrokken	3.0	7.0	5
Hamburg	740.4	754.2	WZW.	8	zw. bew.	5.0	7.0	4
Groningen	745.4	754.6	WNW.	6	bewolkt.	4.0	9.0	1
Den Helder	748.2	755.1	WNW.	7	zw. bew.	6.0	9.0	2
Rotterdam	750.6	757.2	NW.	4	zw. bew.	4.4	9.6	2
Vlissingen	752.5	758.8	NW.	5	zw. bew.	5.0	10.0	[illegible]
Gris-nez	751.5	760.4	NW.	6	licht bew.	5.0	8.0	[illegible]
Cherbourg	759.1	763.1	NNW.	6	bewolkt.	7.0	9.0	[illegible]
Haparanda	751.8	747.4	N.	4	onbew.	—13.0	—14.0	
Hernösand	747.1	750.5	N.	6	bewolkt.	—10.0	— 3.0	
Stockholm	732.3	751.1	NO.	9	sneeuw.	— 4.0	1.0	
Riga	733.0	762.9	ZZW.	1	regen.	2.0	1.0	[illegible]
Neufahrwass.	734.7	757.7	ZW.	9	zw. bew.	8.0	3.0	[illegible]
Kopenhagen	729.9	753.4	W.	6	betrokken	4.0	3.0	
Breslau	745.7	763.2	W.	4	regen.	7.0	4.0	0
München	750.9	763.3	ZW.	4	regen.	8.0	9.0	1
Dresden	746.2	761.0	WNW.	5	regen.	6.0	5.0	1
Carlsruhe	749.2	763.3	W.	3	betrokken	7.0	8.0	3
Maastricht	751.3	760.0	WNW.	4	regen.	4.0	10.0	3
Arlon	751.3	761.9	NW.	4	zw. bew.	3.0	8.0	3
Parijs	755.3	763.8	W.	4	betrokken	7.0	9.0	0
Clermont	756.7	764.8	ZW.	4	betrokken	8.0	9.0	0
Nice (Obs. 340 M.)	754.0	765.2			betrokken	10.0	9.0	1

* Hoogte sedert gisterenmorgen gevallen.
Etmaal van gisterenochtend 8 uren tot hedenochtend 8 uren.
Hoogste temperatuur gistermiddag 4 u. 10°.6 C.
Laagste temperatuur hedenmorgen 6 u. 1°.6 C.

Heden. Normale temperatuur te Rotterdam voor hedenmorgen 8 u. 5°.8 C.

Temperatuur te Rotterdam te 11 u. 30 m. 2°.2 C. Hoogste temperatuur hedenochtend te 10 u. 6°.8 C.

De depressie, welke gisteren benoorden Schotland lag, is snel Oostwaarts getrokken en heeft thans haar centrum in het Zuiden van de Oostzee, waar westelijk storm heerscht.

De temperatuur is in het gebied achter de depressie, waar N.W.lijke wind heerscht, sterk gedaald.

Hoogste barometerstand 769.9 te Horta.
Laagste barometerstand 725.8 te Wisby.

Stormsein: Ontvangen 8 April, ten 8 u. v. m., Attentiesein 0. d. i.: Weest op uw hoede.

Stormsein: Ontvangen 8 April, ten 10 u. 40 m. v. m., Stormsein I, d. i.: Storm uit Z. W.

Verwachting van het Kon. Ned. Meteor. Instituut te De Bilt (tot den avond van 10 April):

Stormachtige N.W.lijke later afnemende wind, zwaar bewolkt met regen of hagelbuien, later tijdelijk opklarend, mogelijk nachtvorst, iets zachter overdag.

In de kolom onder den datum van heden staat aangewezen de stand te Rotterdam van des namiddags 2 ure, in de overige kolommen de hoogste en de laagste stand alhier op de daarbij vermelde dagen, te rekenen van af 8 uur voormiddags tot 24 uur later.

Marktberichten.

ROTTERDAM, 9 April. De prijzen hedenmorgen aan de Rotterdamsche Eierenveiling (in exploitatie bij de P.N.) besteed, zijn als volgt: voor kippeneieren ƒ 3.90 à .50, eendeneieren ƒ 3.95 à 4.60, ganzeneieren ƒ 10.50 à 14.50, kalkoeneieren ƒ 11.— à —, alles per 100 stuks. Aanvoer 1,307 stuks.

ROTTERDAM, 9 April. De prijzen besteed aan de Rotterdamsche Eierenveiling (Vennootschap tot het exploiteeren van veilingen) waren: gegarandeerd versche hoendereieren ƒ 3.40 à 4.51, dito eendeneieren ƒ 3.90 à 4.26, ganzeneieren ƒ 9.— à 10.—, dito kalkoeneieren ƒ 7.— hoendereieren van handelaars: binnenl. ƒ 3.44 à —, en buitenl. ƒ — à — per 100 stuks. Aanvoer 4.50 eieren. Boter (voorzien van Rijks-contrôlemerk) tot 74½ c. per half kilo. Kaas 17 à 21 c. per half kilo. Veel vraag naar goed gesorteerde eieren.

ROTTERDAM, 9 April. Op de veemarkt waren aangevoerd: 25 paarden, — veulens, — ezel, 1607 magere en vette runderen; 177 vette, 1035 nuchtere en — graskalveren, 60 schapen of lammeren, 737 varkens, 155 biggen, — bokken of geiten.

Koeien en ossen 38 tot 43 à 44 c., stieren 31 tot 36 c., vette kalveren 50 tot 62½ à — c., dito voor export — à — c., schapen — tot — c., fokschapen — c., lammeren — tot — c. (lammeren ƒ 14 tot 20.50 à — per stuk), varkens 29— tot 31 à 31½ c. en lichte varkens voor export 24— à — c., voor Frankrijk van 27 tot 29— à — c. per ½ kilo.

Melkkoeien ƒ 150 à 295, kalfkoeien ƒ 155 à 305, stieren ƒ 100 à 340, pinken ƒ 80 à 120, graskalveren ƒ — à —, vaarzen ƒ 120 à 180, alles mager vee; biggen ƒ 11.— à 16.—, slachtpaarden ƒ 100 à 190, werkpaarden ƒ 125 à 240, hitten ƒ 60 à 100.

Nuchtere kalveren: fok- ƒ 13 à 20.—, slacht- ƒ 7.— à 11.—. Biggen ƒ 1.70 à 1.90 per week.

Tengevolge van den dubbelen marktdag was de aanvoer van vette runderen, varkens en schapen minder dan gewoonlijk. De aanvoer ter magere markt was vrijwel normaal.

Voor vette runderen bestond flinke kooplust; er was voor alles goede vraag, vooral naar beste qualiteit. De verkoop ging vlug tot hoogere prijzen dan vorige week. Bij onvoldoende aanvoer van vette ossen werden voor België ook koeien gekocht.

Stieren met kleinen aanvoer, handel vlug.

Vette kalveren in de beste soorten beperkt aangevoerd, zo werden bij veel vraag duur verkocht; ook de afwijkende werden behoorlijk geplaatst.

Wolvee zeer gering aangevoerd en traag verhandeld.

Varkens duur verkocht, omzet aanvankelijk vlug tot boven notoering. Voor Frankrijk werd niet zoo veel gekocht als anders; bij afloop eenigszins flauwe stemming.

Melk- en kalfkoeien met goeden handel, ook voor buitenland, alles was duur.

Jong vee met redelijken handel.

Nuchtere kalveren zeer langzaam verkocht.

Voor magere ossen was veel belangstelling.

In paarden was weinig handel.

Biggen werden tamelijk verkocht.

Aardappelen. Brielsche kralen ƒ — à —, Geldersche blauwe ƒ — à —, dito eigenheimers ƒ 2.20 à 2.50, Zeeuwsche blauwe ƒ 2.— à 2.20, dito bonte ƒ 2.10 à 2.30, dito eigenheimers ƒ 2.10 à 2.30, Flakkeesche dito ƒ 2.10 à 2.30, Duitsche roode ƒ — à —, blauwe ƒ — à — per hect.

Met geen aanvoer en weinig vraag.

Zeeuwsche eieren ƒ 3.60 à 3.80, Overmaassche dito ƒ 4.— à 4.20 de 100 stuks.

Op de botermarkt werden heden aangevoerd: 1068, 87/16 vn. en 192 stukken van ½ kilo. Prijzen: 1e kwal. ƒ 62, 2e kwal. ƒ 58, 3e kwal. ƒ 54 per 40 kg.; stukken van ½ kg. 75— à 80— c.

AMSTERDAM, 9 April. Aardappelen. Prijzen waren heden als volgt:

Friesche borgers ƒ 2.— à 2.40, dito blauwe ƒ 2.90 à 3.10.
Andijker bonte ƒ — à —, blauwe ƒ — à —.
Zeeuwsche bonte ƒ 3.— à 3.25, dito blauwe ƒ 3.— à 3.30, dito eigenheimers ƒ 2.25 à 2.60, dito bravo's ƒ 2.75 à 2.80.
Geldersche blauwe ƒ — à —, dito bonte ƒ — à —.
Drentsche eigenheimers ƒ — à —.
Duineigenheimers ƒ — à —.
Malta's per kilo 8 à 10½ c.
Aanvoer 6 ladingen.

AMSTERDAM, 9 April. Op de veemarkt waren aangevoerd 237 vette koeien, 1e qual. 82 à 86 c., 2e qual. 78 à 83 c., 3e qual. 72 à 76 c., — vette ossen — à — c., — stieren — à — c. per kilo; 90 melk- en kalfkoeien ƒ 150 à 350, — vette kalveren, 1e qual. — à — c., 2e qual. — à — c., 3e qual. — à — c. per kilo; — graskalveren ƒ — à —, 166 nuchtere kalveren ƒ 8 à 14, — schapen ƒ — à —, lammeren ƒ — à —, — per stuk; 300 vette varkens: Hollandsche 1e qual. 58 à 60 c., idem 2e en 3e qual. 56 à 58 c., Geldersche en Overzeesche 1e qual. 58 à 60 c., 2e en 3e qual. 56 à 58 c. en — Fransche — à — c. per kilo, — veulens ƒ — à —.

BODEGRAVEN, 9 April. Kaas. Aangevoerd 132 wagens, te zamen 6430 stuks, wegende plm. 33500 kilo; 1e soort Goudsche ƒ 30.— à 33.—, zwaardere ƒ 34.—, 2e soort ƒ 26.— à 29.—; Derbykaas, 1e soort ƒ — à —, 2e soort ƒ — à —; Edammerkaas, 1e soort ƒ — à —, 2e soort ƒ — à —; Leidsche kaas ƒ — à — het schippond.

Handel matig.

GORINCHEM, 8 April. Men noteerde heden: rijstarwe ƒ 8.75 à 9.25, roode dito ƒ 8.70 à 9, witte dito ƒ 8.75 à 9.—, inl. rogge ƒ 6.30 à 6.80, buitenl. dito ƒ 6.85 à 7.20, gerst ƒ 6.90 à 7.20, haver ƒ 4.90 à 5.50, duivenboonen ƒ — à —, blauwe erwten ƒ — à —, maïs, 75 kg., ƒ 6.35 à 6.85, alles naar qualiteit en per hectoliter verhandeld.

Op de heden gehouden veemarkt waren aangevoerd 718 runderen, 12 nuchtere kalveren, 27 vette varkens en 1283 biggen.

De prijzen waren als volgt: zware kalfkoeien ƒ 250 à 300, kalfvaarzen ƒ 1 0 à 220, guiste vaarzen ƒ 120 à 140, melkkoeien ƒ 180 à 280, 2½-jarige ossen ƒ — à —, 1½-jarige dito ƒ 80 à 110, pinken ƒ 60 à 120, graskalveren ƒ — à —, nuchtere kalveren ƒ 18 à 22.

Vette varkens 25— à 29— c. per half kilo, biggen ƒ 7.— à 15.—. Aangevoerd 3 schapen en 5 lammeren; schapen ƒ 13 à 20 en lammeren ƒ 7 à — per stuk.

Kippen ƒ 1.— à 1.30 per stuk; boter 73 à 78 c. per half kilo, eieren ƒ 1.05 à 1.10 per 26 stuks.

GRONINGEN, 9 April. De prijzen waren heden als volgt:

Tarwe: Kleefsche ƒ — à —, roode dikkop ƒ 7.40 à 7.55, witte ƒ 7.40 à 7.55, op 75 kg.; inl. rogge ƒ 6.30 à 6.60 op 70 kg.; veenboekweit ƒ — à —, op 63 kg.; wintergerst ƒ 6.40 à 6.55, zomergerst ƒ — à — op 60 kg.; haver: witte ƒ 4.15 à 4.40—, Probsteier ƒ 4.15 à 4.30—, zwarte ƒ 4.20 à 4.15 op 46 kg.; blauwpeulerwten ƒ 7.— à 10.—; erwten: rozijn ƒ 8.— à 12.—, groene ƒ 9.— à 12.—, schokkers ƒ — à —; boonen: paarde- ƒ 7.50 à 8.35 per 80 kg.; wier- ƒ 6.— à 8.—, waalsche ƒ 6.— à 8.—, duiveboonen ƒ — à —, koolzaad ƒ — à —, geel mosterdzaad ƒ 11.25 à 15.—, karwijzaad ƒ 12.— à 15.75, blauw maanzaad ƒ — à — per 50 kg.; kanariezaad ƒ 7.50 à 8.90 per 70 kg.; lijnzaad (bl. bloei-) ƒ — à —, dito (slag-) ƒ 9.— à 13.25. Raapolie ƒ 34.50 à —, Lijnolie ƒ 40.75 à —.

Tarwesoorten hooger.

Buitenlandsche rogge en gerst werden als volgt verkocht: rogge: Taganrog ƒ 7.— à 7.10, Donau ƒ 6.50 à 6.90 op 70 kg., Petersburger ƒ — à —. Gerst ƒ 6.45 à 6.60 op 60 kg.

De korting en bijbetaling bedraagt voor: tarwe 15 c., buitenlandsche rogge 10 c., inlandsche idem 10 c., idem idem boven 74 kilo 8 c., boekweit 11½ c., inlandsche gerst 10 c., id. id. boven 63 kilo's 8 c., alle haversoorten 10 c., boven 50 kilo 5 c.; kanariezaad 15 c., alles per kilo.

KAMPEN, 9 April. Aan de botermarkt bedroeg de aanvoer 22⅜ en 30/16 vn. De prijzen waren als volgt: bij het consortium van boterhandelaren per ⅛ vat ƒ 28.— à 29.25, per 1/16 vat ƒ 14.— à 14.62½; van onzen particulieren berichtgever per ⅛ vat ƒ 28.— à 29.25, per 1/16 vat ƒ 14.— à 14.62½; per half kilo 60 à 67½ c.

MAASTRICHT, 9 April. Aan de botermijn was heden de aanvoer 27,320 kg. Hoogste prijs ƒ 1.56, middenprijs ƒ 1.50, laagste prijs ƒ 1.45 per kilo.

J. Spetter L.Azn.
ZUIVERAAR
van Gebouwen en Schepen.
Jonkerfransstraat 48,
ROTTERDAM. 5817.12
TELEFOON 7097.

A. S. KEY,
Leuvehaven 28, Rotterdam.
Amerikaansche Dakbedekking
voor LOODSEN, FABRIEKEN, PAKHUIZEN, enz. 111.14

ARNHEM.
TE KOOP (o.q. TE HUUR)
tegen billijken prijs 2 HEERENHUIZEN, Rijnkade, naast elkaar en voorzien van gas- en waterleiding, elk met 9 à 10 Kamers en flinke tuinen, mooi uitzicht op rivier en Betuwe, gelegen aan electrische tram, nabij centrum van de stad. Br. fr. nr. 2671, aan den boekhandel van S. HIJMAN Jz., Koningstr. 64, Arnhem. 13385.14

Centrum Stad 9%.
TE KOOP in het centrum der Stad twee PANDEN, ieder met twee étage's, gesloten Benedenhuizen (maandwoningen) tegen 9%. 8
Brieven No. 13397, bureau dezer Courant.

TE KOOP AANGEBODEN:
in een der hoofdsteden van Noord-Brabant, aan den buitenrand der stad, in de nabijheid van bosch en park,
eene vrijstaande VILLA
met grooten TUIN.
Het huis bevat: kelder; beg. grond: hall, 4 kamers, serre, keuken, bergplaatsen en W. C.; 1e verdieping: 6 kamers, badkamer en W. C.; 2e verdieping: 2 kamers en ruime zolders.
Voorzien van centrale verwarming, gas- en waterleiding. 18
Brieven, No. 13391, bureau dezer Courant.

TE KOOP
's-Gravendijkwal (fraaiste gedeelte)
klein Heerenhuis.
Verhuurd tot Mei 1913. 7
Brieven, No. 13405, bur. dezer Courant.

TE HUUR
BENEDENHUIS, Kortenaerstraat 11, bij den Eendrachtsweg, geheel gerestaureerd, huur ƒ 450.— per jaar.
Adres: Mauritsstraat 102 b. 13411.7

De TARIEFWET belast Touw met ƒ 75,000.
13359.20 ANTI-TARIEFWET-COMITÉ.

Canadian Pacific Railway Company
AND
Atlantic Steamship Lines.

Opening van den Zomerdienst op 17 April a.s.
WEKELIJKSCHE AFVAARTEN.
Eerste afvaart van ROTTERDAM voor verscheping per S.S. MONTEZUMA van ANTWERPEN op 13 APRIL a.s. naar
QUEBEC en MONTREAL
alsmede voor doorzending naar het binnenland van Canada per
Canadian Pacific Railway Company
op DIRECTE DOORCONNOSSEMENTEN naar alle stations, als: Ottawa, London (Ont.) Hamilton, Toronto, Winnipeg, Calgary, Edmonton, Vancouver B.C. enz. enz.
Zoo ook naar alle plaatsen in NOORD-AMERIKA als: Chicago, St. Louis, Minneapolis, Buffalo, Cleveland, Detroit, Milwaukee, Portland (Or.) enz. enz.
Eveneens worden goederen aangenomen voor verscheping op Canadian Pacific Railway, Doorconnossementen van Rotterdam in verbinding met de afvaarten der Canada Lijn, waarvan de eerste afvaart plaats heeft op 16 dezer per S.S ZIETEN.
Voor vrachten en passage wende men zich tot de Generaal Agenten der Canadian Pacific Railway Co. & Atlantic Steamship Lines

JOH. OTTEN & ZOON,
ROTTERDAM, 2 Willemskade, 13 Noord-Blaak (uitsluitend passage).
AMSTERDAM, 187 Prins Hendrikkade. 13354.98

TITAANIJZERZAND. (JAVA.)
LANDGENOOTEN!
In overleg met hen, die mij ter zijde staan om te komen tot de vorming van eene NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP voor de oprichting van de EERSTE ELECTRISCHE STAALFABRIEKEN op JAVA en in NEDERLAND, onder buitengewoon gunstige voorwaarden voor alle belanghebbenden, blijkt de wenschelijkheid om zoo spoedig mogelijk, in alle belangrijke gemeenten van ons vaderland, PLAATSELIJKE COMITÉ's te vormen, waarmede dadelijk het noodige zal worden geregeld en overeengekomen, voor een weldra volgende
ALGEMEENE INSCHRIJVING
in de voornaamste plaatsen van Nederland.
Zij, die lid wenschen te worden van dergelijke Comité's, worden uitgenoodigd zich vóór MAANDAG 15 APRIL AANSTAANDE, onder opgave van naam, beroep en woonplaats, te wenden tot den ondergeteekende, 231, GROOT HERTOGINNELAAN, 's-GRAVENHAGE.
JOHN J. LOKE.
'S-GRAVENHAGE, 4 April 1912. 12946.54

BERNARD CONRADS & Co.
8 Groote Markt 8.
Afdeeling Lingerieën.

Ontvangen eene geheel nieuwe sorteering
Kinder- en Dames ONDERGOEDEREN
als:
HEMDEN, NACHTHEMDEN, PANTALONS, TAILLES, COMBINATIONS, MATINÉES en KAPMANTELS,
alsmede nieuwe, zeer fraaie
Dames Rokken,
in Katoen, Luster en Moirette.
Eene fijne keuze Witte Katoenen DAMESROKKEN met geborduurde en Valencienne Kant Volants. 13401
110

Heide- of Boschgrond.
TE KOOP GEVRAAGD een COMPLEX, niet te ver van spoor, in Noordbrabant of Gelderland.
Br. fr. lett. P. K. B., NIJGH & VAN DITMAR's Alg. Adv.-Bur., Rotterdam. 13260.18

Fabriek tot Houtbereiding tegen Bederf.
C. MIRANDOLLE, Rotterdam.
Telegram-Adres: Houtbereiding Feijenoord. Telefoon: No. 7428.
CREOSOTEEREN volgens de gewone voorschriften.
CREOSOTEEREN volgens het RÜPING-systeem.
Gedeeltelijk creosoteeren van Palen.
KIJANISEEREN van Palen en Bezaagd Hout.
HOUTHANDEL. - DWARSLIGGERS, PALEN, BEZAAGD HOUT.
13418.24

Palace Hôtel, Noordwijk a. Zee.
OPENING 1 JUNI a.s.
Eerste rang. 72 kamers en Salons. Electr. Lift. Kamers met eigen bad en Toilet. Koud en warm water in ieder vertrek.
Restaurant 1ste klasse. Prospectus op aanvrage b/d.
8261.16 Directie N. G. PORTIELJE.

Gebruikt uitsluitend
KATHREINER
- - half om half - -
MET KOFFIE.
Let vooral op dat U de echte KATHREINER ontvangt, want andere merken zijn namaak en slechts gewoon gebrande gerst.
KATHREINER is bij Uwen winkelier verkrijgbaar
à 25 cts. per pondspak
„ 12½ „ „ ½ „
„ 5 „ „ ons-pakje. 18363.14

Simplex Amsterdam.
Het meeste genoegen geeft het wielrijden in het vroege voorjaar. Maar verstoor dat genoegen niet met een oude, versleten fiets. 12894.40
SIMPLEX RIJWIELEN 150.-, 135.-, 95.-, 80.-, 75.- en 65.- Gulden
AMSTERDAM, Overtoom 271.

Een Gehuwd PERSOON, bekend met administratie en geheel op de hoogte met het bakkersbedrijf, z.s.g. gepl. op het kantoor eener Broodfabriek of Bakkerij. G.r.s.t.d. Brieven onder letter K, aan het Bureau van het Leidsch Dagblad te Leiden. 12958.7

Burgerlijk Armbestuur te Rotterdam.
SOLLICITANTEN worden opgeroepen naar de betrekking van GENEES- en HEELKUNDIGE bij het Burgerlijk Armbestuur (in de voormalige Gemeente Charlois), op een jaarwedde van ƒ 750.—
Franco brieven worden vóór 14 April a.k. ingewacht aan het Bureau van het Burgerlijk Armbestuur, Hoogstraat 125, alwaar vanaf 9 dezer dagelijks inlichtingen te bekomen zijn.
Het Burgerlijk Armbestuur voornoemd:
H. STULEMEIJER, Voorzitter.
Mr. G. J. C. SCHILTHUIS, Loco-Secretaris.
Rotterdam, 4 April 1912. 12742.21

REIZIGER.
Een geroutineerd Reiziger met beste aanbevelingen BIEDT ZICH AAN: om een flinke Firma in 't Koloniale of Drogistenvak in te voeren. 8
Brieven, No. 13358, bureau dez. Courant.

HUISHOUDSTER.
JUFFROUW voorzien v. g. g. genegen alle voorkomende huiselijke bezigheden te verrichten met behulp voor het ruwe werk, wenscht zoo spoedig mogelijk plaatsing, liefst bij alleenwonend Heer. 7
Brieven, No. 13394, bur. dezer Courant.

Motoren - Teekenaar
GEVRAAGD, goed op de hoogte van Installatiewerk, tevens om toezicht te houden op montages. Zij die eenige commercieele ervaring hebben en wat talenkennis, genieten de voorkeur.
Aanbiedingen met opgave van verlangd salaris en vergezeld van copieën van getuigschriften onder No. 12758, bureau dezer Courant. 12

„CORYZOL"
Het beste tegen **VERKOUDHEID.**

1665.15

GEVRAAGD
met Mei in stil ges. eene JUFFR. ter assistentie in de huishd., v. g. get. voorz. 6
Brieven, No. 13395, bureau dezer Cour.

GEVRAAGD
Een bekwame KINDERJUFFROUW, van uitstekende getuigen voorzien.
Zich aanmelden 's avonds tusschen 8 en 9.
Westersingel 29B. 13374.10

POPE'S METAALDRAADLAMPEN
PRIMA NEDERLANDSCH FABRIKAAT ONOVERTROFFEN
Verkrijgbaar bij de voornaamste Installateurs. 21995.84

Oosterbeek.
Tegen 1 Mei TE HUUR, HUIS met TUIN, gunstig gelegen, onmiddellijk bij de wandelingen, 10 minuten van de tram Arnhem—Wageningen. Het huis bevat 8 kamers, waarvan 2 en suite; keuken, kelder en mangelkamer. Huurprijs billijk. Te bevr. bij D. KLAASSEN, Dorpsweg, Oosterbeek. 13389.11

TE KOOP gevraagd te Rotterdam, op een der havens, bij voorkeur aan de Scheepmakershaven, een 13059.9
grond oppervlakte
van ongeveer 500 Centiaren.
Franco brieven met prijsopgaaf, liggïng enz. onder lett. P. H. H., NIJGH & VAN DITMAR's Alg. Adv.-Bur., Rotterd.

TE KOOP of TE HUUR,
prachtig gelegen, tram, vlak bij Leiden, te Oegstgeest, lage belasting, groot HUIS, vele Kamers groot en klein, alle gemakken, Badk., Bijkeuken, fraaie Tuin, zeldzaam geschikt voor familie met stud. kinderen enz. 2/3 koopsom hypotheek beschikbaar, lage rente. Spoedig te aanvaarden. 13062.13
Brieven franco letter M., aan KOOYKER's Centr. Adv.-Bureau te Leiden.

Fabriektsterreinen.
In de gemeente Wierden zijn, in de onmiddellijke nabijheid van stations H. IJ. S. M. en S. S., FABRIEKSTERREINEN te koop. Geschikte arbeidskrachten. 6747.10
Inlichtingen geeft het Gemeentebestuur.

SCHRIJFMACHINE,
1e klasse merk, TE KOOP. 6
Brieven No. 12432, bureau dezer Courant.

GLASZAAK.
Wegens gebrek aan opvolging is gelegenheid een sinds lang bestaande goed bekende Glashandel met Slijperij in een gemeente in Z-Holland over te nemen. Netto winst der laatste 10 jaren, gemiddeld ƒ 9000 per jaar. Benoodigd kapitaal ƒ 65,000.—, waarvan ƒ 20,000.— als Hypotheek kan blijven. Rapport van een gediplomeerd Accountant voorhanden, terwijl onderzoek door eigen Accountant is toegestaan. De verkooper stelt als eisch, dat de kooper zaakkundig is en is genegd gedurende eenige jaren te komen tijd van advies te blijven dienen. Gegadigden adresseeren hunne brieven onder No. 13265, aan het bureau dezer Cour. 18

1e Hypotheek
gevraagd einde Mei ƒ 30,000.— op solied Pand met ruime overwaarde. Brieven, met condities, No. 13370, bureau dezer Courant. 7

Zonder kosten vooruit worden **Credieten**
verleend door solide Bank tegen matige rente en gemakkelijke aflossing.
Men schrijve in vertrouwen aan den vertegenwoordiger C. L. VAN RHIJN, François Valentijnstraat 23, den Haag. 12447.13

Vacantie-verblijf.
Van half Juli tot half Augustus TE HUUR een deftig gemeubileerd groot HUIS met TUIN, bevattende o. a. drie twee-persoons Slaapkamers, gelegen aan de tram en in de nabijheid der bosschen, in een der buitengemeenten van 13
Breda.
Brieven, No. 13098, bureau dezer Courant.

Op allereerstenstand, een der vier hoofdstraten onzer ceintuurwandeling, TE HUUR een
Winkelhoekhuis
met drie étalages. Er is voldoende bergplaats, evenwel geen ruimte als woning. Prachtstand voor Lunchroom of Proeflokaal. 16
Brieven No. 13384 bur. dezer Courant.

Scheveningen.
TE HUUR gem. beneden- of bovenvilla, met keuken. Huurprijs ƒ 400. Seinpostduin 13. 12680.6

Een HEER z. b. h. h. zoekt een gemeubileerde 6
ZIT- en SLAAPKAMER
omgeving Delftschepoort, bij R.K. menschen. Br., No. 13382, bur. dezer Courant.

Gemeubileerde Kamers.
Gevraagd tegen 1 Mei of vroeger gemeubileerde ZIT- en SLAAPKAMERS met of zonder pension voor 2 à 3 maanden. Aanbiedingen te zenden onder No. 13362, bureau dezer Courant. 8

LOCHEM.
Door tusschenkomst van de firma J. H. SCHEEN, te Lochem wordt de „Nieuwe Rotterdamsche Courant" aldaar des avonds onmiddellijk na aankomst van trein 9.36, en des morgens na aankomst van trein 9.53 tot den gewonen abonnementsprijs van ƒ 4.50 per kwartaal bezorgd. 7

HOLLAND ARGENTINIË HYPOTHEEKBANK
Telegram-Adres: HOLARGYP Telefoon No. 1021
gevestigd te DORDRECHT.
Volgestort Maatschappelijk Kapitaal ƒ 750,000.
De bank stelt verkrijgbaar 5% Pandbrieven, groot ƒ 1000.— en ƒ 500.— en ƒ 100.— tot den koers van 101%. Coupons verschijnen 1 Mei en 1 November.
Verkrijgbaar ten Kantore der Bank en 27963.48
te Rotterdam bij de DORDTSCHE BANK.
„ „ „ „ INCASSO-BANK.
„ „ „ H.H. H. C. VOORHOEVE & Co.
Delft „ „ H. C. VOORHOEVE & Co.
Gouda „ „ T. GOEDEWAAGEN & ZONEN.
Gorcum „ „ C. DE GIJSELAAR & Co.
alsmede bij hare overige Agenten in de voornaamste plaatsen des Rijks.

Internationale Hypotheek-Bank
TE
APELDOORN.
5% PANDBRIEVEN
tegen
101¼ %
Verkrijgbaar ten Kantore der BANK, bij de Heeren:
GLEICHMAN & VAN HEEMSTRA, Amsterdam;
MILDERS & GLEICHMAN en VAN DEN THOORN & Co., Rotterdam;
Bankierskantoor VAN LISSA & KANN en VAN SOEST & VAN DER WEYDE, 's-Gravenhage;
JAN BLIJDESTEYN & Zn. en BANK van HUYDECOPER & v. DIELEN, Utrecht 13034.50
en bij de Correspondenten in de Provincie.

4½ pCt. PANDBRIEVEN
DER 8229.32
Innerstädtische Sparcassa Aktien Gesellschaft,
gevestigd te BUDAPEST.
De ondergeteekende bericht, dat zij tot den dagelijks genoteerden koers afgeeftsr is van bovengenoemde pandbrieven in stukken van Kr. 5000.—, Kr. 2000.—, Kr. 1000.—, Kr. 500.— en Kr. 200.—.
AMSTERDAM, 9 April 1912. **INCASSO-BANK.**

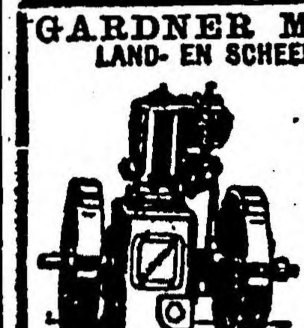
TEGELS
voor ALLE doeleinden.
Grootste voorraden.
Depot: VILLEROY & BOCH, enz.
Monsterzaal geopend van 9 tot 7 uur.
DE LINT & Co.,
Hofleveranciers.
Telephoon 2244. Rotterdam.
11212.20

HAMBURG STREIT's HOTEL.
Opnieuw gerestaureerd. 13371
Stroomend water. Baden. Autogarage. Kamers vanaf M. 3.50. 8

MOOR
is het Beste
fraai zwart schrijvende
Potlood
5 cent p. stuk 50 c. p. dozijn
Voor den Handel bij D. BLAZER & MATZ - Rotterdam
8060.15

50 Gld. per Maand met 500 Gld.
door middel van mathematisch bepaalden Aankoop en Verkoop van Fransche Rente. 1451.15
Voor Fondsen ter dekking te uwer name te deponeeren bij H. MOUTON & Cie., 1 rue Saint-Augustin, PARIS.

GARDNER MOTOREN.
LAND- EN SCHEEPSGEBRUIK.

VOOR GAS, PETROLEUM, BENZINE, BENZOL.
ZONDER LAMP.
TALRIJKE REFERENTIES.
WYNMALEN & HAUSMANN, 18 ROTTERDAM. 15377

Magazijn SCHARENBERG,
Noordblaak 87, Rotterdam.
TEL. 397.
Zwaar verzilverde 13364.18
Eierlepels (v. af ƒ 6.50 p. doz.)
Eierscharen (90 cts.)
Eierscheppers.
Spiegeleierlepels.

JOH. H. VERBRUGGE,
Goudscheslngel 8.
Club Fauteuils ƒ 40.—
Divan met mechaniek ƒ 18.50.
Tel. 5534. 13194.10
Complete Installatie Inrichting.

Hotel Nizza, Wiesbaden,
tegenover het Augusta Victoria Bad.
Pension vanaf M. 8.- 's Winters vanaf M. 7.-
BADEN en TUIN.
13346.7 Eigenaar: E. UPLEGGER.

Administrateur.
De Nederlandsche Koksbond te 's-Gravenhage roept op sollicitanten voor de betr. v.
Administrateur-Placeur,
tegen een salaris van ƒ 1000.— p.j., hetwelk kan klimmen tot ƒ 1400.— met genot van vrije woning, vuur en licht.
Vereischten: bekendheid met administratie, boekhouding en correspondentie in de drie mod. talen. Indiensttreding 1 Mei. Sollicitanten met wie persoonlijke kennismaking verlangd wordt, zullen daartoe worden uitgenoodigd.
Brieven met volledige omschrijving van levensloop en tegenwoordige positie te richten vóór 15 April a.s. onder motto „Administrateur" aan den secretaris van den Bond, B. Th. VAN KLEEF, van der Helststraat 6, 's-Gravenhage. 13421.23

GLAS IN LOOD
A. LIJPES ROTTERDAM

Motorbooten, Zeil- en Roeivaartuigen, Scheepsmotoren,
bestelt **NU!**
N. V. Werf de Amstel,
Dir. THIEBOUT,
9726.14 Ouder Amstel.

SPLIETHOFF, BEEUWKES & Co.
MACHINERIEËN LEEUWEHAVEN ROTTERDAM
Maffei's Luchthamers
BESTE-GOEDKOOPSTE.
DAGELIJKS IN WERKING TE ZIEN DOOR ONS GELEVERD
3889.19

STOOMHOUTZAGERIJ.
SIGARENKISTEN en KISTJES
van reukeloos hout, ter verpakking van boter, cacao, parfumerieën enz. 676.7
Kramer & Smits, voorheen Vermaes, Delft

Steno-Typist.
Opleiding: Steno-typist. dipl. Kantoorstenograaf. Vergaderingstenograaf.
A. J. HARDON, Stenograaf en onderwr. in de Nederl., Duitsche en Eng. stenografie.
R'dam. Willebrordusstr. 124a. 13380.10

Heeren Reizigers
welke koekfabrieken of bakkers bezoeken kunnen tegen 10% provisie een gemakkelijk te verkoopen artikel medenemen zonder monster. Br. fr. met opgave wien men bezoekt onder lett. H. 508, Alg. Adv.-Bur. D. Y. ALTA, Keltingstr. 21, den Haag. 13423.10

Een ervaren KINDERJUFFR.
b. z. a. voor noodh. of vast, genegen de huishouding waar te nemen. P. C. v. g. g. v.z. 6
Brieven, No. 13360, bureau dez. Courant.

VERLOREN
een GOUDEN VINGERRING met briljant steen, vermoedelijk op den weg van postkantoor naar Mauritsweg.
Flinke belooning bij terugbezorging Wijnstraat 138a, 1e étage. 13372.10

8 ZELDZAME BOEKEN
met Platen worden uitverkocht voor slechts ƒ 2.—
1. Dr. M. W. Meijer. Zon en Sterren.
2. Prof. M. B. Weinstein. Het ontstaan der Wereld en van de Aarde.
3. Dr. H. J. Calcoen. Uit den voortijd der Aarde.
4. W. Bölsche. De Zegepraal van het Leven.
5. A. D. Hagedoorn. In den Ban der Vulkanen of De Strijd tusschen de Elementen.
6. Dr. P. G. Buekers. Het zinnenleven der Planten.
7. J. M. Proot. Het Raadsel der Zuidpool.
8. Dr. R. Magnus. Van Oerdier tot Mensch.
DAT IS om dadelijk van te profiteeren, voor den spotprijs van ƒ 2.—, krijgt men en schat van kennis en wetenschap over de geheime krachten der Natuur.
Te bekomen bij D. BOLLE, Bazaar van Goedkoope Boeken, Hang 98 te Rotterdam. Franco na ontvangst van Postwissel waarop melden: Pakket 1 tot 8. 13363.32

Werkende Stand.
Eene nette Vestelnaaister vraagt beleefd werk aan huis; ook niet ongenegen uit werken te gaan. Adr. lett. Z. 39, a.d. Cir.
Met Mei biedt zich aan eene nette Dienstbode, P. G., als Werk-Tweede-meid, van goede get. voorzien. Br. No. 91763, Wybenga's Boekhandel, Kruiskade 46. A.40

Avondblad, B.

Letteren en Kunst.

Boeken.

Ten schaamlen disch...
Versen van Wilhelm Loeb.

Een bescheiden bundeltje. Toch is de jonge dichter in het uitkiezen nog niet kieschkeurig genoeg geweest. Naast een enkel zuiver, geheel doorvoeld versje, zijn nog te veel regels blijven staan, die woorden geven zonder meer; beeldspraak en realiteit worden telkens onderscheidsloos door elkaar gemengd, tot een zonderling amalgaam; en om een regel te laten rijmen of uitkomen, wordt de beteekenis wel eens verwaarloosd.

Toch gelooven we, dat de heer Loeb niet zonder talent is; alleen heeft hij te vroeg van zijn „schaamlen disch" door anderen willen laten meegenieten.

Een fijn-geneuried wijsje als „een liedje van een scheiden in de lente" doet ons wèl iets van hem verwachten in de toekomst. Behalve de laatste regel is dat geheel goed.

> Wij, die nu door vele jaren
> Nog geen nàcht te samen waren,
> Zullen zonder schreien beiden
> Ons gelie(f)d van-één-zijn scheiden;
> Nu het leven wil beginnen
> Staken wij ons vreemd beminnen.
> Zonder kus of zachte lusten
> Zullen onze handen rusten
> In een éven warm begrijpen:
> Bang-gedragen vreezen rijpen.

* * *

Twee vriendinnen.
Roman uit het dagelijksch leven door Frans van Galen.
Amsterdam. D. Los.

Stel u iemand voor, die omstreeks 1820 geboren is; die omstreeks 1838, toen hij tuinmansleerling was, of voor zijn hulpacte studeerde, een verhaal heeft geschreven, ter verheerlijking van de dienstbode, aan wie hij zijn hart verloren had. Stel u voor, dat deze man, sinds dien eerzaam huisvader, grootvader en zelfs overgrootvader geworden, in den laatsten tijd iets van nieuwe denkbeelden op allerlei gebied is gaan bemerken; iets van „misdadige woelingen" onder de letterkundigen, ondermijning van den godsdienst en het gezag. Toen hij alle werken van Cremer drie keer gelezen had en alle gedichten van Ter Haar uit zijn hoofd kende, heeft hij b.v.b. bij ongeluk een boek van één der 80'ers in handen gekregen. De haren zijn hem te berge gerezen; hij heeft een machteloozen drang tot verweer in zich gevoeld; plotseling is de gedachte aan de vergeelde papieren, die hij nog ergens tusschen de kamfer in zijn secretaire bewaard had, voor hem opgelicht. Hij heeft gevoeld, dat hij als vaderlander, dat hij als Christen, dat hij als „weldenkend mensch" verplicht was te spreken; z'n oogen waren te oud om z'n fijne schrift van vroeger nog te ontcijferen; met bevende handen heeft hij het pakje dicht gebonden, en het der menschheid vermaakt, als een erfenis.

Ge ziet, ofschoon niet zonder aanwending van een fantazie, die u wellicht vermetel toeschijnt, zijn wij er in geslaagd, voor den persoon van den heer Frans van Galen een vergoelijkende verklaring te vinden.

Maar de heer D. Los!! Zijn psychologie blijft voor de stoutste fantazie niet te benaderen.

* * *

Het leven.
Novellen en schetsen door Johanna Steketee.
Amsterdam, W. Versluys.

Mejuffrouw Steketee schrijft beter dan de heer Van Galen. Ce n'est pas jurer gros.

Ze schrijft echter lang niet goed genoeg, om haar werk te mogen uitgeven.

Dit zijn een en twintig lange of korte vertelsels. Ze handelen veel over liefde en over verlaten meisjes. Mejuffrouw Steketee is er zeer van onder den indruk, dat er veel onschuldig geleden wordt, en dat het grootste deel der menschheid uit philisters bestaat. Zij verkondigt dit met bravoure, en wij beamen needrig.

Wij gelooven, dat mejuffrouw Steketee een warm hart heeft, en als directrice van een gesticht voor gevallen vrouwen op haar plaats zou kunnen zijn.

Van Duinen is door de directie van de Nederl. Opera voor twee gastvoorstellingen gevraagd, morgenavond in den Grooten Schouwburg alhier en 16 April in den Stadsschouwburg te Amsterdam. Beide keeren zal van Duinen als Landgraaf in Tannhäuser optreden.

Naar wij vernemen is Hutschenruyter voornemens om in het seizoen 1912/13 hier wederom abonnementsconcerten te geven. Voor een dier concerten is reeds de medewerking van den violoncellist Anton Verhey gevraagd.

De solisten voor de uitvoering van de Missa Solemnis, door de afdeeling 's-Gravenhage van Toonkunst, morgenavond, zijn de dames Noordewier-Reddingius, de Haan-Manifarges met de heeren Kohmann en Alfred Stephani.

De Hollanders in Frankfurt a/M.

(Van onzen correspondent.)

Frankfort a/d. M., 7 April.

De concerten zijn nu achter den rug en alle couranten hebben gelegenheid gehad zich te uiten over de Hollandsche en Duitsche zangers. Over beide koren is de roep algemeen, dat zij zich uitmuntend van hunne taak gekweten hebben, en dat dit voor onze landgenooten niet zoo zeer gemakkelijk was, kan men begrijpen. Dinsdagnamiddags aangekomen, onmiddellijk generale repetitie, Woensdags uitvoering, Donderdagmorgen matinée, 's avonds generale repetitie, en Vrijdag weer uitvoering, dat wil wat zeggen.

De bladen roemen om strijd de frischheid en gelijkheid der koren; daarover is men 't wel eens, dat Mengelberg de hem toevertrouwde vereenigingen op een hoogte gebracht heeft, waar critiek bijna geen recht van bestaan meer heeft.

Overigens is de naam Mengelberg het middelpunt, waaromheen alles draait; die geniale dirigent met den ijzeren wil heeft muzikale plannen tot werkelijkheid gebracht, die Frankfort als muziekstad op eenmaal in de voorste rij der muziekbevorderende steden gebracht heeft.

De matinée van Donderdag, waarop het Concertgebouw-orkest en Toonkunst alleen de eer der uitvoering deelden, was een welkome gelegenheid om de beroemde Amsterdammers eens in eigen omgeving te hooren, en daaraan viel natuurlijk niet te twijfelen: onze landgenooten hebben het pleit glansrijk te hunnen voordeele beslecht.

De Festhalle, het groote gebouw waar de Achtste van Mahler en de Matthäus-passion uitgevoerd werden, is onderwerp van levendige bespreking, evenals in het vorig jaar, met dat onderscheid, dat de „Halle" er toen voordeeliger afkwam dan nu. De Achtste van Mahler is er niet zoo tot zijn recht gekomen als men wel dacht, vooral in de achterste uiteinden der zaal; daarentegen viel de Matthäus-passion weer uiterst mee. Zekerheid, of de steden concertzalen voor zestienduizend toehoorders moeten bouwen, is er dus ook nu nog niet, ondanks geweldige bezetting van koren en orkest. Dat wordt nog een uiterst dankbaar onderwerp voor debat.

De geestelijke muziekweek is nu voorbij, de Hollanders voor het grootste deel Zaterdag weer vertrokken, maar de herinnering aan die concerten zal den Frankforters en hun, die van verre toegestroomd waren om die gebeurtenis bij te wonen, nog lang in het geheugen blijven.

Men meldt ons uit Maastricht:

Gisteravond is Joseph Hollman door de gemeente gehuldigd, bij gelegenheid van het laatste optreden van den kunstenaar in zijne geboorteplaats.

Voor dit feest was de Dominicanerkerk door de goede zorgen van het feestcomité, fraai versierd. Behalve de cellist, die viermaal optrad, werkten aan dit concert mede de stadgenooten mevrouw A. Systermans, zang en de heer Hermans, piano, benevens het stedelijk orkest. Namens de gemeente is Joseph Hollman toegesproken door burgemeester van Oppen. Daarna volgden de Maastrichtsche dames met een bloemenhulde, terwijl een twaalftal vereenigingen, met Moinus aan het hoofd, voor den kunstenaar defileerden en hunne hulde aanboden! Een zeer talrijk publiek heeft dezen eereavond bijgewoond.

Tijdschriften.

Berlage's portret, op steen geteekend door Chr. Lebeau, siert het April-nummer van Elsevier. De redacteur Herman Robbers heeft een opwekkend woord geschreven over Berlage's aanstaande schepping, het Kunstenaarshuis. Cornelis Veth schrijft over Fransche kinderprenten en prentenboeken. Dan volgt het artikel van onzen stadgenoot en confrère H. W. de Ronde over Messchaert, waaruit hier reeds een citaat is gegeven.

Karel van de Woestyne vraagt belangstelling voor den Gentschen schilder Jules de Bruycker. Fraai werk staat er bij weergegeven. Ziehier, hoe Woestyne hem voor zich ziet.

De Bruycker „was toen nog behangers-gast. Tusschen twee karweitjes in sprong zijn geel over-jasje soms binnen. Zijn krentenoogen loerden, zijn wipneus snoof de lucht op, zijn mond was vol anecdoten. Deze waren van nogal bijzonderen aard. Zij vonden aanleiding in lokale typen en aangelegenheden. De Bruycker wist ze te kruiden met een zeer eigen geest van toegevend sarcasme: hij vertelde ze in een zeer bijzondere taal, waar de teekenende, etsende, bijtende Gentsche uitdrukking bij aangedikt werd als door een zwaren en lichtenden klodder verf, die den toehoorder in 't aangezicht sloeg als een plotsche modder-spat. Hij was weinig rustig; hield nooit stil. Daar wij zaten op onze stoelen, was dit hem gelegenheid tot het schetsen eener vlugge caricatuur. De, geheel baardelooze, die ik toen was, werd als zeer magere kapelaan geconterfeit. De forsche De Praetere werd voorgesteld als worstelaar; zich-zelf teekende De Bruycker onder de beweeglijkheid van een aap. Aldus versnipperde hij, rechts en links, schatten aan diep-gaande, wroetende, snijdende, onbarmhartige opmerkings-gave, en; deze openbaarde hij in schetsen, die, joviaal als zijn woord en zijn lach, waren vol sarcasme, en ons, die hem kenden, den tragischen grond lieten raden, waarop de mistroostige kunst en het negeerende leven berustten van den jongen man, die geen uitweg zag, geen uitweg zocht, en, had hij dien gevonden, hem misschien uit moeheid, onverschilligheid of doorgedreven verzet den rug hadden toegekeerd. Aldus was deze, in schijn, dubbel, terwijl de lichtheid van zijn toon niet was dan een blijde sluier over veel mistroostigheid.

„Want van ons allen, die evenals hij overtuigd waren van al de wan-toestanden, waar onze tijd onder leed, maar in ons den dwang naar een heilzamen strijd, de noodzakelijkheid eener bevrijdende daad gevoelden, — wat zijn wij thans mak geworden! — van ons allen was De Bruycker de eenige, die er zich mee vergenoegde, de wonden te ontblooten, ze even te vergrooten, waar dit zijn genoegen was, ze dan met den geïnteresseerden blik na te gaan van den anatomist, om ze daarna zijn rug toe te keeren, schokschouderend bewust dat hij ze niet genezen kon, en met de overtuiging, dat men hem niet vragen zou, als dokter te fungeeren. Zoo had hij, die uiterst gevoelig was, achter een muur van „blague" en heroïsche ironie, veel weelderige teerheid en veel medodeelzame edelmoedigheid gesloten; de deur, die tot de kelders toegang gaf van zijn innigste innerlijkheid, werd heel zelden geopend, en dan nog op eene kier zoo klein, dat nooit de glans naar buiten drong van de heilige lamp die daar brandde. En hij had, tot verweer misschien, en om eigen weemoed en eigen gewilde ellende te sarren, verkozen al het leelijke om hem heen uit te drukken zoo grotesk, dat de voorbijganger er zeker om lachen zou, en slechts hij, die er bij stil bleef staan, er al de hachelijke tragiek van begreep....

„Het is in dien tijd, dat De Bruycker, op aandringen van zijne vrienden, zich met minder onverschilligheid aan het werk zetten zou. Stof-onderwerpen waren er genoeg. Gent is vol rabelaisiaansche grootschheid. Sommige dagen zijn enkele straten en pleinen vol van zulke eigen-aardige beweging, van zulke Jan Steen-drastiek, van zulke epische gemeenheid of spot-wekkende miserie, dat zij den vreemdeling verbluffen, eerst wel eenige walg verwekken voor een al te breed-uitflappende grofheid, eene al te overweldigende leelijkheid, eene al te zwarte ellendigheid, maar weldra zijne belangstelling gaande houden, juist door het overdrevene, het aangedikte, het brutaal-affirmatieve van woord, gevaar en daad; van opzet, uitzicht en koppig vertoon.... De ziekte van De Bruycker — want zijne geestelijke gesteldheid van toen durf ik wel eene ziekte noemen; straks toon ik u aan waarom, — de ziekte van De Bruycker zou eerst voedsel vinden voor haar kille koorts in wat de Gentsche „outrance" hem aan figuren en gestalten, gevallen en tooneelen, boden. Hij zou ze ontmoeten onder de gewone bezoekers van den Engelenbak en van de Wachtzaal-derde-klasse, aan de „Visch-mijn" en op de „Prondel-markt". En 't werden, naast de armzalige voet-slepers van op straat, de schaarsche star-luisterende, schichtig, geëxalteerde smoelen, die hoog bij de zoldering hunne tooneel-woede bot-vieren aan gillende tenors en de weinig-gekleede danseresjes. Het zijn de wit-gekielde sjouwers om de imponeerende kachel van eene overgroote grauw-gele stations-zaal, waar aan de muren verbijsterde boeren en sjofele meisjes in 't zwart gerijd zitten, en de stem ontknalt die de treinen aankondigt... En 't zijn de rumoerige, hard-bekkige wijven, met de nijdig-puilende oogen en de paarse gezwollen handen om de „Visch-mijn": aan de groote Veerleplaats, onder 't opstandig-rustig Graven-kasteel, midden in de groenten die schetteren onder de groote zeil-doeken paraplu, een grijs schildwacht-huisje, waaruit krankzinnig-vlug een manne-stem reeksen cijfers uitgilt, er om-heen de kudde logge en beweeglijke vischvrouwen, hun blauw-beschorten buik over eene glimmende ijzeren balie, bespiedend de glibberige vracht der gul-geplengde pladijzen en schelvisschen, der kruipende krabben en der pletsploffende roggen-lijken, der zilverig-glijdende kabeljauwen, der plat-neergesmakte tongen. Zij strekken arm uit en voorlijf, de vischwijven; hun vinger wijst van schildwacht-huisje naar visch-hoop; begeerig lonkt hun oog, gereed staat de open mond die op 't gewacht cijfer het „mijn" zal roepen, dat het koopje toeslaat; terwijl dan de ongeziene stem even stilhoudt, nieuwe manden visch worden uitgegoten en krijschende herrie opgaat tusschen de vrouwen, elkander verwijtend, in kleurige beeldspraak, onkieschkeurig wegkapen van de beste occasies en al te groote vertrouwelijkheid met den verkooper... En de „Prondel-markt": onder drievoudig de lanse-priem van de lange, ijzerkleurige torens der Sint-Jacobs-kerk, tegen de vale en vuile muren aan, in de duistere en vuilnis-hoopende hoeken; beneden de blinde en al te wijd-open oogen der looze vensterramen en het kale en stoffig gebladert van magere en schaars gegroende ahornen; over de hobbel-keien van een anders verlaten plein, en uitgesproten, vier-armig en met rustige gezetheid, naar de vier aanvoerende straten toe, hurkt er een schamele en drukke, vriendelijke en brutale doening; een handel die onverschillig-grootgevig is bij den verkooper, en nijdig begeerig bij den kooper; eene uering van zekere winst ter eenre, en angstige schraap-zucht ter andere zijde; een wocker-strijd tusschen onverstoorbare en schijnlijk-onverschillige onontkomelijkheid der verzekerde winst en den hunkerenden maar dubbenden, gretigen, en armzaligen, liefderijken en achterdochtigen angst van wie vreest gefopt te worden, en zich 't gewenschte ziet ontgaan. Het is Vrijdag en in den ochtend. De gele diligenties hebben, aan vette merries, de boeren aangevoerd en hunne zuur-geurende waren, van Oudenaarde en van Deynze, van Eecloo en tot van Ronsse toe. Tusschen den dauw aangereden van zwiepende boom-takken, hoog boven op het rijtuig midden in de manden, waar de boter zweet binnen de hard-ribbige kool-bladeren, de eieren bol staan onder het geruite doek, en de gebonden kippen opstandig bewegen achter het deinende lijnwaad van den baalzak, zijn ze van voor zevenen naar hun zaak gegaan, onder het Stad-huis, waar boter- en poele-markt zijn. Maar ter elfder ure zijn deze afgeloopen. En dan laveert een logge stoet tot waar, in een lucht van roet, spek en botermelk, mis-prijzende en breedsprakige verkoopers, wier armen als geweekt zijn, lange uren, in kokend water, snijden hompen rookvleesch en gele kaas, reeksen worst, en smakken reuzel. Er naast lokt de rook-geur van bokking, de zoute zee-geur der schollen, de zachte zalm-geur van zilveren sprot een knokige menigte van aldoor-zieke stadsvrouwen, die bij deze spijzen een ellendigen, vraatigen honger te stillen zoeken. Bezorgde en propere moedertjes zoeken in 't geniep naar margarine. Een luchtige slager snijdt wuivend paarde-vleesch en juffrouwen: zoowaar uit den middenstand laten als onnadenkende Moiren of Nornen, lint en kant, aan witte en overvloedige uitstallingen, glijden sierlijk-doorbuigend van de linkere hand in de rechtere. Een andere geur, van warm suiker-goed, lokt de bewonderende school-jeugd, pas der klas verlost; vergeefs echter beweegt de wapperende en wit-gemouwde arm van den snor-eleganten verkooper. En nauwelijks gelukkiger is de man, die aan hoogen stam en stroo-omhulsel, de papieren kinder-molentjes, bont van verve, voert, of deze andere met de roode en groene ballonnetjes... — Maken echter al deze, de prondelmarkt uit? Nauwelijks. Het zijn de boeren niet, noch de bezorgde kleine luijden, de nijvere huismoeders niet, en niet de school-kinderen, die maken, kort na den middag, en als deze koopers verdwenen zijn, dat het Sint-Jacobs-plein onder eene al late zon van eindigenden herfst — aldus stel ik het me liefst voor, — een uitzicht krijgt, die tragisch is in zijn rust en norsch in zijne onverwachte grappigheid. Alle drukte is weg-gerumoerd; nu heerscht eene aandachtige stilte. Er regent, als het ware, eene geduldige oplettendheid. Allerlei uitstallingen die, tusschen de luchtige nonchalance der slagers en de rad-sprakerige liefelijkheid der garen-en-lintverkoopers, nederig en dicht bij de aarde gedoken waren gebleven, ontwaken uit een verstarden en nauwelijks gemerkten slaap. Nu gaan, norsch en kwaadaardig, maar naar het uiterlijke onverschillig en met weinig spraaks, vreemdere dingen gebeuren. Want uit al de hoeken der stad is de horde der niet zeer rijke verzamelaars neergezakt naar deze Sint-Jacobs-plaats, naast de bende der hoogst-behoeftigen. Beider aard gaat gekleed in al te smalle over-jassen. En waar de eene, in de bezetenheid zijner manie, niet te minder de schraap-zucht toont van wie bezitten wil zooveel mogelijk aan begeerde collectie-stukken, loost de andere zuchten van compassie om zijne eigen miserie en wil nauwelijks dingen op den prijs van kleeding-stuk of klok, gereedschap of nog-wel-bruikbaar schoeisel. De verkooper, hij, blijft ineen-gevouwen zitten mokken. Op de diepe laagte van een kreupelen stoel houdt hij een onverschillig toezicht over zijne waren, zorgvuldig uitgerijd op teer-doek of baal. Lange en geerige vingers wegen vreemde sleutels, tillen naar boven de ijzeren roosters waar roest verteert cierlijke arabesken, betasten Damascus-poken of, eenvoudiger, een paar niet al te zeer aangevreten stuk-ijzers, tenzij het een zeldzaam stel achttiende-eeuwsche romans was of grauw-omkafte pamfletten uit de zestiende, de reeks der volledige werken van Buffon of eene verzameling mode-platen; of nog: eene heilige relikwie, eene bedpan, een keizers-portret, een pannen-lap tot het poetsen der kachels, een schutterij-uitrusting, een lamp, een revolver, een middeleeuwsch stads-register, oud porselein, afgedragen kleederen (naar dewelke groote vraag is), muziek-instrumenten of een koopje voorhistorisch schoen-smeer. Daarover-heen, nurks of plots-uitscheldend in een vloed van vloekende keelklanken, onverschillig echter meestal, zonder ijver, en loerend nauwelijks op de armzalige gretigheid, op de nederige hunkering en de kritizeerende begeerigheid zijner koopers, hurkt de verkooper, stopt zijne stinkende pijp, en met wrokkigen blik, warmt zijne handen aan een steenen stoof, terwijl zijne vrouw nu en dan radeloos gilt, en een langen vinger steekt onder een wollen muts en krabt, hoekig, binnenin vettig-grijze haren... En boven dat alles jankt een redelooze nap-kruiper zijn: „Almenak van Snoeck! Snoeck's Almenak!"....

Dit waren, naast sommige gelijk-aardige en gelijkwaardige, de onderwerpen van De Bruycker's eerste werk: meest aquarellen, waarvan men er eene kan zien in 't Brusselsch museum voor moderne kunst."

De broeders Karamazov.

Men schrijft ons uit Amsterdam:

Den roman van Dostojefski, waaruit Jacques Copeau en Jean Coué het door D. H. Joosten voor de Kon. Vereeniging vertaalde en Zaterdagavond vertoonde drama in 5 bedrijven hebben getrokken, kennen wij niet. Het is haast zeker, dat wat het drama te twijfelen geeft ten opzichte van de beteekenis der personen-karakteristiek, de invloeden, die op de richting der karakterontwikkeling bij de drie broeders hebben gewerkt, de algemeene strekking van het ons door de handeling voor oogen gestelde — het is haast zeker, dat de roman dit alles, met de voor de vaststelling der innerlijke waarde van het kunstwerk onmisbare klaarheid, ontvouwt. Maar het stuk beoordeelende naar zijn eigen waarde, bewezen wij er wellicht te veel eer aan, door in ons kort verslag van Zondagochtend, na de première, ter kenschetsing van den indruk van sommige scènes, naar Shakespeare's Macbeth te verwijzen. De vergelijking zou te aanvaarden zijn met in achtneming van de verhouding tusschen oertype en tot in de zooveelste generatie verzwakten afstammeling. In zoover zou men ten aanzien van de figuur van Feodor Karamazov, het door J. C. De Vos schilderachtig voorgestelde, in den draf van zwijnengeneuchten zich wentelende hoofd der familie, de herinnering aan koning Lear kunnen oproepen.

Wat de laatste, meest indrukwekkende acte in haar tragiek onderscheidt van die bij Shakespeare, is ook alweer, dat er de heroïek aan ontbreekt, die aan Macbeth's misdaad — hoe gruwbaar ook — het ontzettende verleent, dat haar aan de berechting naar gewonen maatschappelijken maatstaf onttrekt. Daargelaten, dat wel ook bij Ivan, al volvoert hij de daad niet zelf, de zedelijke medeplichtigheid vaststaat, maar dat in de wijze waarop hij in de misdaad wordt betrokken (de gewilligheid, waarop hij zich in den voor den moord bestemden nacht laat wegzenden) iets gezochts is. Shakespeare werkt altoos met groote middelen en geweldige motieven.

Men mist ook in De Broeders Karamazov — wat het stuk betreft — den achtergrond, waartegen het drama zich afspeelt; het historische kader, waarin de handeling is gezet en die aan die handeling, bij Shakespeare, algemeene beteekenis zoude verleenen. Niet alleen de vraag: hoe zijn deze personen zoo geworden, maar ook: hoe hebben de toestanden zich ontwikkeld, waarin wij ons hebben te verplaatsen, blijft onopgelost.

Nog eens: in den roman van Dostojefski zal gewis niet verzuimd zijn het milieu te schilderen, waarin de geschiedenis zich afspeelt. In het voor het tooneel bewerkte drama blijft die geschiedenis te veel Begebenheit — zelfs zonder voldoend verband tusschen de doelen. De vijf bedrijven lijken ons even zooveel grepen uit den roman.

Nochtans begrijpen wij, dat het stuk te Parijs opgang heeft gemaakt, want het geeft bekwamen acteurs en actrices alle gelegenheid, zich in hun krachten te toonen. Dat in de vertooning bij ons, de 5de acte het meeste deed, is toe te schrijven ten eerste hieraan, dat wij daarin eindelijk uit de vaagheid tot iets tastbaars in de handeling komen en al blijft de figuur van Ivan Karamazov duister — de schildering der geestverwarring en zinsverbijstering, tengevolge van de in hem gewekte beschuldiging van medeplichtigheid aan den moord zijns vaders, is aangrijpend. Wij voelen er het menschelijke van. En Van Dijk — als Ivan — èn Myin als de uitvoerder van de daad, waren hier ook volkomen in hun rol. Het melodramatische van Myin was er zelfs op zijn plaats. De andere bedrijven hebben minder kern en wekken voor hetgeen er in gebeurt, weinig belangstelling. Van de twee belangrijke vrouwerollen was bovendien de eene tijdelijk opgenomen door mevr. Holtrop, wegens ongesteldheid van mej. Hopper. Onder alle waardeering van mevr. Holtrop's bereidwilligheid, verkreeg de rol nu niet haar waarde. De partij der andere vrouwefiguur ging boven de macht van mevr. Caroline van Dommelen. Daarvoor denkt men zich een actrice van groote virtuositeit.

Het verdienstelijke spel van de heeren Jan C. de Vos, Renée en Fernanitzen, hebben wij alreeds geroemd, of wij doen het bij dezen.

Een nieuwe medaille.

Men schrijft ons uit Brussel:

Onlangs is aan de leden van de Nederlandsch-Belgische Vereeniging der Vrienden van de Medaille een nieuw werk uitgereikt, van de hand van Mej. J. Lorrain, de eenige Belgische dame, welke zich op het vervaardigen van medailles toelegt. Jenny Lorrain is bij de penningvrienden geen onbekende: het vorige jaar heeft ons van haar drie medailles gebracht: een met de buste van Eug. Hins, den secretaris van de Fédération Internationale de la Libre Pensée, een met het portret van de vroeg-overleden zangeres en pianiste Rosa Piers, en een zeer gevoelde, gewijd aan Marg. van de Wiele, België's bekende schrijfster. Vooral dit laatste portret, waarop de voorgestelde voor een venster is gezeten, is van groote gelijkenis en van wezenlijke kwaliteiten.

De groote verdienste in het werk van juffrouw Lorrain ligt wel hierin, dat hare compositie's rijp doordacht zijn en zij er steeds op uit is hare allegorieën los te maken van het alledaagsche. Daardoor lijken deze soms wel eens onverstaanbaar op het eerste gezicht. Dit laatste is echter bij de nieuwe medaille geenszins het geval.

Deze, een cirkelronde penning van 6½ c.M. middellijn, is vervaardigd ter nagedachtenis van den vioolspeler Henri Vieuxtemps, wiens welgeslaagd portret op de voorzijde staat; daarboven, in forsche letters, de naam en de jaartallen 1820, 1881. De keerzijde, van een zeer sobere compositie, vertoont de attributen van den componist: eenige bladen papier, een ganzenpen en een strijkstok, waarover de viool zeer natuurlijk is neergelegd; ter weerszijden vormen in boogvorm oprijzende lisschen een strenge, maar bekoorlijke omlijsting; aan den onderkant, de naam der vereeniging met het jaarcijfer.

Een medewerker schrijft:

Zes hoog, gang rechts, deur links. Er is geen lift in dit „huis vol menschen". Dus even op adem komen, eer men aanbelt bij Marguerite Andoux, de schrijfster van Marie Claire. Zij bewoont er twee heel kleine kamers, aan één der kamers grenst een keukentje. Uit het raam heeft men, over den Boulevard Raspail heen, het uitzicht over een huizen-massa, en — links in de verte — het kerkhof Mont-Parnasse. Open doet niet Marguerite Andoux, maar een vriendin, die nu al meer dan twintig jaren den heelen dag bij haar is, terwijl de dochter dier vriendin — een „teinturière" — op het atelier is, van 's morgens acht tot 's avonds acht. Maar terstond komt Marguerite Andoux in de kamer, en lacht ondeugend, want ze heeft in den blik van den bezoeker eenige verwondering bespeurd. Niet waar? hij had zich Marguerite Andoux anders voorgesteld: groot. En het is een klein vrouwtje, grassouillette. Ze heeft plezier, want ze heeft die verbazing gezien bij de meeste bezoekers die haar van portret kenden — niet dat leelijke uit de Illustration, dat — naar wij meenen — ook op het omslag der Nederlandsche vertaling staat. Er is een veel beter portret van haar, waarop ze, zooals zij beweert, ook niet lijkt: de fotograaf heeft te veel geretoucheerd, zoodat men de rimpels op het gelaat niet ziet. En op dit portret doet de houding van het hoofd even een groote gestalte vermoeden. Voorafgegane correspondentie doet het gesprek vlotten — trouwens, men is met deze vriendelijke en niet aanstellerige vrouw, wie de roem gelukkig niet naar het hoofd is geslagen, spoedig op z'n gemak. Al heeft Marie Claire haar een klein kapitaaltje gebracht, dat haar in staat stelt rustig te leven, zij heeft geen begeerte naar „grooter" leven. „Marguerite je suis, Marguerite je reste", zegt ze beslist, en lachend. Eigenaardig: toen Marie Claire in de Grande Revue verscheen, zag blijkbaar niemand buiten haar kring — den kring van Charles Louis Philippe, Cornu e. a. — er iets in. Men weet, Octave Mirbeau moest in den arm genomen worden om een voorrede bij het boek te schrijven. Fasquelle gaf het uit — nu ja, ten pleziere van Mirbeau; 3000 exemplaren werden gedrukt — na eenige dagen was dit aantal uitverkocht. Nóg had Fasquelle niet genoeg vertrouwen. Wèl werden er toen 10,000 gedrukt, maar — aan véél meer werd niet gedacht. En de vertaling in vreemde talen werd voor weinig geld gegund. Marguerite Andoux vertelt het, niet met bitterheid. Zij lacht, als zij praat over de „méchancetés" die men over haar vertelt: Philippe zou het boek geschreven hebben, volgens anderen Mirbeau. Grappig: Philippe heeft het handschrift gelezen en wilde er telkens wat in veranderen, maar zij heeft dit nooit gewild. „Ik schrijf moeielijk, maar als ik eindelijk vind dat een zin goed is, wil ik niet dat iemand er iets aan verandert,.... behalve de spelfouten, want die maak ik bij hoopen." Natuurlijk heeft men haar, nà Marie Claire, bestormd met aanvragen om nieuwe dingen. Zo heeft zich zelfs verleden jaar laten verleiden om een kleine novelle „Valserine" (6 feuilletons in Paris-Journal) te vroeg uit handen te geven. „Je la romanlerai, en dan wordt ze uitgegeven met „Le chaland de la reine" en nog ander klein goed". Toch is Valserine weer een heel simpel verhaaltje, over een kind van een smokkelaar, goed van compositie, en het zal interessant zijn, na te gaan wàt Marguerite Andoux er in zal veranderen. In dien bundel zullen zeker ook wel worden opgenomen de drie gedichten in proza, die ze lang geleden schreef, maar die eerst verleden jaar in druk verschenen (La Phalange, Maart-aflevering), waaronder één zeer fraai: „Mon bien-aimé." Toen Philippe het gelezen had, zei hij: „Mais c'est le Cantique des Cantiques". Ze wist niet wat dit was. „Later heb ik den Bijbel gelezen en gezien que mon poème était bien pauvre à côté de l'autre." Ze is nu bezig aan een roman uit het leven der ouvrières in Parijs — Madame Dalignac zal hij heeten.... als ik den titel niet verander. „Le roman des ouvrières va son petit bonhomme de chemin, comme nous disons ici" schreef ze onlangs, „c'est un livre difficile à faire pour moi. J'ai tant de personnages à mettre en valeur dans ce livre, que je ne sais souvent lequel choisir, et quand j'ai réussi à mettre un de ces personnages debout, il m'arrive de le rejeter pour en prendre un autre qui me semble plus intéressant, et quand je crois avoir fait vingt pages de bon travail je m'aperçois que tout est à recommencer." — Ook hierin natuurlijk veel eigen ervaringen, heeft ze niet jaren lang op een atelier gewerkt? — „Ik zal er u een hoofdstuk uit voorlezen, als u bij mij komt eten."

En twee dagen daarna: „une lecture chez Madame Andoux" — in dat heel kleine kamertje, waar alles héél gewoon is — maar waar een schets van Francis Jourdain, kleine schetsen van anderen, — geschenken — een paar boeken met dédicaces, van den fijnen Gide en anderen uit dien kring, voldoende bewijzen welk een buitengewone vrouw hier woont. — En het diner? er wordt niet veel over literatuur gepraat, van tijd tot tijd onwillekeurig, als het gesprek op vrienden komt. Er wordt gelachen en geschertst — Marguerite Andoux is trotsch op de kip die ze eigenhandig ter eere van den bezoeker heeft gebraden, maar de verkooper heeft er haar een gegoven, die wel bèter kon. „Non, mon ami, il faut revenir. Marguerite Andoux moet een betere opdisschen". Het kleine lampje, dat de kamer verlicht en op den schoorsteen staat, wordt op tafel gezet om bij te lichten bij het voorlezen. — Lucile is jaloersch op den bezoeker. „Tante" heeft haar nog nooit iets van het nieuwe boek willen voorlezen en de bezoeker krijgt er zoo maar dadelijk iets uit te hooren. — Het hoofdstukje: hoe de ouvrières réveillon houden op het atelier, ze komen voor den dag met allerlei kerstliedjes, die ze kennen. — Het ware prachtig geweest deze voorlezing te schilderen: de lezeres vlak onder het licht der lamp — en rechts, ietwat in het halfdonker, de aandachtige, voorovergebogen gezichten van moeder en dochter, Italiaanschdonker van tint, boven de doodgewone mooi-kleurige, gebatikte katoenen bloesjes.

En even daarna mocht de bezoeker bladeren in het oorspronkelijke handschrift van Marie Claire, vol verbeterde spelfouten — een handschrift, ontstaan in den moeilijken tijd, doen Marguerite Andoux nog naaister was en haar oogen pijn deden — en zij niet meer kon, en wèl ter verpoozing naar een pen greep en aan haar boek schreef. In Frankrijk vraagt men ook al: zal het volgende even goed zijn? „Ik weet" zegt Marguerite Andoux „dat men twijfelt. Wie weet? misschien is het niet zoo goed. Maar, niet waar, je ferai de mon mieux".

Tooneelpraatje.

(Van onzen correspondent.)

Berlijn, 7 April.

Dit seizoen is rijk aan tooneelnieuws, maar arm aan nieuwigheden. Verleden jaar en eerverleden jaar hadden wij evenveel belangwekkende premières in de week als nu in de maand. Daarentegen zijn dit jaar de ver- en afschuivingen in de tooneelwereld nog veel grooter. Brahm heeft nu tegen 1914 zijn schouwburg overgedaan terwijl zijn troep uit onderlinge aanhankelijkheid een nieuw theater sticht: Reinhardt's plannen zijn niet te tellen, maar hij verliest in ieder geval zijn prachtigen Paul Wegener, nadat hij de bijna even voortreffelijke Tilla Durieux reeds verloren heeft; wat er in de kleinere schouwburgen omgaat, daar is geen oog meer op te houden: het krioelt er door elkaar als in een mierenhoop; wat er gebeurt is echter ook niet van wereldhistorisch belang. Rustig te midden van de wilde wateren ligt alleen de hofschouwburg — te rustig, als steeds.

De sensatie van dit Berlijnsche tooneelseizoen valt — buiten Berlijn en buiten het seizoen. Het zal de vertooning zijn van Gabriel Schillings Flucht van Gerhart Hauptmann, in het zomertheater in Lauchstadt. Zij hoort tot dit seizoen, omdat Hauptmann dat merkwaardig drama in het Januarinummer van „de Neue Rundschau" reeds gepubliceerd heeft; en het is een Berlijnsche gebeurtenis, omdat het Berlijnsch premièrepubliek, dat onveranderlijker is dan het karakter der Berlijnsche schouwburgen, stellig als één man daarheen zal trekken.

Gabriel Schillings Flucht is niet een geforceerd kunstwerk, als Hauptmann's laatste drama's waren, die geschreven schenen om aan de gewoonte vast te houden, jaarlijks een product ter markt te brengen. Niet Hauptmann de veelschrijver, maar Hauptmann de dichter is in dit belangrijke drama aan het woord. Er zit een heel brok uit Hauptmann's eigen leven in het stuk en vijf jaar lang heeft hij geaarzeld voordat hij het publiceerde. „Ik heb de vertooning ervan meer geschuwd dan gewenscht, daarom is zij achterwege gebleven", zoo zegt Hauptmann in een voorwoord van weinige regels. „Op dit oogenblik zou ik het werk nog niet op de hasardtafel van een première kunnen leggen. Het is geen aangelegenheid voor het groote publiek, maar voor de zuivere passiviteit en gevoeligheid van een kleinen kring. Een enkele vertooning, zoo volkomen mogelijk en in een zeer intiem schouwburgzaaltje, dat is mijn onvervulbare wensch."

Het drama is zoo eerlijk en zuiver, dat niemand Hauptmann om deze woorden van aanstellerij heeft kunnen verdenken. Geen van zijn werken uit de laatste reeks van jaren heeft zoo sterke sympathieën gewekt. En daarom zal Hauptmann's wensch ongeveer in vervulling gaan. In het kleine Goethetheater in Lauchstadt zal het stuk driemaal vertoond worden door een zeer goeden troep. Het was mijn plan geweest Gabriel Schillings vlucht thans reeds uitvoerig te bespreken. Nu zie ik daar liever van af, totdat ik de voorstelling in Lauchstadt bijgewoond heb. Deze vertooning zal nog een bijzondere aantrekkelijkheid hebben. Hauptmann heeft een klein tooneel gedacht en tegelijkertijd decoraties die een voorstelling geven van de wijdte aan het zeestrand. Van een verlangen en worstelen naar lucht en ruimte is het stuk doortrokken. Nu heeft Max Liebermann zich bereid verklaard de decoraties te schilderen. Dit is niet slechts als een vriendelijkheid tegenover den dichter bedoeld, maar ook als een principieele artistieke daad. Liebermann wil een stap, of liever nog, vele stappen terug doen tot de oude decoratietechniek, die niet door plastische nabootsing realistische voorstellingen op het tooneel nastreefde, maar alles schilderde; met dit verschil echter dat hij in plaats van het verouderde en conventioneele geklad, zijn sterke, impressionistische kunst in dienst van de illusie der werkelijkheid stelt. Dit zal een reactie, en een sympathieke reactie zijn, tegenover Reinhardt's werkelijkheidsbejag, dat bij slot van rekening even erg comedie is als de ouderwetsche richting, en dat er nu op bogen kan, als op een consequent succes, dat de circus Busch zich in zijn reclame voor zijn nieuwste pantomime op Reinhardt's tooneelbeginselen beroepen heeft!

Reinhardt heeft door zijn overbluffenden ondernemingsgeest de algemeene verbeeldingskracht zoozeer in beweging gezet, dat zij reeds zijn eigen stoutmoedigheid overtreft. Paul Block vertelde gisteravond in het Berliner Tageblatt, dat Reinhardt nu Verne's Reis om de wereld in 80 dagen door zijn huisdichter Vollmöller in overeenstemming liet brengen met de ontwikkeling van de verkeersmiddelen, waaraan Reinhardt's internationale kunst reeds zooveel te danken heeft. Het zou dan worden een reis om de wereld in 30 dagen, die Reinhardt zelf in scène zetten zou. Block voegde aan dat bericht nog de opmerking toe dat de lijn over Shakespeare—Offenbach—Verne niet bepaald een stijgende lijn genoemd kon worden. Heelemaal zóó erg is het volgens een later bericht nog niet. Het Deutsche Theater zal tenminste nog van deze „kunst" verschoond blijven. Het Theater des Westens, een ondernemend Operettentheater, heeft bij Vollmöller een dramatiseering en moderniseering van Verne's beroemde verhaal besteld, en voor dat tooneel zal Reinhardt het spektakelstuk waarschijnlijk in elkaar zetten. Wonderen van regie zal dogeen die er heen gaat dan te zien krijgen. Reinhardt kan nu op de tentoonstelling van vliegtuigen reeds een keus doen voor een bruikbaren eéndekker. Quousque tandem....

Het is jammer van een talent als Vollmöller, dat hij zich zoo tot litterair industrieel verlaagt. Voor het geld heeft hij het niet te doen. Maar dat Reinhardt een gevaar is voor de dichtende jeugd wisten wij reeds lang.

Het is eigenaardig dat Reinhardt zoo vaak mistast als hij afwijkt van zijn klassiek repertoire. Hier in Berlijn is verreweg het grootste deel van zijn nieuwigheden mislukking. Is het een wenk des hemels, die hem op het gebied wil houden, waarop hij zich zoo groote verdiensten verworven heeft?

Maar Reinhardt stoort zich niet aan dien wenk. Wat hier niet gaat, gaat elders wel, waar de lieden minder veeleischend zijn. Eenige weken geleden vertoonde hij een pantomime van een van zijn acteurs „Pierrot's laatste avontuur". Pierrot is gelukkig getrouwd, heeft een bijna volwassen zoon, maar krijgt plotseling lust in liefdesavonturen. Een schoone Columbine verleidt hem dan tot een rendez-vous, nog wel in zijn eigen huis. Ten slotte blijkt dat die Columbine zijn eigen zoon is, die zich verkleed heeft om zijn vader de zucht naar avonturen af te leeren. Pierrot is vreeselijk geschokt, en worgt zich met den bruidssluier van zijn vrouw, die toevallig bij de hand ligt. Als de doode Pierrot daar dan alleen op het verduisterde tooneel ligt, komt zijn kleindochtertje met haar pop binnentrippelen. Het kind denkt dat haar vader slaapt, en legt zich in zijn armen eveneens te slapen. Griezelig, hoogst griezelig. Het publiek in de Kammerspiele moest er niets van hebben. Toen heeft Reinhardt het ermee in Londen geprobeerd, in het Colosseum. Dat ging, wat het publiek betreft, veel beter. Maar de censor vondt het stuk te onzedelijk. De zoon moest een dochter worden. „Goed", zei Reinhardt, en de zoon werd een dochter. Na een paar avonden voelde de censor weer zijn zedelijke gevoelens gekrenkt. Nu moest de dochter een schoonzusje worden. „Goed" zei de lankmoedige Reinhardt, en een schoonzus hield daarop de Londensche zedelijkheid in evenwicht. Na een paar dagen kon de censor ook dit niet meer verdragen. Wat nu? Ik weet het niet precies, ik geloof echter: niets.

Laat ik daarom dezen brief besluiten met den actueelen uitroep: Leve de censuur!

Muziek te Berlijn.

(Van onzen † correspondent.)

PAASCH-UITVOERINGEN.

Het Paaschfeest wordt in de Berlijnsche muziekwereld steeds ingewijd door de uitvoeringen van de Matthäus of de Johannes-Passion door de Singakademie onder leiding van Georg Schumann. Zij vormen als 't ware het plechtige slot van het muzikale seizoen en zijn in dien zin dan ook als het hoogtepunt te beschouwen. Het mondaine publiek, dat de groote moderne sensaties zoekt, heeft Berlijn dan al verlaten en rust in het Zuiden uit van de vermoeienissen van den winter. Het is dan ook een opmerkelijk contrast, het aandachtige publiek, dat die twee avonden de zaal der Singakademie tot op de laatste plaats vult, en dit kunstmode-publiek. Hier komt de muzikale geestesaristocratie bijeen: niet de mode-snob.

De uitvoeringen der Singakademie bevatten oorspronkelijk alleen de Mattheuspassion. Later is de Johannespassion er aan toegevoegd (thans reeds voor de veertiende maal). En steeds grooter is de populariteit dezer concerten geworden, zoodat de directie zich genoodzaakt zag de Mattheuspassion, vóór de eigenlijke Karfreitag-uitvoering, Maandag reeds in de Garnisonskirche ten uitvoer te doen brengen. De plaatsen waren reeds weken te voren uitverkocht. Wat de uitvoeringen van Georg Schumann kenmerkt, dat is een gelukkige vereeniging van solide oude traditie en moderne principes eener meer individueele dramatische vertolking, die niet buiten de haar gestelde perken gaat. In alle drie uitvoeringen trad Messchaert voor de Jezus-rol op. Ik wil hier slechts herhalen wat dr. Leopold Schmitt in het „Berliner Tageblatt" schrijft, die, van Messchaerts „innerlich-hoheitsvolle Wiedergabe" gewag makend, zegt, dat niemand die figuur, die rol beter zou kunnen vertolken, dat men ze alleen nog maar door Messchaert tot zich kan laten komen. En ik voeg er aan toe: al merkt men hier en daar wel, dat Messchaert niet jonger is geworden, voor zulke kunst verstomt elke kritiek. Richard Fischer als evangelist was een waardige overgang en voorbereiding voor de prestatie van onzen grooten landgenoot: zijn opvatting, zijn wijze van zingen is zeer voornaam, zijn stem zeer warm en vol gevoel. Jammer dat hij zijn toon zoo kort vasthoudt en zoo spoedig weer afbreekt, vooral in hooge registers.

Van Fräulein Eva Lessmann (sopraan) kan ik weinig goeds zeggen; haar wijze van zingen heeft iets hinderlijk-onrijps, bakvischachtig, zoowel wat den klank der stem zelve als hare opvatting betreft. In de Johannespassion fungeerde naast haar als alt mejuffrouw Therese Funck: 't is onbegrijpelijk, hoe zoo iemand Bach durft te zingen. Van coloratuurzingen „keine Ahnung". Und überhaupt!? Schumann moet uit een beginsel van menschenliefde haar dit debuut hebben willen verschaffen. 't Bleef echter beneden alle kritiek. Fräulein Mysz-Gmeiner, haar opvolgster in de Mattheuspassion, staat boven hare beide voorgangsters, zoowel wat haar zangtechniek als de innerlijke visie van haar rol betreft. Zij beschikt over een sympathiek mezzo-sopraan geluid.

De dagen om en bij Goede Vrijdag en Paschen, zijn tevens een speculatie-voorwerp voor verschillende ondernemers, die dan populaire oratorium-uitvoeringen als volksconcert geven. Op Goede Vrijdag zijn alle theaters in Berlijn voor dit goede doel verhuurd: een ad-hoc gevormd orkest, de een of andere zangvereeniging, een bekende solist en een paar onbekende (goedkoope) grootheden: een oratorium van Haydn, Mendelssohn, Bach. „Fertig ist die Laube." En het gebouw is tot op de laatste plaats bezet. Al zijn deze ondernemingen geen bewijs voor de hoogere beschouwingen dier speculanten, 't bewijst wel hoe zelfs de groote massa der kleine burgerij eener wereldstad, ondanks operette, variété en cabaret, naar goede kunst verlangt.

Jean Buysson (Jan Buis) van de Hofopera te München is voor drie maanden geëngageerd aan de Opera van Hammerstein te Londen.

Het Philharmonische Koor te Weenen zal 22 dezer ten gehoore brengen een Ouverture — met koor — „Prinses Maleine" van Cyril Scott, den 23sten Psalm van Alex. Zemlinsky en Das Klagende Lied van Gustav Mahler.

Een lezer van de Münchener Neueste Nachrichten heeft Humperdinck te Meran bezocht en schrijft nu aan het blad: Het heerlijke klimaat heeft wonderen gedaan; Humperdinck gevoelt zich veel beter en maakt weer druk plannen voor de toekomst. „Zoodra ik volkomen hersteld ben en weer werken mag" — aldus heeft de componist gezegd — „ga ik een operette componeeren. Als God het wil, ga ik half Mei naar Berlijn terug en dan weer direct aan het werk."

De koning en koningin van Engeland hebben aan het Victoria en Albert Museum eenige belangrijke instrumenten in bruikleen afgestaan: een oud harmonium, gemaakt bij Muller te Parijs, op speciaal verzoek vervaardigd om mee op reis te nemen; het kan uitgenomen en in een betrekkelijk klein koffertje geborgen worden; voorts een in 1808 gemaakte piano, gemaakt door R. Jones, voor den toenmaligen Prins van Wales, en een — wel het merkwaardigste stuk — een harp, gemaakt in 1612 door Hans Rucker te Antwerpen. Men zegt dat het instrument aan Händel toebehoord heeft; na 's componisten dood is het eigendom geworden van Händel's vriend en helper Smith, die het op zijn beurt aan koning George III heeft afgestaan.

Bioskopie en Censuur.

(Van onzen correspondent.)

Londen, 7 April.

De Londensche Graafschapsraad heeft, even vóór zijn Paaschreces, een besluit genomen, dat van bizonder belang is, en ook buitenlands de aandacht verdient, waar een censuur op de lichtbeelden, in bioskopische schouwburgen vertoond, door velen wordt bepleit, om redenen, welke vrij algemeen bekend zijn, en trouwens voor de hand liggen.

Voorstanders eener dergelijke bioskopische censuur worden ook hier aangetroffen, en sommigen hunner hebben getracht den Londenschen Graafschapsraad over te halen haar binnen het graafschap in te voeren. Hun desbetreffend verzoekschrift is toen in handen gesteld der bizondere commissie voor schouwburgaangelegenheden. En het was haar rapport, dat door den Graafschapsraad, omtrent het middernachtelijk uur, in overweging genomen en afgedaan werd.

Bedoeld rapport strekte, om het censuurvoorstel te wijzen van de hand en met groote meerderheid van stemmen heeft de Graafschapsraad zich met de conclusiën zijner schouwburgencommissie vereenigd. Een korte, doch belangwekkende beraadslaging is aan deze beslissing voorafgegaan. De progressist Smallwood deed, namens de voorstanders eener bioskopische censuur, aan de hand, de adviezen der schouwburgencommissie terug te zenden, met de opdracht, om andere adviezen voor te dragen. Smallwood betoogde, dat zulk een censuur noodig was geworden. „Vele bioskopische lichtbeelden," zeide hij, „zijn verderfelijk en hebben een ontzenuwende uitwerking, bevoral op het gemoed van jeugdige toeschouwers."

Hij bleek evenwel slechts enkele graafschappelijke raadsleden aan zijn zijde te hebben. De volkomen juiste opmerking werd gemaakt dat 't geen zij hebben wilden, een afzonderlijke bioskopische censuur van geheel plaatselijken aard, immers voor Londen alleen geldig, in te voeren, allerminst op een oogenblik, dat de onzinnig gemaakte censuur voor de groote schouwburgen en tingeltangels reeds aan allerlei vinnige kritiek blootgesteld staat, wordende hier algemeene afschaffing door velen bepleit.

Het hoofdpunt, in de conclusiën der schouwburgencommissie vooropgesteld, was wel dit: het tegenwoordige stelsel van toezicht op de bioskopische schouwburgen heeft volkomen goed gewerkt en er bestaat geen reden om allerlei ervoor in te willen stellen. Dat stelsel komt hierop neer: er is geen censuur van ambtswege; het publiek oefent haar zelf uit door bemiddeling der toeschouwers. Ziet een hunner, of zien eenigen hunner, iets onbehoorlijks vertoond in een bioskopischen schouwburg, zoo kan de schouwburgcommissie gewaarschuwd worden. Zij stelt een onderzoek in en beslist dan naar bevind van zaken.

In den regel is een vermaning, tot den eigenaar van den desbetreffenden bioskopischen schouwburg gericht, voldoende. Hij weet, dat zijn vergunning gevaar loopt, als hij wenken en vermaningen stelselmatig in den wind slaat. Wij hebben gezien wat er gebeurd is, toen de „boxbattle" Wells met den neger Johnson zou boksen in Earl's Court. De minister van binnenlandsche zaken heeft destijds dat vuistgevecht verboden, doch er zijn ookze verschenen, had toch reeds de Londensche Graafschapsraad de eigenaars van bioskopische schouwburgen verwittigd, dat lichtbeelden, wel voorstellingen dezer bokspartij hier allicht evenveel aanstoot zouden kunnen geven als indertijd de walgingwekkende lichtbeelden betreffende het vuistgevecht te Reno, zelfs in Noord-Amerika, waar zij op tal van plaatsen, tot bloedige vechtpartijen, tusschen blanken en negers, en tot allerlei gewelddadigheden hebben geleid.

Ik houd mij overtuigd dat, indien zelfs de bokspartij te Earl's Court ware doorgegaan, slechts zeer weinige lichtbeelden ervan hier in bioskopische schouwburgen zouden zijn vertoond. De meeste menschen van eenig fatsoen zouden ze niet hebben willen aanschouwen en hoogst enkele ondernemers trouwens maar bij machte geweest zijn, voor de vliesjes de buitensporige prijzen te betalen, die voor verkrijging ervan gevraagd werden. Er bestaan overal natuurlijk wel menschen, die juist in het vieze of walgelijke behagen scheppen en veel geld ervoor over hebben, om allerlei gebeurtenissen in lichtbeelden voor oogen gevoerd te krijgen. Zulke lieden vinden, het spreekt van zelf, hun leveranciers, maar geen censors zouden beiden ooit kunnen achterhalen, omdat de vertooningen heimelijk 's nachts ergens gehouden worden, waarbij enkel „geabonneerden" toegang hebben.

De politie, alleen zou in de gevallen kunnen optreden, doch zij ligt voor de hand, dat de schuilplaatsen van zulke verboden bioskopische schouwburgen heel moeilijk te ontdekken zijn. Zij verplaatsen zich alle avonden, nestelen ergens binnenshuis en de ondernemers beschikken over alle middelen, om zich tegen overrompeling te verzekeren.

Neen, ik moet zeggen, dat openbare vertooningen van bioskopische lichtbeelden van misdaden en gruwelen hier te lande, voor zoover mij bekend, tot dusverre slechts weinige geweest zijn. Houndsditch ook werd Sydney-Street heb ik in een bioskopischen schouwburg onder eenigen naam te Londen zien adverteeren.

Vergelijkt nu eens deze betrekkelijke Engelsche gematigdheid in de sensationeele bioskopie met de bandeloosheid, welke in Amerika, misschien ook wel in sommige vastelandsche staten, heerscht. De berichtgever te New-York der Daily Telegraph vertelde ons, eenige dagen geleden, dat de Amerikaansche bioskopisten enorm veel werk hebben gemaakt van de „helden" der gevaarlijke boevenbende in West-Virginia, die onder aanvoering van zulke desperado's als Sidna Allen en Wesley Edwards, zoolang een schrikbewind heeft weten te handhaven in de spelonken en bergwouden aldaar, en onlangs de gerechtszaal te Hillsville in een moordhol verkeerde; door rechter, sheriffs, enz. neer te schieten.

De expeditie der politie, enz., is nu bezig de moordenaarsbent in haar laatste sluiphoeken op te sporen en onschadelijk te maken.

De man der Daily Telegraph deelt ons mede, dat een geheel heirleger van bioskopisten die expeditie overal volgt. Het zijn, seint hij, welgevoede lieden, die alles — het moordtooneel te Hillsville, de vlucht der snoodaards naar de bergen van West-Virginië en het „beleg" aldaar — bioskopisch ingesteld en reeds in de bioskopische schouwburgruimten, waarover ik zoo lange schreef, opgevoerd hebben. Dank zij hun ondernemingsgeest, zegt de correspondent der D. T., kent elke stad, elk dorp der Vereenigde Staten het gebeurde even goed als de West-Virginiërs zelf.

Wetenschappelijke Berichten.

Men meldt ons uit Enschede:

Den zevenden Mei van dit jaar zal het vijftig jaren geleden zijn, dat de stad Enschede bijna geheel door brand werd verwoest. Deze gebeurtenis zal worden herdacht door de Oudheidkamer Twente, alhier.

Als een der punten op het program komt voor een tentoonstelling van verschillende voorwerpen, betrekking hebbende op Oud-Enschede en op den brand van 7 Mei 1862. Verschillende zaken zijn reeds in het bezit der vereeniging, andere zijn haar toegezegd, doch waar zij nog zeer onlangs door het bestuur dezer vereeniging een collectie herinneringsstukken aan den brand, uit Rotterdam ontving, doet zij een beroep op hen, die misschien nog in het bezit kunnen zijn van bovenbedoelde voorwerpen, om haar deze voor eenigen tijd in bruikleen af te staan, ten einde het beeld van de ramp met meer duidelijkheid aan het tegenwoordig geslacht te kunnen voorleggen. Uit de reeds verkregen voorwerpen is aan het bestuur van de „Oudheidkamer Twente" gebleken, hoe ver deze zijn verstrooid.

Giovanni Pascoli. †

De lyrische dichter prof. Giovanni Pascoli, van wiens ernstige ziekte wij melding gemaakt hebben, is Zaterdagmiddag drie uur te Bologna, waar hij hoogleeraar was, overleden. Hij heeft niet alleen naam gemaakt als dichter in zijne moedertaal, maar ook door zijne schitterende Latijnsche verzen, die hem, gelijk wij pas in herinnering hebben gebracht, negenmaal den prijs uit het Hoeufftiaansche legaat bezorgden.

In het Parthenon te Athene is Zondag het 16de oriëntalisten-congres feestelijk geopend, in tegenwoordigheid van het koninklijke paar en den Kroonprins als eerevoorzitter van het comité van ontvangst. De minister van onderwijs, de rector van de hoogeschool te Athene, welke juist in deze dagen haar 75-jarig bestaan viert, en een Engelschman, een Franschman en een Duitscher voerden het woord.

Het congres nam daarna het werk tot herstelling van de Propylaeën in oogenschouw en woonde een door de studenten van de universiteit gegeven receptie bij. 's Avonds zou er in tegenwoordigheid van het koninklijke gezin weer een feestelijke bijeenkomst in het gebouw van de universiteit zijn.

Toevallig viel Zondag niet alleen het Paaschfeest van de oostelijke en westelijke kerken samen, maar was het ook voor de orthodoxe kerk Maria Boodschap en voor Griekenland de gedenkdag van 's lands onafhankelijkheid. Dit laatste feest is echter Maandag gevierd.

De lucht bij Kaap Hoorn bevat merkwaardig weinig koolzuur. Dit geringe koolzuurgehalte kan men verklaren door de lage temperaturen der groote zeevlakten in de antarctische streken. Men weet, door Schloesing, dat de zee een voorraadmagazijn van koolzuur is, door de daarin aanwezige bicarbonaten die neiging tot dissociatie hebben. Er bestaat evenwicht tusschen het koolzuurgehalte der lucht en den voorraad in het zeewater, als regulator van het eerste functionneerende. Op hooge breedten is de temperatuur van het water laag, en, in verband met de dissociatiespanning der bicarbonaten, het koolzuurgehalte der lucht laag. Inderdaad is dit het geval in de buurt van Kaap Hoorn.

In een klein geschrift, getiteld Het Radium en de Geneeskunde (Amsterdam. — H. Meulenhoff), heeft dr. arts Is. Zechandelaar J.Bz. veel wetenswaardigs aangaande de toepassing van verschillende stralen en radio-actieve stoffen op het gebied van de geneeskunde bijeengebracht. Het boekje is in algemeen bevattelijken vorm geschreven en heeft niet meer willen geven dan een eenvoudig overzicht van den tegenwoordigen stand der radium-therapie.

Om de nieuwe leer der psycho-analyse van prof. S. Freud ook in Nederland bekend te maken, heeft dr. J. E. G. van Emden in den Haag vijf lezingen van Freud, welke ter gelegenheid van het 20-jarig bestaan der Clark-universiteit in Worcester (Mass.) zijn gehouden, uit het Engelsch vertaald en onder den titel: Over psycho-analyse bij S. C. van Doesburgh te Leiden in het licht gegeven.

Dr. van Emden gelooft in de nieuwe leer en verklaart ervan in een voorbericht:

„Ruim twee jaar geleden, toen ik van de kathartische behandelingsmethode en van psycho-analyse nog slechts uit referaten had kennis genomen, maakte het ziekteverloop bij eene patiënte met ernstige zenuwverschijnselen een groote indruk op mij.

Toen zij mij namelijk na het overwinnen van veel weerstand eindelijk onder hevige gemoedsbeweging de geschiedenis van een voor haar hoogst krenkende bejegening had toevertrouwd, bleek zij plotseling van een zeer hinderlijk ziekteverschijnsel bevrijd te zijn, een verschijnsel, dat duidelijk in verband stond met de situatie, waarin zij zich destijds had bevonden, terwijl zij zich zoo had weten te beheerschen, dat de omgeving niets van wat er in haar omging bespeurd had. Deze observatie gaf mij aanleiding de psycho-analyse nader te bestudeeren en deze ging mij meer en meer boeien, naarmate ik langzamerhand zoowel bij patiënten als bij gezonden ervaringen opdeed, die de waarnemingen der Freud'sche school in hun onderlingen samenhang bevestigden.

Vooral de lessen en de voorlichting, die ik van prof. S. Freud in Weenen en dr. C. G. Jung in Zürich persoonlijk mocht ontvangen, hielpen mij verder op weg met deze studie, die daarom zoo moeilijk is, omdat men zich alleen door zelfstandig onderzoek en door zelfanalyse, en wel met behulp van een moeilijk te leeren en tijdroovende techniek, op alle punten een eigen overtuiging kan vormen.

Ondanks dit alles greep de psycho-analytische beweging gestadig om en terwijl niet meer dan een tiental jaren geleden Freud met enkele leerlingen alleen stond en vrijwel dood gezwegen werd, bestaat er sinds eenigen tijd eene internationale psycho-analytische vereeniging met reeds meer dan honderd leden (behalve geneeskundigen ook een aantal juristen, litteratoren, theologen en psychologen) die, met Weenen en Zürich als hoofdcentra, in verschillende steden van Europa en Amerika verspreid zijn.

Behalve in boeken, brochures en artikelen in verschillende vaktijdschriften, worden de resultaten van hunne onderzoekingen geregeld gepubliceerd in een drietal tijdschriften, die uitsluitend aan de studie der psycho-analyse en daarmede verband houdende vraagstukken gewijd zijn, terwijl dit jaar in München de vierde groote jaarlijksche bijeenkomst der psycho-analytici zal plaats hebben."

Oeconomische en Financieele Mededeelingen.

Naar men verneemt, zal de directie der N.V. Het Nederlandsche Veem, te Amsterdam, aan de algemeene vergadering van aandeelhouders voorstellen over het boekjaar 1911 een dividend uit te keeren van 4.8 (v. j. 4) pct.

Het agentschap Amsterdam der Nederlandsch-Indische Escompto Mij. deelt mede, dat het bestuur der mij. zal voorstellen een dividend van 8 pct. uit te keeren, evenals v. j. De algemeene vergadering zal op 19 Juni a.s. te Batavia worden gehouden. Daar zal tevens o. m. voorgesteld worden, de statuten te wijzigen, in verband met gewenschte veranderingen en een regeling in zake het pensioenfonds te treffen.

Commissarissen van de Gelderscher Credietvereeniging te Arnhem stellen voor over het afgeloopen jaar uit te keeren 10 (v. j. 8½) pct. dividend en aan de kredietverleenende aandeelen, welke sedert 31 December l.l. opgehouden hebben te bestaan, 6.2 (6.7) pct.

Aan de vergadering van aandeelhouders in de Mij. „Stadhouderslaan" tot exploitatie van onroerende goederen, te 's-Gravenhage, heeft de balans per 31 December 1911 en de verlies- en winstrekening over 1911 goedgekeurd. Van de winst over dat jaar ad f 31,... is eerst een bedrag van f 10,000, waardoor het reservefonds met inbegrip van de statutaire reserve is gebracht tot f 25,000, terwijl als onverdeeld winstsaldo naar het nieuwe boekjaar is overgebracht een bedrag van f 12,502. Het dividend is vastgesteld op 25.6 (v. j. 28,268) pct. Goedgekeurd is een voorstel van het bestuur om het kapitaal te vergrooten tot f 500,000 en hiervan voorloopig 200 aandeelen van f 1000 uit te geven met 25 pct. verplichte storting en tegen den koers van 125 pct., ten volle deelende in het dividend over 1912. Deze zijn staande de vergadering alle geplaatst.

Bij de spaarbank te Vlaardingen is in 1911 ingelegd f 150,020 (v. j. f 141,560) en terugbetaald f 159,215 (f 164,088). Het saldo tegoed, van 2294 (2269) inleggers verschuldigd, bedroeg op 31 Dec. j.l. f 877,552 (f 858,094). Er werd wederom 3 pct. rente vergoed. Het totaal der beleggingen beliep op 31 Dec. j.l. f 1,029,316 (f 1,017,432), waarvan o. a. f 220,592 (f 223,188) in hypotheken, f 146,660 (f 155,211) in Staatsfondsen, f 94,066 (f 129,557) in schuldbrieven ten laste van publiekrechtelijke lichamen, f 320,021 (f 299,020) in Nederlandsche en f 160,870 (f 163,145) in buitenlandsche obligatiën en schuldbrieven en f 51,000 (f 14,500) op prolongatie uitgezet was. Uit de beleggingen werd f 37,636 (f 37,829) rente gekweekt, terwijl aan inleggers f 25,044 (f 25,110) rente vergoed werd. De reserve bedroeg op 31 Dec. j. l. f 151,763 (f 159,838).

Port-Arthur Rice & Irrigation Cy.

De leider van het Internationaal Land Syndicaat heeft aan de houders van de 6 pct. obligatiën ten laste der Port Arthur Rice & Irrigation Cy. een circulaire gezonden, waarin hij meedeelt, dat het bedrijf van de mpij., hetwelk bestaat in water te leveren aan de boeren, gevestigd aan de kanalen der mpij. voor de uitoefening van de rijstcultuur, in de laatste jaren minder loonend is geworden door de omstandigheid, dat de boeren steeds denzelfden grond met rijst beplanten en dientengevolge een minderwaardig product verkrijgen. De mpij. werd nl. tot dusver steeds met rijst betaald. Om de nadeelen, die daaruit voor de mpij. volgen, te ontwijken, is besloten, dat in het vervolg niet meer met rijst, doch in geld het water zal worden betaald. Dit is echter niet voldoende om het bedrijf wederom winstgevend te doen worden. Daarvoor is noodig, dat nieuwe grond in cultuur wordt gebracht en de oude aan wisselbouw onderworpen. Nu grenzen aan de gronden, die de P. A. Rice & Irrigation Cy. zelf bezit, duizenden acres van de Port Arthur Land Cy., van welke mpij. het Internationaal Land Syndicaat twee derden der aandeelen bezit. Deze grond is aangewezen om in de behoefte van de P. A. Rice & Irrigation Cy. aan maagdelijken grond te voorzien, doch die grond kan niet in cultuur worden gebracht, tenzij hij gedraineerd wordt. De leider van het syndicaat heeft besloten ten behoeve van het Internationaal Land Syndicaat $ 50,000 te leenen aan de P. A. Rice & Irrigation Cy., om een deel dier gronden van de P. A. Land Cy. te koopen en te draineeren, zoomede den grond van de P. A. Rice & Irrigation Cy., die tot dusver niet in cultuur is geweest, omdat hij te vochtig was, eveneens te draineeren. De leening van $ 125,000 waarin de houders der obligatiën deelgerechtigd zijn, loopt echter 1 Juni a.s. af en de leider van het syndicaat wil dan alleen uitvoering geven aan zijn voornemen om de middelen van de P. A. Rice & Irrigation Cy. uit te breiden, wanneer de houders der obligatiën bereid worden gevonden hun leening voor tien jaar te verlengen. Zijn zij hiertoe genegen, dan wil de leider van het syndicaat de gronden, die aangekocht zullen worden, onder het hypothecair verband brengen, die de houders der obligatiën op de tegenwoordige bezittingen van de P. A. Rice & Irrigation Cy. hebben. Tegenover de verlenging van de hypothecaire leening zal derhalve staan een uitbreiding en waardevermeerdering van het onderpand. De $ 50,000 die het Internationaal Land Syndicaat zal leenen aan de P. A. Rice & Irrigation Cy., zullen geen hypothecair verband hebben en niet kunnen worden teruggevorderd, zoolang de hypothecaire leening niet is afgelost. De hypotheek der geprolongeerde leening zal worden ingeschreven ten name van den tegenwoordigen trustee, de Fidelity Trust Cy. te Kansas City. Houders van obligatiën worden dus uitgenoodigd, hun stukken bij het Amsterdamsch Trustee's Kantoor te deponeeren, waarna de leening overeenkomstig het bovenstaande zal worden verlengd en de aan te koopen gronden met de tegenwoordig verbondene onder de hypotheek worden gebracht.

Ned.-Indisch Landbouw-Syndicaat.

Blijkens het verslag over 1911 van het Nederlandsch-Indisch Landbouw-Syndicaat hebben de totale inkomsten begroot op f 15,115 in werkelijkheid bedragen f 14674. Dat deze minder bedroegen dan geraamd was, moet worden toegeschreven aan de omstandigheid, dat nog niet alle vereenigingen hun bijdragen voor 1911 geheel gestort hebben. Verwacht wordt echter dat de achterstand, die ongeveer f 1000 bedraagt, spoedig zal zijn aangezuiverd. De gewone uitgaven, eveneens begroot op f 15,115 bedroegen in werkelijkheid f 11,076, zoodat, zonder de subsidie aan het vezelcongres, een overschot van f 4038 op de begrooting zoude te constateeren geweest zijn. Intusschen zijn de uitgaven voor dat congres, die in bovenbedoelde uitgaven dus niet begrepen zijn, tengevolge van de groote uitbreiding die de machinehal moest ondergaan door de groote inzendingen van de zijde der machinefabrikanten — waarop bij het opmaken der begrooting niet in die mate gerekend was — zeer belangrijk geweest, zoodat in 1911 al een bedrag ad f 11.628 ter beschikking van vezelcongres met tentoonstelling moest worden gesteld. Het tekort, waarin het syndicaat zal hebben te voorzien, zal echter naar men verwacht de f 3 à f 4000 niet te boven gaan, zoodat het syndicaat in elk geval 1912 zonder nadeelig saldo ingaat, daar bij een tekort van f 4000 van het vezelcongres nog f 1979 op nieuwe rekening kon worden overgebracht.

In het afgeloopen jaar verschenen 18 publicaties, welke hoofdzakelijk gewijd waren aan mededeeling van de notulen der vergaderingen van de plaatselijke vereenigingen en aan mededeelingen van het syndicaat betreffende de verrichtingen van het syndicaat ten behoeve van het vezelcongres met tentoonstelling 1911.

Het verslag bespreekt voorts het vezelcongres met de daaraan verbonden tentoonstelling en geeft vervolgens een overzicht van de verschillende onderwerpen, welke het syndicaat in behandeling heeft genomen.

Aangedrongen wordt op aansluiting van plantersvereenigingen in de buitenbezittingen.

Het syndicaat nam het initiatief tot het houden van een rubbercongres met tentoonstelling. Alle leden van het hoofdbestuur betuigden hun instemming met het voorstel, dat congres internationaal te doen zijn en het te houden in samenwerking met het departement van landbouw, nijverheid en handel.

De Fransche staatsspaarbank.

In ons Ochtendblad van 5 April jl. konden wij reeds melding maken van de uitkomsten door de Fransche bijzondere spaarbanken in 1911 verkregen. Van de Fransche staatsspaarbank zijn het evenwel pas de resultaten over 1910 welke nu worden openbaar gemaakt. In genoemd jaar werd er bij deze spaarbank in 4,757,929 posten ingelegd voor een bedrag van fr. 625,844,468, uitkomende in doorsnee op 131 francs per post. Onder deze inlagen kwamen voor 78 overboekingen uit de Belgische staatsspaarbank en de Italiaansche postspaarbank tot een bedrag van fr. 29,295 en 39,899 posten van voor de inleggers geïncasseerde rente van in bewaring genomen staatsschuld tot een bedrag van fr. 404,170.

Terugbetaald werd in 2,601,373 posten een bedrag van fr. 596,389,756, waaronder 12,651 aankoopen van rente ten beloope van fr. 12,460,422, 98 overboekingen naar buitenlandsche spaarbanken van totaal fr. 58,329 en 2031 in het buitenland gedane terugbetalingen op boekjes der Fransche Staatsspaarbank tot een bedrag van fr. 804,215. Gemiddeld werd per post terugbetaald fr. 229.

Het tegoed der inleggers bedroeg einde 1910 fr. 1,709,714,869, zijnde gemiddeld fr. 295 per inlegger.

In 1910 werden 391,238 nieuwe boekjes afgegeven, 318,091 geheel afgelost, zoodat het aantal inleggers steeg tot 5,786,035.

De verdeeling van de nieuwe inleggers naar hun beroep wijst aan, dat daaronder voorkwamen: landbouwers, fabrikanten, kooplieden (26,800 mannen, 4320 vrouwen) 5.27 pct., dagloonera enz. (50,972 m., 12,424 v.) 10.73 pct., fabrieksarbeiders (74,096 m., 43,136 v.) 19.95 pct.; dienstboden (25,200 m., 42,876 v.) 11.52 pct.; militairen (28,100 m., 12 v.) 4.83 pct.; beambten enz. (46,712 m., 10,333 v.) 9.66 pct.; vrije beroepen (10,596 m., 4161 v.) 2.55 pct.; personen zonder beroep (21,288 m., 66,996 v.) 14.95 pct. en kinderen zonder beroep (62,980 m., 58,801 v.) 20.61 pct.

Chili.

In het jaarverslag over 1911 der Bank für Chili und Deutschland wordt omtrent den algemeenen gang van zaken in de republiek in dat jaar o. a. het volgende opgemerkt: Het jaar 1911 heeft in Chili over het geheel genomen een rustig verloop gehad. Van den graanoogst, waarmede thans een begin is gemaakt, verwacht men een gunstig resultaat, hetwelk dat van het vorige jaar zal overtreffen. De veeteelt heeft nu en dan te lijden gehad van de droogte, terwijl later hier en daar de ongewoon sterke regens nadeel toebrachten. De salpeter-nijverheid kon bij de hernieuwde aanzienlijke vermeerdering van het wereldverbruik in 1911 verder toenemen en bevindt zich op het oogenblik in een gunstige conditie: alleen bestaat er in Noordelijk Chili een merkbaar gebrek aan arbeidskrachten. Ondanks de toevloeiing van kapitaal uit het buitenland was de wisselkoers, die in het begin des jaars op $10^{15}/_{16}$ d. stond, op 31 December 1911 tot $10^{11}/_{32}$ d. verminderd. Tengevolge van politieke ongerustheid daalde hij in October 1911 zelfs tot 9¼ d.

Wat Bolivia aangaat, waar de bank eveneens haar arbeidsveld heeft, wordt in het verslag gezegd, dat dit land ook in 1911 voordeel trok uit de hooge tinprijzen. De met medewerking van de regeering opgerichte Banco de la Nacion Boliviana is in 1911 met een kapitaal van circa 16 millioen bol. haar werkzaamheden begonnen. De Boliviaansche valuta bleef zich op de goudpariteit handhaven. Het jaar begon met een wisselkoers van 19¾ d. en sloot met een notering van 19¼ d.

Rendierteelt op de heide van Jutland.

Consul-generaal Rietbergen te Kopenhagen vestigt in het laatste nummer van handelsberichten de aandacht op de proef, welke in de laatste jaren in Denemarken genomen is, om rendieren uit Noorwegen te importeeren, teneinde de bewoners der groote heidestreken in Jutland een nieuwe bron van inkomsten te geven, en voordeel te trekken uit de groote hoeveelheden rendiermos en korstmos, die tot voor eenige jaren als onbruikbaar werden beschouwd. Wel worden in Denemarken, evenals in Nederland, de meer vruchtbare gedeelten der heide bebouwd, terwijl de minder vruchtbare bodem met sparren en dennen wordt beplant, doch men heeft groote stukken, die voor landbouw en voor rebolsatie te onvruchtbaar waren, moeten laten liggen. Het is juist op deze stukken onvruchtbare heide, die voor niets anders bruikbaar zijn, dat nu een proef wordt genomen met rendieren. Het blijkt namelijk, dat op deze onvruchtbare heide het zoogenaamde rendiermos en korstmos, wat een zeer gezocht voedsel voor rendieren is, het weligst tiert. Een der hoofdvragen, die het eerst in aanmerking kwam, was, in hoeverre het betrekkelijk zachte klimaat in Denemarken een hinderpaal zou opleveren voor den invoer van rendieren, die uit de noordelijkste gedeelten van Noorwegen waren geïmporteerd. Dit punt is zeer bevredigend beantwoord, daar de genomen proef bewezen heeft, dat de ingevoerde rendieren het klimaat in Denemarken zeer goed verdragen. De heide in Jutland, hoewel te schraal voor andere dieren, levert genoeg voedsel op voor het rendier. Wanneer men het vrij laat rondloopen is een oppervlakte van 25 H. A. land groot genoeg voor ongeveer 15 rendieren en deze kudde kan jaarlijks ongeveer f 375 opbrengen. De prijs van een rendier is thans f 100, doch wordt natuurlijk belangrijk minder, wanneer het proefstation in Jutland kalveren kan gaan leveren. Het vleesch is zeer smakelijk en goedkooper dan rundvleesch. Het wordt in Denemarken tegen den gemiddelden prijs van 50 cts per pond verkocht. Het gewei, dat ieder jaar afvalt, wordt in Duitschland voor f 10 verkocht. In den ruitijd verharen de dieren 3 à 4 keer en het haar wordt tegen 2 à 3 gulden per dier verkocht. De rendierhuid wordt drie à vier keer zoo hoog betaald als een schapevel. Een lam, in het voorjaar geboren, kan in het najaar voor f 25 verkocht worden, zonder dat eenige noemenswaardige onkosten aan voedsel zijn besteed. Hoewel het rendier vette melk geeft, is de hoeveelheid zeer gering; in Jutland worden de dieren dan ook niet, zooals in Noorwegen het geval is, gemolken.

Aangemoedigd door het slagen der proefneming in Jutland, heeft men in Duitschland het plan opgevat, op de Lüneburger heide ook proeven te nemen, en de kans van slagen is ook in Nederland, waar het klimaat en de gesteldheid des bodems zoo zeer met de Deensche overeenkomen, naar de meening van consul Rietbergen, niet uitgesloten. Het schijnt echter vooralsnog raadzaam te zijn, verdere resultaten van het proefstation in Jutland af te wachten, alvorens proeven in andere landen te nemen. Wel is het gebleken, dat het rendier met succes in Jutland kan worden ingevoerd, doch het betrekkelijk nog jonge proefstation te Frederiks in Jutland kan, hoewel van verscheidene zijden aanvragen voor den verkoop van jonge kalveren zijn ingekomen, nog geen resultaten voor de heidebewoners aanwijzen, en ook kan nog niet worden gezegd, of ook de nakomelingen der geïmporteerde dieren hun goede eigenschappen zullen behouden, of in het tweede en derde geslacht zullen degenereeren.

Een nationale Kamer van Handel en Nijverheid in de V. S.

(Van onzen correspondent.)

New-York, 26 Maart.

President Taft's grootsche ontwerpen, het wederkeerigheidsvergelijk met Canada, de scheidsgerechtsverdragen met Engeland en Frankrijk, bemiddelingsraden tusschen werkgevers en werknemers, zij hebben alle om zoo te zeggen schipbreuk geleden. Thans echter is er op het Witte Huis aan een nieuw voorstel het aanzijn gegeven, dat misschien den ontwerper minder wereldroem belooft dan de beide eerstgenoemde in uitzicht stelden, maar niettemin — zoowel voor het binnenlandsche als voor het buitenlandsche handelsverkeer — bijzonder veel geriefelijkheid zal kunnen opleveren.

Een nationale Kamer van Koophandel, zooals door den president der republiek wordt voorgestaan, schijnt — in tegenstelling met diens andere lievelingsdenkbeelden — geenszins bloot te staan aan invloeden, welke de verwezenlijking ervan in de waagschaal stellen. Integendeel is men het i. h. a. met Taft eens. Dr. Baldwin, hoofd van het z. g. Bureau of Manufactures of the Department of Commerce and Labor te Washington heeft een, van regeeringswege uitgegeven, vlugschrift laten verschijnen, waarin over zulk een Kamer doelmatige inlichtingen worden verstrekt. Niet ten onrechte is er beweerd, dat er hier te lande tien jaren geleden feitelijk slechts weinige doeltreffend samengestelde vereenigingen op het gebied van handel en nijverheid bestonden. Heden ten dage telt men in de Vereenigde Staten nagenoeg 6000 lichamen, welke, onder den naam van Board of Trade dan wel Chamber of Commerce, blijk geven van den ondernemenden en ontwikkelenden geest, waarvan voorheen zoo uiterst weinig Kamers van Koophandel getuigden.

Dit acht Baldwin bovenal van groote beteekenis nu er een nationale instelling ten behoeve van handel en nijverheid van regeeringswege zal kunnen worden in het leven geroepen. Die duizenden lichamen, welke metterdaad in een behoefte blijken te voorzien, duiden op de gelegenheid, welke ongetwijfeld zal worden aangegrepen door alle elementen, welke belang hebben bij onderlinge aaneensluiting en samenwerking.

„Indien", zegt Baldwin, „dit nieuwe nationale lichaam in den aanvang nog slechts dienst doet als ware het „a clearing house for information in regard to its various constituent members", dan zal er reeds een krachtiger drijfveer tot het aanwakkeren van den handel en de nijverheid in de betrokken oorden zijn ontstaan dan op eenige andere wijze — voor het oogenblik althans — zou kunnen worden samengesteld. Waarschijnlijk zullen het bovenal de minder krachtige Kamers van Koophandel, in steden van den tweeden of van lageren rang, wezen, welke het grootste voordeel zullen trekken van de gelegenheid om op de hoogte te worden gesteld van hetgeen de overeenkomstige lichamen in metropolen en in de hartaders van 's lands handel en nijverheid weten tot stand te brengen. Juist eerstbedoelde instellingen zullen mede het meeste nut kunnen hebben van hetgeen de landsregeering, met behulp van haar verspreide vertakkingen, in staat is tot bevordering van het beoogde doel te ondernemen.... Men denke hierbij tevens aan den tegenwoordig zoo voorbeeldig ingerichten consulairen en ook diplomatieken dienst der Vereenigde Staten."

Wanneer de te Washington te vestigen bureelinrichting doelmatig wordt toegerust opdat „de Nationale Kamer van Koophandel en Nijverheid zooveel mogelijk zal kunnen dienen als een centraal zenuwstelsel van het gemeenschapsleven, dat tusschen onderscheidene lichamen kan worden te voorschijn geroepen, dan moet zij onschatbare diensten bewijzen. Tot het geven van openbaarheid aan allerlei desbetreffende aangelegenheden van algemeen belang zal dit bureel natuurlijk tegenover het publiek gehouden wezen....

Wat de werkzaamheden van dit landsbureel betreft, heeft men te kennen gegeven, dat zijn taak, beknopt, als volgt zoude kunnen worden samengevat:

Een wederkeerige betrekking tot stand te brengen tusschen plaatselijke en regeeringsverrichtingen ten behoeve van de ontwikkeling van allerlei takken van bedrijf, zoodat krachtsverspillingen, zooals thans kunnen voorkomen, worden vermeden. Voor vorenbedoelde handelingen zooveel mogelijk waardeering in den lande te doen ontstaan. Het ontwerpen en voorstellen van verdere stelsels en handelingen, waaruit zoowel de plaatselijke lichamen als de landsregeering voordeel kunnen putten tot verwezenlijking van hetgeen in het algemeen wordt beoogd.

Voor het departement van koophandel en arbeid, hetwelk de Nationale Kamer van Handel en Nijverheid onder zijn bereik zal krijgen, vormt de werkzaamheid van deze laatste een punt van het grootste belang. Het zal hiervan bij zijn onderzoekingen groot nut ondervinden.

Omtrent het voorstel zal er in April een conferentie tusschen Senaat en Huis van Vertegenwoordigers worden gehouden. Als bestuursleden der ontworpen Kamer zullen personen worden aangewezen, bezield met den grootsten arbeidslust en beschikkende over dergelijke vorming en technisch ervarenheid. Ten deele zullen zij, die persoonlijk in een of andere onderneming op handels- of nijverheidsgebied met succes zijn werkzaam geweest, in het bestuur komen.

Volgens Evening Post heeft het in Wallstreet zeer de aandacht getrokken, dat enkele bankinstellingen aangeboden hebben op gunstige voorwaarden beleeningen te verschaffen op koperwaarden. De leeningen werden n.l. voor 6 maanden tegen 4½ pct. aangeboden, terwijl op de geldmarkt voor gewone beleeningen voor 6 maanden 4 pct. besteed moest worden. Het onderpand kon voor de helft uit koperaandeelen bestaan en voor het overige gedeelte uit andere industrieële aandeelen terwijl men zich moest verplichten steeds een surplus van 25 pct. te laten liggen. Gewoonlijk is het verschil tusschen de beleeningsrente voor koperwaarden en de gewone beleeningsrente te New-York veel grooter dan ¼ pct.

Mijnbouw Maatschappij Totok.

Zooals reeds gemeld, zijn volgens van de onderneming ontvangen telegram in Februari jl. vermalen 7500 ton erts die voor een geschatte waarde van f 40,000 aan amalgaam opleverden. Inclusief de Februari-productie bedroegen de beschikbare middelen op 1 Maart ca. f 54,000. Verder seinde de ingenieur, dat het regengetij nog niet ingetreden is. In Februari werd naar de onderneming voor werkkapitaal overgemaakt f 26,000, makende, met de andere gewone uitgaven, een totaal van f 38,646. Verder werd betaald: aan developpeerwerk, honorarium gedelegeerde van obligatiehouders en voor aflossing van de resteerende 70 obligaties totaal f 9782.

Oost Indië.

Wij hebben met de Indische mail (Fransche dienst) bladen van Java t/m. 14 Maart ontvangen.

BATAVIA, 14 MAART.

JAVA EN MADOERA.

Gebruik van inlandsche hulptroepen.

Van den eersten gouvernements-secretaris ontvingen de bladen de volgende circulaire:

„Uit verschillende rapporten is den gouverneur-generaal gebleken, dat in den laatsten tijd, voor de beteugeling van plaatselijk verzet, soms weder gebruik wordt gemaakt van Inlandsche hulptroepen ter ondersteuning van de militaire macht.

Naar aanleiding hiervan heeft de landvoogd mij opgedragen, van welke opdracht ik de eer heb mitsdien mij te kwijten, nader onder uwe aandacht te brengen dat een dergelijk gebruik door de regeering niet kan worden goedgekeurd."

Hoog Bezoek.

Naar het Bat. Nieuwsbl. verneemt, zou het flottieljevaartuig Edi 15 Maart van Tandjong Priok naar Sandakan vertrekken waar het schip ter beschikking gesteld zou worden van den gouverneur van Britsch-Noord Borneo voor een bezoek aan Java.

Zooals men weet, is de Edi ingericht voor het vervoeren van hooge passagiers. Aanvankelijk moet het voornemen bestaan hebben dat de gouverneur-generaal aan boord van dat schip een reis zou maken eerst naar Balikpapan, en van daar naar Sandakan, maar van dat voornemen is thans afgezien.

Pestgeval.

Het Ind. N. v. d. D. verneemt dato 13 Maart uit Soerabaja:

Gisteren had hier ter stede een positief pestgeval plaats met doodelijk verloop. Het slachtoffer was een Chineesch kindje in de buurt van Ketabang.

Valsche loten.

De Loc. deelt het volgende mede over een vervalsching op groote schaal van de op naam van het R. K. Weeshuis te Semarang toegestane geldloterij ontdekt:

Iemand, die loten bezat, was aan de echtheid gaan twijfelen en raadpleegde hierover een waarnemend agent van de Java'sche Bank. De exemplaren bleken valsch en een nader onderzoek leidde tot de ontdekking, dat er voor een groot bedrag, vermoedelijk wel duizenden guldens, aan valsche loten in omloop zijn gebracht. De justitie heeft de zaak reeds in handen.

De vervalsching bleek uit het gemis op de nagemaakte loten van enkele geheime teekens, welke op de echte voorkomen. Het publiek, dat loten bezit of wil koopen, kan de vervalsching overigens dadelijk constateeren uit één gekwetste letter. Links onderaan in den hoek hebben de loten de volgende mededeeling: „Houder dezes heeft recht op den op dit nummer gevallen prijs". De door ons gespatieerde r is op de valsche loten gebrekkig gedrukt. Ter bevordering van het justitieele onderzoek doen zij, die valsche loten gekocht blijken te hebben, er goed aan, hunne exemplaren bij de Javasche Bank in te leveren.

De justitie vermoedt reeds de bron der vervalsching. Waarschijnlijk zijn Chineezen de daders.

Een brutale diefstal.

In den morgen van 9 Maart, aldus het Soer. Hbd., had op Pasar Bong een zeldzaam brutale diefstal plaats. Een Chineesche kassier van de firma Van Nierop & Co. reed daar in een tokowagen en had 2 zakken, elk met f 500 zilver bij zich. Onverwachts schoot een Madoerees op het rijtuig af, griste er een zak uit en zette het daarmee op een loopen. Eenige omstanders zagen dit en waarschuwden den kassier, die den diefstal nog zoo gauw niet gemerkt had. Onmiddellijk liep men den dief achterna. Men slaagde erin hem te grijpen, daar hij onverwachts in het gedrang kwam en niet zoo spoedig verder kon. Hij werd eerst duchtig afgerammeld en daarna aan de politie overgeleverd.

Toen men hem des namiddags wilde overbrengen naar het bureau van den djaksa, vroeg hij even een aboeite te mogen doen. Een oogenblik was hij toen onbewaakt en daarvan maakte hij gebruik om door een raam te klimmen, vervolgens, langs het achtererf van het residentiekantoor naar het hek tusschen dit gebouw en het kantoor van de N. I. Handelsbank te loopen; daar klom hij overheen en ging er zoo hard als hij kon vandoor. Eenige politieoppassers wisten hem evenwel in te halen en te overweldigen, daar hij zich als een razende verzette. Het hielp hem evenwel niets; hij werd meegenomen en wordt nu beter bewaakt.

SUMATRA EN OMGEVING.

Alweer een aanval op een Assistent.

(Ingezonden.)

De Sumatra-Post uit Deli bericht ons weer een aanval op eenen assistent, hetgeen door de Hollandsche bladen, kalm, zonder eenig commentaar wordt overgenomen.

Ditmaal is het alweer (ik spatiëer) een assistent, die niet sloeg, noch aanleiding gaf tot dit brute optreden.

En over enkele weken zal de telegraaf ons wel weer een of andere moordaanslag mededeelen.

Doch de directies der tabak- en rubbermaatschappijen zwijgen.

De regeering bemoeit zich met vraagstukken van meer ethische richting, het dooden van kraaien, muschen en vinkjes.

En de ouders, wier kinderen assistent in Deli zijn, zitten met angstig hart de Indische berichten na te lezen, of misschien vandaag of morgen ook hun zoon het slachtoffer van zijn plicht, doch somwijlen van het onoordeelkundig optreden zijner chefs, is geworden.

De lezers van het Vakblad voor assistenten in Deli weten, dat ook hierin dikwijls de oorzaak van de aanvallen op assistenten schuilt. En daarom richt ik nu tot u ouders de vraag, wat denkt gij te doen? Wachten, totdat ook uw zoon verwond of vermoord is, of denkt gij nu erover de hoofden eens bij elkaar te steken, en plannen te beramen, wier uitvoering u betere waarborgen zal geven voor het leven uwer kinderen?

Inzender dezes is gaarne bereid u alle mogelijke inlichtingen omtrent het leven van den assistent in Deli te geven.

J. B. v. d. VEEN,
oud-assistent.

Nieuwe Ginnekenstraat 31a, Breda.

BALI EN LOMBOK.

Aan het kort verslag omtrent den stand van zaken in de residentie Bali en Lombok gedurende de maand December 1911 is het volgende ontleend:

Bestuurs-aangelegenheden. In het district Kajoebihi, landschap Bangli, werd plotseling door de bevolking der desa Kpeboe de gehoorzaamheid aan den poenggawa opgezegd. De reden hiervan was een opzenden door den poenggawa van vier klians uit die desa naar den controleur te Kloengkoeng, wegens het herhaaldelijk nalatig zijn in het nakomen der op hen als hoofden rustende verplichtingen. De bevolking, gewezen op het zeer juiste van dien maatregel, voldeed aldra aan de aansporing om zich weder rustig onder de bevelen van het districtshoofd te stellen. In het landschap Karangasem moesten wederom verscheidene personen gestraft worden wegens onwil om in heerendienst uit te komen, voorgevende tot de „triwangsa" te behooren, hetgeen echter door den Raad van Kerta's ongegrond was bevonden. Vergaderingen met de hoofden hadden overal op gezette tijden plaats. Te Bangli en Karangasem werden die door den resident en den assistent-resident van Zuid-Bali bijgewoond en maakte ter laatstgenoemde plaatse o.m. de voor dat landschap in 't bijzonder zoo moeilijke kwestie van de titulatuur der tot de Wesia-kaste behoorenden een der onderwerpen van bespreking uit.

Te Singaradja en te Mataram, alwaar op eene gecombineerde vergadering van Balische en Sasaksche hoofden het bestuur over de onderafdeeling West-Lombok aan den sedert daarmede belasten controleur Ouwerling werd overgedragen, werden de voorschriften omtrent het onderhoud der wegen, bruggen en erven nog eens in herinnering gebracht, zoomede het registreeren van huur-voertuigen. Te Singaradja kwam bovendien de katjangcultuur nog ter sprake en het aloude recht, aan de Brahmanen toegekend, om zich nimmer onder de bevelen te zien gebracht van een districtshoofd, behoorende tot eene lagere kaste, waardoor het eigenaardige verschijnsel is voortgesproten, dat eene zekere categorie van personen administratief is ondergebracht bij een ander district dan waarin zij gevestigd zijn. Te Negara maakte o.a. de castratie volgens de klop-methode een punt van bespreking uit.

Kadastrale en agrarische metingen. Met de agrarische metingen op Lombok en Zuid-Bali werd geregeld voortgegaan.

Weersgesteldheid. De regens kwamen vooral in de 2e helft van verslagmaand goed door.

Gezondheidstoestand. In de afdeeling Boeleleng was de gezondheidstoestand gunstig; in het Djembranasche kwamen vele gevallen van koorts en buikloop voor, waarschijnlijk als gevolg van den ingevallen West-moesson. In Tabanan was de toestand beterende; in de districten Besakih en Rendang van het landschap Karangasem en het district Temboekoe van het landschap Bangli echter bleef deze ongunstig. In het geheel overleden in genoemde districten 86 personen aan dysenterie en verbleven op het einde van verslagmaand ziek 76 lijders, terwijl er 115 herstelden. In de overige onderafdeelingen was de toestand gunstig. In Midden- en Oost-Lombok nam de cholera af; laatstgenoemde onderafdeeling is thans geheel vrij van die ziekte.

Van de gelegenheid, om zich met serum te laten inenten, werd in die beide bestuursressorten nog door een 2000-tal personen gebruik gemaakt. In enkele strandkampongs van het district Tandjoeng (West-Lombok) heerschte eene besmettelijke oogziekte, terwijl in den kampong Karang-Pande (Pamenang) 4 personen overleden, onder verschijnselen welke aan cholera dedden denken. Aan den inlandschen arts te Mataram werd een onderzoek opgedragen.

Bijzonderheden omtrent andere onderwerpen, hier boven niet afzonderlijk vermeld. Gedurende verslagmaand werd krachtig gewerkt aan den aanleg van het plaatselijk telefoonnet te Ampenan. De ijzeren palen met isolatoren staan thans reeds tot Mataram. Het aantal leerlingen op de Hollandsch-Chineesche school te Singaradja bedroeg op ultimo 45. Door de te Bangli en Karangasem gelegerde militaire detachementen werden meerdaagsche patrouilles gemaakt.

PERSONALIA.

(Uit de Javasche Crt., voor zooverre niet reeds vermeld).

Departement van Landbouw, Handel en Nijverheid. Tijdelijk belast: Gedurende het aan den houtvester van de houtvesterij Bandjaran B. F. Haag verleend binnenlandsch verlof wegens ziekte tegelijk met zijn eigen functiën: met de waarneming van het beheer van genoemde houtvesterij, de houtvester belast met het beheer van het boschdistrict Japara V. L. Hacker; met de waarneming der betrekking van hoofdopziener in die houtvesterij, de opziener J. Th. Walangitang, thans aldaar werkzaam.

Overgeplaatst: van het boschdistrict Banjoemas naar het boschdistrict Toeban de opziener J. Beijer.

Departement van Burgerlijke Openbare Werken. Benoemd: tot architect, A. L. F. J. van den Dungen Gronovius, thans tijdelijk belast met de waarneming van die betrekking.

Tijdelijk belast: met de waarneming van de betrekking van architect, de opzichters der 1ste klasse, E. G. Th. Burgers en A. Mioulet.

Belast: met de waarneming der betrekking van hoofdingenieur chef der technische afdeeling E van het Departement der Burgerlijke Openbare Werken, de ingenieur der 1ste klasse J. Haringhuizen, thans tijdelijk gesteld ter beschikking van den directeur der Burgerlijke Openbare Werken, ten einde te worden belast met de functiën van chef van genoemde afdeeling, onder aanteekening dat hij den titel zal voeren van waarnemend hoofdingenieur der 2de klasse.

Gesteld: ter beschikking van den directeur der Burgerlijke Openbare Werken ten einde te worden geplaatst als tijdelijk adspirant-ingenieur bij den Waterstaat en 's Lands Burgerlijke Openbare Werken, H. H. Gehlsen en N. L. Thiele, beiden daartoe ter beschikking gesteld van den Gouverneur-Generaal.

Geplaatst: bij de directie de ingenieur 3e kl. H. H. Nieuwenhuis, thans toegevoegd aan den Gouverneur van Celebes en Onderhoorigheden.

Departement van Financiën. Benoemd: tot algemeen ontvanger der 1ste klasse, de algemeen ontvanger der 2de klasse, F. W. Samuels; tot algemeen ontvanger der 2de klasse, de algemeen ontvanger der 3de klasse, J. A. Welsson; tot algemeen ontvanger der 3de klasse, de 1ste commies bij het Departement van Financiën, E. K. Winter [illegible].

Departement van Gouvernementsbedrijven. Benoemd: tot administrateur der derde kl. bij de Gouvernements Pandhuizen, de adjunct-administrateur, C. A. Bickes.

Departement van Oorlog. Overgeplaatst: van de gewest. en plaats. geniedienst v. d. 1e milit. afd. op Java te Batavia naar de IVe afd. v. h. D. v. G. (hoofdbureau der genie) te Batavia de majoor der genie C. J. de Bruijn.

Verleend: wegens langdurigen dienst, een jaar verlof naar Europa, aan den 2den luitenant der cavalerie, C. Swerts.

Ontslagen: met ingang van 3 Juni 1912, op verzoek, wegens volbrachten diensttijd, eervol en met behoud van recht op pensioen uit Hr. Ms. militairen dienst, de majoor-intendant bij de Militaire Administratie, H. von Maunts.

Bevorderd: bij het wapen der infanterie: tot kapitein, de eerste-luitenants J. Feikema, met verlof in Europa, en W. H. Cassa; tot eerste-luitenant, de tweede-luitenants, K. van Erpecum en A. D. van Steenbergen.

Departement van Marine. Bij de gouvernements-marine. Geplaatst: op Hr. Ms. Koning der Nederlanden, de machinisten P. A. Karsdorp en D. Houthuijsen.

Overgeplaatst: van Hr. Ms. Koning der Nederlanden op Hr. Ms. van Doorn, de machinist L. G. R. van Schie; van Hr. Ms. van Doorn op Hr. Ms. Koning der Nederlanden, de machinist P. Visser; van het stoomschip Flamingo op het stoomschip Java de 1e stuurman D. E. de Boer; van het stoomschip Java op het stoomschip Flamingo de 3e stuurman G. J. Knijs.

Departement van Justitie. Benoemd: tot buitengewoon substituut griffier van den landraad te Fort de Kock Th. J. M. Gloosmeijer.

Eervol ontslagen: als buitengewoon substituut-griffier van den landraad te Martapoera P. H. Makatita.

Departement van Binnenlandsch Bestuur. de commies op het assistent-residentiekantoor te Menado Ch. Mansveld heeft wegens langdurigen dienst een jaar verlof naar Europa aangevraagd, met de maand Juli a.s.

Departement van Oorlog. De 1e luitenant J. D. Roukens, van verlof uit Nederland teruggverwacht, wordt bij aankomst geplaatst bij het 15e bataljon; de 2e luitenant E. A. Nix, uit Nederland verwacht, zijnde bestemd voor den dienst hier te lande, wordt bij aankomst geplaatst bij het 1e bataljon.

Familieberichten.

ONDERTROUWD: A. J. Nieuwenhuizen en J. F. A. Kruyt, Batavia; E. F. Erdtsieck en P. E. Sersansie, Meester-Cornelis.

GEHUWD: L. E. Esche en H. F. de Waal, Salemba. — V. H. Harma en C. E. van der Hyde, Soerakarta.

BEVALLEN: J. B. van Damme-Jalink, Z., Batavia.

OVERLEDEN: I. H. Bollaan, Batang Toroe. — G. Chevallier, 83 j., Serang.

West Indië.

SURINAME.

PARAMARIBO, 22 MAART.

De ontslagneming van den heer Thomson.

De West van 19 Maart schrijft dat den vorigen avond in de Koloniale Staten mededeeling was gedaan van den brief van den heer Thomson waarin hij de redenen van zijn ontslagneming als Statenlid uiteenzet. Het gaat over de verhoogde subsidie aan de R. Katholieke gemeente en de Evangelische Broedergemeente. De heer Thomson herinnert er aan hoe de Staten den betreffenden post door gouverneur Idenburg op de begrooting gebracht geschrapt hadden, en hoe en de heer Idenburg als minister en minister de Waal Malefijt deze beslissing van de Staten geëerbiedigd hadden.

Maar waarmede de Koloniale Staten niet konden instemmen, is het vreemde en voor dit College zoo krenkend antwoord, waarmede de minister zijne rede van 9 Februari 1910 in de Kamer besloot:

„Ik herhaal echter, dat ik mij volkomen vrijheid reserveer om een volgende maal, als het blijkt dat het kan, de subsidiën wel degelijk tot een hooger bedrag voor te stellen, ook al zouden de Staten daarvoor niet het initiatief nemen."

Uit deze woorden spreekt gebrek aan appreciatie van het werk der Staten. Zij beteekenen, dat de minister de Staten beschouwt als quantité négligeable, een wassen neus, waarmede de regeering het niet zoo nauw behoeft te nemen.

Ik kon mij dan ook niet weerhouden — zoo vervolgt de heer Thomson — in de zitting van 2 Mei 1910 de hoop uit te spreken, dat de minister geen uitvoering zou geven aan dit voornemen doch in geval hij het toch deed, dan twijfelde ik niet, of de Koloniale Staten zouden weten wat de eer van dit lichaam van zijne leden eischt.

De heer Thomson keert zich ook tegen de philippica in de Tweede Kamer op 28 December 1910 aan het adres der Koloniale Staten door den heer Van Vlijmen gehouden.

Per adres aan den Kamer hebben de Kol. Staten daartegen geprotesteerd.

Dit adres werd in de Kamer ter griffie gedeponeerd. Niemand nam er eenige notitie van. Het is niet eens gelezen. Want anders zou toch allicht iemand hebben geprotesteerd toen 22 December j.l. het katholieke Kamerlid van Vuuren wederom de Staten aanviel. Hij verklaarde (sprekende over het rapport der Suriname commissie):

„nooit of nimmer zijne medewerking aan de uitvoering daarvan te zullen verleenen, wanneer eeredienst en bijzonder onderwijs worden overgeleverd aan de Koloniale Staten van Suriname, die zich te dien aanzien maar al te vaak vijandig toonden".

Dit geval bewijst wederom, dat de Tweede Kamer niet de minste aandacht schenkt aan de verslagen van het verhandelde in de Staten. Meer voorbeelden daarvan zijn voor 't grijpen.

Het plan om drie departementen te vereenigen, was door de Staten gewijzigd. De minister heeft op een vraag van eenige Kamerleden het oorspronkelijk plan hersteld. Dit zou volgens bedoelde Kamerleden goedkooper zijn. Een bewijs weder, dat geen nota is genomen van de rede van het lid van Ommeren in de Staten, waarin uitvoerig betoogd is dat het plan van de Staten f 10,000 besparing geeft.

Op de jongste begrooting verminderden de Staten enkele traktementen boven f 8000, en schonken een kleine verhooging dan de schriel bezoldigde surnumerairs. De minister vond dit laatste overbodig, doch van de traktementen boven f 8000 mocht niets worden afgeknibbeld.

Het koloniaal bestuur heeft op de jongste begrooting een vermindering van arts-traktementen doorgedreven, die velen op zichzelve al bedenkelijk achten. De minister vond dit nog niet genoeg, en heeft het traktement nog weer f 800 lager gesteld. De gevolgen dreigen schromelijk te worden. Er is nu reeds groot gebrek aan geneesheeren. En de inlandsche geneesheeren die hun artsdiploma behalen, worden door het geringe traktement genoopt elders naar beter om te zien. Een treffend geval is dat van den geneesheer Tjon Akien, die, gaarne welwillende werken in zijn geboorteland, gedwongen is in verband met de bezoldiging hier, zijn land te verlaten, omdat hij elders veel meer kan verdienen.

Wat de minister met de eene hand ontneemt, wordt met de andere kwistig uitgedeeld. Aan onderwijzers der gereorganiseerde Emmaschool bijv. wordt meer betaald dan volgens de traktementsregeling mag geschieden.

Dit alles, en nog veel meer — zoo eindigt de heer Thomson — vestigt bij mij de overtuiging, dat bij eene totale afwezigheid van appreciatie voor het werk der Koloniale Staten bij de Nederlandsche regeering, ook het vertrouwen in hun oordeel zoek is. Ik heb daarom gemeend mijn Statenlid-mantel aan den kapstok te moeten hangen, om de talrijke uren, die ik voor het Staten-werk noodig heb, eene nuttiger bestemming te kunnen geven.

De balata-industrie in Nickerie.

Uit Nickerie berichten De West klachten over onvoldoende medewerking van het districtsbestuur in zake de balata-industrie, die zulke ruime baten afwerpt, dat het district een belangrijk overschot op de bestuursuitgaven oplevert.

Het blad komt van een uitvoerige beschouwing tot deze conclusie:

Men mag vertrouwen, dat het bestuur de noodige aandacht zal wijden aan de klachten van een industrie die overwegend belang heeft voor de kolonie en die door de droogte een zeer moeilijken tijd... achter den rug heeft, willen wij hopen.

Het is noodig, dat het bestuur eens eindelijk wakker wordt en eens voor al maatregelen treft ten aanzien der grensbewaking. Aan dezen onhoudbaren toestand sedert jaren, moet nu een einde komen, wil het bestuur niet schromelijk tekort schieten in zijn taak. Eenige denkbeelden voor een betere bewaking zijn aan de hand gedaan in een schrijven van 7 Aug. j.l. van collectors in Nickerie aan den districtscommissaris.

OFFICIEELE BERICHTEN.

Buitenl. verlof verleend, een jaar, wegens langdurigen dienst, aan den godsdienstleeraar der N. P. Isr. gemeente P. A. Hillman.

Goudconcessie verleend, aan: C. S. Chin A Qui, 200 H.A. Mar. t. W.; J. A. St. Maarten, 200 H.A. Sur. t. W.

Goudconcessie hernieuwd, aan: S. M. Levie, 200 H.A. Sur. t. W.

Goudonderzoek. Vergunning tot onderzoek naar delfstoffen, aan J. A. da Costa, 4000 H.A., Mar. t. W.

Balataconcessie hernieuwd, aan: A. G. F. Anijs, 7070 H.A. Cor. t. O.; Ter Laag & Co. 5380 H.A. Sar. t. O.; W. Soederhuyzen, 7500 H.A. en 11,000 H.A., Sur. t. O. en t. W.

Timmerhout. Vergunning tot bewerking van timmerhout, uitgezonderd bolletrie, heve, letterhout en geelhart, aan A. Levant, 400 H.A., Pad van Wanica.

Benoemd: tot districtsklerk in Cottica: de tijdelijke klerk H. H. G. Juda; tot buitengewoon agent van politie in den Saramaccapolder: J. C. Elmont.

Balata-concessie verleend aan: J. L. O'Connor, 2 × 5000 H.A., Sur. t. O. en Sar. t. W.

Goudonderzoek. Vergunning tot onderzoek naar delfstoffen, aan Everett, 4000 H.A., Sar. t. O.

Familieberichten.

ONDERTROUWD. Joseph N. Fox en H. Ch. van Leesten. — Tjan-Kam-Jaw en B. Kamerodjo. — Franciscus S. Georgeson en C. Reeveld. — Emile A. Gilliard en L. A. Campagne. — Guillaume H. L. Ong-Hing en P. J. S. Tuilen. — Louise Punselie en B. H. F. Naar. — Lodewijk W. Blijd en L. Ch. C. Santanius. — John F. Oostburg en R. Aftaria. — Evert Ch. Verveer en E. R. de Neuze. — Salomon J. W. Bandanon en M. W. Roberds. — Johannis G. C. Schenkers en G. D. Kamp. — Rudolf Tolk en S. J. Blijden.

GEHUWD. Met dispensatie van afkondigingen: Matheus Lausing en L. Calderon.

BEVALLEN. M. F. Elshot geb. Bilkerdijk, Z. — M. G. Engelbrecht geb. Green, D. — E. J. Kleevens geb. Jansen, Z. — E. M. Sibilo geb. Lobato, Z. — H. A. Hirschfeld geb. Nunes, D. — M. E. J. Wilson geb. Polak, Z. — M. M. Fitz-James geb. Vogelland, Z. Buiten echt geboren: 10 jongens en 9 meisjes.

OVERLEDEN. Brunings, Jacoba C. W., echtg. van Charmes, 67 j. — Corver, Dirk, 28 j. — Duivenbode, Juliana C., 70 j. — Grens, Herman J., 23 j. — Haag, van den, Hendrika, wede. v. Raymann, 62 j. — Haverbast, Ida M., wede. van Akker, 58 j. — Imanuel, Gerhard F., 31 j. — Klaiber, Louis F., 25 j. — Leeuwaarde, van Ludwich, H. G., 3 m. — Muntslag, Johanna F., 7 m. — Pennig, Saraatje, 70 j. — Polak, Sara S., 81 j. — Rodrigues, Reinhard J., 27 j. — Twees, Johanna, 50 j. — Welles, Eduard A., 18 j. Levenloos geboren: 5 kinderen.

Onderwijs.

Nederlandsche Vereeniging voor Teekenonderwijs.

Te Amsterdam heeft heden de Nederlandsche vereeniging voor teekenonderwijs haar 32ste algemeene vergadering gehouden. In zijn openingswoord wees de voorzitter, de heer B. W. Wierink, erop, dat in het afgeloopen jaar de vereeniging met succes de stoffelijke belangen van de teekenleeraren had behartigd. In verschillende gemeenten heeft men bereikt, dat de teekenleeraren volkomen gelijkgesteld zijn met de leeraren in de andere vakken.

Al kan de vereeniging dus ook in deze richting op succes bogen, toch zal het haar voornaamste streven blijven in geestelijke richting voor het teekenonderwijs te werken. De leuze: in de eerste plaats het teekenonderwijs; in de tweede plaats de teekenleeraren, zal ook in de toekomst door de vereeniging gehandhaafd worden. Hulde bracht spreker aan de heeren H. J. den Hertog en C. B. Posthumus Meyjes voor de meesterlijke wijze, waarop zij in den Amsterdamschen gemeenteraad de belangen der teekenleeraren hebben behartigd.

Een speciaal woord van welkom richtte de voorzitter ten slotte tot den inspecteur van het lager onderwijs, den heer J. C. Fabius, alsmede tot den oud-voorzitter den heer W. B. G. Molkenboer.

Uit het jaarverslag van den secretaris den heer J. de Jong Czn. bleek, dat het ledenaantal thans 253 bedraagt, waaronder elf eereleden.

Over 1911 bedroegen de inkomsten der vereeniging f 1366.20, de uitgaven f 1453.72 zoodat er een nadeelig saldo van f 87.52 te boeken valt.

In de plaats van den heer Herm. J. de Vries, die tusschentijds zijn bestuursfunctie had neergelegd, werd de heer M. D. van Dijk, uit den Helder, gekozen.

In de vacatures ontstaan door het periodiek aftreden van de heeren G. W. Boot Bzn. en J. Visser, werd door de benoeming van de heeren W. A. E. v. d. Pluym, uit Amsterdam, en J. Veldkamp, uit Zwolle voorzien.

Als plaats voor de volgende jaarvergadering werd wederom Amsterdam bepaald.

In de middagvergadering werd een bestuursvoorstel behandeld, om de regeering te verzoeken de eischen voor vakteekenen in de onderwijsacten overeenkomstig een tweetal ontwerp-programma's te wijzigen.

Na afloop van de besprekingen werden de leden in de gelegenheid gesteld de Groote Koopmansbeurs te bezichtigen.

Tijdens de vergadering werd in het lokaal, waar de bijeenkomst plaats vond, een tentoonstelling gehouden van teekeningen, vervaardigd door de leerlingen van de rijkskweekschool voor onderwijzers te Haarlem.

Vereeniging van Gymnastiekonderwijzers in Nederland.

Gisteren is te Nijmegen de algemeene vergadering van de Nederl. Vereeniging van Gymnastiekonderwijzers gehouden. De huishoudelijke vergadering was niet druk bezocht.

De voorzitter, de heer J. H. Luiting, van Amsterdam, deelde mee, dat in zake een nieuwe nomenclatuur voor school- en vereenigingsturnen medewerking zal gezocht worden bij het bestuur van het Nederlandsch Gymnastiek Verbond. Er zal een vakblad van de Vereeniging verschijnen en over 14 dagen is van het hoofdbestuur een voordracht voor de benoeming tot leden van de redactie te verwachten.

Betreffende het brengen van meer eenheid in de examens voor vak I zegt het hoofdbestuur zoo spoedig mogelijk onderzoek toe.

De voorzitter wijst op de aanwezigheid van den 85-jarigen heer Steenbergen, uit Den Haag, den oprichter van de vereeniging voor 49 jaar, en stelt namens het hoofdbestuur voor, hem tot eerelid te benoemen. Dit geschiedt met luid Applaus. Verder wordt tot eerelid benoemd jhr. Alting van Geusau, majoor bij den generalen staf.

De penningmeester doet daarop eenige globale mededeelingen omtrent den financieelen toestand, waaruit blijkt, dat de inkomsten bedragen hebben ongeveer f 1000 en de uitgaven ongeveer f 1016.

Bij referendum zal gestemd worden over een voorstel tot contributieverhooging.

De bestuursverkiezing wordt uitgesteld tot 1914, wanneer het derde deel van het bestuur aftreedt. Het 50-jarig bestaan van de vereeniging zal gevierd worden in de volgende algemeene vergadering.

In verband hiermede wordt gelezen een brief van den heer Ketting, bestuurslid te Rotterdam, door ziekte afwezig, die dan een congres voor lichamelijke opvoeding gehouden zou willen hebben. De brief wordt voor kennisgeving aangenomen.

Besloten wordt toe te treden tot het internationale congres voor zedelijke opvoeding in Den Haag.

Unie, een school met den bijbel.

Onder voorzitterschap van den heer A. de Geus is heden te Utrecht de 31ste jaarvergadering gehouden van de Unie, een school met den Bijbel. Medegedeeld werd, dat het aantal scholen met den Bijbel in 1911 vermeerderde met 29 en verminderde met 1, zoodat het op 1 Januari 1912 1036 bedroeg. Reeds zijn 22 scholen in aanbouw, in verband met de vermeerdering van de subsidie. De Unie-collecte bracht f 96,039.93 op, dus f 1216,835 meer dan in 1910.

Verschillende rapporten werden vervolgens vastgesteld. De voorzitter sprak een woord van hulde aan baron M. T. P. Mackay, die 22 jaren lang de vereeniging als bestuurslid en als penningmeester gediend heeft en nu als bestuurslid aftreedt.

Aan het fonds Lucas werd, in verband met het 10-jarig bestaan van deze afdeeling, f 100 in plaats van f 50 toegekend. De ondersteuningskas Johannes en het suppletiefonds Barnabas ontvingen elk f 100.

Tot bestuursleden werden gekozen in de vacature van den heer Mackay, die zich niet herkiesbaar stelde, de heer C van der Voort van Gijp, in Den Haag; in de vacature van den heer Hoogstraten, die niet herkiesbaar is, dr. M. A. Brants, te Velp; in de vacature van den heer Pollema, die niet herkiesbaar is, de heer H. M. Tromp, te Sneek en in de vacature van den heer De Jonge, de heer J. de Hoogh, te Goes.

Dr. J. v. de Moor, uit Den Haag, hield verder een inleiding over het onderwerp: de christelijke school en de zending.

Haagsche ambachtsschool.

In tegenwoordigheid van de wethouders van financiën en van onderwijs, eenige leden van de commissie van toezicht op het M. O., van het bestuur der Teeken-academie en van eenige vereenigingen op vakgebied, heeft gisteren de uitreiking plaats gehad van de einddiploma's en van de prijzen aan leerlingen van de Ambachtsschool in Den Haag.

De waarn. voorzitter, de heer Nooijen, bracht hulde aan de nagedachtenis van den overleden voorzitter, jhr. mr. Snouck Hurgronje, en wees op den sterken bloei van de inrichting, op de toeneming van het aantal leerlingen, op de sympathie, die de school steeds meer ondervindt van de ambachtslieden zelf die er dan ook hun kinderen heen zenden.

Spr. bracht voorts dank aan de Vereeniging ter bevordering van de kennis in de grafische vakken, die het mogelijk maakte, dat ook het onderwijs in deze vakken aan de school kan worden gegeven.

Vervolgens deelde hij mee, dat er een grootsch plan in bewerking is tot uitbreiding van het ambachtsonderwijs van deze school. Komt het tot uitvoering van die plannen, dan zal het bestuur een nieuw beroep moeten doen, onder openbaarmaking van de plannen, op die colleges, welke de school steeds zulk een warm hart toedroegen en geldelijk bijstonden.

Na de uitdeeling van de prijzen en diploma's, gaf wethouder Simons, bij afwezigheid van den burgemeester, die zeer tot zijn leedwezen verhinderd was, deze bijeenkomst bij te wonen, uiting aan de waardeering van het gemeentebestuur voor den arbeid van de school.

Uit het jaarverslag van de Vakschool voor Kleermakers te Arnhem blijkt, dat zij aan subsidiën van rijk, provincie en gemeente ontving samen f 8302, aan contributiën f 568, aan werkloonen van patroons f 755. Het tekort op de rekening steeg van f 401 tot f 470.

Het aantal leerlingen steeg tot 83, 2 leerlingen verlieten tusschentijds de school. Het aantal aanvragen overtreft nog steeds het aantal beschikbare plaatsen.

Overeenkomstig de door de gemeente Arnhem voor haar te verleenen subsidie gestelde voorwaarde namen dit jaar voor het eerst twee werklieden zitting in het bestuur van de school, waardoor het bestuur hoopt voortaan ook op den steun van de werkliedenorganisaties te kunnen rekenen.

Marine en Leger.

De tijdelijke adjudant in gewonen dienst van H. M. de Koningin de luitenant ter zee 1e kl. H. E. baron van Asbeck zal wegens terugkeer in actieven dienst bij de marine met bestemming naar Ned.-Indië, in den a.s. zomer ophouden deel uit te maken van Hr. Ms. Militair Huis.

De officieren, die onder leiding van den luit.-kol. van den gen. staf B. J. Land deel zullen nemen aan de taktische oefeningen in het terrein in Gelderland, Limburg en Noordbrabant, zijn heden te Arnhem bijeengekomen.

De inspecteur van administratie en intendant van de zeemacht C. V. Veldman, thans werkzaam in de directie van de marine te Willemsoord, is bestemd om in Juni naar Oost-Indië te vertrekken teneinde bij de koloniale marine te worden geplaatst.

De majoor C. Bosch, van het 2e reg. vesting-art. te Naarden, wordt binnenkort bevorderd tot luitenant-kolonel.

De 1e luit. B. E. Stöver, van het reg. gren. en jagers, wordt 1 Nov. e.k. voor 1 jaar werkzaam gesteld onder de bevelen van den chef van den gen. staf te 's-Gravenhage.

De militie-eerste-luit. H. V. B. Wijnmalen, van het reg. gren. en jagers, zal binnenkort den dienst wegens lichaamsgebreken verlaten.

Volgens het eerste jaarverslag van het Sanatoriumfonds door de onderofficiersvereeniging Ons Belang in het leven geroepen, zijn thans bij dat fonds aangesloten 169 buitengewone leden, 19 begunstigers en 2023 donateurs. Er hadden 83 schenkingen plaats. Het totaal van de inkomsten bedroeg f 2018; de verkoop van sanatoriumbloempjes bracht f 210 op.

Den minister van oorlog is verzocht om een rijkssubsidie beschikbaar te stellen. In beginsel is de minister niet ongenegen het fonds te steunen door het aanvragen van gelden op de begrooting; deze steun kan evenwel slechts worden verleend aan een geheel zelfstandig fonds, dat zich ten doel stelt, niet alleen de leden van Ons Belang, maar ook de onderofficieren niet leden van de vereeniging te helpen.

Drie patienten worden voor rekening van het fonds verpleegd; voor een vierde patiente wordt nog gelegenheid voor verpleging gezocht.

Uit het verslag blijkt, dat er steeds groote bezwaren worden ondervonden om plaatsing te verkrijgen in de inrichting naar keuze van de patiënten; er zijn in den regel meer aanvragen dan beschikbare bedden.

Rechtzaken.

HOOGE RAAD.

De Hooge Raad heeft heden uitspraak gedaan in de zaken van:

1°. K. T., sleepbootkapitein te Delfzijl, door het gerechtshof te Leeuwarden, waarheen zijn zaak door den Hoogen Raad, met vernietiging van het vrijsprekend vonnis der rechtbank te Groningen, was verwezen, veroordeeld tot f 10 boete of 10 dagen hechtenis, terzake van het feit, dat hij op 15 Mei 1910 met de sleepboot Norderney, zijnde een Nederlandsch zeeschip, waarvan hij eigenaar en gezagvoerder was, gevaren had over de Oostfriesche Wadden van Brunsbüttel naar Delfzijl, zonder een zeebrief te bezitten.

In deze zaak had het Openbaar Ministerie bij den Hoogen Raad, in overeenstemming met een van de aangevoerde cassatiemiddelen, geconcludeerd tot vernietiging van het arrest en ontslag van den requirant van alle rechtsvervolging, aangezien hem niet ten laste was gelegd, dat hij de Nederlandsche vlag voerde, terwijl uit de wet blijkt, dat een Nederlandsch zeeschip niet identiek is met een zeeschip dat de Nederlandsche vlag voert, hoedanig schip alleen volgens art. 1 der Zeebrievenwet verplicht is, een zeebrief te bezitten.

Zich met deze conclusie vereenigende, ontsloeg de Hooge Raad den requirant van alle rechtsvervolging.

2°. S. K., agent van politie te Dordrecht, door het Hof te 's-Gravenhage wegens mishandeling veroordeeld tot 14 dagen gevangenisstraf.

Geen der beide cassatiemiddelen, in deze zaak aangewend, gegrond achtende, verwierp de Hooge Raad het beroep.

3°. den ambtenaar van het openbaar ministerie bij het kantongerecht te Assen, tegen de nietigverklaring van de dagvaarding in de zaak van A. F. vrachtrijder te Smilde, die in strijd met art. 3 der politieverordening van Assen zonder vergunning van B. en W. een vierwieligen handwagen op de Varkensmarkt had laten staan.

De Hooge Raad verwierp het cassatieberoep, nu immers de kantonrechter feitelijk had beslist dat de bedoelde dagvaarding onduidelijk was ten aanzien van de plaats waar het feit gepleegd zou zijn.

4°. O. B., voorwerker van de Ned. Heidemaatschappij en onbezoldigd Rijksveldwachter te Renkum, door het Hof te Arnhem veroordeeld tot f 25 boete of 25 dagen hechtenis, wegens het opzettelijk en wederrechtelijk dooden van een dier (een jachthond, die door hem op de Renkumsche heide was doodgeschoten).

Ook dit cassatieberoep werd verworpen, daar de requirant zich noch op de Jachtwet, noch op art. 41 Strafwetboek, noch op art. 26 der Renkumsche politieverordening met vrucht kon beroepen om zijn daad te rechtvaardigen.

Verder heeft de Hooge Raad heden uitspraak gedaan op het revisieverzoek van den Haagschen onderwijzer A. J. D. B., door het hof te 's-Gravenhage wegens schennis van de eerbaarheid, waarbij een ander zijns ondanks tegenwoordig is, veroordeeld tot gevangenisstraf van een maand.

Men herinnert zich, dat de Hooge Raad, alvorens ten principale te beslissen, in deze zaak een onderzoek had opgedragen aan jhr. mr. van Meeuwen, rechter in de rechtbank te 's Gravenhage.

Verzoeker had aangevoerd, dat de getuige huisvrouw Willemse op haar verklaring was teruggekomen en thans had erkend, dat het onmogelijk was in haar slaapkamer meer in de achterkamer van verzoeker te zien dan diens hoofd.

De Hooge Raad overwoog, dat uit het getuigenonderzoek, door den rechter jhr. mr. van Meeuwen ingesteld, ernstige twijfel rijst aan de juistheid van de uitspraak, en het mogelijk wordt, dat de vroeger afgelegde getuigenverklaringen ten laste van den verzoeker op een vergissing berusten. Mitsdien gelastte de Hooge Raad de herziening van het arrest van het hof te 's Gravenhage en verwees de zaak naar het gerechtshof te Amsterdam.

Bij den Hoogen Raad is verder heden beslissing genomen in de zaak van H. O., winkelier te Rotterdam, door het Hof te 's-Gravenhage veroordeeld tot 3 maanden gevangenisstraf wegens heling van een vat machineolie.

Aangevoerd was dat hier is recht gedaan op eene bijzondere meening of gissing, bij redeneering opgemaakt, te weten de verklaring: „en hij, getuige, begreep, dat zulks met van Gelderen eveneens het geval was."

Advocaat-generaal mr. Ledeboer was van oordeel, dat deze zin aldus moest worden geïnterpreteerd, dat de woorden: „en hij, getuige, begreep" beteekenden: „en hij, getuige, voor zich de overtuiging had." Zóó opgevat lag in deze verklaring ongeoorloofde meening of gissing opgesloten. Hij achtte dan ook het cassatiemiddel ongegrond en concludeerde tot verwerping van het beroep.

Uitspraak 6 Mei.

Voor den Hoogen Raad werd heden voor de tweede maal behandeld de zaak van A. S., landbouwer te Vlodrop, door de rechtbank te Roermond, waarheen de Hooge Raad, met vernietiging van een vonnis van den kantonrechter aldaar, zijn zaak had verwezen, wegens zonder verlof van het bevoegd gezag versperren van een openbaren landweg (den ondersten Bennebroeckweg onder Vlodrop) veroordeeld tot 36 geldboeten ieder van f 5 of 3 dagen hechtenis voor elke boete.

Mr. J. H. Telders, advocaat te 's-Gravenhage, ontwikkelde in deze zaak bij pleidooi een drietal cassatiemiddelen van formeelen aard: 1°. had na de verwijzing van de zaak door den Hoogen Raad om op de bestaande dagvaarding opnieuw te worden berecht en afgedaan, de rechtbank te Roermond de vooging moeten bevelen; 2°. bleek niet, dat ter terechtzitting is voorgelezen het arrest van verwijzing van den Hoogen Raad in deze zaak; 3°. was onvoldoende gemotiveerd, dat de bestemming tot openbaar gebruik van den weg door den daartoe gerechtigde daaraan gegeven is.

Ten aanzien van dit laatste punt merkte pleiter nog op dat in casu, waar het verkeer over den onderhavigen weg zich verlegd heeft over een stuk grond dat iemand toebehoort in privaat eigendom, niet gezegd mag worden, dat het publiek recht het privaat recht emporteert, doch het verkeer over den privaten grond slechts is toegelaten zoolang de private eigenaar dit gedoogt, tenzij een daad van den eigenaar valt aan te geven, waardoor de bestemming van publieken weg aan dien grond wordt gegeven. Op dat standpunt staat ook het Kon. besluit van 1907 inzake de Loolaan. De Hooge Raad heeft dat standpunt eenigszins gemitigeerd, door ook toe te laten de toestemming of medewerking van den eigenaar van den grond als aanwijzing voor de openbaarheid. Maar ook al gaat men in die richting nog verder, steeds dient in het vonnis te worden gevonden een overweging waaruit de bestemming van den kant van den eigenaar tot openbaarheid kan blijken. Uit dit vonnis blijkt daarvan niet.

Conclusie O. M. 22 dezer.

Aanbestedingen.

AMSTERDAM. De Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij heeft heden aanbesteed: het leveren van gegoten ijzer ten behoeve der centrale werkplaats bij Haarlem. Ingekomen 8 biljetten; minste inschrijvers: Haagsche Machinefabriek en IJzergieterij, perceel 1 f 8560; Albert Fontaine la Hestre, Mariemont, perceel 2 f 7.70 per 100 kg.; Deventer IJzergieterij voorheen Nering Bögel & Co. perceel 3 f 5.74; B. Ubbink & Co., Doesburg, perceel 4 f 6.45; Emile van Oppen, Maastricht, perceel 5 f 13.40 per 100 kg.

AMSTERDAM. Het gemeentebestuur heeft heden aanbesteed: het maken van walmuren en beschoeiingen langs den Schinkel bij de Zeilstraat. Ingekomen 26 biljetten. Minste inschrijver de heer A. de Leon Wz., f 36,480.

399ste Staatsloterij.

2de kl. 1ste lijst. — Trekking 9 April

GETROKKEN PRIJZEN.

(Naar de voorloopige lijst.)

Prijs van f 5000: 9617

„ „ „ 1000: 365 672 17261

„ „ „ 400: 274 10388 18007 19759

„ „ „ 100: 1781 6893 14274

Prijs van f 30:

23	69	112	113	138	145	219	269
300	304	330	333	401	407	427	449
487	568	569	624	673	741	752	768
801	855	860	886	924	935	936	976
1011	1023	1049	1052	1075	1111	1129	1132
1211	1236	1265	1286	1317	1348	1464	1472
1486	1569	1618	1670	1676	1690	1698	1772
1787	1792	1793	1804	1809	1842	1885	1942
1945	1998	2012	2018	2056	2071	2084	2190
2196	2225	2227	2341	2244	2326	2345	2348
2349	2359	2424	2437	2450	2652	2712	2718
2741	2743	2749	2809	2828	2897	2902	2915
2969	3122	3133	3181	3204	3234	3268	3298
3330	3364	3384	3449	3465	3495	3581	3554
3617	3707	3757	3764	3794	3802	3862	3913
3956	3964	3967	3979	4002	4034	4109	4110
4152	4184	4049	4186	4196	4217	4239	4243
4255	4301	4367	4381	4384	4388	4442	4443
4465	4469	4484	4504	4530	4541	4546	4625
4638	4670	4683	4719	4734	4747	4787	4865
4874	4879	4936	4975	4989	4992	5030	5048
5045	5051	5102	5134	5135	5157	5179	5223
5332	5346	5405	5450	5469	5474	5512	5576
5581	5614	5634	5649	5674	5680	5688	5777
5780	5781	5823	5864	5899	5916	5955	5970
6059	6063	6079	6143	6190	6201	6212	6215
6234	6235	6285	6301	6329	6355	6362	6448
6452	6575	6829	6830	6882	6899	6904	6908
6944	6954	6956	6963	6990	7021	7028	7056
7050	7057	7092	7188	7191	7216	7240	7255
7288	7316	7324	7325	7328	7366	7450	7478
7477	7509	7532	7544	7570	7666	7697	7746
7755	7768	7783	7796	7797	7842	7844	7883
7915	7920	7937	7943	7965	8009	8018	8094
8138	8165	8187	8218	8309	8343	8380	8391
8422	8458	8558	8587	8590	8688	8692	8711
8770	8779	8786	8904	8906	8917	8978	9036
9048	9064	9081	9082	9095	9233	9235	9283
9288	9292	9296	9300	9305	9333	9345	9368
9373	9411	9421	9423	9473	9476	9518	9539
9571	9625	9680	9684	9714	9766	9817	9840
9846	9860	9871	9878	9884	9907	9956	9994
10003	10013	10022	10037	10049	10060	10074	10078
10080	10081	10097	10107	10140	10214	10218	10238
10278	10315	10326	10348	10417	10420	10430	10457
10470	10481	10531	10535	10573	10607	10667	10682
10705	10717	10724	10731	10738	10758	10771	10789
10864	10874	10884	10910	10969	10979	11010	11029
11040	11081	11083	11143	11169	11180	11182	11214
11220	11221	11227	11240	11255	11338	11345	11361
11440	11441	11471	11488	11541	11554	11618	11639
11673	11689	11716	11770	11794	11835	11876	11878
11891	11905	11918	11941	12032	12076	12112	12198
12204	12248	12306	12336	12342	12344	12358	12372
12408	12416	12420	12544	12545	12571	12596	12619
12620	12624	12636	12641	12646	12667	12672	12673
12754	12791	12794	12804	12919	12933	12985	12990
13005	13007	13013	13015	13032	13090	13111	13127
13147	13254	13265	13307	13313	13321	13338	13339
13403	13439	13541	13621	13622	13628	13662	13664
13680	13694	13811	13824	13860	13911	13967	14002
14022	14046	14071	14114	14209	14218	14228	14238
14250	14267	14273	14280	14289	14308	14379	14452
14483	14484	14580	14592	14774	14798	14800	14831
14837	14851	14866	14871	14896	14920	14963	14974
14975	14981	14987	15056	15069	15072	15073	15104
15165	15175	15182	15217	15232	15315	15324	15326
15343	15344	15361	15388	15413	15446	15455	15496
15596	15704	15745	15776	15855	15866	15877	15891
15914	15932	15971	15975	16013	16062	16093	16207
16236	16257	16272	16288	16292	16305	16323	16341
16357	16380	16403	16443	16457	16469	16470	16509
16513	16590	16688	16722	16744	16773	16798	16814
16873	16885	16930	16952	16989	17005	17008	17090
17111	17240	17268	17294	17304	17450	17491	17510
17522	17526	17563	17564	17575	17642	17647	17678
17688	17694	17712	17716	17718	17770	17806	17824
17908	17920	17938	17956	17978	17993	18105	18108
18169	18184	18207	18235	18326	18328	18332	18337
18345	18407	18424	18433	18441	18450	18481	18508
18535	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
18738	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
18896	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
19132	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
19448	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
19611	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
19675	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
19848	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
20075	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
20386	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
20583	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
20732	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
20962	20975	20992					

Mededeelingen en Aanbevelingen (buiten verantwoordelijkheid van de Redactie).

Handelsberichten.

ROTTERDAM, 9 APRIL.

Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.

Koffie. Noteering op termijn.

	9 April			4 April			9 April		4 April	
	Santos.						Robusta W.I.K.			
	Heden		Vor.	Heden			Vor.			
	midd.	ocht.	not.	midd.	ocht.	not.				
April	39⅞	39¾	39⅞	42½	42½	42½				
Mei	39¾	39¾	39¾	42½	42½	42½				
Juni	39¾	39¾	39¾	42½	42½	42½				
Juli	39¾	39¾	39¾	42½	42½	42½				
Augustus	39⅝	39⅝	39⅝	42½	42½	42½				
September	39⅝	39⅝	39⅝	42½	42½	42½				
October	39⅝	39⅝	39⅝	42¼	42¼	42¼				
November	39⅝	39⅝	39⅝	42¼	42¼	42¼				
December	39⅝	39⅝	39⅝	41¾	41¾	41¾				
Januari	39⅝	39⅝	39⅝	41¾	41¾	41¾				
Februari	39½	39½	39½	41¾	41¾	41¾				
Maart	39½	39½	39½	41¾	41¾	41¾				
April	—	—	—	—	—	—				
Superior	43	—	43	—						

prijsh. kalm. kalm. kalm. kalm. kalm. Omzet 5,500 balen. — balen.

Peper. (Lampong in entrepôt). Heden Vor. midd. ocht. not. — April 27⅞ 27⅞ 27⅞; Mei 27⅞ 27⅞ 27⅞; Juni 27⅞ 27⅞ 27⅞; Juli 27¾ 27¾ 27¾; Augustus 28 28 28; September 28 28 28. October 28 28 28; November 28⅛; December 28¼; Januari 28¼; Februari 28¼; Maart 28¼. Omzet 200 balen. kalm. kalm. kalm.

Kruidnagelen. Zanzibar op termijn. April 31 31 31; Mei 30⅞; Juni 31⅛; Juli 31⅛; Augustus 31⅞; September 32⅛. October 32⅛; November 32⅜; December 32⅜. Omzet — matten. prh. prh. kalm.

Tin. Noteering te 2 — u. Banka. Straits. 9 April 4 April 9 April 4 April. Loco —; April 121¼ 121—; Mei 121 118—; Juni 118¾ 118—; Juli 118¼ 118—; Augustus 117— 116¾; September 115½ 115—; October 115¼ 115—. Stemming stil.

Koffie. Goed ord. Java 52 ct., Superior Santos 43 ct.

Rubber. (Bericht van de makelaars Havelaar & De Vries). Londen heden onveranderd; hard fine Para per Mei/Juni 4/11½; plantagesoort 5/4¼.

Margarine. Afgedaan 250 ton Harrison (afwijkend) en op aflading: 150 ton. United promp te f 75; 60 ton. Invincible per April à f 63; 50 ton, dito per Mei à f 62.

AMSTERDAM, 9 APRIL.

Koffie. Noteering op termijn. 9 April 4 April — Santos. — Robusta W.I.K. (prh. prh. kalm. kalm. kalm. kalm.) Omzet 1000 bn. Omzet 250 bn.

Koffie. Beweging van den Brazil-oogst van 1 Juli — 8 April in 1912, in 1911 en in 1910, resp. tot 6 en 8 April:

	1911/12	1910/11	1909/10
Rio-Janeiro.			
Aanv. in de havens	3,127,000	2,161,000	3,123,000 bn.
Uitv. naar Europa	1,062,000	799,000	756,000
do. V.-St.	1,798,000	798,000	1,037,000
Voorraad	293,000	446,000	326,000
Santos.			
Aanv. in de havens	10,816,000	7,739,000	9,307,000
Uitv. naar Europa	6,196,000	4,220,000	4,454,000
do. V.-St.	3,319,000	3,558,000	2,508,000
Voorraad	1,340,000	1,734,000	2,010,000

Suiker. Noteering op termijn (in f ½) 2.30 uur. April. Geboden Gelaten Geboden Gelaten. April f 16.22 f 16.25 f 16.30 f 17.4; Mei 17.— 17.2 17.12 17.7; Juni 17.4 17.6 17.5 17.9; Juli 17.5 17.7 17.6 17.12; Augustus 17.5 17.9 17.6 17.14; September 12.28; October 12.25 12.30 12.24 12.28; November 12.21 12.26 12.24 12.28; December 12.22 12.25 12.24 12.28; October/Decemb. 12.23 12.28 12.22 12.27; Januari 12.23 12.28 12.23 12.30; Februari 13.1 13.3 13.1 13.3; Maart 13.1 13.5 13.1 13.6; April/Juni 13.3 13.6 13.1 13.6. Stemming oude oogst flauw; nieuwe oogst kalm. Omzet 2000 sk.

Peper. (Lampong in Entr.) 2.45 u. Not. op term. April 27½; Mei 27⅞; Juni 27⅞; Juli 27⅞; Augustus 27⅞; September 27⅞; October 27⅞; November 28⅛; December 28—; Januari —; Februari —; Maart —. Stemming kalm. Omzet 200 bn.

Kruidnagelen. Rotterd. Contract. Zanzibar in entrep.: 9 Apr. 4 Apr. April 30⅞ 30⅞; Mei 31 31; Juni 31⅛ 31⅛; Juli 31¼; Augustus 32⅛; September 32⅜; October —; November 32—; December 32—; Januari —; Februari —; Maart —. Stemming kalm. Omzet — matten.

Banka-Tin. Noteering op termijn te 2 — u. Loco —; April 120¾; Mei 118½; Juni 118½; December —; Augustus 116¾; September 115¼; November —; Februari —; Maart —. Stemming vast.

Olie. Officieele noteering van de Vereeniging voor den Oliehandel, medegedeeld door Marinus Weyerman. Raapolie. 9 April 3 April. Vliegend f 35½ 35¼; In de stad —; April —; Maart/Mei —; Mei 34½ 34; Mei/Augustus 33¼ 33¾; Sept./Dec. 33 33. Lijnolie. Vliegend f 41½ 41¼; in de stad —; April —; Maart/Mei —; Mei 40 40½ 40½; Mei/Augustus 39½ 39½; Sept./December 36⅝ 36⅞ 37⅛ 36¾.

SCHIEDAM, 9 APRIL.

Noteering van de Beurscommissie. Moutwijn f 15½ per Ned. vat, zonder fust en zonder de belasting. Moutwijn flauw. Spoeling per ketel f 1.4).

SCHIEDAM, 9 APRIL.

Graan-Spiritus f 26— à —. Melasse-Spiritus f 21½ à 21¾, ruwe Spiritus f 12— à 12¼.

LONDEN, 9 APRIL.

Suiker (11.11) Biet 88 gr. rend. flauw. Noteering: April 14½—; Mei 14½—; Aug. 14⅞—; Oct./Dec. 11½— koop. en verk. koopers. koopers. koopers.

(Part.) LONDEN, 9 APRIL (1st beurs.)

Metalen. Tin contant £ 198.—/—; Op 3 maanden £ 194.—/—; Stemming vast. Chili-Koper contant £ 70.12/6; Op 3 maanden £ 71.—/—; Stemming vast.

(R.A.) LONDEN, 9 APRIL (3 u. n.m.)

Suiker. Duitsche Biet per April 14/2¼ genoteerd. (Slot.) 9 April 4 April (Slot.)

Lijnolie 33/6 33/6; Mei/Aug. 30/4½ 30/4½.

Metalen. (slot) Straits-Tin contant £ 198.—/—, op 3 mnd. £ 194.—/—. Chili Koper contant £ 70.11/3, op 3m. £ 71.3/9. Zink £ 25.10/. Lood (Spaansch) £ 16.2/3 à 16.5/-.

IJzer. (te beurs) Cleveland Middle bro No. 3 contan 51/10½ en op 1m. 52/2½ koopers.

Lijnolie. Uitvoer vor. week 208 ton, waarvan — naar Rotterdam.

Boter. Friesche 121/- à 123/-.

LIVERPOOL, 9 APRIL. (Telegram van Hornby, Hemelrijk & Co., medegedeeld door Van der Linden & Co., Rotterdam.)

Egyptische Katoen. Heden Vorig slot per Mei 9.12 9.01; per Nov. 9.16 9.08; per Jan. 9.19 9.08.

(R.A.) LIVERPOOL, 9 APRIL.

Katoen stil. Verkocht 6,000 bn. Aanvoer 77,000 bn.

Tweede telegram.

Katoen stil. Amerikaansche loco 0.22, Braziel 0.22 d. hooger. Bruine Egypt. ⅛ d. hooger. Oost-Ind. 1/16 d. hooger. Surats stil. Op termijn prijsh. Afgedaan 6,000 bn., waarvan — bn. op speculatie.

	9 April	4 April	3 April
Basis mdl. Amer. ba. G.O. p. Apr./Mei	6.03 d.	5.93 d.	5.95 d.
Juni/Juli	6.14	5.93	5.94
Aug./Sept.	6.10	5.88	5.90
Oct./Nov.	6.07	5.81	5.83

Men noteert: Amerik. middlg. 6.39 d.

LIVERPOOL, 9 APRIL.

Amerik. Katoen (Depêche van A. J. Buston & Co.) (Medegedeeld door Joannes Paris, Amsterdam.)

	4 u. 13	11 u. 5	4 u. 13	10 u. 5
April	—	6.17 d.	6.01 d.	5.94 d.
April/Mei	—	6.17	6.—	5.93
Mei/Juni	—	6.15	5.99	5.93
Juni/Juli	—	6.14	5.98	5.92
Juli/Augustus	—	6.13	5.96	5.91
Augus/September	—	6.10	5.94	5.88
September/October	—	6.08	5.91	5.84
October/November	—	6.06	5.89	5.82
November/Dec.	—	6.03	5.87	5.81
December/Januari	—	6.03	5.87	5.80
Januari/Februari	—	6.03	—	—
Februari/Maart	—	—	—	—
Stemming		willig.	vast.	prijsh.

LIVERPOOL, 9 APRIL. (Medegedeeld door Gerhard Polak, Amsterdam.)

Tarwe Roode Winter: Vorig slot. 12½ u. Slot. Mei 7/10¾ 7/11⅛ —; Juli 7/4¾ 7/5⅛ —; October 7/4⅜ 7/3 —. Stemming: Vast. Prijsh. Omzet — contracten (1000 quarters).

(R.A.) GLASGOW, 9 APRIL.

IJzer. Uitvoer vorige week 8,398 ton, tegen 15,869 ton in dezelfde week van het vorig jaar.

(R.A.) HULL, 9 APRIL.

Lijnolie 9 April 4 April (Slotk.) 36/3 36/6.

PARIJS, 9 APRIL (Openingskoersen.)

Raapolie per 100 kilo per April 75.75, per Mei fr. 73.50, 4 md. v. Mei 74.—, 4 laatste md. 72.50. Stemming prijsh.

Lijnolie per April 97.75, per Mei fr. 93.75, per 4 md. van Mei 83.75, 4 laatste md. 81.50. Stemming hooger.

Spiritus per April 61.—, per Mei fr. 61.75, 4 md. van Mei 60.50, 4 laatste md. 53.50. Stemming prijsh.

Suiker 88 gr. dadelijk fr. 39.25 à 40.75. Stemming kalm. Witte n°. 3 per April fr. 45.75—, Mei 45.75—, 4 md. van Mei 44.25—, 4 md. v. Oct. 38.—. Stemming flauw. Geraffineerd 79.50 à 80.—.

Meel (Stads-) per April fr. 36.—, Mei fr. 36.25, 4 md. van Mei 36.25, 4 laatste md. 32.50. Stemming vast.

Tarwe per April fr. 29.50, Mei fr. 29.60, 4 md. van Mei 27.90, 4 laatste md. 25.30. Stemming vast.

Rogge per April fr. 22.—, Mei 22.—, 4 md. van Mei 21.—, 4 laatste md. 18.25. Stemming kalm. Betrokken lucht.

HAVRE, 9 APRIL. (Telegram v. L. Reinhart, medegedeeld door Gebr. Altona).

Koffie (12— u.) Santos good average per Mei 84¾, Sept. 84¾, Dec. 83¾. Stemming kalm.

HAVRE, 9 APRIL. (Medegedeeld door J. G. de Wilt Visser.)

Koffie (10.45 u.) Mei, Juli, Sept., Dec. Mrt. '13 — 84¾ 84— 84¼ 83¾ 83¾ kalm. (12.5 u.) 84¼ 84— 84¼ 83¾ kalm.

HAVRE, 9 APRIL.

Koffie. Ontvangsten 8 April te Rio 10,000 bn., te Santos 12,000 bn.

Rio-Janeiro. Wisselkoers op Londen 16¼ d.

HAVRE, 8 APRIL. (Medegedeeld door J. G. de Wilt Visser.)

Peper. 12.5 u. 10.45 u. Slotnot. 3.30 u. — per Mei 64¾ 64½; Juli 65— 65; September 66— 66¼; December 67¼ 67; Maart 1913 —. Stemming kalm. kalm.

Katoen. 12.5 u. 10.45 u. Slotnot. 3.30 u. — per Juli 74¼ 73—; September —; December 73⅞ 71½; Maart 1913 —. Stemming prijsh. k.mp.

Wol. 12.35 u. 10.45 u. Slotnot. 3.30 u. per Juli 171½ 171—; September —; December 171¼ 170½; Maart 1913 —. Stemming kalm. kalm.

(R.A.) BERLIJN, 9 APRIL.

Granen. Officieele noteeringen.

		slotkoers	openingsk.	vorige slotk.
Rogge per Mei		195.—	195.—	195.—
	Juli	197.25	197.25	197.75
	Sept.	177.50	177.50	177.50
Raapolie	Mei	63.50	—	63.—
	October	63.50	—	63.—
Tarwe	Mei	224.50	224.50	223.25
	Juli	224.25	224.50	223.25

Stemming vast.

(R.A.) KEULEN, 9 APRIL.

Raapolie per 100 kilo dadelijk 66.—, per Mei 64.—.

(R.A.) BREMEN, 9 APRIL.

Reuzel. Noteering: Wilcox Armour Andere merken in tobbetjes Shield in dubbele emmers 50¾ 50¾ 51¼. Stemming kalm. **Koffie** prijsh. **Katoen.** Middling Upland in loco f 57½. Stemming willig.

HAMBURG, 9 APRIL. (Medegedeeld door J. G. de Wilt Visser.)

Koffie (10.15) Mei Juli Sept. Dec. Mrt. '13 Stemming 68— 67¾ 67¼ 67½ — prijsh.

HAMBURG, 9 APRIL. (Medegedeeld door J. G. de Wilt Visser.)

Suiker. Stemming flauw. Noteering te 10.15 u. Aug. Oct./Dec. Jan./Mrt. '13 — 15.15 15.22½ 11.20 11.30.

HAMBURG, 9 APRIL.

Suiker (2.22 u.) Biet per Mei 14.— Aug. 14.40 Oct./Dec. 11.12½ alles per 50 kg. Stemming kalm m. prijsh.

HAMBURG, 9 APRIL. (Telegram van de Waren Handel-Gesellschaft, medegedeeld door Smalt & Zoon.)

Suiker (10.45 u. v.m.) per Mei 14.20; **Koffie** Mei 67¼; **Salpeter** Mei 9.92½.

BUENOS-AYRES, 7 APRIL.

Goudagio 127.27 pct.

BUENOS-AYRES, 8 APRIL.

		slot.	opening.	vor. slot.
Tarwe	per April	8.78	8.80	8.80
	Mei	8.82	8.70	
Mais	April	4.95	4.96	
Haver	April	6.30	6.35	
Lijnzaad	April	16.18	15.60	
	Mei	16.19	16.20	

ROSARIO, 8 APRIL.

		slot.	opening.	vor. slot.
Tarwe	per Mei	8.40	8.35	
Mais	April	4.80	4.90	
Lijnzaad	April	15.20	15.20	

DULUTH, 8 APRIL.

Lijnzaad per Mei 2.15¾ c., Juli 2.11⅛ c. — 6 April 2.17 c., 2.12⅝ c.

DULUTH, 8 APRIL.

Tarwe per Juli 8 April 107¾ c. 6 April 107⅛ c.

ST. LOUIS, 8 APRIL.

Tarwe per Juli 94⅛ c. 6 April 94½ c.

ANTWERPEN, 8 APRIL.

Cichorei-wortelen. De markt verkeerde onder den invloed der feestdagen, terwijl ook de lettige fluctuaties der 6 laatste maanden hun invloed niet misten. De voorraden zijn vrij beperkt. Men noteerde te Gent op 5 dezer fr. 25.50 prompte disponibele, fr. 19 voor herfstlevering nieuwen oogst; te Maagdenburg op 5 dezer mk. 24 voor disp. en mk. 16.50 voor herfstlevering nieuwen oogst.

NEURENBURG, 6 APRIL.

Hop. Deze week werden verkocht 400 en aangevoerd 200 bn. De prijzen bleven onveranderd. Stemming vast.

RUMEENSCHE GRAANMARKTEN. GALATZ, 27—29 MAART 1912.

Medegedeeld door het Consulaat-Generaal van Rumenië te Rotterdam.

Graansoort:	Verkochte hoeveelheden in kilogr.	Laagste en hoogste gewicht per hectoliter in kilogr.	Laagste en hoogste prijs per 100 K.G. in francs.
Tarwe	3540,000	76—78	19.80—21.90
dito roode	—	—	—
Rogge	149,000	70—73	15.00—16.25
Gerst	101,000	62	17.25—17.85
Haver	95000	42	15.60
Mais	750000	74—77	14.15—15.10
dito roode	132000	73—75.5	14.0—15.50
dito Cinquantine	15,000	75—76	15.15
Lijnzaad	—	—	—
Koolzaad	—	—	—
Boekweit	—	—	—

SEMARANG, 11 MAART.

Suiker. Zooals gewoonlijk vormde dit artikel wederom de hoofdschotel en hoewel de Europeesche noteeringen nu juist niet onverdeeld gunstig luidden, waren er toch van tijd tot tijd weder factoren, die er toe bijdroegen om zaken doen mogelijk te maken, zij het dan ook niet in die mate als men gaarne zou wenschen, daar men bij begin van verslagweek reeds de ingetreden daling door en seinde Europa regelmatig een val van een tot soms drie pence. De houders van nog oude suikers die dit nu niet meer zulk een zeker beslt schiten, wonden hierin waarschijnlijk aanleiding om de restanten van hun voorraad te spuien, toen er van de zijde van Singapore en ook van Hongkong meer vraag begon te komen. Door plaatselijke Chineezen werd voor deze destinaties ongeveer 25,000 pic. opgenomen tot prijzen van f 10⅝ à f 10⅞ voor 16 en à f 11½ f. o. b. voor superieur, terwijl voor hoofdsuiker loco pakhuis f 10¼ werd aangelegd. Zooals hiervoor reeds gezegd, was de betere prijs in Singapore en Hongkong, waarheen men nu weder durfde te gaan afschepen, hiervan oorzaak. Voor hoofdsuiker wilde men in eersigenoemde plaats f 8 en voor superieur wit f 8.75 aanleggen, terwijl Hongkong voor dit laatste assortiment f 11 wilde besteden wat bij den vrij gunstigen koers voor die destinatie een exporteur nog een aardig voordeel liet.

Ook een klein restantje superieure stroopsuiker ging in andere handen over à f 8¾, hetgeen ook wel voornoemde bestemming zal volgen.

Toen tegen het einde der week de berichten beter werden, trokken ook voor oude oogst de prijzen weder aan en men wilde koopen tot f 11.70 superieur en f 10.70 hoofdsuiker. De weinige houders waren echter evenzeer vaster gestemd en men moest resp. f 11.75 en f 10.75 betalen om wat te bemachtigen.

Voor nieuwen oogst bleef ook onverdeelde belangstelling bestaan en van de zijde in het begin der week dadelijk een vrij groote vraag ...

... (Locomotief).

Stoom- en Zeilvaart.

BINNENLANDSCHE HAVENS.

NIEUWE WATERWEG aang. 9 April Amiral l'Hermite, st. Duinkerken; Volturno, st. New-York; City of Munich, st. Dublin; Copenhagen, st. Harwich; Rotterdam, st. New-York; Leonora, st. Bilbao; Haus Brion, st. Hamburg; Urania, st. Le Goulette; G. Sandt, st. Santander; Patria, st. Valencia; Arnold, st. Stettin.

Vertr. 9 April Bravo, st. Christiania; Carl Menzel, st. Marseille; Canada, st. Noordzee; Armora, st. Newcastle; G. Koch, st. Aarhuus.

TRANSATLANTISCHE LIJNEN.

Het st. Volturno arriv. 9 April v. New-York te Rotterdam.

BUITENLANDSCHE HAVENS.

BILBAO aang. 3 April Rigi, st. Rotterdam. BONA vertr. 7 April Gisella Groedel, st. Rotterdam. BRISTOL aang. 7 April Julia, Buisman, Faro; ... CARDIFF aang. 6 April Glencoy, st. Hoek v. Holland; Dragoman, st. Rotterdam; ... COLOMBO aang. ... COLON vertr. 3 April Versailles, st. St. Nazaire. DARDANELLEN gep. 6 April Themisto, st. Sulina n. Rotterdam. DOVER gep. 7 April Idaho, st. Newyork n. Hull; ... DUBLIN aang. 8 April City of Munich, st. Rotterdam. ENSENADA vertr. 5 April Kylemore, st. Londen. FASTNET gep. 8 April Mauretania, st. Newyork n. Liverpool. FERNANDO NORONHA gep. 7 April Hohenstaufen, st. Santos n. Hamburg; ... GENUA vertr. 5 April Burgermeister Hachmann, st. Carthagena ... GIBRALTAR gep. 6 April Saxonia, st. Japan n. Rotterdam; ... GOOLE aang. 7 April Derwent, st. Rotterdam; Altona, st. Amsterdam. HAVANA aang. 3 April La Navarre, st. St. Nazaire. HAVRE aang. 7 April Rhaetia, st. Brazilië; Dalebank, st. Galveston. HUELVA aang. 1 April Hedda Hansa, Hauwerzijl, Figueira. HULL aang. ... KHERSON vertr. 3 April Brit Kalman, st. Rotterdam. KINSALE gep. 8 April William Cliff, st. Mobile n. Liverpool. KONSTANTINOPEL gep. 2 April O. A. Knudsen, st. Poti n. Rotterdam; ... LA PALLICE aang. 2 April Leentje, Koopman, Plymouth. LA PLATA vertr. 5 April Breynton, st. Londen. LAGOS vertr. 4 April Falaba, st. Liverpool. LAGUNA vertr. 30 Maart Sostrene, Falmouth. LAS PALMAS aang. 6 April Scottish Monarch, st. Port Pirie n. Antwerpen; ... LISSABON vertr. 6 April Hillary, st. Liverpool n. Para. LIVERPOOL aang. 8 April Auldmuir, st. Kurrachee; ... LIZARD gep. 8 April Trio, Tallal n. Falmouth; ... LONDEN aang. 7 April Tweelake, st. Rotterdam; ... MADEIRA aang. 6 April Eger, st. La Plata n. Europa. MALTA aang. 7 April Galata, st. Alexandrië n. Rotterdam; ... MANZANILLO vertr. 31 Maart Athos Romanos, st. Rotterdam. MARSEILLE aang. 7 April Nile, st. Japan n. Londen; ... MEMEL vertr. 6 April Hansa, st. Rotterdam. MOBILE aang. 9 April Krogborg, st. Rotterdam. MONTEVIDEO vertr. 6 April Belle of Ireland, st. V.K./Cont. NANTUCKET gep. 7 April Charlois, st. Antwerpen n. Philadelphia. NEWPORT NEWS aang. 5 April Alster, st. Gulfport n. Europa. NEWYORK aang. 6 April Narragansett, st. Londen; ... NATAL aang. 7 April Breis Isel, st. Pauillac. NORFOLK aang. 7 April Genesee, st. Liverpool. OUESSANT gep. 7 April Martha Woermann, st. Rotterdam n. W.-Afrika. PENSACOLA aang. 7 April Carmen, st. Hamburg. PERIM gep. 6 April Lord Stanley, st. Bombay n. ... PERNAMBUCO vertr. 6 April Oronsa, st. Liverpool n. Callao. PHILADELPHIA aang. 7 April Eagle Point, st. Londen. PLYMOUTH aang. 7 April Scheldestroom, st. Amsterdam; Killoran, Geelong. POINT A PITRE vertr. 4 April Mont Ventoux, st. Havre. PORTLAND aang. 7 April Thames, Nederl. sleepb. PORTLAND M. aang. 7 April Ascania, st. Londen. PORT PIRIE vertr. 7 April Erasmo, Massa, Kanaal. PORT SAID aang. 7/8 April Sydney, st. Marseille n. Japan. PORTSMOUTH aang. 5 April Helena, Steenstra, Jersey. PUNTA ARENAS vertr. 4 April Poplar Branch, st. V.K. RANGOON aang. 5 April Clan Sinclair, st. om voor V.K./Cont. te laden. RIGA vertr. 6 April Thetis, st. Rotterdam; Ariel, st. dito. RIO JANEIRO aang. 6 April Cordillère, st. Bordeaux. ST. VINCENT K.V. vertr. 7 April Orissa, st. Callao n. Liverpool. SAGRES gep. 7 April Crest, st. Huelva n. Rotterdam; ... SHIELDS aang. 7 April Harald, st. Terneuzen; ... SINGAPORE vertr. 6 April Chumpon, st. Antwerpen. SJANGHAI aang. 8 April Ping Suey, st. Liverpool. SOUTHAMPTON aang. 8 April Rijndam, st. Rotterdam. SUEZ aang. 6 April ... SWANSEA aang. 5 April Dalegarth, st. Rotterdam. TENERIFFE gep. 7 April Persic, st. Australië n. Londen. TUTICORIN vertr. 5 April Den of Mains, st. Londen. WIGHT gep. 8 April Malta, st. Calcutta n. Londen.

GEMENGD.

AMSTEL, Rotterdam, 9 April. Het st. Amstel arriv. gisteren v. Rotterdam te Bordeaux. HERMES, Rotterdam, 9 April. Het st. Hermes vertr. 7 April v. Lissabon n. Har. KINDERDIJK, Rotterdam, 9 April. Het st. Kinderdijk v. Rotterdam n. Huelva, pass. gisteren Ouessant. LAZONA, Rotterdam, 9 April. Het st. Lazona, v. Koningsbergen n. Rotterdam, pass. gisternamiddag 2 u. Brunsbuttel. PERSEUS, Rotterdam, 9 April. Het st. Perseus, v. Riga n. Rotterdam, pass. gisteren Brunsbuttel. PHOEBUS, Rotterdam, 9 April. Het st. Phoebus vertrok 7 April v. Dantzig n. Rotterdam. SPES-PYLADES, Rotterdam, 9 April. De ss. Spes en Pylades, v. Stettin n. hier, pass. resp. gisteren avond 9 u. en 11 u. 30 m. Brunsbuttel. UBBERGEN, Rotterdam, 9 April. Het st. Ubbergen vertrok gisteren v. Rivadeo n. Rotterdam.

CARGALIJSTEN AMSTERDAM.

JAVA Oranje, st.: ... [cargo list]

WEST-INDIE Prins Maurits, st.: ... [cargo list]

RIJNVAART.

LOBITH gep. 8 April, v. 's midd. 12 u., en bestemd n. r de st.: ... [list of vessels]

Gepasseerd: ... [list of vessels]

HANSWEERT aang. 8 April en bestemd naar: ... [list of vessels]

WATERHOOGTEN.

Rotterdam, 10 April. Hoogwater 1ste getijde 9 u. 10 m.; 2de getijde 10 u. 23 m. Keulen, 9 April. (11 u. v.m.). Waterstand 2.57 m. Ruhrort. Waterstand 2.70 m. Kehl, 9 April. Waterstand 2.56 m. Mannheim, 9 April. Waterstand 3.45 m. Caub, 9 April. Waterstand 2.28 m. Ruhrort, 9 April. Waterstand 1.90 m. Keulen, 9 April. Betrokken lucht.

Avondblad, A.

Sport.

Toerisme.

Een en ander over „de vrije uitlaat".

Naar aanleiding van veelvuldige klachten over het onderlijk geraas dat sommige automobilisten met hun machines in de steden veroorzaken, hebben, gelijk onze lezers bekend is, de A. N. W. B. Toeristenbond voor Nederland, de Nederlandsche Automobiel Club en de Ned. Motorwielrijders Vereeniging thans officieel tot hun leden het verzoek gericht, in de bebouwde kommen geen gebruik meer te maken van de „vrije uitlaat."

Hoewel in het orgaan van den A. N. W. B. „De Kampioen" reeds bij herhaling werd gewezen op den overlast, aan het niet-automobielrijdend publiek berokkend door het knaleffect waarmee enkele bestuurders van auto's en motorrijwielen de aandacht op zich meenden te moeten vestigen, zoodat de kwestie geenszins nieuw is, komt thans de zaak van de „vrije uitlaat" door het vereenigd optreden van drie vereenigingen, die het welzijn van het modern vervoermiddel beoogen, feitelijk binnen de belangstellingssfeer van het groote publiek.

Vandaar, dat deze aangelegenheid op dit oogenblik voldoende rijp kan worden geacht voor een beschouwing in de dagbladpers.

De heer Henri Meyer schrijft ons 't volgende over dit onderwerp:

De redactie deed mij het verzoek, deze zaak van twee kanten te willen beschouwen, d. w. z. de voor- en nadeelen van de vrije uitlaat te specificeeren en aan den lezer de conclusie over te laten. Deze taak is echter niet uitvoerbaar zonder eenige kleine uitweidingen op motor-technisch gebied. Want al zijn zeer vele lezers van dit blad voldoende op de hoogte van de theorie en de practijk van het automobilisme, er dient rekening te worden gehouden met een meerderheid, voor wie de uitdrukking „vrije uitlaat" een nietszeggend automobiel-barbarisme is.

Laten we dus de beginselen der automobiel-mechanica even in al haar prachtigen eenvoud de revue doen passeeren.

De automobielmotor is een werktuig, waarbij, evenals in een gasmotor, het arbeidsvermogen van gasontploffingen nuttig wordt aangewend. Deze gasontploffingen worden, — volmaakt onschadelijk voor de naaste omgeving! — veroorzaakt binnen de solide wanden van een of meerdere metalen cylinders. In elken cylinder beweegt zich een zuiger, die door middel van een zuigerstang den druk der explosies overbrengt op een krukas. De meest gebruikelijke automobielmotoren bezitten vier cylinders, dus ook vier zuigers, die door middel van de zuigerstangen een motoras met vier krukken, waarop een zwaar vliegwiel bevestigd is, doen rondwentelen.

De zaak werkt aldus. Wanneer de zuiger door de rondwenteling van de krukas zich in den hermetisch sluitenden cylinder omlaag beweegt, ontstaat boven den zuiger een depressie, een luchtverdunning. Op dit oogenblik wordt boven in den cylinder door een eenvoudig mechanisme, dat door de krukas in beweging wordt gebracht, een klep geopend. Dit is de inlaatklep. Deze inlaatklep is de deur, die toegang geeft tot de zuigbuis, welke in verbinding staat met een heel klein gasfabriekje, dat automatisch, bij elke zuiging, één deel benzine vermengd met tien deelen lucht in gasvorm naar den cylinder doet toestroomen. Bij de neergaande zuigerbeweging wordt dus de cylinder via de inlaatklep volgezogen met een ontplofbaar mengsel van benzinedamp en lucht. De zuiging houdt op, zoodra de zuiger het eind van zijn baan heeft bereikt, waarna de inlaatklep zich sluit. Hiermede is de eerste phase, de eerste takt van de beweging afgeloopen.

Nu begint de tweede takt. De krukas, die een halve omwenteling heeft volbracht en den zuiger door middel van de zuigerstang omlaag heeft getrokken, voltooit haar beweging en drijft nu, door de thans omhoog gaande kruk, den zuiger naar boven, waarbij het gasmengsel in den cylinder wordt samengeperst. Deze samenpersing bereikt haar hoogtepunt wanneer de zuiger niet hooger meer kan, en dus, gehoorzamend aan de krukasbeweging, weder op het punt is, zich omlaag te bewegen. Op dit oogenblik nu, dat men technisch het eind van het compressietempo noemt, ontspringt te midden van het hooggespannen explosieve gas een electrisch vonkje, teweeggebracht door een mede door de motor-as gedreven electrisch toestel.

Wat te verwachten was, gebeurt: er heeft een explosie plaats en de hevige gasdruk drijft den zuiger met kracht omlaag.

Dit nu is het arbeids-tempo van den motor.

De krachtstoot, aan den zuiger meegedeeld, plant zich namelijk via de zuigerstang en de krukas voort en het ontwikkelde arbeidsvermogen wordt als 't ware opgehoopt in het zware vliegwiel, dat door de explosie in snelle draaiing wordt gebracht.

Na de explosie is de cylinder gevuld met afgewerkte gassen, hoofdzakelijk bestaande uit koolzuur en waterdamp. Deze gassen moeten nu worden uitgedreven om in den cylinder plaats te maken voor een nieuwe lading explosief gas. Deze ontruiming is ook weer het werk van den zuiger. Bij de volgende omhooggaande zuigerbeweging wordt, wederom door een eenvoudig mechaniekje, een tweede klep boven in den cylinder geopend: de uitlaatklep. En met een forschen zuigerstoot wordt nu het afgewerkte gas, dat nog een hoogen hittegraad bezit, naar buiten, in de vrije lucht geworpen.

Om den cyclus van verschijnselen, die binnen den explosiemotor gedurende twee krukasomwentelingen plaatsgrijpen, te recapituleeren, hebben we dus 1°. het zuigtempo waarbij de cylinder met explosief gas geladen wordt; 2°. het samenpersingstempo; 3°. de ontploffing of het arbeidstempo en 4°. de ontruiming van den cylinder of het uitlaat-tempo. Van de vier zuigerbewegingen per twee omwentelingen is er dus één actief, terwijl de drie overige passief zijn. Gedurende één tempo verricht de zuiger arbeid door aan het vliegwiel een impulsie mee te deelen, terwijl in de drie andere tempo's de zuiger door het vliegwiel wordt gedreven.

* * *

Beschouwen we thans het uitlaattempo, omdat hierin de heele historie van de vrije uitlaat terug te vinden is.

De meeste automobielmotoren zijn zeer snelloopende machines. Zij maken van 1500 tot 3000 omwentelingen per minuut; dat wil dus zeggen, dat in iederen cylinder per minuut 750 à 1500 gasontploffingen plaats hebben. Per minuut en per cylinder moeten dus evenveel afgewerkte gasladingen worden uitgedreven, en daar voor dit werk begrijpelijkerwijs niet heel veel tijd beschikbaar is — het gaat hier immers om fracties van een honderdste seconde — hebben de constructeurs de noodzakelijkheid ondervonden om de uitlaatklep reeds te doen openen voordat de zuiger in het explosietempo zijn omlaagsnellende beweging heeft voltooid. Vandaar, dat de gassen reeds worden uitgeworpen ondanks het feit dat zij nog slechts een deel van hun kracht aan den zuiger hebben afgestaan. Ze ontsnappen dan ook in vrij hoog gespannen toestand; de totaliteit hunner explosie heeft zelfs buiten den cylinder plaats. Men ziet dus in het uitlaattempo hetzelfde gebeuren wat er bij het afschieten van een pistool plaats heeft: de explosie werkt nog na buiten den loop, wanneer het projectiel reeds ver buiten het bereik van de totaal-uitwerking is. En evenals bij het vuurwapen gaat de uitlaat der gassen gepaard met knaleffect. Een motor met vier cylinders, die een ietwat sterke vóór-uitlaat heeft, kan per minuut vier- à vijfduizend knallen laten hooren!

* * *

Nu is het een ware triomf der automobieltechniek dat de moderne explosiemotor niet alleen géén knallen laat hooren maar zelfs onder volle belasting vrijwel geruischloos werkt.

Het geknal van de uitlaat heeft men het zwijgen opgelegd door de afgewerkte gassen te ontspannen in een metalen reservoir met verscheidene nauwe doorgangen, dat men knalpot heeft gedoopt. De gassen, die aan het begin der afvoerbuis nog een hooge temperatuur en een hooge spanning bezaten, koelen in het labyrint van kronkelwegen af, verliezen hun drift en ontsnappen eindelijk in de atmosfeer onder een nauw merkbaar gesuis.

En zoo heeft men dan bereikt, dat een zware explosiemotor, die, zonder knalpot werkend, het oorverdoovend geratel van twee of drie mitrailleur-batterijen zou veroorzaken, niet meer leven maakt dan een naaimachine.

Nu kunnen we uit dagelijksche ervaring getuigen, dat de hedendaagsche automobilist, die een auto wenscht te koopen, in de eerste plaats verlangt, dat de motor geruischloos werkt. Niet alleen de fabrikanten, maar ook de afnemers zijn het er roerend over eens, dat geruischloosheid een nobele eigenschap is. De geruischloosheid is zelfs mode-zaak geworden, zooseer zelfs, dat er een algemeen streven in de automobieltechniek bestaat, om de kleppen, die nog altijd een zeker getik veroorzaken, te vervangen door schuiven en dergelijke geruischloos werkende organen.

Hoe komt het dan, zoo zal de lezer vragen, dat er automobilisten zijn, die zoo onmodern te werk gaan, dat ze hun motoren een lawaai laten veroorzaken, dat alle constructeurs met inspanning van al hun inventief vernuft hebben trachten weg te construeeren?

Het antwoord op deze vraag ligt eigenlijk meer op den weg van den psychiater. Er zijn namelijk chauffeurs die bezield zijn met de begeerte om sensatie te wekken. Ik vergelijk ze met den leeuwentemmer, die zijn publiek kippenvel wil bezorgen door het beest flink te laten brullen.

En hoe bereiken ze nu dit begeerde resultaat, om den motor, die door den fabrikant als een nagenoeg geruischloos werktuig werd afgeleverd, te laten daveren als een mitrailleuse?

Wel, het kunstje is zeer eenvoudig. In de gasafvoerbuis wordt vóór den geluiddemper een opening gemaakt, voorzien van een dubbele schuif, die den knalpot naar willekeur buiten werking stelt en de uitlaatgassen direct in de vrije lucht laat ontsnappen. Dit zijdeurtje nu heet de vrije uitlaat en dit instrument is het, waartegen thans van weldenkende zijde oppositie wordt gevoerd.

Nu zouden we de vrije uitlaat onrecht aandoen, wanneer we de meening lieten bestaan, dat het toestel alleen dient om den leeuw te laten brullen. Want er zijn ook automobilisten, die technische argumenten vóór de vrije uitlaat aanvoeren.

Laten we dus ook deze argumenten bekijken. Hierboven hebben we uiteengezet, dat van de vier zuigerbewegingen er slechts één actief is terwijl de overige kracht verbruiken. Welnu, door voorstanders van de vrije uitlaat wordt aangevoerd, dat de gasafvoer meer arbeidsvermogen absorbeert naarmate men de uitstrooming der afgewerkte gassen meer belemmert door ze te dwingen een omweg langs nauwe en kronkelende doorgangen te volgen. Dit is volkomen juist. De gasafvoer door een nauwen knalpot veroorzaakt inderdaad een tegendruk, dien de zuiger heeft te overwinnen en die dus een deel van het in het vliegwiel opgehoopte arbeidsvermogen nutteloos doet verloren gaan. We moeten er echter aanstonds bijvoegen, dat deze tegendruk alleen merkbaar is bij knalpotten van minder goede constructie. Door wetenschappelijke proefnemingen in het laboratorium der Fransche Automobiel Club is glashelder aangetoond, dat een goed geconstrueerde geluiddemper geen noemenswaardigen tegendruk oplevert en dat enkele motoren bij vrije uitlaat zelfs een minder gunstig rendement gaven dan bij toepassing van een voor het motortype geschikten knalpot. Een ander argument voor de vrije uitlaat is dit, dat men bij een geruischloos werkenden motor zich achter het stuur geen rekenschap meer kan geven, of alle cylinders behoorlijk werken. Dit argument weegt echter niet zwaar, omdat er nog verscheidene andere middelen zijn, waaruit het behoorlijk werken van den motor af te leiden is. En dit zijn juist middelen die de trommelvliezen van de burgerij met rust laten.

Alles bijeengenomen zouden we dus zeggen, dat het automobilisme bij de afschaffing van de vrije uitlaat niets te verliezen heeft, vooral nu de signaalinstrumenten zoodanig geperfectionneerd zijn, dat de nadering van een auto zoo noodig ook aan hardhoorenden en dooven kan worden beduid.

De Olympische Spelen.

Het stadion te Stockholm zal den 1sten Juni in bijzijn van den koning worden ingewijd.

De Zweden houden dan proefwedstrijden om te bepalen wie op de Olympische spelen zullen uitkomen.

Voor het lawn-tennis-tornooi hebben zich 80 deelnemers aangemeld, o. a. de Australiër Wilding en de Engelschman Gore. Uit Denemarken E. Larsen en mej. S. Castenskiold.

Het lawn-tennis binnenshuis wordt gespeeld van 5 tot 12 Mei, buiten van 29 Juni tot 5 Juli. De groote spelen beginnen eerst na 29 Juni en eindigen met roeien op 18 en 19 Juli en zeilen op 20—22 Juli.

Lichamelijke Opvoeding.

Vereeniging van gymnastiekonderwijzers.

Op de middag vergadering — die op de huishoudelijke vergadering, waarvan verslag elders in dit blad, volgde — waren o. m. aanwezig de H.H. Jhr. Alting van Geusau, afgevaardigd door het ministerie van oorlog; Jhr. Malvill v. Cambee, afgevaardigd door het ministerie van marine; Ten Bruggencate, inspecteur M. O., afgevaardigd door het ministerie van binnenlandsche zaken; J. Keijnen, voorzitter Ned. Gymnastiek-Verbond; H. J. Bon van het N. O. G.; de eereleden Adrian v. Steenbergen; Ketelaar; Dr. Vink, inspecteur Gymnasia Gemeentelijke Autoriteiten Medici, en vertegenwoordiger van den Nederlandschen Voetbalbond, Onderwijsautoriteiten.

De heer Luiting houdt een welkomstrede en zegt aan alle autoriteiten op het gebied van lichamelijke opvoeding van de zijden der vereeniging samenwerking toe, hij vraagt wederzijdsche waardeering. (Applaus.) Spr. wijst op de teleurstelling van de zijde der vereeniging dit jaar op het gebied van schoolgymnastiek ondervonden. Hij brengt hulde aan de H.H. Verheij, ter Laan en Ketelaar, die voor de gymnastiek in de IIe Kamer streden. Uitvoerig gaat spreker de openluchtspelen, vak I in verband met ministers uitspraken, na, daarbij wijzende op de onbegrensde stelselloosheid. Hij dringt daarom aan op een degelijk, onbevooroordeeld, onpartijdig onderzoek in het waarachtig belang der lichamelijke opvoeding van het Nederlandsche schoolkind.

Dr. Brox te Maastricht houdt daarna een lezing over het onderwerp „De school moet menschen vormen" en wijst op de uitspraak van wijlen Prof. Hensen te Leiden dat geest en lichaam samenhangende deelen zijn. En toch op 't gebied van lichamelijke opvoeding heerscht volkomen anarchie hier alleen geestelijke, daar alleen lichamelijke ontwikkeling.

Hij komt tot de volgende stellingen:

1. De wisselwerking tusschen geest en lichaam eischt, dat ook de lichamelijke oefening aan de school behoort.

2. Voor de lichamelijke oefening behoort voor iederen vollen schooldag, een bepaalde tijd op den rooster der lessen voor te komen.

De tegenwoordige strijd van het bestaan eischt, dat deze materie wekelijk geregeld worden.

3. Vrijstelling van de lichamelijke oefening in de school mag alleen verleend worden op medische gronden.

4. Voor lichamelijke achterlijken moeten afzonderlijke cursussen in lichamelijke oefeningen ingericht worden.

5. Naast de lichamelijke oefening in de school moet ook bevorderd worden het houden van lichaamsoefening in vrijen tijd. Het is noodzakelijk dat dit geschied onder deskundige leiding.

6. Medische keuring van deelnemers aan sport en openluchtspel is een absoluut vereischte.

Aan overlading op middelbare scholen van geesteninspanning gelooft spreker niet bij een normaal kind; maar dit is het gevolg van gebrek aan zelftucht, dat vooral bij het Nederlandsche kind heel groot is. Door lezen van slechte boeken, bioscoopvoorstellingen enz. verlummelt het kind kind zijn tijd wordt tuchteloos en dat wordt aan overlading door het onderwijs toegeschreven.

In gymnastiek ligt het middel dezer kwaal; zij moet gelijkwaardig beschouwd worden met andere vakken, wat spreker uitvoerig toelicht.

Tusschen schoolsport en schoolgymnastiek is groot verschil. Sport is doel, gymnastiek is middel, dat is het principale verschil. Gymnastiek werkt systematisch; sport niet.

Bovendien 't kind moet meer vrijen tijd hebben voor zijne vorming op geestelijk en enlichamelijk gebied, waar het vrij is te dolen, te luieren, al naar het wil.

Komende tot den sport, wijst hij er op wat de heer Hans daaromtrent zegt: waarmee spreker het niet heelemaal eens is. Tusschen sport en openluchtspelen is nog een groot verschil. De groote fout in sport bestaat in de vele wedstrijden, vooral bij het voetbal. Dit is geen sport; dat is een voorstelling van 22 menschen, die aanleiding geeft tot overspanning, waarom soms de nationale roem bij betrokken is. Men maakt daardoor de menschen wuft, verwaten enz.

Men speelt niet om het spel maar om den wedstrijd, en daar ligt het groote gevaar. In Beijeren en in de Phalz worden dan ook reeds maatregelen tegen die wedstrijden genomen.

Voor de jongeren het ongebreidelde, gewone spelen, voor de ouderen wandelen, roeien en andere spelen, mits onder deskundige leiding, die moet waken tegen éénzijdige ontwikkeling.

Medische keuring van den hartspier is vereischte voor de deelnemers aan sport.

Aan het slot der rede werd deze luide toegejuicht.

Intusschen was de heer Mathon, inspecteur der cavalerie, ter vergadering gekomen.

De heer Dasselaar, tuinleeraar te Utrecht, wijst op de behoefte van toezicht op de lichamelijke opvoeding in ons land; over het gebrek aan opleiding voor den gymnastiekonderwijzer.

Dr. J. J. de Blécourt, medicus te Hees, gaat niet mede met den spreker, dat er geen sprake is van intellectuele overlading. Debater gelooft juist dat deze overlading groot is voor het normale kind; de leerstof is te groot.

De heer Ten Bruggencate ziet vele nadeelen van de sport; onder de kleinste leerlingen der N. H. B. S. vooral zijn die het grootst. Hun naam komt in de krant en daarvoor hebben ze wel straf over. Van de ouders dient medewerking gevraagd om niet de ijdelheid van het kind aan te moedigen door deelneming aan sport.

Dr. Soesman, te 's-Hage, plaats op 't gebied van „geestelijke overlading" meer aan de zijde van dr. Brose, dan aan die van dr. Blécourt.

Men dient op physiologische gronden en op tijd tegenmaatregelen te nemen.

De directeur der N. H. B. S. te Harlingen gelooft ook aan geestelijke overlading; er moet te veel gestudeerd worden.

Dr. Horn, directeur der H. B. S. te Schiedam, is over die uitspraak verbaasd; neen, 't is overdrijving op het gebied van sport, die nerveus maakt en minder ontvankelijk voor het ontvangen van onderwijs. Er moet op school meer tijd gegeven worden voor lichamelijke opvoeding.

De heer Kips, lid van het bestuur van den Voetbalbond, is overtuigd sportsman en onderwijzer, merkt op, dat de fout ligt bij de ouders, maar niet bij de sport. Sport, zooals aan Engelsche scholen, dient hier ook ingevoerd; samenwerking tusschen school en sport is noodig.

De heer Bon, lid van het bestuur van het N. O. G., te Amsterdam, protesteert tegen de bewering van dr. Horn, als zou die sport de leerlingen ongeschikt maken voor studie en acht de turnleeraren niet de aangewezen deskundigen.

De heer v. d. Boon, turnleeraar te Haarlem, protesteert daartegen, hij verfoeit de sport om haere wedstrijden zonder deskundige leiding.

De heer Brox beantwoordt daarop de verschillende sprekers.

In behandeling komt nog het voorstel der Zuiderafdeeling om voor het examen in vak T den minimum-leeftijd te doen stellen op 17 jaar.

Amsterdam stelt voor dan leeftijdgrens te verhoogen tot 21 jaar voor M. O., wat de afdeeling Haarlem ondersteunt.

Dit amendement wordt aangenomen evenens 't voorstel der Zuiderafdeeling inzake den leeftijd en het aantal lesuren per week voor opleiding voor examen in vak T.

Hockey.

Nijmeegsche Mixed Hockeyclub.

Het Oostelijk elftal dat Zondag 14 April te Nijmegen spelen zal tegen het Westelijk elftal is als volgt samengesteld: Everts (Nijmegen) doel. Voorthuis (Apeldoorn) en von Heyden (Nijmegen) achter. Hasselman (Amersfoort), v. d. Wallbake (Velp) en Hoen (Apeldoorn) midden. Loman (Apeldoorn), v. Pallandt (Velp), Delcourt (Velp) Mollerus (Apeldoorn) en Zeilinga (Apeldoorn) voor.

Als scheidsrechter zal fungeeren de heer Monoen uit den Haag.

Kaatsen.

Aan het verslag in de Tel. over de algemeene vergadering van den Nederlandschen Kaatsbond, is het volgende ontleend:

Vertegenwoordigd waren 52 afdeelingen. De voorzitter opperde het denkbeeld de bondswedstrijden beter tot hun recht te laten komen door middel van voorwedstrijden, te houden door te stichten federaties van afdeelingen.

Medegedeeld werd, dat de kaatsers J. Tuinhout, te Harlingen, en J. Vlietstra, te Franeker, door het hoofdbestuur waren uitgesloten van deelname aan wedstrijden van 1 October 1911 af tot 1 Juni 1912, wegens deeling van prijzen bij een wedstrijd van „Jong-Nederland" te Pingjum, in September 1911.

Uit het verslag bleek dat de bond thans 63 afdeelingen telde met ongeveer 6000 leden. De rekening over 1911 vermelde aan inkomsten ƒ 1705.41, aan uitgaven ƒ 1960.50, nadeelig saldo ƒ 255.16.

Tot leden van het hoofdbestuur werden herkozen de heeren W. Westra, te Franeker, en O. Hiemstra, te Wommels, terwijl de heer Westra, tevens bij acclamatie werd herbenoemd als voorzitter.

Aan de orde kwam daarop de bekende motie-Leeuwarden, inzake den internationalen wedstrijd te Sneek, welke motie echter werd ingetrokken nadat de voorzitter had medegedeeld, dat deze wedstrijd te Sneek zou worden gehouden op Zondag 23 Juni, dus na den bondswedstrijd, waardoor een bestaand geschil tusschen het hoofdbestuur en de afdeeling werd opgeheven.

De bondspartijen zullen voortaan worden gehouden op een plaats door de algemeene vergadering te kiezen uit een voordracht van vijf plaatsen.

Als plaats waar de bondspartij in 1913 zal worden gehouden, werd gekozen Bolsward, terwijl voor de partij van „Jong Nederland" in 1912 werd gekozen Dronrijp.

Besloten werd het spuwen op den bal te verbieden; deze bepaling is voor de jongenswedstrijden en Jong Nederland direct van kracht en voor alle partijen in 1913. Toegelaten zal worden, dat een emmer met water achter het perk wordt geplaatst om de handen te bevochtigen. Bij bondswedstrijden zullen plaatsgenooten van kaatsers niet als keurmeesters mogen optreden. Aan de afdeelingsbesturen werd het recht toegekend bij overtreding van het kaatsreglement de prijzen in te houden totdat het hoofdbestuur heeft beslist.

Gymnastiek.

Naar aanleiding van het 30-jarig bestaan van de gymnastiekvereeniging Brinio, te Leeuwarden, is aldaar Zondag een nationaal gymnastiekconcours gehouden met den volgenden uitslag:

Brug, rek en paard, 1e graad: 1e prijs, zilv. med. van H. M. de Koningin, Ch. Bruches, van de vereeniging S. v. d. B., te Rotterdam, met 56 p.; 2de O. Terpstra (Olympia) Groningen, 56 p.; 3de Flemer (Atilla) Groningen, 54½ p.; 4de v. d. Burg (D. O. O.) te Utrecht, 53½ p.; en 5de Schenke (Halter) Alkmaar, 52½ p., na loting;

2e graad: 1e prijs, zilv. med. van H. M. de Koningin-Moeder, S. J. Boonstra (Brinio) Leeuwarden, 67 p.; 2de S. Bruinsma (Brinio) Leeuwarden, 66 p.; 3e Fermaat (Turnlust) Alkmaar, 64½ p.; 4de Wieringa (Kracht en Vlugheid) Alkmaar, 64½ p., beiden na loting; 5de Ekamp (Sparta) Groningen, 64 p.; 6de J. Cohen (Atilla) Groningen, 63½ p.; 7e Arends (Olympia) Groningen, 62½ p., beiden na loting;

Hoogverspringen: 1e prijs, zilv. med. van Z. K. H. Prins Hendrik, S. Bruinsma (Brinio) Leeuwarden, 8 p.; 2de Van Kuipers (Johan v. d. Kornput) Steenwijk, 7 p.; 3de Flemer (Atilla) Groningen; 4de Castelijn, Warga; 5de Kaastra (Leeuwarden) te Huizum, allen 6 p. na loting; 6de Van Pooten (Brinio) Leeuwarden, na loting met Kramer, die beiden ook 6 p. behaalden.

Eere-medaille voor het hoogste aantal punten in driekamp en springen S. Bruinsma (Brinio) Leeuwarden.

Sparta uit Bergen op Zoom heeft te Tunis twee prijzen (prix d'excellence) behaald, een voor staafoefeningen en een voor den verplichten wedstrijd.

Onze berichtgever gewaagt verder van de geestdriftige ontvangst die Sparta ten deel viel.

Schieten.

Rotterdam.

Gisteren heeft op de banen der vereeniging de vierde wedstrijd om den James Willingbeker plaats gehad.

De uitslag was als volgt: 1. P. van Waas, 270 punten incl. 20 p. voorgift; 2. D. A. H. van Dorp, 260 punten zonder voorgift; 3. P. J. Brussaard, 200 punten zonder voorgift; 4. S. M. van Dusseldorp, 257 punten met voorgift.

De heer P. van Waas, die reeds in 1909 en 1911 houder van dien beker was, is dus volgens de bepalingen — 3 maal winner in het geheel, of 2 malen achter elkander — eigenaar van dezen mooien beker en de 4de match dus een eindwedstrijd geworden.

De bij dezen beker behoorende herinneringsmedailles in verguld zilver, zilver en brons zijn de verder genoemde heeren in volgorde der behaalde rangnummers ten deel gevallen.

Wegens afwezigheid van den president, den heer M. Ravenswaaij, wegens ziekte, reikte de secretaris, de heer A. van den Bok, met een toepasselijke toespraak beker en medailles aan de winners uit, en hoewel men den sympathieken schutter als eigenaar van den beker van harte toejuichte, kon men toch eenigszins een teleurstelling niet onderdrukken, n.l. dat hiermede deze geanimeerde voorjaarswedstrijden met de oefeningen, dezen voorafgaande, tot het verleden zouden behooren, doch men werd gerustgesteld en met genoegen werd vernomen dat de heer Willing, zoo hij ook niet officieel had kennis gegeven, toch voornemens was een tweeden beker voor dit doel beschikbaar te stellen.

Buitendien werden de leden nog aangenaam verrast door de mededeeling dat ook de heer W. Boecking, lid van het bestuur, een wisselprijs zal instellen, waarvan de bepalingen later zullen worden bekend gemaakt.

Schaken.

Wedstrijd te Amsterdam.

Bij den aanvang van den gisteren te Amsterdam gehouden, door het Vereenigd Amsterdamsch Schaakgenootschap uitgeschreven wedstrijd herdacht de voorzitter van deze vereeniging, de heer C. Tinholt, in korte woorden den eenige dagen geleden gestorven voorzitter van den Nederlandsche Schaakbond, den heer W. Poekema en drukte de zich onder de aanwezigen bevindende leden van dezen bond op het hart bij het kiezen van een nieuwen titularis voor deze functie met bedachtzaamheid te werk te gaan en hun stem in deze niet te doen afhangen van de dikwijls terloops gedane aanbevelingen op een tot de verkiezing bijeen geroepen vergadering.

Voorts betreurde hij de geringe opkomst van de leden der vereeniging, die dezen wedstrijd inrichtte, doch constateerde daartegenover met genoegen de kracht die van het V. A. S. was uitgegaan bij de bezoeken aan ons land van buitenlandsche meesters.

De wedstrijd telde in totaal 50 deelnemers, een aantal, wel niet zoo groot als men het op de traditioneele 2den Paaschdag-wedstrijden van het V.A.S. gewend is, doch dat, in aanmerking nemende de geringe deelneming ook van andere Amsterdamsche clubs, toch mim voldoende mocht worden geacht. In de hoofdklasse speelden 7, in de eerste klasse 19, in de tweede 20 en in de derde 12 personen.

Pogingen om behalve deze in 15 groepen ondergebrachte, een hoofdgroep, geheel of grootendeels bestaande uit de allersterkste Nederlandsche spelers samen te stellen, hadden niet mogen gelukken. Onze voorvechters wenschten hun krachten te sparen voor den strijd tegen Engeland, Vrijdag en Zaterdag, te Londen.

Hier volgen een paar partijen van de hoofdklasse.

Wit: K. Geus. Zwart: Hoogeveen.

1. e2-e4 e7-e5, 2. Pb1-c3 Pb8-c6, 3. Pg1-f3 Pg8-f6, 4. a2-a3 d7-d6, 5. d2-d4 e5×d4, 6. Pf3×d4 Pc6×d4, 7. Dd1×d4 Lc8-e6, 8. b2-b3 Lf8-e7, 9. Lc1-b2 c7-c6, 10. Le2 0-0, 11. Ta1-d1 Dd8-c7, 12. 0-0 Pf6-d7, 13. f2-f4 f7-f5, 14. g2-g4 f5×g4, 15. f4-f5 Le6-c8, 16. Le2×g4 Le7-f6, 17. Dd4-e3 Lf6-e5, 18. Kg1-h1 Pd7-f6, 19. Lg4-e2 Tf8-e8, 20. Tf1-g1 Te8-e7, 21. Tg1-g2 Lc8-d7, 22. Td1-g1 Kg8-h8, 23. De3-e1 Ta8-g8, 24. Le2-f3 Pf6-e8, 25. Pc3-d1 Le5×b2, 26. De1×b2 Ld7-e8, 27. Lf3-h5 Te7×e1, 28. Lh5×e8 Te1×e8, 29. f5-f6 Te8-e5, 30. f6×g7† Tg8×g7, 31. Tg2×g7 Dc7×g7, 32. Tg1×g7 Kh8×g7, 33. Pd1-f2. Opgegeven.

Wit: P. F. van Hoorn. Zwart: A. G. Splinter.

	Wit	Zwart
1.	e2-e4	e7-e6
2.	d2-d4	d7-d5
3.	Pb1-c3	Pg8-f6
4.	Lc1-g5	Lf8-b4
5.	e4×d5	e6×d5
6.	Dd1-f3	c7-c6
7.	0-0-0	Lb4-e7

Deze zet duidt op zwakte van den Mac Cutcheon-verdediging — als het ten minste zoo moet loopen — want Zwart heeft nu een tempo verloren.

	Wit	Zwart
8.	Td1-e1	Lc8-e6
9.	Lf1-d3	Dd8-b6
10.	Pg1-e2	h7-h6
11.	Lg5×f6	

Hier begint wit een combinatie, die tot interessante verwikkelingen leidt.

	Wit	Zwart
11.	. . .	Le7×f6
12.	Pe2-f4	Db6×d4?

Beter was 0-0. Dit versterkt nl. Wit's aanval.

	Wit	Zwart
13.	Te1×e6†!	f7×e6
14.	Df3-h5†	Ke8-e7

Nog het beste.

	Wit	Zwart
15.	Pf4-g6†	Ke7-d8
16.	Pg6×h8	Lf6-g5†!

Zwart moet zijn paard ontwikkelen.

	Wit	Zwart
17.	Kc1-b1	Lg5-f6?

Weder was Pd7 beter.

	Wit	Zwart
18.	Dh5-e8	b7-b5
19.	Th1-e1	Dd4×f2

Zwart staat slecht. Dg4 deugt niet wegens h3.

	Wit	Zwart
20.	De8×e6†	Kd8-c7
21.	Ph8-f7	

Op Lb5: zou Ld3: gevolgd zijn.

	Wit	Zwart
21.	. . .	Df2-e3
22.	Pf7-e5	De3-f2

Nu had Pg4 eenvoudig de partij kunnen winnen.

	Wit	Zwart
23.	Te1-f1	Df2-e3
24.	Tf1×f6??	De3-e1†

Opgegeven.

De volledige uitslag van de wedstrijden was:

Hoofdklasse. Groep A. 1. A. G. Splinter met 2½ wp., 2. H. Weenink met 2 wp.

Groep B. 1. K. Geus te den Helder met 2 wp. In deze groep waren slechts 3 deelnemers. Den 2en prijs bekwam Hoogeveen met 1 wp.

Eerste klasse. Groep A. 1. H. Meyer met 2½ wp., 2. J. Weltevreede met 2 wp.

Groep B. 1. Haak met 2½ wp., 2. Doornik met 2½ wp., na loting.

Groep C. 1 en 2. A. G. Willing en V. H. Heijnert met elk 2½ wp. na loting.

Groep D. 1 en 2. J. Meijer en A. S. Boekman met elk 1½ wp. na loting met J. Ch. de Goede en G. Arnouts.

Groep E. 1. N. Jacobs met 3 wp., 2. G. Olie met 1½ wp. na loting met P. R. Pelt.

Tweede klasse. Groep A. 1. W. Tiehalman met 2 wp., 2. H. Sant met 2 wp.; na loting met M. Kan.

Groep B. 1. J. Mackenzie Sr. met 2 wp., 2. F. J. W. Huijse met 1½ wp., na loting met jhr. A. Druijvestein.

Groep C. 1. J. Costes te Gouda en 2. M. G. Stokvis te Amsterdam met elk 2 wp. na loting.

Groep D. 1 en 2. Lantsink te Amsterdam en Van Praag met elk 2 wp., na loting.

Groep E. 1. „Paard" met 3 wp., 2. J. Bak met 1 wp. na loting met A. Mooijboer en C. Denig.

Derde klasse. Groep A. 1. A. Beerends met 3 wp., 2. P. V. G. Reus met 1 wp. na loting met v. d. Loos en Stephan.

Groep B. 1. de Munnik met 3 wp., 2. Schmitt met 2 wp.

Groep C. 1. Hilkes te 's-Gravenhage met 2½ wp., 2. Korenstra met 2 wp.

Kerknieuws.

Kerkhereeniging in Schotland.

In Schotland is men op den weg van hereeniging van gelijkgezinde Protestantsche kerken. Eenige jaren geleden is de Vereenigde Vrije Kerk van Schotland tot stand gekomen, door de vereeniging van de Vrije Kerk van Schotland met de Vereenigde Presbyteriaansche Kerk, welke laatste zelf reeds een vereeniging van vroeger gescheiden kerken was. Men herinnert zich tot welk gewichtig proces die vereeniging van de Vrije met de Vereenigde Presbyteriaansche Kerk aanleiding heeft gegeven. Een klein deel van de Vrije Kerk, sterk orthodoxen, verzette zich tegen de vereeniging en kreeg in hoogsten aanleg van het Hoogerhuis gelijk in zijn aanspraak op al de bezittingen van de Vrije Kerk, omdat het geacht werd de ware Vrije Kerk te vertegenwoordigen. Het Hoogerhuis ging daarbij van het beginsel uit, dat een kerk haar grondslag niet mag wijzigen. Een wet heeft later de Vereenigde Kerk het meerendeel van de bezittingen van de Vrije Kerk toegewezen. De kleine minderheid, die zich de Vrije Kerk bleef noemen, ontving toch nog een rijk deel van den buit.

Sedert eenigen tijd nu zijn er onderhandelingen gaande over vereeniging van die Vereenigde Vrije Kerk van Schotland met de Kerk van Schotland, d. i. de Presbyteriaansche staatskerk. Een commissie uit de Kerk van Schotland heeft dezer dagen een rapport bij de Vereenigde Vrije Kerk ingediend, waarin zij aangeeft op welken grondslag zij vereeniging gewenscht acht. Wij ontleenen aan dat verslag twee hoofdpunten. Vooreerst wil de Kerk van Schotland de gezamenlijke statuten geheel buiten inmenging van den staat houden. Het Parlement zal ze wel moeten goedkeuren — omdat de Kerk van Schotland staatskerk is — maar het behoort er niets in te wijzigen, en het recht van de vereenigde kerk om ze zelf te herzien moet vaststaan. Het andere punt is, dat al de bezittingen van de staatskerk aan de vereenigde kerk zullen moeten komen. De staat mag in die vereeniging geen aanleiding vinden om ze ten deele ten algemeene nutte te onteigenen.

Dit laatste zou althans de tegenwoordige regeering heel wat moeite berokkenen. Immers zal zij in het wetsontwerp tot afschaffing van de (Anglikaansche, episkopale) staatskerk in Wales voorstellen een deel van haar bezittingen tot gemeen goed te maken. Zou zij dan wel de Schotsche staatskerk in het ongestoord bezit van haar fondsen kunnen laten?

Intusschen heeft de vereenigings-commissie uit de Vereenigde Vrije Kerk aan die uit de Schotsche Kerk kennis gegeven, dat zij met groote ingenomenheid het rapport heeft ontvangen en het in de komende Groote Vergadering aan de orde zal brengen.

Een adres, waarin op de hereeniging der Presbyterianen wordt aangedrongen, is door de aanzienlijkste mannen en vrouwen uit Schotland geteekend, o. a. door Balfour en Bonar Law.

Gisterenochtend is te Haarlem de vijfde provinciale bondsdag van de groep Noord-Holland van het Nederlandsch Jongelingsverbond gehouden. Het begon 's ochtends met een wijdingssamenkomst in de St. Bavo, waar ds. H. W. Creutzberg als voorganger optrad. 's Middags te 2 uur werd in het gebouw van de H. J. V. de algemeene vergadering gehouden. Ds. C. Veen hield de openingsrede. Verder spraken de heeren W. Wagenaar en C. Tabak. Het mannenkoor der afdeeling Haarlem luisterde de bijeenkomst met gezang op. 's Avonds werd er nog weer een vergadering gehouden, waarin ds. John van Burk sprak over het emigrantenwerk in Amerika en de liedertafel Kunst na Arbeid zich liet hooren.

Ned. Hervormde Kerk.

Bedankt voor het beroep te Nieuw-Buinen ds. F. W. G. Verheul te Jukwerd; — te Baambrugge (toez.) ds. C. G. Wagenaar te Markelo.

Gereformeerde Kerken.

Bedankt voor het beroep te Alkmaar ds. H. A. Munnik Jr. te Fijnaart.

Post en Telegraphie.

Benoemd: 16 Maart: tot adspirant-opzichter der telegrafie te 's Gravenhage (herstellingswerkplaats), W. Visser, H. J. Grooters en B. J. Tjerks.

1 April: tot tijdelijk buitengewoon geëmploijeerde bij de Rijkstelegraaf te 's Hertogenbosch (ingenieur), H. Sanders; tot adsistent bij het hoofdbestuur, B. J. de Langen; tot postbode te Steenwijk, de brievengaarder te Havelte, H. ter Heide.

Bevorderd: 1 April: tot klerk der posterijen en telegrafie 1e klasse, de klerken 2e klasse J. B. ten Bokkel, H. Bossinga, J. A. Both, J. A. Broer, J. J. de Buisonjé, E. J. M. van Buuren (o.v.), P. Cellarius, J. Dik Mzn., N. van Dolder, C. A. van Doorn, A. K. Drost (o.v.), J. van Drunen, M. C. van Duin, W. C. C. van Galen, L. van Gelder, J. E. Greveling, L. Hellendall (o.v.), M. C. van Hessen (o.v.) J. H. M. Heijnen, C. M. Jerschavek (o.v.), G. Kok, T. Krijtenburg, P. de Landmeter, M. G. Munnikhuizen, J. J. Overeem, G. P. J. Risseeuw, H. Schimmel, G. Sjollema (o. v.), R. Taconis, H. P. Verbist, A. Verhoeven, F. Westrik, J. J. Wiebes, J. Wilmink, G. P. C. van der Zeijde en J. E. Zweerus; tot conducteur der brievenmalen 1e klasse, de conducteur 2e klasse J. Smit; tot conducteur der brievenmalen 2e klasse, de conducteurs 3e klasse E. J. Bloemendaal, W. Broer en M. J. Schneider.

16 April: tot klerk der posterijen en telegrafie 1e klasse, de klerk 2e klasse A. Bentheim.

1 Mei: tot opzichter der telegrafie 1e klasse, de opzichters 2e klasse P. B. Bosch, J. G. C. Degens en J. W. Romijn; tot klerk der posterijen en telegrafie 1e klasse, de klerken 2e klasse M. C. de Boer (o.v.), J. Drijver, J. A. Helderman, A. van der Marel en G. J. Munsze; tot conducteur der brievenmalen 2e klasse, de conducteur 3e klasse J. Bloem en S. Voerman.

16 Mei: tot klerk der posterijen en telegrafie 1e klasse, de klerk 2e klasse J. M. H. Klardie; tot conducteur der brievenmalen 1e klasse, de conducteurs 2e klasse A. A. J. van den Ende en J. E. G. Haast; tot conducteur der brievenmalen 2e klasse, de conducteur 3e klasse A. Langeveld.

1 Juni: tot klerk der posterijen en telegrafie 1e klasse, de klerken 2e klasse H. E. Bergman (o.v.), A. Knitse, J. Nijram, H. C. Pasman en H. Hazelhorst; tot conducteur der brievenmalen 1e klasse, de conducteur 2e klasse S. van Straten; tot conducteur der brievenmalen 2e klasse, de conducteurs 3e klasse E. J. van den Berg en A. C. de Jonge.

16 Juni: tot conducteur der brievenmalen 1e klasse, de conducteur 2e klasse G. R. Koshoorn.

Verplaatst: 1 April: de klerk der posterijen en telegrafie 1e klasse L. de Boef, van Meppel naar Oss; de klerk der posterijen en telegrafie 2e klasse J. C. J. Jurgens, van Raamsdonkveer naar Rotterdam (telegraafkantoor); de hulptelefonist J. T. P. Nagel (o.v.), van Gorinchem naar Amsterdam.

16 April: de commiezen der posterijen 1e klasse W. Hoevers, van Rotterdam (spoorwegpostkantoor no. 2) naar Zaandam en B. ten Cate, van het postkantoor naar het spoorwegpostkantoor no. 2 te Rotterdam; de commies der posterijen en telegrafie 2e klasse B. F. Beerents, van Tilburg (postkantoor) naar 's-Hertogenbosch (postkantoor); de commies der posterijen en telegrafie 3e klasse A. Plantenga, van Tilburg (postkantoor) naar 's-Hertogenbosch (postkantoor); de commiezen der posterijen en telegrafie 4e klasse W. M. van der Reijden, van Eindhoven (postkantoor) naar Rotterdam (postkantoor) en H. Bakker, van Rotterdam (postkantoor) naar Eindhoven (postkantoor); de klerken der posterijen en telegrafie 1e klasse T. Smit, van het telegraafkantoor naar het bijpost- en telegraafkantoor „Bloemgracht" en C. W. H. H. Fröger, van het bijpost- en telegraafkantoor „Bloemgracht" naar het telegraafkantoor te Amsterdam; de verplaatsing van den klerk der posterijen en telegrafie 1e klasse H. Faber, van Bolsward naar Dokkum, zal ingaan 16 Mei in plaats van 1 Mei.

Eervol ontslagen op verzoek: 19 Maart: de hulptelegrafisten M. Dekker, te Amsterdam, en A. Bos, te Rotterdam.

1 Mei: de assistent A. Tomassen, te 's-Gravenhage.

Gemengde Berichten.

De heer P. van de Touw, als goudsmid werkzaam bij den juwelier den heer M. H. Boers, op het Groote Kerkplein alhier, viert heden zijn 40-jarig Jubileum. De heer Boers heeft hem in de werkplaats met zijn feest gelukgewenscht onder aanbieding van een gouden horlogeketting. Ook van zijn medegezellen ontving de jubilaris blijken van belangstelling.

Heden viert de heer N. Timmer zijn zilveren feest bij de juweliersfirma Jac. Vos & Co. alhier. In lidu met groen en bloemen versierde atelier is hij hedenmorgen verwelkomd. De oudste firmant, de heer Jac. Vos, nam daar het woord om den jubilaris te huldigen als iemand van trouwe plichtsbetrachting, eerlijkheid en ijver. Zijn toespraak deed de heer Vos vergezeld gaan van de aanbieding van een gouden remontoir met toepasselijk inschrift en monogram.

De heer H. C. Westerwoudt wenschte den jubilaris vervolgens namens het personeel geluk en bood hem eveneens een geschenk aan. Uit naam van de echtgenoote van den patroon was tevoren reeds een bloemgeschenk ten huize van den heer Timmer bezorgd.

Morgenochtend zal er een automatische publieke spreekcel worden geopend bij den heer J. Raas, Kleiweg 23, Schiebroek, welke dient tot het voeren van lokale gesprekken.

Gisteravond is met de Rotterdamsche tram in de Rosestraat alhier aangebracht en vervolgens naar het Ziekenhuis vervoerd de ploegbaas J. G., uit Mijnsheerenland, die onder die gemeente onder een wagen van de stoomtram is geraakt en wien beide beenen zijn afgereden.

— Het lijk van den jongen, die gisteren aan de Mosseltrap alhier door een vleeschwagen is overreden, is herkend als dat van den 7-jarigen H. J. P., van de Gedempte Slaak.

Bij aankomst aan het station Kijkuit van de spoorlijn Mechelen—Terneuzen is gisteravond acht uur een trein op een leegen goederenwagen, die vermoedelijk door den harden wind op de lijn was gedreven, wat niet bemerkt was. De machine ontspoorde en viel om. De gehuwde machinist Gosa werd onder de kolen van den tender bedolven, waar hij dood onder vandaan gehaald werd.

Uit Hillegom schrijft men ons:

Op de beide Paaschdagen, vooral op den eersten, hebben duizenden een bezoek aan de bloembollenvelden gebracht. Het weer was den eersten dag vrij goed, en de hyacinthen stonden op de meeste tuinen nog in vollen bloei. De tram Haarlem—Leiden en de trein voerden massa's menschen aan, die een wandeling door onze gemeente maakten, om de bloemenvelden in bloei te zien. Langs den rijksstraatweg kwamen duizenden fietsers en honderden auto's, die de streek in alle richtingen doorkruisten. Vele keerden rijk met bloemen versierd naar huis terug.

De adjunct-inspecteur Koker heeft proces-verbaal opgemaakt tegen den Amsterdamschen koopman S. N., die steenen beeldjes te koop aanbood in den vorm van het bekende Brusselsche mannetje. Hij vond deze beeljes aanstootelijk voor de eerbaarheid.

Te Reiderwolderpolder (Gr.) is in den afgeloopen nacht een nieuwgebouwde schuur van den landbouwer J. Roelofs geheel omgewaaid.

Het in de vorige week op de Dollardaanwassen gestrande schip is hedennacht met stormvloed vlot geraakt.

Vanwege den rijkswaterstaat is beslag gelegd op de Belgische sleepboot Elbe, welke gisteren bij het brengen in de haven te Vlissingen van den lichter Irena aan de binnenhaven de beschoeiing heeft beschadigd, voor welke schade de vereischte cautie niet werd gesteld.

Zondag is te Roermond de 15-jarige jongeling W. door een wielrijder zoodanig aangereden, dat hij gisteren aan de gevolgen overleden is.

Toen Maandagmorgen baron V., uit Turnhout, met zijn auto, waarin nog twee dames en twee heeren, over den Singel te Dordrecht reed, woei de pet van den chauffeur af. Deze greep naar zijn hoofddeksel en liet het stuur los, tengevolge waarvan de auto tegen een boom opliep. De chauffeur vloog door de voorruit en kreeg verwondingen aan het hoofd; een der dames brak den onderarm. Nadat het noodige verband gelegd was, werd de terugreis naar België per trein ondernomen. De half vernielde auto werd ook per spoor vervoerd.

Te Stedum (Gron.) is Zondag de dienstbode van den landbouwer K. gearresteerd wegens het verbergen van het lijkje van een kind, waarvan zij was bevallen. Het lijkje werd in een kleerkast gevonden.

Uit den IJsel te Gouda is gisternamiddag opgehaald het lijk van den ruim 60-jarigen J. v. d. S., gepensionneerd gemeentewerkman. Vermoed wordt, dat hij bij 't visschen te water is geraakt.

In den afgeloopen nacht is een jongeling, die zijn meisje van de kermis te Bovenkarspel naar huis bracht, door een medeminnaar onverhoeds met een mes een diepe wonde in de zij toegebracht. Na verbonden te zijn, is de getroffene per brancard naar het ziekenhuis te Lutjebroek gebracht, in zorgwekkenden toestand. Men zoekt ijverig naar den dader.

Zaterdagnacht is te Hoorn op straat liggende gevonden A. V., die een café had bezocht en daar ruzie had gehad met A. S. Ook was hij van geld beroofd. A. S. is heden gevankelijk naar Alkmaar gebracht.

In den afgeloopen nacht is te Sappemeer de winkel in gasartikelen van de firma V. Braun geheel afgebrand. Oorzaak onbekend. Verzekering dekt de schade.

Gisternamiddag is door onbekende oorzaak te Oosselt, gem. Ambt-Doetinchem, een huis, toebehoorende aan A. Meinen en bewoond door de gezinnen Vossers en Wonnink, tot den grond toe afgebrand. Van de inboedels kon weinig gered worden; alles was verzekerd.

ADVERTENTIËN.

N. V. Cultuurmaatschappij „LANGSEE".

Jaarlijksche Algemeene Vergadering
van AANDEELHOUDERS,
op Woensdag 24 April 1912, des nam. ten 2½ ure, ten kantore der Vennootschap, Delistraat 65, alhier.

PUNTEN VAN BEHANDELING:

1. Verslag van den Directeur over het afgeloopen jaar;
2. Vaststelling van de Balans en van de Rekening van Verlies en Winst over 1911 en bepaling van het uit te keeren dividend;
3. Diverse ondersteuningen;
4. Verkiezing van eenen Commissaris, wegens periodieke aftreding.

De stukken liggen vanaf Dinsdag 9 April a.s. voor Aandeelhouders ter inzage ten kantore der Vennootschap, op alle werkdagen des morgens van 10 tot 1 uur.

12973.29 De Directeur:
Mr. CAESAR VOÛTE.
's-Gravenhage, 4 April 1912.

Stoomboot Maatschappij Overflakkee en Goedereede.

ALGEMEENE VERGADERING van AANDEELHOUDERS op Donderdag 18 April a. s. des namiddags half acht, in het Koffiehuis Bessemer te Middelharnis.
13263.11 DE DIRECTIE.

Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij.

Oproeping tot bijwoning van eene Buitengewone Algemeene Vergadering van AANDEELHOUDERS,
te houden op Zaterdag den 20en April 1912, des namiddags te 12½ uur in het gebouw Keizersgracht 77 te Amsterdam.

De punten van behandeling liggen tot en met den dag vóór de vergadering voor de Aandeelhouders ter visie in het Administratiegebouw, Droogbak 1a te Amsterdam (kamer 118).

Niemand wordt ter vergadering toegelaten dan voor de aandeelen, welke hij uiterlijk 12 April 1912, bij de ASSOCIATIE-CASSA, Heerengracht te Amsterdam heeft gedeponeerd, en voorzien van het bewijs dat hem daarvoor is afgegeven.

DE RAAD VAN ADMINISTRATIE.
Amsterdam, 4 April 1912. 12608.27

Naamlooze Vennootschap „HET NEDERLANDSCHE VEEM".

JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING VAN AANDEELHOUDERS op WOENSDAG 24 APRIL 1912, des morgens te 11½ uren, ten hoofdkantore der Vennootschap te Amsterdam, Achterburgwal 177.

Aandeelhouders die de Vergadering wenschen bij te wonen, moeten hunne Aandeelen uiterlijk den 22sten April deponeeren ten kantore der Vennootschap te Amsterdam, tegen reçu, hetwelk strekt tot Bewijs van Toegang.

De Balans en de Winst- en Verliesrekening liggen vanaf den 17den April ter visie voor Aandeelhouders op de kantoren der Vennootschap te Amsterdam en te Rotterdam. 13378.23

DE RAAD VAN COMMISSARISSEN.

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP „Het Nederlandsche Veem"

De halfjaarlijksche Coupon der 4 pCt. Obligatieleeningen, uitgegeven in 1898 en 1899, vervallende 1 Mei a.s., zijn vanaf dien datum betaalbaar
te Amsterdam bij de H.H. DE KOCK & UYT DEN BOGAARD,
te Rotterdam bij de H.H. MILDERS & GLEICHMAN.
13375.15 DE DIRECTIE.

N.V. Suikerfabriek „Bodjong".

De JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING van AANDEELHOUDERS ingevolge Art. 21 alinea 3 der Statuten, zal gehouden worden op Woensdag 24 April 1912 des middags 12 uur ten kantore der Vennootschap, Damrak 20/22, Amsterdam.

Balans en Winst- en Verliesrekening, alsmede de agenda liggen van heden af ter visie van aandeelhouders ten Kantore voornoemd, alwaar, dan wel ten kantore der firma A. C. FRASER & Co., Wijnhaven, Rotterdam, deponeering van aandeelen kan plaats vinden, minstens drie dagen vóór dien der vergadering. (Art. 27 alinea 1 der Statuten). 12960.22

DE RAAD VAN COMMISSARISSEN.
Amsterdam, 9 April 1912.

OCTROOIEN

AANVRAGEN VERHANDELEN
VENNOOTSCHAP „TAEVO"
H. J. KOOY en A. E. JURRIAANSE, W. I.
FREDERIKSTRAAT 2, 's-GRAVENHAGE.
10777.14

Naamlooze Vennootschap Graansilo-Maatschappij te Rotterdam.

De DIRECTIE maakt hiermede bekend, dat het Dividend over 1911 op de Preferente Aandeelen van af 12 April a.s. tegen intrekking van Dividendbewijs No. 1 met ƒ 60.— betaalbaar is ten kantore van de ROTTERDAMSCHE BANKVEREENIGING te Rotterdam en te Amsterdam. 13262.15
Rotterdam, 9 April 1912.

De Koninklijke Nederlandsche Grofsmederij te Leiden vraagt PRIJSOPGAVE voor de levering der benoodigde

Steenkolen en Gietcokes

gedurende het jaar 1912 tot 31 Maart 1913.
De totale hoeveelheid wordt geraamd op circa 400 wagons Kolen (wateraanvoer) en circa 250 wagons Gietcokes (water- of spooraanvoer). Voorwaarden zijn kosteloos verkrijgbaar ten kantore der Kon. Ned. Grofsmederij te Leiden, waar aanbiedingen worden ingewacht vóór of op 20 April a.s. 12888.17

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ

VEILING te ROTTERDAM op WOENSDAG den 17en APRIL 1912, des voormiddags ten 10½ ure, van circa
23,000 Balen
Santos Koffie,
liggende te Amsterdam.

Als koopers worden alleen toegelaten te Amsterdam en/of te Rotterdam gevestigde personen of vennootschappen, voor zoover zij op de door de NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ gehouden lijst van gegadigden zijn geplaatst.

De monsters zullen te bezichtigen zijn op 10, 13, 15 en 16 April 1912 (op laatstgenoemde drie dagen ook te proeven) te Amsterdam, Pakhuis „Indië" en te Rotterdam, Pand „Dunlop". Bovendien worden uitsluitend voor de toegelaten koopers, van 12 April 1912 af, tegen betaling van 45 cent per ½ Kgr., monsters verkrijgbaar gesteld, mits zij voor of op dien datum schriftelijk zijn aangevraagd. 13365.30

Algemeene 's-Gravenhaagsche Bouwgrond-Maatschappij.

Jaarlijksche Algemeene Vergadering
van AANDEELHOUDERS
op VRIJDAG 26 APRIL 1912
des middags te 4 uur,
ten kantore der Maatschappij, Anna van Saxenstraat 56, te 's-Gravenhage.

Punten van Behandeling:

1°. Verslag over het boekjaar 1911;
2°. Rapport der Commissie, bedoeld bij Art. 21 der gewijzigde Statuten;
3°. Vaststelling der Balans en Winst- en Verliesrekening;
4°. Benoeming der Commissie, bedoeld bij gemeld Art. 21;
5°. Voorziening in de vacature van een lid van den Raad van Beheer, door periodieke aftreding.

Ingevolge Art. 25 der gewijzigde Statuten wordt Houders van Aandeelen aan Toonder, die de Vergadering wenschen bij te wonen, verzocht hun Aandeelen, waarvoor zij stemrecht wenschen uit te oefenen, vóór Donderdag 25 April 1912 te deponeeren ten kantore der Vennootschap, hierboven vermeld, of bij het Bankierskantoor VAN LISSA & KANN, Wagenstraat No. 8, te 's-Gravenhage.

DE RAAD VAN BEHEER.
's-Gravenhage, 6 April 1912. 12872.39

Pasoeroean Stoomtram Maatschappij.

4 pCt. Obligatieleening.

Houders van bovengenoemde Obligatiën worden opgeroepen tot de
VERGADERING
te houden op 7 Mei 1912, des namiddags 3 uur, ten kantore der Heeren HELDRING & PIERSON, Korte Vijverberg te 's-Gravenhage.

PUNT VAN BEHANDELING:
Verkiezing van eenen Commissaris wegens periodieke aftreding.

De stukken kunnen overeenkomstig de bepalingen der Trustacte worden ingeleverd bij BROEKMAN's EFFECTEN-KANTOOR te Amsterdam, bij de Heeren HELDRING & PIERSON te 's-Gravenhage en bij de Heeren KRAEMER, VAN DER KOOY & Co. te Rotterdam, waar tevens de agenda ter inzage ligt. 30

De Trustee van bovengenoemde leening
13491 W. W. VAN DER MEULEN.

Bij onderhandsche akte dd. 4 April 1912, is door den Heer JOHANNES WILLEM FREDERIK KOOLS, wonende te Rotterdam, aldaar het expeditie- en commissiebedrijf uitoefenende, algemeene procuratie verleend aan den Heer JOHANNES ANTONIUS BERTEN, bureauchef, wonende te Rotterdam.

Onder deze procuratie, welke geschiedt zonder de macht van substitutie, zijn niet begrepen, doch daarvan uitdrukkelijk uitgesloten, het teekenen van quitanties, wissels, assignatiën en promessen (met uitzondering van het endosseeren van checks aan den kassier van den Heer KOOLS en het bij dien kassier betaalbaar stellen van quitanties, waartoe de Heer BERTEN wel bevoegd zal zijn) en voorts het te leen geven en opnemen van gelden, alsmede het aangaan van borgtochten.

De Heer BERTEN zal ter uitvoering van een en ander teekenen „p.p. JOHS. W. F. KOOLS" boven zijn eigen handteekening.

Mr. L. S. HOLLANDER &
Mr. E. S. HOLLANDER,
13455.27 Advocaten.

AANBESTEDING GRIND.

De BESTUREN van verschillende Polders onder Ooltgensplaat en Den Bommel, zullen op Donderdag den 18 April 1912, des namiddags ten 2 ure, AANBESTEDEN:

de levering van circa 2310 M³. zuiver gewasschen

PRUISSISCHE AANLEGGRIND,

van 2 tot 6 centimeter, te leveren vrij op den wal op aan te wijzen plaatsen in onderstaande havens, meting in het schip, keuring op den wal, alle kosten van havengeld, octrooi, lossen, enz. voor rekening van den aannemer, te leveren de helft in elke haven vóór 15 Mei a.s., de rest vóór 1 Juni a.s.

Circa 600 M³. moet geleverd worden aan de Sluissche of Galatheesche haven, circa 600 M³. aan de kaai der gemeente Oude-Tonge en circa 1110 M³. aan de kaai der haven van den Heer VAN VUGT, aan den Aymon Louisepolder onder Oude-Tonge.

Inschrijvingsbiljetten in te leveren vóór of op Woensdag 17 April 1912, bij den Heer J. G. VAN PUTTEN, Secretaris van Polders te Ooltgensplaat. 13303.33

DUITSCHE PIANO.

Wegens omstandigheden aangeboden een nieuwe Duitsche PIANO, voor ƒ 235.— Te zien Helmerstraat 29a. 13473.8

Kapitaal fabriek.

Voor 't oprichten eener fabriek (consumptieartikel) te Shanghai (China) wordt kapitaal gezocht.
Br. fr. lett. P. D. O., NIJGH & VAN DITMAR's Alg. Adv.-Bur., Rotterdam. 13499.9

NIEMAND

geeft meer voor NETTE GEDRAGEN HEERENKLEEDING dan S. J. ENGERS, Weste Wagenstraat 2, v/h. Coolvest 40. 13475.10 Goederen v. buiten de stad dagelijks aangenomen. Geen filialen. Dagelijks aan huis te ontbieden. Telef. 4823.

Wilt Ge 250.000 gulden

bezitten? Ja, nietwaar? Welnu, 17 April a. s. trekken de **PANAMA LOTEN,** waarbij op dien dag een HOOFDPRIJS van niet minder dan 500.000 francs getrokken wordt; bovendien een aantal prijzen van 100.000, 10.000, 5.000 francs enz., minste prijs 1000 francs. Voor een geheel lot, deelnemend aan deze trekking, rechtgevend op den vollen prijs, die er op valt, stort men slechts ƒ 2.—, 5 stuks ƒ 9.—, 10 stuks ƒ 17.—. Trekkingslijst gratis toegezonden. Toezending geschiedt onmiddellijk franco, na ontvangst van postwissel, door de NATIONALE BANK, Parklaan 56, Haarlem. Niemand late deze schoone gelegenheid voorbijgaan. 13348.38

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP LETTERGIETERIJ „AMSTERDAM"

VOORH. N. TETTERODE, GEVESTIGD TE AMSTERDAM
Maatschappelijk Kapitaal ƒ 1.000.000.-, waarvan ƒ 600.000.- geplaatst

Uitgifte van f 200.000.- Aandeelen
in 200 stukken groot ƒ 1000.— elk
recht hebbende op het volle dividend over het boekjaar 1912.

De inschrijving op bovenbedoelde 200 aandeelen is opengesteld met recht van voorkeur voor oude aandeelhouders, op:

Maandag 15 April e.k.

tot 4 uur des namiddags ten kantore van den Heer
THEODOOR GILISSEN TE AMSTERDAM
alwaar prospectussen en inschrijvingsbiljetten verkrijgbaar zijn.

Amsterdam, 9 April 1912. 13200.70

Villa Zandvoort.

TE HUUR of TE KOOP gevraagd RUIME VILLA, met of zonder stal, aan Zee.
Br. fr. lett. P. K. D., NIJGH & VAN DITMAR's Alg. Adv.-Bur., Rotterdam. 13258.18

VOORSCHOTTEN

worden tegen billijke voorwaarden en op korten termijn verstrekt op:
KOSTBAARHEDEN — SCHILDERIJEN — AUTO's enz.,
zonder dat deze den eigenaar behoeven te verlaten. Geen kosten vooruit. — Vlugge afdoening. Brieven onder letter L., a/h. Advertentiebureau J. W. KWISTHOUT, Emmastraat 98, den Haag. 13379.20

Effectenveiling Commissie Bank

16 APRIL 1912.

De notitie betreffende deze veiling is van 10 April af verkrijgbaar bij
DE COMMISSIEBANK,
Singel 204 - Amsterdam.
13376.34

Te 's-Gravenhage te huur

groot PAND, onmiddellijk aan Plein en Voorhout gelegen, 400 M² oppervlakte met kantoorlokalen, Zolder enz. 12618.20
Zeer geschikt tot vestiging van nieuwe- of filiaal van bestaande zaken.
Br. fr. lett. B. R. Z., NIJGH & VAN DITMAR's Algem. Adv.-Bureau, Den Haag.

den Haag.

TE HUUR of TE KOOP aangeboden in den Haag op 1sten winkelstand een degelijk, goed onderhouden, groot WINKELHUIS met ruime woning en werkplaats, voor alle zaken geschikt.
Brieven, onder No. 13048, bureau dezer Courant. 16

GEVRAAGD

13412.20

in het winkelcentrum van Den Haag PERCEEL ter gevelbreedte van minstens 15 Meter. Offerten met nauwkeurige opgave van ligging, onder lett. B. S. B., Nijgh & van Ditmar's Algem. Adv.-Bureau, Den Haag.

TE KOOP aangeboden:

prachtige BUITENPLAATS

groot 24 hect. Zwitsersche VILLA met 11 Kamers, Kelders, Koetsiers- en Pachterswoning, Bosch, Vijver, best drinkwater, oud heerlijk Park en Lanen, mooie uitzichten en volledige oeconomie. Gebouwen in besten toestand. Nadere bijzonderheden op aanvraag onder No. 13399, bureau dezer Courant. 16

TE HUUR gevraagd

13429

een PAKHUIS geschikt voor stalling van 10 Paarden en Bergplaats voor Wagens, met of zonder woning erbij; te betrekken, uiterlijk 1 Mei a.s. Opgave van prijs, grootte en waar gelegen onder lett. P. K. H., NIJGH & VAN DITMAR's Alg. Adv.-Bur., Rotterdam. 20

Reiziger Houtbewerkingmachines

Goede positie voor energieken, met handelsgeest aangelegden werkmeester eener groote zagerij en schaverij.

Eene leidende firma op het gebied van Machinerieën voor de houtbewerking vraagt voor spoedige indiensttreding een flink energiek Persoon voor den verkoop harer machines.

Flink salaris voor goede kracht. Vakkennis beslist vereischte. Aanbiedingen worden ingewacht onder het motto „Houtbewerking", met opgave van referentiën, enz., aan NIJGH & VAN DITMAR's Alg. Adv.-Bur., Rotterdam. 13414.34

VERKOOPSTER.

In een fijne DAMESCOSTUME-ZAAK, maatwerk, gesloten huis, wordt gevraagd eene bekwame eerste

VERKOOPSTER. 26

Zeer serieuse kracht gewenscht, die later de geheele leiding der zaak op zich kan nemen. Uitstekende referentiën gewenscht. Brieven worden ingewacht onder No. 13408 bureau dezer Courant.

HET ONDERLING CREDIET.

Toerijstuin 10, Rotterdam.
Opgericht 1865.

WEKELIJKSCH OVERZICHT.

Stand op Zaterdagavond 6 April 1912.

Kapitaal:	
a. Aandeelhouders	ƒ 460,350
b. Leden	„ 4,346,500
	ƒ 4,806,850
Gestort Kapitaal	„ 923,875
Belegd Reservefonds	„ 188,842
Verstrekt op promessen	„ 1,892,405
Debiteuren in Rekening-Court	„ 619,837
Saldo der Déposito's	„ 2,057,055

563.23 De Directie,
Mr. M. BURGERHOUT.
Mr. J. H. D. SCHENKENBERG VAN MIEROP.

H. J. WOUTERLOOD & Co.,

10 KASSIERS, 18715
SCHIEDAM.
Safe-deposit.

TOONBANKEN.

TE KOOP 12 groote en kleine TOONBANKEN, zeer geschikt voor monstertafels, tevens 2 groote RECLAMEBORDEN. Te zien en te bevragen Ridderstraat 22 bij 't Electrisch Station, Rotterdam. 13441.8

Telefooncellen.

TE KOOP 8 TELEFOONCELLEN van Amerikaansch grenenhout, zeer geschikt voor groote terreinen. Te zien en te bevragen Ridderstraat 22, bij 't Electrisch Station, Rotterdam. 13443.8

Ruwh. Foxterriers,

7 weken, prima Engelsch bloed, kampioen-afstamming. Prijs zeer billijk.
Boezemsingel 79b. 13493.6

Wegens omstand. voor zeer lagen prijs Fonkelnieuwe Duitsche **Pianino** te koop, rijke zw. Kast met Galerij, Dubbele lusters, koper stemblok, nog 9½ j. garantie. Brieven, No. 13406, bur. dezer Courant. 7

WEESPER BLIKFABRIEK A. C. VIS.

12507

Ziekte- en Ongelukken-Verzekering

Eerste Nat. Arbeidscontract- en Ziekte-Verz.-Mij
„Het Roode Kruis",
gevestigd te 's-GRAVENHAGE, Rijnstraat 12.
Maatschappelijk Kapitaal: Een Millioen Gulden.
Bijkantoren te PARIJS en BRUSSEL.
Deze Mij is de eenige die voor inwonend personeel het geheele risico der wet o/h. Arbeidscontract overneemt.

Bedrijfs-Verzekering

Rijwieldiefstal-Verzekering

Brand- en Inbraak-Verzekering

30407.52

NIEUWE LOCOMOBIEL.

Laagste offerte gevraagd voor directe levering van een LOCOMOBIEL op wielen van 25 P.K., met hooge en lage druk, fco. station Arnhem.
Adres: A. J. VAN WIJCK, Steenfabrikant, Renkum. 13481.10

Ter overname gevraagd

solide handelszaak door energiek Jongmensch in het bezit van ± ƒ 6000.- Ook genegen zich te associeeren. Tusschenpersonen buitengesloten. 13447.10
Brieven onder letter H aan W. J. v. HENGEL, Boekhandel Rotterdam.

Oranje-Nassau-Hypotheekbank.

Kettingstraat 16, 's Gravenhage,
Opgericht 1893.

Maatschappelijk Kapitaal	3,000,000.—
Waarvan uitgegeven 2 Seriën	„ 1,200,000.—
Reserves ruim	„ 146,000.—

Verstrekt Gelden op Eerste Hypotheek op concurreerende voorwaarden en geeft 4½% en 4½ % Pandbrieven uit. 13611.18

De Directie:
J. G. D. WATELER.
Mr. P. A. PIJNACKER HORDIJK.

ARNHEMSCHE Hypotheekbank voor Nederland.

Opgericht in 1882.

Geplaatst kapitaal	ƒ 1.275.000.—
Gestort Kapitaal	„ 217.500.—
Reserves	„ 219.122.—
Loopende leeningen op 1 Januari 1912	„ 10.311.529.05

Verstrekt gelden op eerste Hypotheek tegen billijke voorwaarden, zonder vooruitbetaling van rente.

Geeft uit 4% en 3½ % Pandbrieven in stukken van ƒ 1000.— en ƒ 500.

De Directie:
D. P. ERDBRINK.
12009.25 F. A. RAMBONNET.

Gds. Mag. à la Belle Dentellière.

156 NOORDEINDE DEN HAAG.

WOENSDAG 9 UUR
Opening der Tentoonstelling
van 13255.40
Echte Kantwerken, Robes, Blouses, enz.
BEZICHTIGING GEHEEL VRIJ.
Nieuwe rayons Zwitsersch Handwerk.

SCHOUWBURGEN. CONCERTEN. TENTOONSTELLINGEN, enz.

Groote Schouwburg.

Het Rotterdamsch Tooneelgezelschap
P. D. VAN EIJSDEN, Directeur.
DINSD. 9, VRIJD. 12 April, 8 uur
EERSTE VOORSTELLINGEN van
De Aanval.
Tooneelspel in 3 bedr. v. HENRI BERNSTEIN.
13431.12

Groote Schouwburg.

Montag 15 April 8 Uhr.
Wiener Operetten-Festspiele
unter Leitung von
Max Gabriel und Erich Kober.
Zum ersten Male
Der Liebe Augustin.
Operette in 3 akten von LEO FALL.
Novität! Novität!
Lees aanplakbilletten. 13438.17

R. O. V.

Dirig. GEORG RIJKEN.
4e en laatste Concert
Woensdag 10 April, 8 uur, in de Groote Doelezaal.
Solisten:
Mevr. MARIE LAST, Sopraan,
de Heer Th. WOUTERLOOD, Bariton,
Mej. ROSA SPIER, Harp,
Schiedam's Mannenkoor „ORPHEUS".
Progr.: Symphonie Schumann, Aria Van Holstein, Harp Fantasie Saint Saens, Frithjof Saga, Max Bruch voor Mannenkoor, Sopr., Bariton, Soli en Orkest. Kaarten ƒ 1.- LICHTENAUER en Zaal. 13485.22

CIRCUS, Stationsplein.

Variété voorstelling
The great Wolkowsky Troupe
in hunne prachtige werkzaamheden (14 personen) met medewerking van de schoone 17-jarige LUDMILLA.
OTTO SCHUMANN met zijn gedresseerde volbloedpaarden en honden en verdere groote attracties.
Prachtige bioscoop-opnamen.
Zondagmiddag Matinée.
13419.15

BIOSCOPE.

TIVOLI-WINTERTUIN COOLSINGEL.
— Zeldzaam. —
Amusant Programma!
Mona Lisa.
Een blik door 't Venster.
Jaapie wordt weêr Hendrik.
De gescheiden vrouw.
WOENSDAG MATINÉE.
13403.15

Tekstboekjes
Tannhäuser
prijs 15 cent,
Duitsche tekst met Nederlandsch overzicht, zijn verkrijgbaar aan het Bureau van de Maatschij. De Groote Schouwburg en bij NIJGH & v. DITMAR's Uitg. Mij., Wijnhaven 113, Rotterdam. 13465

Groote Schouwburg.

Donderdag 11 April, 8 uur,
N. V. „Het Tooneel", Dir. W. ROYAARDS.
100ste opvoering van:
DE VIOLIERS.
Mark Violier .... Willem Royaards.
Bur. 10—3 uur (geen telefoon). 13459.12

Groote Schouwburg.

WOENSDAG 10 APRIL, 8 uur.
N. V. „de Nederl. Opera & Operette" v/h. Rembr. Theater A'dam.
Tannhäuser.
Dirigent J. A. KWAST.
Schitterend Succes!
Engelen—Sewing, Rodain, Logger, Moes, van Duinen (als gast), Orelio, Morrisson, Hubert, enz. 13457.17
Plaatsbespreking dagelijks van 10-3 uur.
De Directie beveelt ten zeerste deze voorstelling aan, daar zij daaraan de meeste zorg heeft besteed.

DOELEZAAL, 11 April, 8 uur,
BEETHOVEN-AVOND,
te geven door het
UTR. STED. ORCH.
Directeur: Wouter Hutschenruyter.
Soliste Mejuffrouw MARIE JANNETTE WALEN, Pianiste, Hilversum.
Progr.: JUGEND-SYMPHONIE, 5e Piano-Concert; eerste drie gedeelten van de 9 Symphonie.
Concertvleugel van GEBRS. RIJKEN & DE LANGE.
Kaarten à ƒ 1.50 (en plaatsen) a. h. bespreekb. LICHTENAUER, Wijnstr. 105 en 's av. a. d. zaal. 12606.20

Groote Doelezaal. Vrijd. 19 Apr. 8 u.
QUO VADIS.
Directie: JOS. VRANKEN.
Kaarten en Tekstboekjes: LICHTENAUER, STEGMAN's BOEKHANDEL en WAANDERS. 13264.10

TIVOLI SCHOUWBURG, Nederl. Tooneelvereeniging van Amsterdam.

Reusachtig succes overal!!!!
WOENSDAG 10 April 8 uur,
De Familie Lehmann.
Plaatsbespreking ten zeerste aanbevolen. 13417.22

VERHEY-BESSELAAR's Kerk-Concerten.
Concert van Gewijde Muziek
in de Ev. Luth. Kerk. — Zaterd. 13 Apr., 8 u. 13196.26
Uitvoerenden: GEORG WALTER, Zang, Berlijn; D. VAN EMMERIK, Oboe, Den Haag; A. B. H. VERHEY en J. H. BESSELAAR Jr., Orgel: A. VERHEY Jr., Cello.
Kaarten à ƒ 1.— beneden (ingang Wijnstraat) en à ƒ —.75, gaanderij (ingang Wolfshoek) en Tekstprogramma's ƒ —.10 a. h. bespreekb. LICHTENAUER, Wijnstr. 105, dag. v. 10 – 3 u. en 's av. a. h. Kerkgebouw.

CASINO

Telefoon 1650. Directie SOESMAN.
Buitengewoon succes van:
„ROTTERDAM OP HOL".
Changement-schets in één bedrijf en 12 tafereelen.
PIETJE, Particulier detectief ...... IS. ZWAAF.
Onder meer optreden van: 13427.30
DUMAS - Rafala en Cecilia - Beer Berkulo - Duo Busch - enz. enz. enz.
Aanvang Precies 8 ure. — Einde 11.15 ure.

SCALA-BIOSCOPE

375 HOOGSTRAAT 375
Heden en volgende dagen:
De oefeningen der Vrijwillige brandweer op het Schuttersveld
op de bioscoop vertoond.
PRACHTIG GELUKTE OPNAME. 13467.32

Bezoekt de 13507.16
SKATING RINK.